

Nowe przygody

Olka i Ady

PRZEWODNIK METODYCZNY CZ. 1

Autorzy
Iwona Fabiszewska
Klaudia Wilk

Autorka scenariuszy zajęć umuzykalniających
Bożena Forma

Autorzy tekstów opowiadań
Ewa Stadtmüller
Barbara Szelągowska

Kierownik projektu
Marzena Czarnowska-Mazurek

Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Projekt okładki i ilustracje
Alicja Gapińska
Agnieszka Serwicka

Redakcja merytoryczna
Aneta Szczęsna
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwilk

Skład i łamanie
Marek Zapala

ćwiczenia i zabawy ruchowe

wskazówki dla nauczyciela

ćwiczenia logopedyczne

odwołanie do książki
Nowe przygody Olka i Ady

ciekawostka

karty pracy

zabawa badawcza

odwołanie do wyprawki plastycznej

odwołanie do tablic
demonstracyjnych*

* propozycje zajęć dla N. korzystających z tablic demonstracyjnych

Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Przestrzegaj praw, jakie im przysługują. Udostępniając książkę lub jej fragmenty, rób to wyłącznie w zakresie dozwolonego użytku, który określają przepisy prawa. Zawartość książki możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

© Grupa MAC S.A. 2019

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich. Osoby, których nie udało nam się ustalić, prosimy o kontakt z wydawnictwem.

ISBN 978-83-8108-502-1

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	5
2. Słowo od zespołu autorskiego i redakcyjnego	6
3. Metoda projektów w przedszkolu	7
4. Scenariusze zajęć	10
Wrzesień, tydzień 1. To jestem ja	10
Dzień 1. Nasze wspomnienia – jaki byłem, jaki jestem.	10
Dzień 2. Moja sala, moje przedszkole	15
Dzień 3. Części mojego ciała	19
Dzień 4. Co lubię	22
Dzień 5. Jak wyglądam	24
Wrzesień, tydzień 2. Moja grupa	27
Dzień 1. Moi koledzy, moje koleżanki	27
Dzień 2. Wieże z klocków	32
Dzień 3. Nasze zabawki	35
Dzień 4. W grupie jest mi weselej	39
Dzień 5. Wyjątkowy przedszkolak	41
Wrzesień, tydzień 3. Moja droga do przedszkola	44
Dzień 1. Bezpieczna droga	44
Dzień 2. Uliczne sygnały	48
Dzień 3. Koła i znaki drogowe	52
Dzień 4. Małe pojazdy i duże pojazdy	55
Dzień 5. Na ratunek	59
Wrzesień, tydzień 4. Idzie jesień... przez las, park	62
Dzień 1. Gdzie w lesie ukryła się jesień?	62
Dzień 2. Jesienne grzybobranie	67
Dzień 3. Park jesienią	70
Dzień 4. Jesienne zabawy	72
Dzień 5. Jesienne liście	74
Październik, tydzień 1. Idzie jesień... przez ogród i sad	77
Dzień 1. Sad jesienią	77
Dzień 2. Znamy te warzywa	82
Dzień 3. W spiżarni pani Jesieni	85
Dzień 4. W królestwie króla Buraka	88
Dzień 5. Jesienne kwiaty	91
Październik, tydzień 2. Idzie jesień... do zwierząt	93
Dzień 1. Mali strażnicy przyrody	93
Dzień 2. Zwierzęta i ich zimowe noclegi	98
Dzień 3. Zapasy na zimowe czasy	101
Dzień 4. Jak zwierzęta przygotowują się do zimy?	105
Dzień 5. Z wizytą u wiewiórki	107
Październik, tydzień 3. Co z czego otrzymujemy	110
Dzień 1. Tajemnice wełnianych kłębków	110
Dzień 2. Mleczna rodzina	115
Dzień 3. Skąd się bierze mąka?	118
Dzień 4. Lato zamknięte w słoikach	122
Dzień 5. Poznajemy tajemnice drzew	125

Październik, tydzień 4. Idzie jesień... z deszczem.....	127
Dzień 1. Jesienna pogoda.....	127
Dzień 2. Pada deszcz.....	132
Dzień 3. Kolorowe parasole.....	135
Dzień 4. Ubrania na jesienne chłody.....	138
Dzień 5. Deszczowe chmury.....	140
Listopad, tydzień 1. Moja rodzina.....	142
Dzień 1. Rodzinne drzewka.....	142
Dzień 2. Rodzinne fotografie.....	147
Dzień 3. Niespodzianka dla najbliższych.....	150
Dzień 4. Co lubimy robić razem.....	153
Dzień 5. Portret mojej rodziny.....	155
Listopad, tydzień 2. Mój dom.....	158
Dzień 1. Pod jednym dachem.....	158
Dzień 2. Wiem, gdzie mieszkam.....	162
Dzień 3. Budujemy dom.....	165
Dzień 4. Urządzenia elektryczne w moim domu.....	168
Dzień 5. Mój wymarzony pokój.....	170
Propozycja zabaw i aktywności z użyciem wybranych tablic demonstracyjnych (do wykorzystania według wyboru N.).....	172

Ogólny rozkład materiału

WRZESIEŃ				
Lp.	To jestem ja	Moja grupa	Moja droga do przedszkola	Idzie jesień... przez las, park
1.	Nasze wspomnienia – jaki byłem, jaki jestem, s. 10	Moi koledzy, moje koleżanki, s. 27	Bezpieczna droga, s. 44	Gdzie w lesie ukryła się jesień?, s. 62
2.	Moja sala, moje przedszkole, s. 15	Wieża z klocków, s. 32	Uliczne sygnały, s. 48	Jesienne grzybobranie, s. 67
3.	Części mojego ciała, s. 19	Nasze zabawki, s. 35	Koła i znaki drogowe, s. 52	Park jesienią, s. 70
4.	Co lubię, s. 22	W grupie jest mi weselej, s. 39	Małe pojazdy i duże pojazdy, s. 55	Jesienne zabawy, s. 72
5.	Jak wyglądam, s. 24	Wzorowy przedszkolak, s. 41	Na ratunek, s. 59	Jesienne liście, s. 74
PAŹDZIERNIK				
Lp.	Idzie jesień... przez ogród i sad	Idzie jesień... do zwierząt	Co z czego otrzymujemy	Idzie jesień... z deszczem
1.	Sad jesienią, s. 77	Mali strażnicy przyrody, s. 93	Tajemnice wehniańnych kłębków, s. 110	Jesienna pogoda, s. 127
2.	Znamy te warzywa, s. 82	Zwierzęta i ich zimowe noclegi, s. 98	Mleczna rodzina, s. 115	Pada deszcz, s. 132
3.	W spiżarni pani Jesieni, s. 85	Zapasy na zimowe czasy, s. 101	Skąd się bierze mąka?, s. 118	Kolorowe parasole, s. 135
4.	W królestwie króla Buraka, s. 88	Jak zwierzęta przygotowują się do zimy?, s. 105	Lato zamknięte w słoikach, s. 122	Ubrania na jesienne chłody, s. 138
5.	Jesienne kwiaty, s. 91	Z wizytą u wiewiórki, s. 107	Poznajemy tajemnice drzew, s. 125	Deszczowe chmury, s. 140
LISTOPAD				
Lp.	Moja rodzina	Mój dom		
1.	Rodzinne drzewka, s. 142	Pod jednym dachem, s. 158		
2.	Rodzinne fotografie, s. 147	Wiem, gdzie mieszkam, s. 162		
3.	Niespodzianka dla najbliższych, s. 150	Budujemy dom, s. 165		
4.	Co lubimy robić razem, s. 153	Urządzenia elektryczne w moim domu, s. 168		
5.	Portret mojej rodziny, s. 155	Mój wymarzony pokój, s. 170		

Drodzy Nauczyciele

Przewodniki z serii *Nowe przygody Olka i Ady* umożliwiają pracę w grupach 4-latków. Zastosowaliśmy w nich wiele rozwiązań mających na celu podniesienie komfortu Państwa pracy.

Na początku każdego z przewodników zamieściliśmy ogólny rozkład materiału, będący także swoistego rodzaju spisem treści. W każdym ze scenariuszy dnia znajdziecie Państwo zarówno propozycje zapisów w dzienniku, jak i punkty z obszarów podstawy programowej – tym samym w jednym miejscu zgromadziliśmy dla Państwa informacje potrzebne przy uzupełnianiu dziennika zajęć. Pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszczególnych zabaw oznaczyliśmy wyrazistym kolorem czcionki. To cenne rozwiązanie zwłaszcza dla tych z Państwa, którzy będą korzystać z wybranych zabaw i aktywności proponowanych w scenariuszach. Na końcu przewodnika (s. 172–180) zostały zamieszczone przykładowe scenariusze zajęć, uwzględniające wykorzystanie tablic demonstracyjnych.

Konstruując poszczególne scenariusze zajęć, Autorki zadbały o wspieranie całościowego rozwoju dziecka, będącego głównym celem wychowania przedszkolnego. Dzielą się one z Państwem wiedzą zdobytą w czasie swojej wieloletniej pracy z dziećmi.

Wychodząc naprzeciw założeniom podstawy programowej i najnowszym badaniom, opisaliśmy w przewodnikach cztery projekty edukacyjne (projekt nr 1 i projekt nr 2 – w cz. 2 przewodnika, projekt nr 3 – w cz. 3 przewodnika, projekt nr 4 – w cz. 4 przewodnika). Jako że część z Państwa nie pracowała dotychczas metodą projektów w opisach, poprowadzimy Państwa „za rękę”. Pokażemy, jak pracować tą metodą i jakie są jej założenia. Zachęcamy do zapoznania się na wstępie z artykułem dr Barbary Bilewicz-Kuźni (s. 7), w którym opisuje ona metodę projektów w kontekście edukacji przedszkolnej.

Począwszy od 1. tygodnia września proponujemy Państwu realizację zestawów ćwiczeń ruchowych. Oddając Państwu niniejszą publikację, wyrażamy wielką nadzieję, że spełni swoje zadanie – pomoże uczynić zajęcia z dziećmi wspianą przygodą i zrealizować założenia podstawy programowej.

Zespół autorski i redakcyjny

Metoda projektów w przedszkolu

Pobyt dziecka w przedszkolu ma być czasem przygody poznawczej, eksplorowania świata i badania jego fenomenów, stawiania pytań o sprawy interesujące i szukania na nie odpowiedzi. Wartość takiej edukacji płynie z najnowszych doniesień badawczych, wskazują na to także aktualne dokumenty wyznaczające pracę przedszkola. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r.) wyraźnie kładzie nacisk na wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to ma umożliwić dziecku gromadzenie doświadczeń pozwalających na odkrywanie własnych możliwości, działanie i odkrywanie sensu tego działania. W związku z takimi priorytetami i potrzebami zmieniają się style myślenia i metody dydaktyczne pracy przedszkola. Odchodzenie od metod tradycyjnych, którym towarzyszą: transmisja wiedzy, pokaz i instrukcja, na rzecz metod aktywnych, w których nauczyciel bardziej organizuje proces gromadzenia nowych doświadczeń i badania, niż przekazuje wiedzę, okazuje się znacznie bardziej korzystne rozwojowo dla dzieci. Metody aktywne, takie jak metoda projektów, zaczynają być w przedszkolu główną metodą pracy.

Czym jest metoda projektów?

Metoda projektów należy do grupy metod aktywizujących o charakterze holistycznym, o szerokim spektrum oddziaływania, czyli wspierających dziecko całościowo, we wszystkich sferach. To metoda związana z działaniem i aktywnym uczestnictwem w niej wszystkich zaangażowanych na każdym etapie realizacji. Sam projekt z definicji jest pogłębionym badaniem, w którym grupa ludzi analizuje problem i wielostronnie go bada, by potem zaprezentować innym swoją wiedzę, swoje umiejętności. Metoda wywodzi się z praktyki rozwiązywania problemów w szkołach zawodowych. Jej głównym popularyzatorem w USA był John Dewey. Jako rozwiązanie metodyczne była znana i praktykowana w Polsce już po II wojnie światowej. Współcześnie publikują na jej temat: Agnieszka Mikina, Bogusława Gołębnik, Krystyna Chałas, Teresa Parczewska i Barbara Bilewicz-Kuźnia, Małgorzata Milczewska. Jako model pracy, który na stałe przyjął się w rzeczywistości przedszkolnej, jest realizowana we Włoszech, w mieście Reggio Emilia. Przedszkola w regionie, jak i samo Centrum Reggio Children (www.reggiochildren.it/centro-internazionale-loris-malaguzzi), stanowią od lat dla całego świata wzór praktycznej realizacji metody projektów i związanego z tym podejścia pedagogicznego.

Filozofia edukacyjna metody

Metoda projektów nie jest jedynie metodą. Poza charakterystycznymi dla niej etapami praktycznymi zawiera szereg praw, które określają jej fenomen. To przede wszystkim podejście, nastawienie nauczyciela do własnej pracy, do dzieci oraz do zasobów osobistych i materialnych przestrzeni, w której są dzieci.

Przyglądając się roli nauczyciela, należy podkreślić, że jest on przede wszystkim organizatorem. Współaranżuje warunki do gromadzenia przez dzieci doświadczeń i budowania wiedzy – nie tylko fizycznej, ale i społecznej. Dorosły wie, że przedszkole, sala i inne przestrzenie są źródłem nowych doświadczeń i uczenia się, dlatego dba o właściwą ich organizację. Wie, że im bogatsze i bardziej przemyślane otoczenie, tym lepiej dla rozwoju dziecka. W metodzie projektów przestrzeń jest bowiem trzecim nauczycielem. Stąd w sali przedszkolnej powinno być dużo (ale nie za dużo) stymulujących, bogatych kącików zainteresowań z materiałami do eksploracji poznawczych, społecznych i twórczych. Środowisko to ma być eksploracyjnie zachęcające do działań i badań. Nowe ośrodki (kąciki), materiały, okazy do badania gromadzi i tworzy się wspólnie. Ich współtwórcami są dorośli, nauczyciel, rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, dorośli społeczno-kulturowego otoczenia przedszkola i wreszcie, a może przede wszystkim, dzieci.

Pracujący metodą projektów kierują się zasadą, że etap przedszkolny to etap budowania wiedzy indywidualnej, okres gromadzenia doświadczeń. Dziecko może w tym okresie jeszcze

błądzić, tylko obserwować – jeszcze nie działać, zastanawiać się, nie umieć pytać i od razu odpowiadać na pytania. Nie od razu jest też badaczem, eksploratorem – może być początkowo tylko obserwatorem. Dorosły z taką wiedzą i empatyczną percepcją jest cierpliwy; wie, że edukacja to proces, nie cel. Organizuje proces uczenia się; wie, że dzieci uczą się same, nie że są nauczane. Nie stawia zatem celów operacyjnych do pojedynczych zajęć projektowych czy jednostkowej aktywności; wie, że procesy gromadzenia doświadczeń wymagają czasu. Projekt też wymaga czasu. Trwa zazwyczaj co najmniej tydzień, a najlepiej od 2 do 3 tygodni. Na każdym etapie cechują nauczyciela duży szacunek i duże zaufanie do możliwości dziecka, postawa słuchająca, rozumiejąca, empatyczna, ale i inspirująca. Taki dorosły wie, że nie on jest głównym źródłem wiedzy. Bardzo szanuje wiedzę osobistą dziecka i wie, że większą wartość, niż przekaz wiedzy, ma wspólne, zespołowe rozwiązywanie problemów i badanie zjawisk oraz poszukiwanie odpowiedzi poprzez sięganie do różnych źródeł wiedzy, np. wiedzy eksperta. Wie też, że nie mniej ważne jest umożliwienie dzieciom dzielenia się zdobytą wiedzą.

Metodyczne procedury metody projektów

Praca metodą projektów obejmuje 3 etapy. Zastanawiając się, nad jakim projektem będziemy pracować, możemy sięgnąć do treści wybranego programu wychowania przedszkolnego, wybrać zagadnienie ogólne, wieloaspektowe i np. zrealizować projekty: strażak, lekarz, las itp., lub wybrać wąskie, sensu stricto badawcze obiekty/tematy (np. chleb, dynia, gleba, minerały itp.). Dobrze jest także podążać za zainteresowaniami dzieci, obserwować je i słuchać, co je interesuje, jakie tematy, problemy, zagadnienia chciałoby bardziej zgłębić. Takimi dość uniwersalnymi dziecięcymi tematami są np. psy, koty, dinozaury, kosmos. Można też skupić się na jakimś ważnym lokalnie czy kulturowo problemie, zagadnieniu zdrowotnym czy związanym z przyrodą. Można także zapytać dzieci, o czym by chciały się czegoś więcej dowiedzieć, czego nauczyć, co je interesuje.

Etap 1. dotyczy zatem wyboru tematu, rozeznania się w tym, jaką dzieci mają o nim wiedzę, oraz czego nowego chciałyby się dowiedzieć. Mamy zatem trzy niezbędne elementy etapu 1. Wybór tematu, który musi być ważny z punktu widzenia zainteresowań dzieci, wagi problemu lub treści programowych. Po drugie: należy przekonać się, co dzieci już wiedzą na ten temat. Jest to bardzo ważny element pracy i właściwie punkt wyjścia do dalszych działań. Brak takiego rozeznania powoduje, że z góry zakładamy, że dzieci posiadają określone zasoby wiedzy, których tak naprawdę nie znamy. Wyzwała to u nauczyciela strategię raczej kierowniczą niż konstruktywistyczną. A w założeniu tej ostatniej dziecko ma budować wiedzę na tych podstawach, które już ma, aby tworzyć nowe jej struktury. W praktyce nauczyciel zapyta dzieci, np. przy projekcie lekarz: *Co wiecie na temat pracy lekarza? Kto to jest lekarz? Czym się zajmuje?*; a przy projekcie chleb: *Co wiecie na temat chleba? Co to jest chleb? Jak wygląda chleb? Jakie są chleby?* Warto jest tę dziecięcą wiedzę przedstawić graficznie. W tym celu można przygotować duży arkusz papieru i w formie mapy myśli zanotować odpowiedzi dzieci. Powstaje wtedy tzw. siatka wstępna/siatka wiedzy. Tworząc taką siatkę, nauczyciel może również na niej notować, kto powiedział daną rzecz. Np. *Lekarz leczy ludzi* (Krzyś). Innym sposobem jest nagrywanie wypowiedzi dzieci na dyktafon i później prezentowanie ich. Uczy to lepszego precyzowania własnych myśli i zaspokaja potrzebę uznania. Dodatkowo, jest punktem wyjścia do kolejnych działań. Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel może zachęcić dzieci, by w domu spróbowały się jeszcze czegoś więcej dowiedzieć na dany temat. Gdy dzieci zgłoszą posiadanie nowej wiedzy, nauczyciel doda nowe informacje do opracowanej siatki wiedzy. Tu ważne jest też poinformowanie rodziców, nad jakim tematem obecnie grupa pracuje, i zachęcenie ich do zaangażowania się w różny sposób, np. przyniesienie materiałów edukacyjnych na dany temat, zaproszenie do bycia ekspertem itp.

W pierwszym etapie projektu istotne jest także stworzenie siatki pytań, które mogą być zapisane lub nagrane. Dorosły pyta zatem: *Co chcielibyście o tym wiedzieć więcej? O co chcia-*

lybyście zapytać? Co was interesuje w związku z tym tematem? Na tym etapie można też postawić i zapisać hipotezy dzieci, wynikające z analizy kilku ich pytań. Np. Jeśli dzieci (też dzięki sugestii dorosłego) chciałyby się dowiedzieć, jak się robi chleb, można je zapytać: *A jak myślicie? Czego potrzebujemy do upieczenia chleba?* (Zapisujemy odpowiedzi dzieci). *Kto mógłby nam o tym powiedzieć, pokazać to? Gdzie możemy pójść, kogo zaprosić?* W dalszej kolejności nauczyciel planuje, jaką aktywność zaproponuje dzieciom, by pozwoliła dowiedzieć się więcej o badanym obiekcie, zjawisku, fenomenie.

Etap 2. powinien zawierać więc **działania badawcze** (o różnych charakterze, czasem typowe badanie fizyczne, a czasem badanie zjawiska bardziej od strony społecznej), **wizytę eksperta i/lub wyprawę terenową**. Jeśli temat jest bardziej społeczny, problemy i pytania są rozwiązywane często podczas wyprawy terenowej i/lub wizyty eksperta. Jeśli problem jest badawczy, np. dzieci chcą się dowiedzieć, jaki jest chleb i co w nim jest (mogą badać jego fizyczne właściwości), analizują, badają i rozpatrują temat pod kątem postawionych sobie pytań, z wykorzystaniem narzędzi badawczych i pomiarowych. W tym celu warto założyć w sali kącik badawczy, w którym zgromadzone będą narzędzia i środki do badań, np.: lupy, dyktafon, podkładki do notowania, narzędzia miernicze itp. Poza działaniami w placówce ważne są wyjścia w teren i wycieczki. Jeśli nie ma takiej możliwości, wartościowym doświadczeniem jest spotkanie z ekspertem, który wyjaśni dzieciom interesujące je kwestie lub przygotowuje dla nich pokaz. Podczas takich wyjść lub spotkań poszczególne dzieci otrzymują zadania. Może to być np. przywitanie eksperta, zadawanie ekspertowi pytań, robienie zdjęć, nagrywanie rozmowy na dyktafon, naskicowanie czegoś, odnalezienie informacji na dany temat, zanotowanie jakiejś informacji, przyjrzenie się czemuś i zdanie z tego relacji itp. Elementy te wykorzystują wartość uczenia się społecznego (od innych ludzi), więc nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy; są nim też eksperci. Mogą być nimi rodzice, dziadkowe i pracownicy przedszkola – wszyscy, którzy mogą się podzielić swoją osobistą lub profesjonalną wiedzą. Tego rodzaju sytuacje powodują nie tylko budowanie bliskości poznawczej, intelektualnej, ale zacieśniają więzi społeczne.

W etapie 3. istotną rolę odgrywa **rozmowa podsumowująca** oraz **przygotowanie wydarzenia kulminacyjnego**, by umożliwić dzieciom dzielenie się z innymi swoją wiedzą. Formami autoprezentacji mogą być: przedstawienia, spotkania tematyczne z rodzicami, wystawa prac, giełda przedmiotów, zabawa tematyczna, pokaz dla innych grup itp. W toku pracy metodą projektów nauczyciel dokonuje obserwacji rozwoju dziecka, sporządza notatki, gromadzi wytwory jego aktywności (prace plastyczne, zdjęcia, książeczki, gazetki itp.), a dzieci mogą stworzyć pamiętkową kronikę projektu.

Dlaczego warto realizować projekty w przedszkolu?

- Praca metodą projektów badawczych realizuje w praktyce holistyczną koncepcję edukacji.
- Biorąc udział w projekcie, dziecko uczy się rzeczywistego rozwiązywania problemów i zrozumienia zjawisk, samodzielnego ich zgłębiania.
- Metodyka projektu rozbudza i realizuje dziecięce potrzeby poznawcze (pytania, eksplorowania, eksponowania), wspiera eksplorację świata i jego zjawisk, buduje struktury wiedzy, wspomaga indywidualny rozwój każdego jej uczestnika.
- Udział w projekcie jest uczeniem się w działaniu; nadaje procesowi edukacji przedszkolnej emocjonalny, ważny sens.
- Wykonywanie projektu integruje osoby, grupy i środowiska.
- Praca metodą projektów jest zgodna z wytycznymi nowej podstawy programowej.

Barbara Bilewicz-Kuźnia

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Witanie dzieci po wakacyjnej przerwie. Nawiązywanie z nimi kontaktów. Rozmowy na temat zmian w ich wyglądzie. Zachęcanie do zabaw. Wręczanie wizytówek na powitanie. Zapoznavanie dzieci z obrazem graficznym ich imion. Wprowadzanie dzieci w świat pisma metodą I. Majchrzak. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.	III 1, III 3 III 4, III 8 IV 4, IV 9 I 8
II. W przedszkolu po wakacjach – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller <i>Jak szybko płynie czas...</i> Cele: rozwijanie kompetencji społecznych w zakresie poznawania samego siebie i innych, poznawanie zasad bezpieczeństwa. Zabawy na świeżym powietrzu: wyjście do ogrodu przedszkolnego. Zapoznanie z regulaminem placu zabaw. Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń ogrodowych.	IV 5 II 7, III 5, III 7 I 1, I 2, I 3 I 5, I 6, III 5
III. Przypomnienie budowy i brzmienia bębenka. Słuchanie piosenki <i>W przedszkolu</i> . Rozmowa na temat tekstu piosenki. Zabawa rozwijająca duże grupy mięśniowe – <i>Jedyński, dwójki!</i>	IV 7 IV 5, IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie kompetencji społecznych w zakresie poznawania samego siebie i innych,
- poznawanie zasad bezpieczeństwa.

Cele operacyjne

Dziecko:

- określa swoje cechy fizyczne, takie jak: wiek, płeć,
- poznaje znaczenie symboli znajdujących się na drodze ewakuacyjnej; przestrzega zasad bezpieczeństwa w przedszkolu i w ogrodzie.

Przebieg dnia

I

- Witanie dzieci po wakacyjnej przerwie. Nawiązywanie z nimi kontaktów. Rozmowy na temat zmian w ich wyglądzie. Zachęcanie do zabaw. N. wita serdecznie i z uśmiechem przychodzące dzieci. Prowadzi z nimi swobodne rozmowy o sposobie spędzenia wakacji, np. o miejscu, w którym przebywały na wakacjach i podejmowanych zabawach. Dostrzega zmiany w ich wyglądzie. Zachęca do poznawania nowej sali i kąćków zainteresowań oraz kontaktów z innymi dziećmi, zwłaszcza nowymi. Proponuje wspólne zabawy.
- Wręczanie wizytówek na powitanie. Zapoznavanie dzieci z obrazem graficznym ich imion. Wprowadzanie dzieci w świat pisma metodą I. Majchrzak.
Marker, pasek papieru samoprzylepnego dla każdego dziecka.
N., po przywitaniu się z każdym dzieckiem, zaprasza je do stolika i zapisuje jego imię na wcześniej przygotowanym pasku papieru samoprzylepnego. Po zapoznaniu z literami jego imienia (wielką literą oraz małymi literami) nakleja dziecku wizytówkę na ubranie. Wymawia imię dziecka w całości oraz z podziałem na sylaby, np.: *Zosia, Zo-sia*, a następnie prosi dziecko, aby wypowiedziało swoje imię w taki sam sposób.

Dzieci chodzą z przyklejonymi wizytówkami przez cały dzień. Na koniec dnia N. umieszcza wspólnie z dziećmi wizytówki w różnych miejscach sali, na wysokości wzroku dzieci. Wprowadza zwyczaj codziennego sprawdzania listy obecności poprzez ustawianie się dzieci pod swoimi wizytówkami.

Zestaw zabaw ruchowych nr 1 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Powitanie*.

Bębenek.

Dzieci maszerują w różnych kierunkach przy dźwiękach bębena. W czasie przerwy w grze witają się z jak największą liczbą koleżanek i kolegów z grupy: podają im dłoń i wypowiadają swoje imię. W czasie kolejnych przerw dzieci, zgodnie ze słowami N., witają się stopami, następnie – brzuchami, a na końcu – plecami.

- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Jedynki, dwójki!*

Szarfy dla połowy grupy, odtwarzacz CD, nagranie skocznej muzyki.

Dzieci siadają w kole. Odliczają do dwóch. N. prosi o podniesienie ręki te dzieci, które są jedynkami. Wręcza im szarfy. Na przerwę w muzyce i hasło N.: *Jedynki!*, dzieci, które są jedynkami, wstają, okrążają koło i siadają na swoich miejscach. N. włącza nagranie skocznej muzyki instrumentalnej. Wywołuje – raz jedynki, a raz dwójki.

- Zabawa z elementem czworakowania – *Przejście przez tunel*.
Dzieci ustawiają się w rzędzie (jedno dziecko za drugim), w rozkroku, tworząc tunel. Ostatnie dziecko z rzędu pokonuje tunel, czołgając się, i staje na początku rzędu. Zabawa kończy się, kiedy wszystkie dzieci przejdą przez tunel.
- Zabawa bieżna *Wracamy ze spaceru*.

Tamburyn.

Dzieci biegają po sali w rytmie wygrywanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze dobierają się w pary i ustawiają się przed N. Dźwięki tamburynu zapraszają do ponownego biegu. W czasie kolejnych pauz N. zmienia swoje miejsce.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi, rzutu i celowania – *Woreczki – do obręczy*.

Dwa koła hula-hoop, woreczek dla każdego dziecka.

N. układa dwa koła hula-hoop po jednej stronie sali. Zaznacza linię rzutu (miejsce, z którego dzieci będą rzucać woreczkiem) oraz linię startu (miejsce, w którym zaczyna się rząd). Dzieci, podzielone na dwie grupy, otrzymują od N. po jednym woreczku i stają w dwóch rzędach na linii startu (naprzeciwko obręczy). Dzieci, z woreczkami na głowach, idą z linii startu do linii rzutu, zdejmują woreczki z głów i próbują trafić nimi do obręczy. Następnie wracają na koniec swoich rzędów. Kolejne dziecko rozpoczyna pokonywanie trasy, gdy pierwsze wróci na swoje miejsce. Wygrywa rząd, w którym uczestnicy zabawy wrzucą do obręczy większą liczbę woreczków i pierwsi pokonają trasę.

W łazience N. zwraca uwagę dzieci na prawidłową technikę mycia rąk oraz na konieczność wycierania rąk tylko swoim ręcznikiem.

II

Zajęcia 1. W przedszkolu po wakacjach – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller *Jak szybko płynie czas...*

- Powitanie zabawą *Witaj*.

Piłka.

Dzieci siedzą w kole. N. turla piłkę kolejno do każdego dziecka. Dzieci przedstawiają się, mówiąc swoje imię i nazwisko. N. wraz z dziećmi śpiewa piosenkę na melodię *Panie Janie*.

*Witaj, Jasiu, witaj, Jasiu.
Jak się masz? Jak się masz?
Wszyscy cię witamy, wszyscy cię witamy.
Bądź wśród nas.*

Na koniec zabawy wszyscy biją sobie brawa.

- Wprowadzenie do tematu zajęć.

Album rodzinny N. (lub inny album).

N. pokazuje dzieciom swój album rodzinny (lub inny album). Wskazuje poszczególne zdjęcia. Opowiada o sobie, o swojej rodzinie i o tym, gdzie spędził wakacje. Pyta dzieci, czy jego wygląd zmienił się od czasu, kiedy był dzieckiem. Dzieci przyglądają się uważnie N. Chętne dzieci się wypowiadają.

- Karta pracy, cz. 1, nr 3

N. przedstawia dzieciom Olka i jego siostrę – Adę. Informuje dzieci, że Olek ma pięć lat. Jego siostra Ada jest o rok młodsza – ma cztery lata. Oboje chodzą do przedszkola. Dzieci wybierają spośród naklejek zabawkę dla Olka i Ady.

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Jak szybko płynie czas...*

Książka (s. 4–5) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– Najwyższy czas uzupełnić album – oświadczył tato, kładąc na stole żółtą tekturową kopertę. Już od kilku lat w pierwszych dniach września wywoływał najpiękniejsze zdjęcia z wakacji i układał z nich słoneczne fotohistorie, w sam raz do oglądania w długie zimowe wieczory. Olek z Adą uwielbiali te chwile. Przy okazji wyciągali wszystkie albumy i z upodobaniem oglądali stare zdjęcia – szczególnie te, na których byli bardzo mali.

– Jak ja się mieściłem w tej małej plastikowej misce, na dodatek z dmuchanym statkiem i gumową kaczką? – dziwił się Olek.

– Mogłeś tak siedzieć godzinami – uśmiechnęła się mama. – W przyjaźni z wodą żyłeś od zawsze. Pewnie dlatego tak ci teraz dobrze idzie na basenie. Pan instruktor mówi, że pływasz najlepiej w grupie.

– A w którym albumie jest nasza laurka? – Ada oczywiście nie chciała być gorsza.

– W tym zielonym – uśmiechnął się tato i szybko odnalazł uroczą rodzinną pamiątkę. Z kolorowego kartonika uśmiechały się dwie dziecięce buzie uchwycone na kolorowej fotografii, a wierszyk umieszczony na dole brzmiał:

Olek i Ada – cudne dzieciaki – ślą swej mamusi słodkie buziaki.

Na drugiej stronie widniały dwa wyraźne odciski: Olusiowej dłoni i Adusiowej... stópki.

– Ile ja wtedy miałam lat? – zainteresowała się Ada.

– Trzy miesiące – poinformował posłusznie tato. – Twoje skarpetki były tak malusieńkie jak dla laleczki.

– Kto by wtedy pomyślał, że nasza Dusia będzie takim dzielnym przedszkolakiem – mama przytuliła córeczkę.

– I że będę jadła zupę ze szpinakiem...

– No właśnie!

– Nawet byś jej nie tknęła, gdybym ci nie powiedział, że to zupa Shreka i że dodaje siły – przypomniał o swych zasługach Olek, a tato w dowód uznania „przybił mu piątkę”.

– Pewnie dzięki tej zupie tak urosłaś i masz teraz siłę jeździć na rowerze – zauważyła mama, przeglądając zdjęcia z wakacyjnej wyprawy nad morze. – Za rok będziesz już pewnie jeździć bez kijka...

- *I na dodatek tak szybko jak Olek – rozmarzyła się Ada.*
- *Jeszcze parę talerzy zielonej zupy i... kto wie? – uśmiechnął się tato.*
- *I tak mnie nie dogonisz – zapewnił siostrę Olek.*
- *Dlaczego?*
- *Bo ja też lubię tę zupę.*

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 4–5) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- *Co się zmieniło w wyglądzie Ady i Olka od czasów, gdy byli bardzo mali?*
- *Jaką zupę polubiła Ada?*
- *A co się zmieniło w waszym wyglądzie?*

- Zabawa ruchowa Kogo brakuje?

Chusta animacyjna.

Dzieci stoją w kole. W środku koła leży chusta animacyjna. N. prosi dzieci, aby odwróciły się i zamknęły oczy. Proponuje jednemu dziecku schowanie się pod chustą. Następnie mówi: *Już! W tym momencie dzieci odwracają się i próbują ustalić, kogo brakuje w kole. Jeśli odgadną, to osoba ukryta pod chustą wychodzi spod niej. N. pyta dzieci: Kto schował się pod chustą: chłopiec czy dziewczynka?* Zabawę powtarzamy kilka razy. Pod chustę chowa się raz dziewczynka, a raz chłopiec. Na koniec

N. może zdecydować, by pod chustą ukryło się dwoje dzieci.

- *Razem przez cały rok.* Rozmowy na temat wieku dzieci oraz wspólnego pobytu w przedszkolu.

Kalendarz ścienny, mazak.

N. pokazuje dzieciom kalendarz ścienny i wskazuje kartki z nazwami miesięcy. Informuje dzieci, że spędzą razem cały rok. Następnie, dysponując danymi z dziennika, pyta każde dziecko o to, ile ma lat i kiedy się urodziło. Dzieci, z pomocą N., odpowiadają na pytanie, pokazują liczbę lat, licząc na palcach. Następnie N. zaznacza daty urodzin dzieci – rysuje kontur znaczka indywidualnego każdego dziecka, wpisuje imiona w odpowiednich dniach. Potem przegląda z dziećmi kalendarz jeszcze raz i odczytuje daty urodzin dzieci. Każde dziecko mówi, z jakiego prezentu ucieszyłoby się najbardziej. N. informuje dzieci o zwyczaju śpiewania piosenki *Sto lat, sto lat!* podczas świętowania urodzin w grupie i wieszka kalendarz na ścianie, na wysokości wzroku dzieci.

Po zajęciach N. informuje o sposobach świętowania, gdy zostaną one ustalone podczas zebrania z rodzicami. N. może także, obok znaczka, przykleić na kalendarzu zdjęcie dziecka, przyniesione przez nie z domu.

- Karta pracy, cz. 1, nr 3

Dzieci:

- nazywają zabawki przedstawione na zdjęciach,
- mówią, którą zabawką lubią bawić się najbardziej.
- Poznanie drogi ewakuacyjnej i miejsca zbiórki.

Przed wyjściem do ogrodu N. wspólnie z dziećmi odnajduje zawieszone na ścianach symbole oznaczające drogę ewakuacyjną. Przechodzi z dziećmi z sali przedszkolnej do miejsca zbiórki. Zwraca uwagę na zastosowane symbole graficzne i wyjaśnia ich znaczenie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wyjście do ogrodu przedszkolnego. Zapoznanie z regulaminem placu zabaw.
Regulamin placu zabaw, instrukcje korzystania z poszczególnych urządzeń.
N. zatrzymuje się z dziećmi przed regulaminem placu zabaw i go odczytuje. Następnie przechodzi do poszczególnych urządzeń ogrodowych. Dzieci poznają miejsca i urządzenia przeznaczone do zabawy. N. zwraca uwagę na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Omawia zasady bezpiecznej zabawy, odczytuje instrukcje korzystania z poszczególnych urządzeń znajdujących się na placu zabaw. Następnie ustala miejsce zbiórki i sygnał oznaczający koniec zabaw, np. zawołanie połączone z klaskaniem.
- Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń ogrodowych.

Podczas zabaw dzieci N. zwraca uwagę na przyjazne odnoszenie się do siebie i używanie zwrotów grzecznościowych.

Po powrocie z ogrodu przedszkolnego N. zwraca uwagę dzieci na konieczność wysypywania piasku z butów do kosza na śmieci oraz dbanie o porządek na swoich półkach.

III

- Przypomnienie budowy i brzmienia bębenka. Prezentowanie różnych sposobów wydobywania z niego dźwięków.

Bębenek.

Dzieci poruszają się w różny sposób w rytm bębenka:

- marsz po okręgu,
- marsz za osobą prowadzącą, w dowolnych kierunkach sali,
- bieg drobnymi krokami,
- skoki obunóż.
- Słuchanie piosenki *W przedszkolu* (sł. Maria Moździerz, muz. Stefan Gąsieniec), w wykonaniu N. lub jej nagrania.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *W przedszkolu*.

marszowo

Przed - szko - la - czek, zuch i chwat, jest z przed-szko-lem za pan brat.

Pięk - nie tań - czy, ład - nie śpie-wa, na ni - ko - go się nie gnie-wa.

Z ta - kim dziec - kiem, jas - na spra-wa, za - wsze mi - ła jest za - ba - wa.

I. *Przedszkolaczek, zuch i chwat,
jest z przedszkolem za pan brat.
Pięknie tańczy, ładnie śpiewa,
na nikogo się nie gniewa.*

II. *Grzeczne słowa dobrze zna,
zawsze świetny humor ma.
Chętnie uczy się wszystkiego
i pomaga swym kolegom.*

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa,
zawsze miła jest zabawa.*

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa...*

- III. *Nie przejmuję wcale się,
kiedy mu coś pójdzie źle.
Bo w przedszkolu, daję słowo,
jest bezpiecznie, kolorowo.*

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa...*

- Rozmowa na temat piosenki.
Wyjaśnienie znaczenia słów: *zuch, chwał, zwrotu z przedszkolem za pan brat*. Zwrócenie uwagi na konieczność stosowania magicznych słów: *proszę, dziękuję, przepraszam*, o których jest mowa w drugiej zwrotce.
N. kieruje odpowiednio rozmową i przeplata ją słowami refrenu, śpiewając go na dowolnej melodii z różnym natężeniem głosu.

*Z takim dzieckiem, jasna sprawa, (cicho)
zawsze miła jest zabawa. (głośno)*

Dzieci powtarzają refren za N.

- Zabawa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Jedynki, dwójki!* (przewodnik, cz. 1, s. 11).
N. od początku pobytu dzieci w przedszkolu gromadzi informacje potrzebne do wypełnienia arkusza obserwacji dziecka w wieku przedszkolnym. Dobrym rozwiązaniem jest założenie specjalnego zeszytu obserwacji, w którym N. codziennie, w różnych porach dnia, będzie zapisywał swoje spostrzeżenia, lub skorzystanie z MAC diagnoza EP (aplikacji do pobrania ze strony internetowej www.mac.pl/diagnoza).

N. zachęca dzieci do żegnania się z nim i pozostałymi dziećmi przed wyjściem z sali słowami *Do widzenia*. Chwali je w obecności rodziców i zachęca do ponownego przyjścia do przedszkola.

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 2

To jestem ja

Moja sala, moje przedszkole

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa w kole – <i>Moje imię i mój znaczek</i> . Przydzielanie znaczków indywidualnych. Zabawa z kostką – <i>Kąciki i miejsca w naszej sali</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Powitanie</i> .	I 5, I 9, IV 2 I 5, IV 11 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające – piosenka <i>W przedszkolu</i> . Cele: próby swobodnego poruszania się w przestrzeni, reagowanie na ustalone sygnały. Zabawy na świeżym powietrzu. Oglądanie budynku przedszkola z zewnątrz. Zabawa integracyjna z chustą animacyjną – <i>Wesołe piłki</i> . Zabawy w piaskownicy – <i>Poszukiwacze wakacyjnych skarbów</i> .	IV 7 I 1, I 2, I 3 I 5, I 6
III. Zabawa badawcza <i>Czym się różnimy?</i> Zabawa przy piosence <i>Bawiły się dzieci paluszkami</i> (według M. Bogdanowicz). Zabawa z elementem czworakowania – <i>Przejdźcie przez tunel</i> .	IV 13 I 7 I 5

Cele główne

- próby swobodnego poruszania się w przestrzeni,
- reagowanie na ustalone sygnały.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawie przy piosence,
- reaguje odpowiednimi ruchami na podane sygnały.

Przebieg dnia

I

- Zabawa w kole – *Moje imię i mój znaczek*. Przydzielenie znaczków indywidualnych.
Powiększone obrazki przedstawiające znaczki indywidualne dzieci, piłka.
Dzieci siedzą w kole. N. układa na środku powiększone obrazki przedstawiające znaczki indywidualne. Prosi dzieci, aby po kolei wybrały po jednym obrazku i położyły przed sobą. Następnie turla piłkę do każdego dziecka. Dziecko, które trzyma piłkę, wypowiada swoje imię, nazywa znaczek indywidualny i opisuje jego wygląd, np. brązowy miś. Na koniec zabawy dzieci jeszcze raz przyglądają się uważnie znaczkom i z pomocą N. wyszukują swój znaczek na półce indywidualnej, w łazience i w szatni.
- Zabawa kostką – *Kąciki i miejsca w naszej sali*.
Kostka oklejona z każdej strony obrazkami przedstawiającymi: ręcznik, konewkę, samochód z lalką, kredki, talerz z łyżką, książkę.
N. za pomocą wyliczanki: *Raz, dwa, trzy, rzucasz ty*, wybiera dziecko, które jako pierwsze będzie rzucać kostką. Zadaniem dziecka jest skojarzenie, z jakim kącikiem lub miejscem jest związany, umieszczony na górnej ściance kostki, obrazek i podanie jego nazwy. Następnie N. powtarza nazwę tego kącika, a dzieci wskazują, gdzie się on lub to miejsce znajduje w ich sali. Rozmawiają na temat prawidłowego sposobu zachowania się w danym miejscu.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Powitanie* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Podczas śniadania – zwrócenie uwagi na estetyczne spożywanie posiłków i używanie serwetek.

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające – piosenka *W przedszkolu*.

- Słuchanie piosenki *W przedszkolu* i przypomnienie jej tekstu (przewodnik, cz. 1, s. 14–15).
Nagranie piosenki *W przedszkolu*, odtwarzacz CD.
- Utrwalanie pierwszej zwrotki piosenki. Nauka kolejnych zwrotek.
Nagranie piosenki *W przedszkolu*, odtwarzacz CD.
- Zabawa przy piosence *W przedszkolu*.
Nagranie piosenki *W przedszkolu*, odtwarzacz CD.
Dzieci ustawiają się parami w okręgu.

Dzieci:

I. *Przedszkolaczek, zuch i chwat,
jest z przedszkolem za pan brat.
Pięknie tańczy, ładnie śpiewa,
na nikogo się nie gniewa.*

maszerują para za parą po okręgu,
zatrzymują się i miarowo klaszczą,
przenoszą ręce na biodra i wykonują obrót,
przecząco kręcą głowami,

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa,
zawsze miła jest zabawa.*

podają sobie ręce w parach i wykonują obroty,

II. *Grzeczne słowa dobrze zna,
zawsze świetny humor ma.
Chętnie uczy się wszystkiego
i pomaga swym kolegom.*

wykonują zwrot w parach, twarzami do siebie, uderzają
dwa razy w kolana,
wykonują dwa kłaśnięcia,
wykonują dwa kroki do siebie, dwa kroki w miejscu,
wykonują dwa kroki w tył, dwa kroki w miejscu,

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa...* podają sobie ręce w parach i wykonują obroty,

- III. *Nie przejmuję wcale się,
kiedy mu coś pójdzie źle.
Bo w przedszkolu, daję słowo,
jest bezpiecznie, kolorowo.* maszerują po okręgu,
zatrzymują się i miarowo tupią,
wykonują zwrot do siebie i miarowo klaszczą,

Ref.: *Z takim dzieckiem, jasna sprawa...* podają sobie ręce w parach i wykonują obroty.

- Zabawa *Kolorowy bieg* – wyrabianie reakcji na ustalony sygnał.
Paski bibuły karbowanej w czterech kolorach, nagranie piosenki W przedszkolu, odtwarzacz CD.

Dzieci są podzielone na cztery grupy. W każdej z nich dzieci trzymają paski bibuły w określonym kolorze.

Maszerują w ustalonym kierunku, zgodnie z rytmem piosenki. Na mocne uderzenie w tamburyn dzieci gromadzą się w wyznaczonych wcześniej miejscach sali, unoszą ręce w górę i kołyszą nimi: raz w lewą, raz w prawą stronę.

- Ćwiczenie fonacyjne – *Wesoły przedszkolak*.
Nagranie wesołej melodii, odtwarzacz CD.
Dzieci swobodnie biegają w rytmie muzyki. Na przerwę w muzyce N. zwraca się do nich i w bardzo wolnym tempie śpiewa jedno z krótkich zdań:
Hi, hi, hi, ha, ha, ha, przedszkolakiem jestem ja.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, przedszkolaka każdy zna.
Hi, hi, hi, hi, hi, hi, przedszkolakiem zostań ty.
Dzieci powtarzają prezentowany tekst razem lub indywidualnie.

- Ćwiczenie oddechowe – *Zabawki*.
Mały pluszak dla każdego dziecka.
Dzieci zajmują dowolne miejsca na środku sali. Każde dziecko trzyma w rękach pluszową maskotkę. Dzieci przechodzą do leżenia na plecach. Maskotki kładą na brzuchach. Nabierają powietrze do brzucha. N. mówi do dzieci: *Brzuszek jest jak balonik. Kiedy napęlniamy go powietrzem, staje się duży, a nasz miś wtedy się unosi.* Dzieci wypuszczają powietrze tak, żeby maskotka się poruszała.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa integracyjna z chustą animacyjną – *Wesołe piłki*.
Chusta animacyjna, kilka małych piłek.
Dzieci stają w kole i trzymają brzegi chusty. N. kładzie na chuście kilka małych piłek. Dzieci podrzucają piłki jak najwyżej, ale tak, aby nie spadły z chusty.
- Zabawy w piaskownicy – *Poszukiwacze wakacyjnych skarbów*.
Musze, szyszki, foremki, łopatki.
N. wcześniej zakupuje w piaskownicy różne przedmioty (musze, szyszki, foremki itp.). Chętne dzieci łopatkami odkopują piasek tak, aby odnaleźć jak najwięcej ukrytych przedmiotów. Następnie dzieci z pomocą N. przeliczają zebrane skarby i określają, kto zebrał ich najwięcej.

III

- Zabawa badawcza *Czym się różnimy?*
Spodeczek z atramentem, kartki podpisane imionami dzieci, lupy.
N. zaprasza dzieci do stanowiska badawczego. Dzieci kolejno podchodzą do N., maczają każdy opuszek palca osobno w kropli atramentu wylanej wcześniej na spodeczek. Pozo-

stawiają odciski palców na kartkach podpisanych ich imionami. Dzieci porównują swoje opuszki palców z odciskami pozostawionymi na kartkach.

Wniosek: Element, który u każdego człowieka jest inny, to linie papilarne.

N. wręcza dzieciom lupy. Dzieci przyglądają się swoim opuszkom palców, a następnie porównują je z odciskami pozostawionymi na kartkach. Podają nazwy palców, które pozostawiły dane odciski. Następnie N. zachęca dzieci do obejrzenia i porównania odcisków palców kolegów i koleżanek. Dzieci dzielą się spostrzeżeniami. N. przekazuje ciekawostki na temat linii papilarnych.

Wzór, jaki tworzą linie papilarne, jest niepowtarzalny. Ciało człowieka chroni cienka warstwa tłuszczu. Dotykając różnych przedmiotów, zostawiamy na nich ślady naszych linii papilarnych. Tak jak nie ma dwóch identycznych odcisków palców u rąk, tak nie ma dwóch identycznych odcisków palców u nóg czy odcisków warg.

Po wyschnięciu odcisków palców N. gromadzi kartki i umieszcza je w segregatorze.

- Zabawa przy piosence *Bawiły się dzieci paluszkami* (według M. Bogdanowicz). Dzieci siedzą w kole, w siadzie skrzyżnym. N. zapoznaje je z nazwami palców dłoni. Prosi dzieci o wysunięcie do przodu dłoni zaciśniętej w pięść i wysuwanie kolejno palców. Jednocześnie nazywa te palce: kciuk, palec wskazujący, środkowy, serdeczny, mały. Następnie N. wraz z dziećmi ilustruje tekst piosenki, według instrukcji.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami.

Jak jeden nie może, to drugi mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami.

Jak drugi nie może, to trzeci mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami.

Jak trzeci nie może, to czwarty mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami.

Jak czwarty nie może, to piąty mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami.

Jak piąty nie może, to rączka mu pomoże.

Dzieci:

uderzają jednocześnie o siebie kciukami
obu rąk,

uderzają jednocześnie o siebie kciukami
obu rąk

i palcami wskazującymi obu rąk,
uderzają kciukami, palcami wskazującymi

i środkowymi obu rąk,
uderzają kciukami, palcami wskazującymi,

środkowymi i serdecznymi obu rąk,
uderzają wszystkimi palcami obu rąk,

uderzają wszystkimi palcami obu rąk,
kłaszczą.

Po wyliczeniu wszystkich palców zabawę można powtórzyć. Dzieci mogą dotykać palcami różnych części ciała, np.: swojego policzka, kolana.

N. zakłada album grupy, tj. specjalny segregator, w którym gromadzi prace dzieci. Ekspozuje go w szatni (dla rodziców).

- Zabawa z elementem czworakowania – *Przejście przez tunel* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

N. prosi dzieci o przyniesienie na następny dzień pamiątek z wakacji.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa rozwijająca koordynację słuchowo-ruchową – <i>Części ciała</i> . Ćwiczenia oddechowe – <i>Piłeczka dla przyjaciela</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – <i>Jedynki, dwójki!</i>	IV 7 I 9 I 8
II. Zajęcia matematyczne <i>Ja i części mojego ciała</i> – inspirowane wierszem I. Salach <i>Ruchy</i> . Cele: wspomaganie rozwoju dziecka w zakresie poznawania samego siebie, kształtowanie orientacji w schemacie ciała, rozwijanie umiejętności matematycznych. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Berek</i> . Obrysowywanie patykiem na ziemi lub kredą na chodniku cienia rzucanego przez kolegę.	IV 14, IV 15 I 1, I 2, I 3 I 5, I 7
III. Ćwiczenia manualne <i>Plastelinek</i> . Słuchanie piosenki <i>W przedszkolu</i> . Zabawa bieżna <i>Wracamy ze spaceru</i> .	IV 1 I 5 I 5

Cele główne

- wspomaganie rozwoju dziecka w zakresie poznawania samego siebie, kształtowanie orientacji w schemacie ciała,
- rozwijanie umiejętności matematycznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wskazuje u siebie i nazywa części ciała,
- liczy poszczególne części ciała, przelicza w zakresie dwóch.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca koordynację słuchowo-ruchową – *Części ciała* (tekst B. Forma).
N. recytuje z dziećmi tekst i obrazuje go ruchem.

<i>To są oczy – pomrugamy,</i>	Dzieci:
<i>a to nosek – nim wąchamy,</i>	mrugają,
<i>w buzi zęby – kiedy jemy,</i>	dotykają nosa,
<i>wszystko nimi pogryziemy.</i>	wskazują usta,
<i>To są ręce, brzuch, kolana,</i>	wykonują kłaśnięcie, dotykają brzucha, kolan,
<i>a to nogi do biegania.</i>	biegną w miejscu,
<i>Co dnia rano każdy myje</i>	pocierają dłoń o dłoń,
<i>brodę, czoło, uszy, szyję.</i>	obiema rękami dotykają brody, czoła, uszu, szyi.

- Ćwiczenia oddechowe – *Piłeczka dla przyjaciela*.
Dla pary dzieci: piłeczka od ping-ponga, dwie rurki do napojów.
Dzieci dobierają się parami, siadają naprzeciwko siebie i odsuwają się od siebie na odległość około 2 m. Zadaniem dzieci jest przemieszczenie po dywanie niespodzianki (piłeczki od ping-ponga) do przyjaciela za pomocą plastikowej rurki.

- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Jedynki, dwójki!* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Po śniadaniu – zwrócenie uwagi na prawidłowy sposób mycia zębów.

II

Zajęcia 1. Zajęcia matematyczne *Ja i części mojego ciała* – inspirowane wierszem I. Salach *Ruchy*.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę*.

Bębenek.

Dzieci dobierają się w pary i ustawiają się parami w różnych miejscach sali. Zapamiętują, z kim stoją, uważnie przyglądają się swojemu koledze lub swojej koleżance. Następnie N. wygrywa rytm na bębnie. Dzieci rozdzielają się i reagują na zmiany tempa: maszerują, biegają lub podskakują po sali w jednym kierunku. Na pauzę w grze odszukują swojego partnera i stają obok siebie, trzymając się za obie dłonie.

- Słuchanie wiersza I. Salach *Ruchy*.

*Mam dwie ręce i dwie nogi,
ale jedną głowę,
dwoje oczu, dwoje uszu,
tyle zliczyć mogę.*

*Głową kręci szyja,
zapachy wacha nos.
Gdy myślę, dotykam czoła,
na głowie jeży się włos.
Czasami podpieram brodę
i groźnie unoszę brwi.
Usta układam w podkówkę –
wtedy gdy smutno mi.*

*Ręce układam na biodrach
albo opieram o łokcie.
Paluszki swoje oglądam.
O, jakie czyste paznokcie!
Z nóg robię bramkę małą,
zginam kolana także.
Stopami robię kroki,
na palcach stoję, a jakże.*

*A teraz posłuchaj uważnie,
o czym w wierszyku jest mowa.
Wykonać te wszystkie ruchy
możesz ze mną spróbować.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. zadaje pytania:

- *Jakie części ciała zostały wymienione w wierszu?*
- *Ile mamy poszczególnych części ciała?*

N. ukierunkowuje odpowiedzi dzieci, wskazując palcem części swojego ciała. Chętne dzieci się wypowiadają.

- Zabawa ruchowa *Jeden, dwa*.

Odtwarzacz CD, nagranie skocznej muzyki, bębenek.

Dzieci poruszają się w rytm muzyki. Na pauzę w muzyce słuchają uważnie, jakie części ciała wymienia N., jakie ruchy trzeba nimi wykonać oraz liczby uderzeń w bębenek. Wykonują np. dwa skoki obunóż w miejscu, dwa kłaśnięcia w dłonie itd.

- Zabawa *Na tropie*.

Ślady stóp (prawej i lewej) wycięte z papieru, pudełko, a w nim dwa pojemniki: jeden z klockami, drugi z płytami CD (dla każdego dziecka).

N. rozkłada po całej sali ślady stóp (na przemian: raz prawej, raz lewej), tworząc ścieżkę. Prosi dzieci, by ustawiły się w rzędzie i szły po śladach. Dzieci idą, stawiając stopy, i mówią: *Jeden, dwa, jeden, dwa...* itd. W ten sposób ścieżka doprowadza dzieci do pudełka. Dzieci otwierają pudełko i wydobywają dwa pojemniki: jeden z klockami, a drugi – z płytami CD. Każde dziecko bierze po jednej płycie CD.

- Zabawa w liczenie – *Ułóż tyle, ile...*

Pojemnik z klockami, płyta CD dla każdego dziecka.

Dzieci siadają w kole. N. stawia pojemnik z klockami na środku. Prosi dzieci, aby przejrzały się w płytę CD i powiedziały, co widzą. Następnie dzieci kładą płyty na dywanie. N. mówi: *Ułóż tyle klocków, ile człowiek ma oczu, nosów, rąk, nóg, stóp* itd. Dzieci wybierają z pudełka

klocki i układają je na płytach. Za każdym razem N. sprawdza poprawność wykonania zadania i prosi wybrane dziecko o udzielenie pełnej odpowiedzi.

- Zabawa relaksacyjna *Plastelinek*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzyki klasycznej.

N. włącza dowolny spokojny utwór muzyki klasycznej. Dzieci kładą się na dywanie i spokojnie oddychają. Przy cichych dźwiękach muzyki N. opowiada wymyśloną bajkę o Plasteliniku, który przez cały dzień bawił się z dziećmi w przedszkolu, np.:

Kiedy rano do przedszkola przyszły dzieci, Plastelinek bawił się z nimi przy stoliku. Wspólnie z nimi lepił małe zwierzątka. Opowiadał dzieciom o przygodach tych zwierzątek. Potem bawił się z dziećmi w ogrodzie. Był to dla niego bardzo pracowity dzień. Gdy przyszedł czas na poobiedni odpoczynek, Plastelinek poczuł się ogromnie zmęczony i położył się, by odpocząć. Ułożył się wygodnie na kocyku, rozluźnił zmęczone ręce i nogi, zamknął oczy i spokojnie oddychał. Myślał: Leżę sobie na kocu i jest mi bardzo wygodnie. Słyszę spokojną muzykę i czuję, jak moje ręce robią się coraz cięższe. Są tak ciężkie, że nie mogę ich podnieść. Leżę spokojnie, wykonuję głęboki wdech nosem i wydech ustami. Czuję, jak moje nogi robią się coraz cięższe. Są tak ciężkie, że nie mogę ich podnieść. Leżę spokojnie, wykonuję głęboki wdech nosem i wydech ustami... (Dalej tak samo – odnośnie brzucha i głowy). Jestem spokojny, oddycham powoli, zasypiam.

- Karta pracy, cz. 1, nr 4

Dzieci:

- mówią, jak nazywają się części ciała wskazane strzałkami,
- wskazują je na swoim ciele,
- pokazują, gdzie mają szyję, ramiona, biodra, brzuch,
- liczą na obrazku przedstawiającym Olka poszczególne części ciała,
- zaznaczają ich liczbę w ramkach za pomocą kropek,
- dzielą nazwy części ciała rytmicznie (na sylaby).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *bieżna Berek*.

Dzieci ustawiają się w kole. N. objaśnia zasady zabawy, wyznacza teren do zabawy. Następnie za pomocą wyliczanki wybiera dziecko, które będzie berkiem. Na sygnał N. (np. kląśnięcie) dzieci rozbiegają się w różnych kierunkach. Berek stara się dotknąć jak największą liczbę dzieci. Dotknięte dzieci zatrzymują się i wyciągają ręce w bok. Czekają na dotknięcie ich (odczarowanie) przez kolegę lub koleżankę. Odczarowane dzieci kontynuują zabawę. Po pewnym czasie N. zmienia berka.

- Obrysowywanie patykiem na ziemi lub kredą na chodniku cienia rzucanego przez kolegę.

III

Tablica 1 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 172–173).

- Ćwiczenia manualne – *Plastelinek*.

Dla każdego dziecka: kolorowa plastelina, podkładka z tekturki.

N. proponuje dzieciom ulepienie Plastelinka na podkładce z tekturki. Omawia części z jakich jest zbudowane ciało Plastelinka, i lepi wzór. Dzieci wybierają kolory plasteliny i lepią tułów, głowę, dolepiają uszy, ręce, nogi.

- Słuchanie piosenki *W przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 14–15).

Nagranie piosenki *W przedszkolu*, odtwarzacz CD.

Przypomnienie tekstu piosenki. Utrwalanie drugiej zwrotki, nauka trzeciej zwrotki piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.

- Zabawa bieżna *Wracamy ze spaceru* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa rozwijająca pamięć i spostrzeganie wzrokowe – <i>Znikający znaczek</i> . Zabawa dydaktyczna <i>Co ukryło się w worku?</i> Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Przejdźcie przez tunel</i> .	IV 11 IV 2, IV 11 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 1. Cele: zachęcanie do uważnego słuchania N., rozwijanie sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer po ogrodzie przedszkolnym połączony z zabawą <i>To coś, co widzę, jest...</i> Zwrócenie uwagi na zmiany w krajobrazie. Zabawy swobodne z wykorzystaniem kolorowych pasków krepiny. Zachęcanie do sprzątania po skończonej zabawie.	I 8, III 8 I 1, I 2, I 3 II 11, I 5 I 6, I 7
III. Zabawa rozwijająca koncentrację – <i>Co lubię?</i> Słuchanie wiersza o tym, co lubi Ada. Utrwalenie trzeciej zwrotki piosenki <i>W przedszkolu</i> fragmentami, metodą ze słuchu. Zabawa z elementem równowagi, rzutu i celowania – <i>Woreczki – do obręczy</i> .	III 8, I 5 IV 5 IV 5, IV 7 I 5

Cele główne

- zachęcanie do uważnego słuchania N.,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha uważnie poleceń N.,
- prawidłowo wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

T Tablica 1 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 172–173).

- Zabawa rozwijająca pamięć i spostrzeganie wzrokowe – *Znikający znaczek*.
Obrazki przedstawiające znaczki indywidualne dzieci, np.: klocek, piłkę, lalkę, samochód, misia.
Dzieci siedzą w kole na dywanie. N. kładzie przed nimi pięć obrazków przedstawiających znaczki indywidualne dzieci, np.: klocek, piłkę, lalkę, samochód, misia. Wybrane dziecko odwraca się, a N. chowa jeden obrazek. Dziecko ponownie się odwraca i wymienia głośno nazwę znaczka, który zniknął. Próbuje odgadnąć, czyj to był znaczek. Zabawę powtarzamy. N. zmienia wyłożone obrazki.
- Zabawa dydaktyczna *Co ukryło się w worku?*
Nieprzezroczysty worek, przedmioty z różnych kącików zabaw, np.: lalki, przybory plastyczne.
N. pokazuje dzieciom worek, w którym zgromadził różne przedmioty (np.: lalkę, książkę, klocek). Prosi, aby dzieci kolejno włożyły rękę do worka i wybrały jedną rzecz. Następnie za pomocą dotyku określiły, co to jest. Dzieci wypowiadają nazwę przedmiotu, dzielą ją z pomocą N. rytmicznie (na sylaby). Następnie mówią, jak się bawić lub posługiwać danym przedmiotem, i odkładają go na miejsce.

- N. przypomina o zasadzie porządkowania zabawek i przyborów po ich użyciu.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Przejście przez tunel* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 1.

Woreczek gimnastyczny dla każdego dziecka, tamburyn, 2 szarfy, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

- Ćwiczenie organizacyjno-porządkowe *W szeregu zbiórka*.
N. wyczytuje imiona dzieci, a one kolejno ustawiają się w szeregu. Wybrane przez N. dwie osoby rozdają każdemu dziecku po jednym woreczku.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Na spacer*.
Dzieci spacerują swobodnie po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie, podrzucają i łapią woreczki. Podczas pauzy w grze dobierają się w pary. Stają prosto i nieruchomo z woreczkami ułożonymi na głowach. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenie rozwijające szybkość i zwinność – *Zamiana*.
Dzieci stoją w dwóch rzędach. Każde z nich trzyma w dłoni woreczek. Przed każdym rzędem w szarfie znajduje się dodatkowy woreczek. Dzieci kolejno biegną i zamieniają swój woreczek na ten, który znajduje się w szarfie. Powracają na koniec swojego rzędu.
- Ćwiczenie z elementem skrętoskłonu – *Odkładamy woreczki*.
Dzieci siedzą w siadzie skrzyżnym, przed nimi leżą woreczki. Jedną ręką biorą woreczek i kładą go jak najdalej za plecami, następnie zabierają go drugą ręką. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy, ze zmianą rąk.
- Ćwiczenie zapobiegające płaskostopiu – *Przesuwamy szyszki*.
Dzieci siadają na podłodze. Przed każdym dzieckiem leży woreczek (szyszka). Dzieci starają się obrócić szyszkę raz jedną, raz drugą stopą.
- Ćwiczenie relaksujące – *Ja i moje ciało*.
N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci kładą się na dywanie i zamykają oczy. Woreczek trzymają na brzuchu. Oddychają spokojnie i miarowo, tak aby woreczek się unosił.
- Zebranie woreczków i zakończenie ćwiczeń.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym połączony z zabawą *To coś, co widzę, jest...* Zwrócenie uwagi na zmiany w krajobrazie.
N. spaceruje z dziećmi po ogrodzie. Zatrzymuje się i opisuje wybrany przedmiot (wybraną roślinę), na który (którą) spogląda. Np.: *To coś, co widzę, jest wysokie. Na dole jest koloru brązowego, a na górze – koloru zielonego*. Dzieci odgadują, o jaki przedmiot, jaką roślinę chodzi. Jeśli dzieci mają trudność z odgadnięciem, N. kontynuuje opis, np. *często ptaki budują tam swoje gniazda*. Dzieci odgadują, że mowa o drzewie.
- Zabawy swobodne z wykorzystaniem kolorowych pasków krepiny. Zachęcanie do sprzątnięcia po skończonej zabawie.
Kolorowe paski krepiny, torba.
Dzieci biorą od N. po dwa paski krepiny w różnych kolorach i bawią się nimi swobodnie, np. przebiegają po ogrodzie, wprawiając paski w ruch, układają z pasków wzory na trawie. Na koniec zabawy gromadzą wszystkie paski w torbie u N.

III

- Zabawa rozwijająca koncentrację – *Co lubię?*
Dzieci siedzą w kole. N. wypowiada zdania. Dzieci, które uznają, że o nich mowa, zamieniają się miejscami, np.: *Zamieniają się miejscami dzieci, które lubią budować z klocków / grać w piłkę / jeść lody / jeździć na rowerze*.

- Karta pracy, cz. 1, nr 5
Dzieci:
 - słuchają wiersza o tym, co lubi Ada,
 - kolorują małe koła prowadzące do dymków, w których znajdują się ulubione rzeczy Ady,
 - mówią, jaka jest ich ulubiona: potrawa, zabawka, bajka,
 - liczą czerwone książki,
 - mówią, jakie kolory okładek mają pozostałe książki.
- Utrwalenie trzeciej zwrotki piosenki *W przedszkolu* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik, cz. 1, s. 15).
Nagranie piosenki *W przedszkolu*, odtwarzacz CD.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi, rzutu i celowania – *Woreczki – do obręczy* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Wrzesień, tydzień 1
Dzień 5

To jestem ja
Jak wyglądam

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenie oddechowe <i>Zabawki</i> . Zabawa paluszkowa z wykorzystaniem wierszyka K. Sąsiadka <i>Paluszek</i> . Zabawa bieżna <i>Wracamy ze spaceru</i> .	I 9 I 5 I 5
II. Zajęcia plastyczne – <i>Mój portret</i> . Cele: rozwijanie mowy, spostrzegawczości i pamięci wzrokowej, sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Jesienne dary</i> . Wykonywanie czynności porządkowych na terenie ogrodu: grabienie i zbieranie liści.	I 7, IV 1, IV 8 I 1, I 2, I 3 I 5, I 7
III. Zabawa rozwijająca słownictwo – <i>Zgadnij, o kim mowa</i> . Porównywanie wyglądu dzieci z grupy. Utrwalanie piosenki <i>W przedszkolu</i> . Zabawa bieżna <i>Jedynki, dwójki!</i>	III 8, IV 2 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie mowy oraz spostrzegawczości i pamięci wzrokowej,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat wiersza i swojego wyglądu; określa swoje cechy fizyczne, takie jak np.: kolor i długość włosów, kolor oczu,
- usprawnia drobne mięśnie dłoni, wykonuje swój portret.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie oddechowe – *Zabawki*.
Mały pluszak dla każdego dziecka.
Dzieci zajmują dowolne miejsca na środku sali. Każde trzyma w ręce małą pluszową maskotkę. Dzieci przechodzą do leżenia na plecach. Maskotki kładą na brzuchach. Nabierają powietrze tak, żeby brzuch uniósł się do góry.

N. zwraca się do dzieci: *Brzuszek jest jak balonik. Kiedy napełniamy go powietrzem, staje się duży, a nasz miś wtedy się unosi.* Następnie wypuszczają powietrze tak, żeby maskotka się poruszała.

- Zabawa paluszkowa z wykorzystaniem wierszyka K. Sąsiadka *Paluszek*. Dzieci dobierają się w pary i siadają naprzeciw siebie. Wysuwają palec wskazujący, a następnie pokazują kolejno wymieniane i pokazywane przez N. części ciała.

*Paluszek zginam,
paluszek prostuję,
paluszkciem ucho wskazuję.*

*Paluszek zginam,
paluszek prostuję,
paluszkciem nosek wskazuję.*

*Paluszek zginam,
paluszek prostuję,
paluszkciem oko wskazuję.*

N. kontynuuje zabawę, wymieniając nazwy innych części ciała, np.: usta, policzek, czoło.

- Zabawa bieżna *Wracamy ze spaceru* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Zajęcia 1. Zajęcia plastyczne – *Mój portret.*

- Zabawa na powitanie.
Dzieci stoją w kole. N. kolejno wita dzieci, wymieniając cechy ich wyglądu. Dzieci, które uznają, że o nich mowa, wbiegają do środka i machają wyciągniętymi do góry rękami. Np. *Witam dzieci, które mają... ciemne włosy (niebieskie oczy, noszą okulary itd.).* Następnie dzieci wracają na swoje miejsca.
- Zabawa *To ja*.
N. opowiada dzieciom o sobie: jak ma na imię i w co jest dzisiaj ubrany. Następnie chętne dzieci opowiadają w ten sam sposób o sobie. Na koniec N. prosi dzieci, aby przypomniały, co mówiły o sobie dzieci, które wypowiadały się na początku.
- Rozmowa na podstawie obrazka – *Części ciała*.

Obrazek przedstawiający postać człowieka.

N. zwraca uwagę dzieci na szczegóły postaci ludzkiej, np.: wyprostowana sylwetka, pięć palców u rąk, a także na inne detale: kolor włosów, kolor oczu, powieki, rzęsy, brwi, cechy nosa, kolor ust, policzki, szyję, ramiona, tułów, dwie ręce, łokcie, dwie nogi, kolana, stopy. N. omawia poszczególne części ciała, zaczynając od głowy. Dzieci powtarzają nazwy wymienionych części ciała i jednocześnie pokazują je na sobie, oglądają je, dotykają ich, sprawdzają ruchomość stawów.

- Zabawa lusterkami. Ćwiczenia w rysowaniu twarzy.

Lusterka w różnych kształtach, koszyk, dla każdego dziecka małe lusterko o zabezpieczonych krawędziach.

Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje im koszyk. Prosi każde dziecko o przesuwanie koszyka po kole i wyjęcie jednego lusterka. Dzieci przyglądają się uważnie swojemu odbiciu. N. zwraca uwagę na szczegóły głowy ludzkiej, np.: kolor włosów, kolor oczu, powieki, rzęsy, brwi, nos, kolor ust, policzki. Omawia poszczególne części głowy, robi miny, poprawia fryzurę. Dzieci powtarzają nazwy wymienionych przez N. części ciała i jednocześnie pokazują je na sobie, patrząc w lusterko. Próbuje zapamiętać, jaki mają kolor oczu, włosów itd. Na koniec dzieci rysują twarz palcem na dywanie, według wskazówek N.

- Zabawa ruchowa *Ruchy*.

N. recytuje wiersz I. Salach *Ruchy* (przewodnik, cz. 1, s. 20). Prosi dzieci o wykonywanie odpowiednich ruchów, zgodnych z treścią wiersza. Dzieci naśladują ruchy wykonywane przez N.

- Część plastyczna – *Mój portret*.

Wyprawka plastyczna, karta nr 13, nożyczki, kredki, flamastry dla każdego dziecka.

Dzieci: zajmują miejsca przy stolikach; wycinają z karty portret w ramce; kolorują go tak, aby przedstawiał ich podobiznę – ich kolor oczu, włosów, bluzki; kończą rysować włosy tak, aby przypominały ich fryzurę.

N. podczas pracy rozmawia z dziećmi o tym, co właśnie rysują. Zwraca uwagę na elementy ubrania i ich kolor.

- Zorganizowanie wystawy.

Prace plastyczne wykonane przez dzieci.

N. z pomocą dzieci układa prace (jedną obok drugiej). Podziwia wszystkie. Zwraca szczególną uwagę na te prace, których autorzy uwzględnili największą liczbę szczegółów. Odgaduje, kto może być przedstawiony na rysunku.

Po zajęciach N. organizuje w szatni wystawę dla rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Jesienne dary*.

Tamburyn, materiał przyrodniczy.

Dzieci biegają po ogrodzie w rytmie uderzeń w tamburyn. Podczas przerwy w grze szukają dowolnego jesiennego daru (np.: kolorowego liścia, kasztana, kamyczka) i wręczają go koledze lub koleżance. Na koniec zabawy dzieci wykorzystują zgromadzony materiał przyrodniczy do zabaw w piaskownicy.

- Wykonywanie czynności porządkowych na terenie ogrodu: grabienie i zbieranie liści.

Grabie, miotła, kosz lub worek.

Dzieci zbierają liście (a także inny materiał wykorzystywany we wcześniejszej zabawie) i gromadzą je w wyznaczonym miejscu, np. w koszu lub w worku.

III

Tablica 1 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 172-173).

- Zabawa rozwijająca słownictwo – *Zgadnij, o kim mowa*. Porównywanie wyglądu dzieci z grupy: dostrzeganie różnic i podobieństw.

N. siada z dziećmi w kole. Prosi, aby dzieci odwróciły się do kolegów i koleżanek, przyjrzały się im uważnie i zapamiętały, jakie mają włosy, kolor oczu, nos, usta. Następnie N. opisuje wygląd jednego z dzieci, wymieniając jego charakterystyczne cechy, np. kolor włosów – rude. Dzieci odgadują, o kim mowa. Mówią, np. *To jestem ja. To jest Zosia*. Następnie zagadkę zadaje inne chętne dziecko.

- Utrwalanie piosenki *W przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 14–15).

- Zabawa bieżna *Jedynki, dwójki!* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Założenie kącika małego badacza. Ustalenie miejsca na kącik, przygotowanie akcesoriów. Zabawa dydaktyczna <i>W co się bawić?</i> Zestaw zabaw ruchowych nr 2.	IV 11 III 7, III 9 I 8
II. Turniej dobrych manier – wprawki dramatyczne inspirowane opowiadaniem Ewy Stadtmüller <i>Damy i rycerze</i> . Cele: kształtowanie prawidłowych zachowań społecznych, rozwijanie umiejętności budowania dłuższych wypowiedzi. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer, obserwowanie przyrody. Zapoznanie z pochodzeniem słowa <i>wrzesień</i> . Zbieranie liści i tworzenie bukiecików z liści pochodzących z tego samego drzewa. Uczestniczenie we wspólnych zabawach z dziećmi z młodszej grupy.	IV 1, IV 2 I 1, I 2, I 3 II 11, IV 16
III. Słuchanie i nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki <i>Wesoła zabawa</i> . Zabawa <i>Nad strumykiem</i> – reagowanie na dźwięki o różnym natężeniu. Zabawa ruchowa z elementem toczenia – <i>Toczymy piłkę</i> .	IV 7, IV 5 IV 7 I 5

Cele główne

- kształtowanie prawidłowych zachowań społecznych,
- rozwijanie umiejętności budowania dłuższych wypowiedzi.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podaje właściwy sposób zachowania się w określonych sytuacjach, odgrywa scenki dramatyczne,
- powtarza poprawnie sformułowane zdania, stosuje zwroty grzecznościowe: proszę, dziękuję, przepraszam.

Przebieg dnia

I

- Założenie kącika małego badacza. Ustalenie miejsca na kącik, przygotowanie akcesoriów.
Tacki, pojemniczki.
N. informuje dzieci, że w ciągu roku będą wykonywały wiele eksperymentów i badań. Zastanawia się, które miejsce byłoby odpowiednie na kącik badawczy. Chodzi z dziećmi po sali i wspólnie wybierają miejsce. N. ustawia w kąciku tacki i pojemniczki. Zachęca dzieci do gromadzenia różnorodnych materiałów, np.: papierków po cukierkach, piórek, patyczków.
- Zabawa dydaktyczna *W co się bawić?*
Nieprzezroczysty worek, zabawki różnego rodzaju, np.: kredka, klocek, kostka do gry, puzzle, samochód.
N. opowiada o trudnościach, jakie przeżywają niektóre dzieci, zwłaszcza te, które są w przedszkolu pierwszy raz. Nie wiedzą, w co z kim się bawić. Pyta dzieci, co by im poradziły w takiej sytuacji. N. ma także swoją propozycję. Prosi dzieci, aby przyniosły te zabawki, których nazwy wymieni. Wkłada je do nieprzezroczystego worka. Dzieci kolejno wyjmują po jednej zabawce, omawiają sposób zabawy daną zabawką i wskazują miejsce, w które należy ją odłożyć po skończonej zabawie. N. podkreśla znaczenie bycia pomocnym i życzy-

liwym, tzn. pomagania innym w trudnych dla nich sytuacjach, np.: pomaganie młodszemu dziecku w ubieraniu się, zaproszenie samotnie bawiącego się kolegi do wspólnej zabawy, pomaganie koleżance, gdy ta się przewróci itp.

Zestaw zabaw ruchowych nr 2 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Szybka zbiórka*.

Tamburyn.

Dzieci spacerują swobodnie. N. gra na tamburynie. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się na wprost N. zgodnie z poleceniem, np. w rzędzie (jedno za drugim). Zabawę powtarzamy kilka razy. N. zmienia swoje miejsce.

- Zabawa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Sprzątamy*.

Dzieci maszerują wolno, spokojnie, wykonują skłony w różnych kierunkach (liczą półgłosem zbierane śmieci). Na słowa N.: *Wyrzuć śmieci!* zatrzymują się, wznosząc prawą lub lewą rękę i naśladują wrzucanie śmieci do kosza.

- Zabawa rozwijająca zwinność – *Przełóż szarfę*.

Pojemnik, tamburyn, szarfa dla każdego dziecka.

Dzieci maszerują po kole. Każde z nich wyjmuje z pojemnika szarfę. N. gra na tamburynie, a dzieci stoją w rozsypance. Na przerwę w muzyce każde dziecko jak najszybciej przekłada szarfę, zaczynając od głowy, i unosi ją na znak wykonanego zadania. Zabawę powtarzamy kilka razy. Na koniec, podczas marszu po kole, dzieci odkładają szarfy do pojemnika.

- Zabawa bieżna *Czy potrafisz?*

Bębenek.

Dzieci biegają w jednym kierunku. N. gra na bębnie. Na przerwę w grze dzieci zatrzymują się i wykonują czynność, której nazwę podaje wcześniej wskazane przez N. dziecko, np.: skakanie, zakładanie butów, ścieranie kurzu.

- Zabawa rozwijająca zmysł równowagi – *Pomóż mi*.

Dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko z pary zamyka oczy, drugie ostrożnie prowadzi je za rękę po sali. Następuje zmiana ról.

Przed śniadaniem – N. zaprasza dzieci do spożycia śniadania słowami: *Smacznego!* Dzieci odpowiadają: *Dziękujemy!* N. zachęca dzieci do używania podczas śniadania serwetek.

II

Zajęcia 1. Turniej dobrych manier – wprowadki dramatyczne inspirowane opowiadaniem Ewy Stadtmüller *Damy i rycerze*.

- Zabawa na powitanie – *Witamy się*.

Dzieci siadają w kole. Spoglądając na kolegę (lub koleżankę) znajdującego (znajdującą) się po prawej stronie, pozdrawiają się po kolei słowami: *Witam...* (imię kolegi/koleżanki)! i klaszczą rytmicznie, dzieląc swoje słowa na sylaby. Powitana osoba wita w ten sam sposób inne dziecko.

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Damy i rycerze*.

Książka (s. 6–7) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Pierwszego września do grupy Ady dołączył nowy kolega. Jasne loczki, niewinne spojrzenie błękitnych oczu – prawdziwy anioleczek. Niestety, szybko okazało się, jaki z Jaśka łobuz. Gdy inni bawili się spokojnie, on patrzył tylko, jak komuś dokuczyć. A to zburzył chłopakom prawie już gotowy zamek z klocków, a to skrócił włosy najpiękniejszej lalce, a to królowie na obrazku dorysował wąsy...

Na dodatek upodobał sobie Adę i zalecał się do niej z wdziękiem hipopotama, ciągnąc za kucyki. Pani wciąż go upominała... Wszystko na nic. Biedna Ada zupełnie straciła humor i z niechęcią chodziła do przedszkola.

– Olek, powiedz mu coś – prosiła Ada.

Tylko co mu powiedzieć? Na szczęście w grupie Olka pojawił się pan Remigiusz Szarmancki z warsztatami dobrych manier i przez cały dzień uczył chłopaków, jak być prawdziwymi rycerzami, a dziewczynki, jak być prawdziwymi damami. Kiedy zachwycony Olek opowiadał o tym w domu, Ada westchnęła:

– Oj, przydałaby się taka szkoła naszemu Jaśkowi...

Olek podrapał się za uchem i po chwili miał już gotowy plan. Nazajutrz odbył naradę z zaprzyjaźnionymi rycerzami ze swej grupy i przygotowali dla młodszych kolegów i koleżanek prawdziwe rycerskie szkolenie. Doświadczeni rycerze szkolili młodszych kolegów, a doświadczone damy udzielały rad młodszym koleżankom. Na koniec pani Basia (ta od starszaków) zorganizowała prawdziwy rycerski turniej dobrych manier. Wśród wielu różnych konkurencji było: sprzątanie zabawek na czas, używanie magicznych słów, wykonywanie różnych zadań w zespole i pokojowe rozwiązywanie sporów. Nagrodą dla każdej prawdziwej damy i każdego prawdziwego rycerza były kartonowe orderzy wykonane przez grupę starszaków. Ma się rozumieć, każdy chciał zasłużyć na takie odznaczenie. Jasiek też. Prawdę mówiąc, szanse miał niewielkie, ale udało mu się. A wszystko dlatego, że jedno z zadań polegało na tym, aby podejść do kolegi lub koleżanki i o coś ładnie poprosić, podziękować lub... przeprosić. Ada zebrała całą swą odwagę, podeszła do Jaśka i poprosiła, aby jej nie dokuczał, a przede wszystkim nie ciągnął za włosy, bo to boli. I wtedy stało się coś, co wprawiło w osłupienie całe przedszkole. Jasiek, zamiast zaśmiać się albo pokazać język, uklonił się Adzie jak prawdziwy rycerz i powiedział:

– Bardzo przepraszam, to się już nie powtórzy. Za tę deklarację pani wręczyła Jasiowi nagrodę. Był to medal zrobiony własnoręcznie przez Olka, a to zobowiązuje.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 6–7) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- *Dlaczego Ada jest smutna?*
- *Co jeszcze nabroił Jaś?*
- *Dlaczego Jaś uklonił się Adzie?*

- Zabawa ruchowa *Damy i rycerze*.

Tamburyn.

Przed zabawą N. przypomina, w jaki sposób kłania się dziewczynka, a w jaki sposób uklon wykonuje chłopiec. Następnie omawia reguły zabawy. Dziewczynki mają naśladować damy, chłopcy – rycerzy. Dzieci poruszają się po całej sali zgodnie z rytmem wygrywanym na tamburynie. Na hasło N.: *Damy i rycerze!* – chłopiec i dziewczynka tworzą parę, stają naprzeciwko siebie i kłaniają się sobie, a następnie chwytają się za ręce i podskakują. Zabawę powtarzamy kilka razy. Za każdym razem dzieci tworzą parę z innym kolegą/inną koleżanką.

- *Turniej dobrych manier*. Scenki dramatyczne.

Czerwone papierowe serduszka.

Dzieci siedzą w kole. N. opowiada im o różnych sytuacjach, które mogą zdarzyć się np. w przedszkolu lub na placu zabaw. Prosi dzieci, aby odegrały scenki i pokazały, w jaki sposób powinni zachować się prawdziwy rycerz i prawdziwa dama. Ogłasza turniej. Za wykonanie każdego zadania dzieci otrzymują jedno czerwone serduszko.

Podczas konkurencji należy:

podejść do kolegi lub koleżanki i o coś ładnie poprosić,

podejść do kolegi lub koleżanki i podziękować za coś,

podejść do kolegi lub koleżanki i przeprosić za coś.

N. nawiązuje do treści opowiadania. Informuje dzieci, że nie tylko można prosić kogoś o coś, co chciałoby się dostać. Równie ważne jest poprosić kogoś o to, by nie dokuczał innej osobie. Prosi chętne dziecko o odegranie takiej scenki.

- Ćwiczenia artykulacyjne – *Zasady damy i rycerza*. Słuchanie zdań podanych przez N. i powtarzanie ich na jednym wydechu.

N. pyta dzieci, w jakich jeszcze innych sytuacjach możemy zachowywać się jak damy lub rycerze. Ukierunkowuje wypowiedzi dzieci i formułuje poprawne zdania. Dzieci uważnie słuchają zdań, a potem je powtarzają, starając się je wypowiedzieć na jednym wydechu. Przykłady:

Używamy słów: proszę, dziękuję, przepraszam.

Pomagamy posprzątać zabawki.

Zapraszamy do wspólnej zabawy.

- Podsumowanie zajęć.

Czerwone papierowe serduszka, pinezki.

N. prosi dzieci o policzenie zdobytych serduszek. Ogłasza zwycięzcę (lub zwycięzców). Grupa bije brawo. N. wyraża zadowolenie, że w grupie jest tyle dam i rycerzy. Przypina serduszka na tablicy, tworząc jedno duże serce. Zachęca do okazywania sobie życzliwości i serca na co dzień tak, aby wszystkie dzieci przez cały rok przedszkolny czuły się w przedszkolu jak najlepiej.

- Zabawa w kole – *Brawo dla tych, którzy...*

N. wypowiada zdanie: *Brawo dla tych, którzy dzisiaj powiedzieli dzień dobry na powitanie, przeprosili kolegę lub koleżankę, pomogli posprzątać zabawki...* itp. Dzieci, które czują, że słowo ich dotyczy, szybko zamieniają się miejscami (w czasie wyklaskiwania do pięciu). Na koniec N. bije brawo wszystkim dzieciom, doceniając ich starania.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Obserwowanie przyrody.

Nitka.

N. spaceruje z dziećmi po ogrodzie przedszkolnym. Zwraca uwagę dzieci na zmiany zachodzące w przyrodzie wczesną jesienią, wyjaśnia znaczenie słowa *wrzesień*. Prosi dzieci o wykonanie bukietów z liści pochodzących z tego samego gatunku drzewa. Następnie dzieci przyglądają się liściom i próbują odgadnąć nazwę drzewa, z którego pochodzą te liście. N. wiązuje liście w bukiety, by zabrać je później do kąca przyrody w sali.

- Uczestniczenie we wspólnych zabawach z dziećmi z młodszej grupy.

N., we współpracy z N. młodszej grupy, organizuje wspólne zabawy ze śpiewem w kole, np. *Baloniku nasz malutki*. Utrwala z dziećmi zasady bezpieczeństwa. Zachęca dzieci do stosowania zwrotów grzecznościowych.

W szatni – N. zwraca uwagę dzieci na udzielanie sobie nawzajem pomocy podczas rozbierania się.

III

- Słuchanie i nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Wesoła zabawa* (sł. i muz. D. i K. Jagiełło).

Jak przy-je - mnie i we - so - ło, gdy ma - lu - chy i - dą w ko - ło.

Nóż - ka le - wa, nóż - ka pra - wa - ja - ka mi - ła to za - ba - wa.

Nóż - ka le - wa, nóż - ka pra - wa - ja - ka mi - ła to za - ba - wa.

Hop, hop, tra - la - la. Tań - czę, gdy mu - zy - ka gra.

Hop, hop, tra - la - la. Tań - czę, gdy mu - zy - ka gra.

I. *Jak przyjemnie i wesoło,
gdy maluchy idą w koło.
Nóżka lewa, nóżka prawa –
jaka miła to zabawa.* } bis

III. *Teraz pięknie się kłaniamy,
naszą panią pozdrawiamy.
Rączka lewa, rączka prawa –
jaka miła to zabawa.* } bis

Ref.: *Hop, hop, tralala.
Tańczę, gdy muzyka gra.*

Ref.: *Hop, hop...*

II. *Przyszła pora na klaskanie,
aż się dziwią wszystkie panie.
Rączka lewa, rączka prawa –
jaka miła to zabawa.* } bis

Ref.: *Hop, hop...*

- Zabawa *Nad strumykiem* – reagowanie na dźwięki o różnym natężeniu.

Bębenek.

Dzieci maszerują w rytmie dźwięków bębna o średnim natężeniu. Kiedy uderzenia stają się głośnie, dzieci wykonują skoki obunóż – zgodnie z rytmem przeskakują przez strumyk. Podczas dźwięków cichych stoją na wysepkach i przechodzą do pozycji stojącej, wyciągając ręce na boki.

- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Toczymy piłkę*.

Dwie piłki.

Dzieci siedzą w kole, w siadzie klęcznym. Jedno z nich trzyma przed sobą piłkę. W środku koła N. kładzie drugą piłkę. Dziecko trzymające piłkę turla ją i próbuje trafić w drugą piłkę. Zabawa toczy się dalej tak, aby każde dziecko miało szansę potoczyć piłkę.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wycinanie z katalogów obrazków z zabawkami i ich przeliczanie. Zabawa integracyjna – <i>Iskierka przyjaźni</i> . Zabawa rozwijająca zwinność – <i>Przetóż szarfę</i> .	I 7, IV 11 III 1 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające przy piosence <i>Wesoła zabawa</i> . Cele: reagowanie ustalonymi ruchami na podane sygnały, rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa badawcza <i>Co słyhać w ogrodzie?</i> , zabawa ruchowa <i>Robię to co ty</i> . Rysowanie patykiem na ziemi – <i>Zagadki obrazkowe</i> .	IV 7 I 1, I 2, I 3 I 4, I 5, I 7, IV 7
III. Rozmowa na temat obrazka. Przeliczanie klocków; wskazywanie, gdzie jest ich najwięcej, a gdzie – najmniej. Konstruowanie wież z klocków zgodnie z podanym kodem. Zabawa integracyjna <i>Balonik</i> .	IV 5, IV 11 I 6, IV 11 I 5, III 1

Cele główne

- reagowanie ustalonymi ruchami na podane sygnały,
- rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- reaguje na ustalone sygnały,
- uczestniczy w zabawie przy piosence.

Przebieg dnia

I

- Wycinanie z katalogów obrazków z zabawkami i ich przeliczanie.
Katalogi i gazetki reklamowe z zabawkami, nożyczki, koperta.
Dzieci, które potrafią wycinać, przygotowują pomoce do jutrzejszych zajęć. Wycinają z katalogów obrazki przedstawiające zabawki: samochody, piłki, lalki, misie (każda zabawka w jednym z 4 kolorów: żółtym, niebieskim, zielonym, czerwonym). Na koniec przeliczają obrazki, próbując segregować je według rodzaju, koloru.
- Zabawa integracyjna – *Iskierka przyjaźni*.
Dzieci siedzą w kole na dywanie w siadzie skrzyżnym, trzymając się za dłonie. N. wyznacza jedno dziecko, aby puściło iskierkę, tzn. delikatnie ścisnęło rękę koleżanki/kolegi po prawej lub lewej stronie, wymawiając przy tym tekst:
*Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg,
niech przyjazna i wesoła wróci do mych rąk.*
Na koniec zabawy dzieci przyglądają się wszystkim kolegom i koleżankom. Ustalają, kto w dniu dzisiejszym jest nieobecny.
- Zabawa rozwijająca zwinność – *Przetóż szarfę* (przewodnik, cz. 1, s. 28).

Podczas śniadania N. zwraca uwagę dzieci na używanie zwrotów grzecznościowych.

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Wesoła zabawa* (przewodnik, cz. 1, s. 31).

- Utrwalenie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Wesoła zabawa*, nauka kolejnych zwrotek piosenki.

Nagranie piosenki *Wesoła zabawa*, odtwarzacz CD, bębenek.

Zaznaczanie pierwszej miary taktu uderzeniem w bębenek.

- Utrwalenie wiadomości na temat budowy i brzmienia marakasu.

Marakas, nagranie piosenki *Wesoła zabawa*, odtwarzacz CD.

Zaznaczanie pierwszej miary taktu podczas słuchania piosenki *Wesoła zabawa*.

- Zabawa *Co robimy?* – rozwijająca słuch muzyczny.

Bębenek, nagranie piosenki *Wesoła zabawa*, odtwarzacz CD.

Swobodny marsz za N. w rytmie piosenki *Wesoła zabawa*.

Na sygnał instrumentu dzieci wykonują następujące zadania:

mocne uderzenie w bębenek	– wykonują przysiad,
pocieranie dłonią o membranę bębena	– ustawiają się w parach, tyłem do siebie,
miarowe uderzenia	– podskakują obunóż w miejscu.

- *Powtórz rytm* – utrwalanie rytmu piosenki *Wesoła zabawa*.

Dowolny instrument perkusyjny.

N. wybiera dowolne fragmenty piosenki, które śpiewa, równocześnie grając na wybranym przez siebie instrumencie perkusyjnym (odtwarza na nim rytm piosenki).

Dzieci powtarzają go – najpierw zbiorowo, następnie indywidualnie, równocześnie klaszcząc.

- Zabawa przy piosence *Wesoła zabawa*.

Nagranie piosenki *Wesoła zabawa*, odtwarzacz CD.

Dzieci są ustawione na okręgu, przodem do jego środka.

Dzieci:

I. <i>Jak przyjemnie i wesoło,
gdy maluchy idą w koło.
Nóżka lewa, nóżka prawa –
jaka miła to zabawa.</i>	maszerują w miejscu,
wystawiają raz jedną, raz drugą nogę,
Ref.: <i>Hop, hop, tralala,
tańczę, gdy muzyka gra.</i>	wykonują dwa podskoki, trzy klaśnięcia,
wykonują obrót,
II. <i>Przyszła pora na klaskanie,
aż się dziwią wszystkie panie.
Rączka lewa, rączka prawa –
jaka miła to zabawa.</i>	miarowo klaszczą,
kołyszą głową – raz w lewą, raz w prawą stronę,
pokazują dłoń: lewą, prawą,
wykonują obrót,
Ref.: <i>Hop, hop, tralala,
tańczę, gdy muzyka gra.</i>	wykonują dwa podskoki, trzy klaśnięcia,
wykonują obrót,
III. <i>Teraz pięknie się kłaniamy,
naszą panią pozdrawiamy.
Rączka lewa, rączka prawa –
jaka miła to zabawa.</i>	wykonują ukłon,
machają rękami w kierunku osoby prowadzącej,
pokazują dłoń: lewą, prawą,
Ref.: <i>Hop, hop, tralala,
tańczę, gdy muzyka gra.</i>	wykonują dwa podskoki, trzy klaśnięcia,
wykonują obrót.

- Zabawa rozwijająca słuch muzyczny – *Co słyszymy?*
Dzieci gromadzą się przed N. Panuje zupełna cisza. Dzieci starają się rozpoznać dźwięki dochodzące z najbliższego otoczenia.

- Zabawa *Dzieci, do pani* – rozwijanie szybkiej reakcji na sygnał.
Nagranie muzyki w rytmie marsza, odtwarzacz CD, tamburyn.
Zabawę można przeprowadzić przed posiłkiem.
Swobodny marsz w rytmie muzyki. N. zajmuje miejsce z boku sali. Potrząsa mocno tamburynem, wołając dzieci do siebie. Dzieci gromadzą się wokół niego.
N. zwraca się do nich, mówiąc tekst B. Formy.

Zdecydowanym głosem:

*Teraz zaklaszczemy,
mocno potupujemy
i ze smakiem śniadanie (obiad, podwieczorek)
wszyscy chętnie zjemy.*

Szeptem:

*Na swoich krzeselkach
po cichu siadamy,
jesteśmy grzeczni,
nie rozmawiamy.*

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Co słyszać w ogrodzie?*
Dzieci „poszukują” dźwięków w ogrodzie przedszkolnym. Nasłuchują odgłosów pojazdów, poruszających się huśtawek, odgłosów dzieci, przykucają na trawie i nasłuchują brzęczenia owadów. Nazywają dobiegające dźwięki i mówią, z czym one im się kojarzą.
- Zabawa ruchowa *Robię to co ty.*
Dzieci dobierają się parami. Jedno dziecko naśladuje czynności, które wykonuje drugie (np. marsz, bieganie, skakanie). Po pewnym czasie następuje zmiana ról.
- Rysowanie patykiem na ziemi – *Zagadki obrazkowe.*
Patyk dla każdej pary dzieci.
Dzieci stoją w parach (jak poprzednio). Jedno dziecko wykonuje patykiem na ziemi dowolny rysunek. Drugie dziecko próbuje odgadnąć, co narysował kolega (narysowała koleżanka) z grupy. Po odgadnięciu następuje zmiana ról.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 6
Dzieci:
 - oglądają obrazek,
 - odpowiadają na pytanie: *Co robią Ada i dzieci z jej grupy?*
 - liczą klocki i odpowiadają na pytanie: *Ile klocków jest przed każdym z dzieci?*
 - pokazują, kto ma najwięcej, a kto najmniej ułożonych klocków,
 - rysują po śladach szarych linii.
- Konstruowanie wież z klocków zgodnie z podanym kodem. Przeliczanie w zakresie dostępnym dla dzieci.
Kartki oznaczone różną liczbą i różnym kolorem kwadratów/prostokątów, np. dwa czerwone, dwa niebieskie, jeden zielony, klocki, małe figurki.
N. prosi dzieci o dobranie się w pary. Rozdaje im kartki – jedną kartkę na parę. Proponuje dzieciom zbudowanie wieży z wykorzystaniem dostępnych klocków, według podanego kodu. Dzieci wspólnie zastanawiają się, z jakich i z ilu klocków ma powstać ich wieża. Następnie budują wieże na swoich kartkach. Po wykonaniu zadania N. przechodzi wraz z dziećmi i odczytuje z nimi kody zapisane na kartkach. Sprawdza, czy wieże zostały zbudowane zgodnie z kodami. Ustalają, kto zbudował wieżę z największej, a kto z najmniejszej liczby klocków. Następnie N. daje dzieciom małe figurki, którymi dzieci bawią się swobodnie.

- Zabawa ruchowa *Balonik*.
Dzieci ustawiają się w kole i chwytają się za dłonie. Podchodzą do środka koła, a następnie wypowiadają powoli słowa wierszyka:

*Baloniku nasz malutki,
rośnij duży, okrągłutki.
Balon urósł, że aż strach,
przebrał miarę, no i bach!*

Podczas wspólnej recytacji dzieci trzymają się za ręce i oddalają się od środka koła. Na koniec puszczaają dłonie i kucają lub ostrożnie upadają na podłogę. Zabawę powtarzamy kilka razy.

N. prosi dzieci o przyniesienie z domu na następny dzień swojej ulubionej zabawki.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 3

Moja grupa

Nasze zabawki

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Układanie rytmów. Rozwijanie spostrzegawczości oraz koncentracji uwagi. Zabawa dydaktyczna <i>Której zabawki nie było?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Szybka zbiórka</i> .	IV 12 IV 11 I 5
II. Zajęcia matematyczne – <i>Zabawki w naszej sali</i> . Cele: rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej, rozwijanie orientacji przestrzennej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawy integracyjne z wykorzystaniem chusty animacyjnej: <i>Przebiegnij pod chustą</i> , <i>Burza na morzu</i> , <i>Zabawy z miśm</i> . Zbieranie materiału przyrodniczego (z grupką chętnych dzieci) i układanie z niego kompozycji. Próby nadawania im nazw.	IV 11 I 1, I 2, I 3 I 4, I 5, I 6, IV 6
III. Zabawa <i>Kolorowa piłka</i> – rozwijanie koncentracji uwagi. Utrwalenie piosenki <i>Wesoła zabawa</i> . Zabawa integracyjna <i>Wędrująca lalka</i> .	IV 5, IV 7 IV 7 I 5, III 1

Cele główne

- rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej,
- rozwijanie orientacji przestrzennej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozróżnia kolory i wymienia ich nazwy, układa obrazki zgodnie z podanym kodem,
- określa położenie zabawek w przestrzeni, stosując przyimki: *na, pod, w, przed, za, obok*.

Przebieg dnia

I

Tablica Urodziny – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 174).

- Układanie rytmów. Rozwijanie spostrzegawczości oraz koncentracji uwagi.
Dla każdego dziecka: karta B z wyprawki plastycznej, koperta.

Dzieci siadają przed N. na dywanie. Wypychają z wyprawki plastycznej liczmany – kwadry ze zdjęciami zabawek: lalek, misiów, aut, książek, piłek i skakanek, a następnie umieszczają je w kopertach. N. zawiesza przed nimi na tablicy obrazki w następującej kolejności, np.: lalka, auto, lalka, auto, lalka, auto. Dzieci wyjmują z kopert takie same obrazki i układają je przed sobą w rytmie podanym przez N. W toku zabawy, biorąc pod uwagę możliwości dzieci, N. może układać łatwiejsze lub bardziej skomplikowane rytmy, np.: lalka, auto, miś, lalka, auto, miś, lalka...

- Zabawa dydaktyczna *Której zabawki nie było?*

Pięć zabawek z sali przedszkolnej, w tym jedna nowa, której dzieci jeszcze nie widziały.

Dzieci siedzą w kole. N. kładzie na środku cztery dowolne zabawki. Dzieci nazywają je i określają ich cechy, np. samochód – mały, niebieski. Następnie N. prosi dzieci o pochylenie głów i zakrycie oczu dłońmi. Dokłada do leżących na środku koła dodatkową, nową zabawkę, której dzieci jeszcze nie widziały. Dzieci odgadują, której zabawki wcześniej nie było. Potem N. eksponuje nową zabawkę. Prosi dzieci o jej nazwanie, opisanie wyglądu i sposobu zabawy nią. Utrwala zasady zabawy zabawkami. Zachęca dzieci, by szanowały zabawki przedszkolne tak, jak szanują swoje zabawki przyniesione z domu. Wspólnie ustalają miejsce dla nowej zabawki.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Szybka zbiórka* (przewodnik, cz. 1, s. 28).

Po śniadaniu – zwrócenie uwagi na prawidłową technikę mycia zębów.

II

Zajęcia 1. Zajęcia matematyczne – Zabawki w naszej sali.

- Powitanie zabawą *Lista obecności*.

Wizytówki dzieci zawieszane na ścianie.

Dzieci, na sygnał dany przez N., ustawiają się pod swoimi wizytówkami zawieszonymi w różnych miejscach sali. Informują N., kto jest nieobecny w przedszkolu.

- Wysłuchanie wiersza I. R. Salach *W przedszkolu*.

*Jest wiele zabawek
w naszym przedszkolu.
Pamiętaj: dbaj o nie,
Krzysiu, Basiu, Olu.
Samochód w garażu
powinien stać pięknie,*

*piłeczka w koszyku.
Uważaj, bo pęknie.
Na półeczkach siedzą lalki
pięknie wystrojone.
Obok misie, pieski, kotki
patrzą w twoją stronę.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta dzieci:

- *Jakie zabawki zostały wymienione w wierszu?*
- *O czym należy pamiętać podczas zabawy zabawkami?*
- Zabawa *Gdzie znajdują się zabawki?*

Zabawki z sali: samochód, piłka, lalka, maskotki: miś, piesek, kotek, krzesło.

N. prosi wskazane dzieci, aby przyniosły na środek sali zabawki, o których była mowa w wierszu. Następnie powtarza wiersz i utrwała z dziećmi miejsce przechowywania tych zabawek:

samochód – w garażu, piłeczka – w koszyku, lalki, misie, pieski, kotki – na półkach.

Potem N. na środku stawia jedno krzesło i bierze kolejno zabawki. Sadza np. lalkę na krzesło i mówi: *Lalka siedzi na krześle*. Zmienia zabawkę i mówi: *Samochód stoi pod krzesłem*. Następnie zaprasza chętne dziecko do wykonania poleceń. Zadaniem dzieci jest umieszczanie piłki, misia, kotka, pieska względem krzesła tak, jak mówi N.: *na, pod, za, przed, obok*.

- Zabawa ruchowa *Jeżeli ci wesoło...* (według M. Bogdanowicz).
Dzieci, śpiewając, wykonują określone czynności.

*Jeżeli ci wesoło i dobrze bawisz się,
uśmiechnij się do wszystkich i zaklaskz w ręce swe.
(...) Jeżeli ci wesoło i dobrze bawisz się,
to otwórz teraz usta i zamknij oczy swe.
Jeżeli ci wesoło i dobrze bawisz się,
to pokaż najpierw język, a potem zęby swe.
Jeżeli ci wesoło i dobrze bawisz się,
nabierz w usta powietrza i klep policzki swe.
Jeżeli ci wesoło i dobrze bawisz się,
uśmiechnij się do wszystkich i zaklaskz w ręce swe.*

- Układanie obrazków na planszy zgodnie z kodem. Formułowanie uogólnień.
Karton formatu A1 z narysowaną dużą kratką, podzielony na 4 kolumny i 6 rzędów (każdy z rzędów jest oznaczony konturowym rysunkiem zabawki: samochodu, piłki, lalki, misia, pieska, kotka), 4 plastikowe kubeczki w kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym, czerwonym, 6 dużych kopert, zestaw obrazków przedstawiających samochody, piłki, lalki, misie, pieski, kotki (każda zabawka w jednym z 4 kolorów: żółtym, niebieskim, zielonym, czerwonym).
N. prosi dzieci o rozejrzenie się po sali i odszukanie dużych kopert. Pyta dzieci, gdzie znalazły te koperty (na stole, pod szafką, w pojemniku, przed szafką, obok krzesła, za koszykiem). N. siada z dziećmi w kole. Układa na środku koła plansze, ustawia na górze kartonu (na początku kolumn) kubeczki w kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym i czerwonym. Wyjmuje z kopert kartoniki i układa je obrazkami do dołu. Dzieci kolejno losują kartoniki. Nazywają przedstawioną na obrazku zabawkę i określają jej kolor. Układają obrazek na planszy w kolumnie oznaczonej tym samym kolorem.
N. pyta dzieci, ile jest zabawek określonego koloru oraz jakie grupy utworzyły te zabawki. W razie potrzeby pomaga dzieciom formułować uogólnienia: pojazdy, piłki, lalki, maskotki.

- Karta pracy, cz. 1, nr 7
Dzieci:
 - mówią, gdzie znajduje się auto względem stolika i miś względem koszyka na zabawki,
 - dotykają kolejnych obrazków klocków i wypowiadają głośno nazwy ich kolorów,
 - mówią, jaki kolor powinny mieć kolejne klocki,
 - kończą kolorować według wzoru (rytmu).

- Zabawa ruchowa *Woźnica i konik*.
Szarfy w czterech kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym, czerwonym, dwukolorowe kartki: żółto-czerwone, zielono-niebieskie, żółto-zielone, niebiesko-czerwone itd.
Dzieci maszerują po kole. Biorą od N. po jednej szarfi. Przekładają szarfy przez ramiona i stają z jednej strony sali. N. podnosi jedną dwukolorową kartkę, np. żółto-czerwoną. Dzieci dobierają się w pary według kolorów na kartce i wykonują podane przez N. ćwiczenie, np.: przysiad, podskok.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawy integracyjne z wykorzystaniem chusty animacyjnej.
Chusta animacyjna.
N. organizuje zabawy z chustą animacyjną według propozycji dzieci. Przykładowe zabawy może zaproponować także N., np.:
Przebiegnij pod chustą.

Dzieci stoją w kole, trzymając chustę za uchwyty. Podnoszą i opuszczają chustę. W pewnej chwili N. proponuje dzieciom zamianę miejscami. Dzieci, których cechy wymieni N., przebiegają pod chustą, np.: wszyscy, których imię to Julia; wszyscy, którzy mają dzisiaj czapkę z daszkiem. Pozostałe dzieci, do których opis N. nie pasuje, stoją i trzymają chustę.

- *Burza na morzu.*

Dzieci idą po kole w prawą stronę, trzymając chustę za uchwyty i delikatnie na falując. Na odgłos kłaśnięcia odwracają się do środka koła i energicznie poruszają chustą do góry i do dołu. Dzieci zmieniają kierunek marszu. Zabawę powtarzamy.

- *Zabawy z misiem.*

Maskotka (miś), zebrany materiał przyrodniczy.

N. chowa maskotkę np. za drzewa, za ławkę, pod gałązkę. Dzieci szukają misia i określają miejsce, w którym go znalazły.

Dzieci zbierają materiał przyrodniczy i układają z niego kompozycje. Próbuje nadawać im nazwy.

III

- *Zabawa Kolorowa piłka* – rozwijanie koncentracji uwagi.

Dzieci zajmują miejsca na okręgu. N. śpiewa tekst B. Formy na dowolnej melodii.

Kolorową piłkę mam,

teraz piłkę tobie dam.

Raz, dwa, trzy,

zaraz piłkę złapiesz ty.

Po zakończeniu śpiewania N. toczy piłkę do wybranego dziecka.

Dziecko wstaje. Trzymając piłkę w dłoniach, wykonuje obrót i siada. N. ponownie recytuje tekst, dziecko toczy piłkę do wybranego kolegi. Kolega wstaje, wykonuje obrót i podskok. Następnie podaje piłkę do innego dziecka. Zabawa zostaje powtórzona. Za każdym razem kolejne dziecko dodaje wymyśloną przez siebie czynność lub figurę.

- Utrwalenie piosenki *Wesoła zabawa* (przewodnik, cz. 1, s. 31).

Nagranie piosenki *Wesoła zabawa*, odtwarzacz CD.

- Zabawa integracyjna *Wędrująca lalka*.

Lalka.

Dzieci siedzą w kole, w siadzie skrzyżnym. N. podaje pierwszemu dziecku z prawej strony lalkę. Lalka krąży po obwodzie koła podawana przez dzieci z rąk do rąk. Dzieci, podając sobie lalkę, równocześnie mówią: *Jak przyjemnie i wesoło, kiedy lalka krąży w koło.*

Po recytacji dziecko, które akurat trzyma lalkę, wymyśla dla niej imię. N. kontynuuje zabawę. Po zabawie N. sadza lalkę wyżej. Prosi dzieci o przypomnienie zasad zabawy lalkami. Uwaga! W kolejnych dniach w podobny sposób N. może wykorzystać w zabawie każdą inną zabawkę.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenia artykulacyjne <i>Robimy porządki</i> . Zabawa w kole – <i>Głuchy telefon</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca zmysł równowagi – <i>Pomóż mi</i> .	I 9 IV 2 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 1. Cele: rozwijanie umiejętności kontrolowania emocji, rozwijanie sprawności fizycznej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Dobiegij do przyjaciela</i> . Rzucanie piłką do kosza. Zabawa w parach papierowymi samolocikami.	I 8, II 8 I 1, I 2, I 3 I 4, I 5, I 7, III 1
III. Zabawa integracyjna <i>Serce dla ciebie</i> . Oglądanie obrazków, odróżnianie zachowań poprawnych od niepoprawnych. Instrumentalizacja piosenki <i>Wesoła zabawa</i> .	II 4 III 5 IV 7

Cele główne

- rozwijanie umiejętności kontrolowania emocji,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa emocje; wie, co je wzbudza,
- prawidłowo wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia artykulacyjne *Robimy porządki*.
Dzieci siedzą w kręgu na dywanie i powtarzają za N. czynności, o których mówi i które pokazuje, np.:
– *Zamiatamy podłogę* – dzieci otwierają szeroko buzie i poruszają językiem od kącika do kącika ust.
– *Malujemy sufit* – dzieci przesuwają język po podniebieniu.
– *Myjemy ściany* – dzieci masują językiem policzki od wewnętrznej strony.
- Zabawa w kole – *Głuchy telefon*.
Dzieci siedzą w kole. N. mówi szeptem proste zdanie dziecku siedzącemu po jego prawej stronie, np. *W naszej grupie dobrze się bawimy*. Dziecko przekazuje je szeptem dalej w ten sam sposób. Ostatnie dziecko wymawia zdanie głośno. N. wypowiada swoje zdanie jeszcze raz. Wszyscy porównują, czy zdanie, które wypowiedział na początku N., brzmi tak samo. Jeśli nie, szukają przyczyny zmiany zdania.
- Zabawa ruchowa rozwijająca zmysł równowagi – *Pomóż mi* (przewodnik, cz. 1, s. 28).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 23).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Dobiegij do przyjaciela*.
Dzieci dobierają się w pary. Stają naprzeciwko siebie na dwóch końcach wyznaczonego terenu. Na hasło: *Start!* dzieci z grupy stojącej po prawej stronie biegną jak najszybciej do swoich kolegów/koleżanek. Zabawę powtarzamy. Tym razem druga grupa dzieci biegnie do swoich kolegów/koleżanek.

- Rzucanie piłką do kosza.
Kosz lub kartonowe pudełko, piłki.
Dzieci wykonują swobodne rzuty piłką do kosza. N. zwraca uwagę, aby dzieci rzucały piłkę, trzymając ją wysoko przed sobą (nie z dołu).
- Zabawa w parach papierowymi samolocikami.
Kartka papieru dla każdego dziecka.
Dzieci z pomocą N. składają z papieru samolociki. Następnie dobierają się w pary i puszcza-
ją samolociki do siebie. Ustalają, czy samolocik poleciał najdalej.

III

- Zabawa integracyjna *Serce dla ciebie*.
Skrzynka, serduszka wycięte z papieru samoprzylepnego.
Wskazane dziecko losuje ze skrzynki papierowe serduszko, wręcza je wybranemu przez sie-
bie dziecku i uzasadnia swój wybór, mówiąc np.: *To serce dla Zosi, która... potrafi ładnie sprzą-
tać*. Wszystkie dzieci z radością mówią: *Brawo, wspaniale*. Obdarowane dziecko dziękuje,
przykleja sobie serduszko na ubraniu (po lewej stronie klatki piersiowej) i wybiera serduszko
dla kolejnego dziecka. Obowiązuje zasada, że obdarowuje się serduszkami tych, którzy jesz-
cze go nie otrzymali. Zabawa trwa do czasu, aż wszystkie dzieci zostaną obdarowane.

Karta pracy, cz. 1, nr 8

Dzieci:

- oglądają obrazki,
- nakleją w kołach odpowiednie buzie: uśmiechniętą – gdy zachowanie dzieci jest po-
prawne, smutną – gdy jest niepoprawne,
- w każdej kolejnej odznace Wyjątkowy przedszkolak kolorują o jedną gwiazdkę mniej niż
w poprzedniej.
- Instrumentalizacja piosenki *Wesoła zabawa* (przewodnik, cz. 1, s. 31).
Instrumenty dla dzieci: marakasy, drewienka, tamburyn, kastaniety.
Dzieci grają na instrumentach w rytmie piosenki *Wesoła zabawa*.

	Takty	Instrumenty
Zwrotki: I, II, III	1–4	marakasy
	5–8	drewienka
	9–12	marakasy
Refren	13	tamburyn
	14	kastaniety
	15–16	drewienka
	17	tamburyn
	18	kastaniety
	19–20	drewienka

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Swobodne działania w kącie małego badacza. Zabawa słownikowa <i>Dokończ po mnie</i> . Zabawa bieżna <i>Czy potrafisz?</i>	I 6 IV 2 I 5
II. <i>Jesteśmy grupą</i> – rozmowa połączona z zajęciami plastycznymi. Cele: rozwijanie mowy, rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu. Pomaganie dozorczy w porządkowaniu ogrodu przedszkolnego. Zabawy swobodne według zainteresowań dzieci, z wykorzystaniem zabawek ogrodowych. Przestrzeganie zasad bezpiecznego korzystania z zabawek ogrodowych.	IV 5, IV 1 I 1, I 2, I 3 I 4, I 5, I 7, III 7
III. Wykonanie pracy <i>Kwiat dla kolegi/koleżanki z grupy</i> . Przyznanie tytułu <i>Wyjątkowy Przedszkolak</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wysoko – nisko</i> .	I 7 III 5 IV 7

Cele główne

- rozwijanie mowy,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia zasady zabawy i współdziałania w grupie,
- wykonuje pracę plastyczną.

Przebieg dnia

I

- Swobodne działania w kącie małego badacza.
Materiały o ciekawej fakturze, kolorowe piórka, papierki, tekturki, pojemniczki.
N. wraz z dziećmi przegląda pomoce zgromadzone w kącie badacza. Dokłada materiały o ciekawej fakturze, kolorowe piórka, papierki, tekturki i umieszcza je w pojemniczkach. Zachęca dzieci do swobodnego oglądania i badania zgromadzonych akcesoriów.
- Zabawa słownikowa *Dokończ słowo*.
Wybrane dziecko wypowiada pierwszą sylabę. Drugie dziecko ma dodać kolejne sylaby, tworząc sensowne słowo oznaczające np. czynność, np.: ma-lu-ję, my-ję.
- Zabawa ruchowa bieżna *Czy potrafisz?* (przewodnik, cz. 1, s. 28).

II

Zajęcia 1. *Jesteśmy grupą* – rozmowa połączona z zajęciami plastycznymi.

- Powitanie zabawą słownikową *Zdrobnienia*. Podawanie przez dzieci zdrobnień imion kolegów i koleżanek z grupy.
Kłębek wełny.
Dzieci siedzą w kole. N. podaje dziecku kłębek wełny, trzymając początek nitki. Dziecko podaje swoje imię, np. Anna. Każde kolejne dziecko przyjmuje kłębek, przedstawia się i podaje kłębek dalej, ale – podobnie jak N. – trzyma w dłoni nitkę. Na koniec zabawy dzieci podnoszą nitkę. N. podkreśla fakt, że wszyscy tworzą jedną grupę, i podaje nazwę grupy.

Następnie N. zwiija nitkę w kłębek. Dzieci kolejno puszczaają nitkę i formułują zdrobienie swojego imienia, np. Anna – Ania.

- Zabawa ruchowa *Dobrze czy źle?*

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze zwracają się w kierunku N., który podaje przykłady różnych zachowań w przedszkolu. Jeśli dzieci uznają, że dane zachowanie jest właściwe, klaszczą w ręce, a jeśli stwierdzą, że jest niewłaściwe – tupią o podłogę. Przykłady zachowań:

Pomagam koleździe w sprzątaniu rozsypanych kredek.

Śmieję się z koleżanki, która się przewróciła.

Niszczę koleździe budowlę z klocków.

- Rozmowa na temat: *Nasza grupa.*

Piłka.

Dzieci siedzą w kole i przekazują sobie kolejno piłkę. Osoba, która ją trzyma, wypowiada się na podany temat. N. prosi dzieci o mówienie o tym, czy w grupie czują się dobrze, z kim lubią się najbardziej bawić i dlaczego właśnie z tą osobą.

Ważne, aby wypowiedzieli się także N. oraz inne osoby dorosłe pracujące w grupie.

- Przypomnienie zasad zachowania. Opracowanie tak zwanego kodeksu zachowania grupy (w formie drzewa).

Karton A2, kolorowe mazaki.

N. nawiązuje do opowiadania, którego dzieci wysłuchały w poniedziałek. Prosi o przypomnienie, jak powinni zachowywać się prawdziwy rycerz i prawdziwa dama. Następnie pyta dzieci, czy wiedzą, co znaczą słowa: *zasady*, *kodeks*. Wyjaśnia dzieciom te pojęcia. Pyta: *Po co są nam one potrzebne? Jakże już poznałyście zasady?* N. przypina na tablicy karton formatu A4 i proponuje dzieciom ustalenie tzw. kodeksu zachowania, który będzie obowiązywał w grupie. Dzieci podają swoje propozycje, np.:

Mówimy sobie miłe słowa, np.: proszę, przepraszam, dziękuję.

Podnosimy rękę, gdy chcemy coś powiedzieć.

Wspólnie sprzątamy po zabawie.

N. rysuje na kartonie kontur pnia drzewa, a w jego obrębie – odpowiednie piktogramy. Podsumowuje, mówiąc, że wszyscy w grupie będą musieli przestrzegać zapisów zawartych w tym kodeksie.

- Część plastyczna. Wykonanie pracy *Grupowe drzewo z zasadami.*

Karton formatu A2, farby plakatowe, tace na farby, mokre chusteczki.

N. proponuje, aby każde dziecko, które zgadza się z podanymi zasadami, podeszło do stolika i odcisnęło swoją dłoń na kartonie. W ten sposób dzieci utworzą grupowe drzewo zasad. N. przypomina informacje (z poprzedniego tygodnia) o niepowtarzalnych dla każdego człowieka liniach papilarnych, które znajdują się na palcach. Dzieci kolejno: podchodzą do stolika, maczają dłoń w farbie w wybranym przez siebie kolorze, przykładają dłoń nad pniem, w miejscu korony drzewa, wycierają dłoń w mokrą chusteczkę.

Ślady swoich dłoni pozostawiają także N. oraz inne osoby pracujące w grupie.

Na koniec N. nad drzewem zapisuje nazwę grupy. Ponownie wskazuje poszczególne piktogramy, a dzieci wypowiadają ustalone zasady. N. zwraca uwagę dzieci na konieczność przestrzegania kodeksu i zapisanych w nim zasad. Wyjaśnia dzieciom, że ich nieprzestrzeganie będzie związane z określonymi konsekwencjami.

- Zabawa ruchowa *Porządkujemy nasze zabawki.*

Tamburyn, cztery duże obręcze, obrazki przedstawiające: lalkę, samochód, klocek, misia, emblematy dla dzieci z takimi samymi obrazkami (po jednym emblemacie dla dziecka).

N. rozkłada na podłodze 4 duże obręcze i oznacza je odpowiednio obrazkami: lalki, samochodu, klocka i misia. Wręcza dzieciom emblematy z takimi samymi obrazkami. Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie, omijając obręcze. Na pauzę w grze odnajdują obręcz z takim obrazkiem jak na ich emblemacie i zajmują miejsce dookoła niej.

N. często odwołuje się do wspólnie ustalonych zasad. Po zajęciach N. umieszcza drzewo grupowe z zasadami na tablicy w szatni (dla rodziców).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Pomaganie dozorczy w porządkowaniu ogrodu przedszkolnego.

Grabie.

Dzieci zgarniają grabiami liście na stosik.

- Zabawy swobodne według zainteresowań dzieci, z wykorzystaniem zabawek ogrodowych. Przestrzeganie zasad bezpiecznego korzystania z zabawek ogrodowych.

III

- Wykonanie pracy *Kwiat dla kolegi/koleżanki z grupy.*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta nr 2, klej, zielony papier kolorowy, kartka niebieskiego brystolu.

Dzieci: zajmują miejsca przy stolikach, wypychają części kwiatów: dużą, średnią, małą, przyklejają w górnej części niebieskiej kartki dużą część, na jej środku – średnią, a następnie małą, wycinają z zielonego papieru 3 paski (łodyżki) i przyklejają pod główką każdego z kwiatków, mogą dorysować listki do łodyżek.

N. proponuje wykonanie z kwiatów wystawy. Zwraca uwagę na posprzątanie swojego miejsca pracy.

- Przyznanie tytułu *Wyjątkowy Przedszkolak.*

Kartonowe odznaki *Wyjątkowy Przedszkolak*, przygotowane przez N.

N. wspólnie z dziećmi omawia ich zachowanie w ciągu dzisiejszego dnia. Prosi dzieci, aby zastanowiły się, które dziecko z ich grupy najbardziej zasługuje na otrzymanie tytułu *Wyjątkowego Przedszkolaka*. Prosi dzieci, aby wręczyły wykonany wcześniej kwiat wybranemu przez siebie koledze lub wybranej koleżance. Następnie dzieci układają kwiaty przed sobą na dywanie. Wspólnie z N. liczą kwiaty i ustalają, kto zebrał ich najwięcej i został wyjątkowym przedszkolakiem. Na koniec N. i dzieci biją brawo. N. wyraża życzenie nagradzania w taki sposób także innych dzieci. Stosowną informację o tym, komu został przyznany tytuł *Wyjątkowy Przedszkolak*, umieszcza w szatni (dla rodziców).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wysoko – nisko.*

Dzwonki.

Dzieci maszerują swobodnie po sali w jednym kierunku. N. gra na dzwonkach – prezentuje dzieciom wysoki dźwięk i niski dźwięk. Ustala, w jaki sposób będą się poruszać przy każdym z nich. Gdy dzieci usłyszą wysokie dźwięki – idą na palcach, kiedy niskie – idą na czworakach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Poznajemy pojazdy</i> – oglądanie zdjęć, katalogów i albumów tematycznych. <i>Znajdź taki sam pojazd</i> – gra memory. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.	IV 19 IV 11 I 8
II. <i>Przejście przez ulicę</i> – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller <i>Zebra na drodze</i> . Cele: zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się po drodze, rozwijanie mowy. Spacer na najbliższe skrzyżowanie. Obserwowanie ruchu drogowego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na poruszanie się pieszych po drodze.	III 7, IV 5 I 4, II 7, III 7
III. Rozmowa na temat spaceru – podsumowanie i uporządkowanie wiadomości zdobytych przez dzieci. Słuchanie i rozmowa na temat piosenki <i>Bezpieczne przejście</i> . Ćwiczenie <i>Klaszczemy</i> – rozwijające poczucie rytmu.	IV 5 IV 7, IV 5 IV 7

Cele główne

- zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się po drodze,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia etapy bezpiecznego przechodzenia przez ulicę oraz stosuje się do nich (m.in. podczas zabaw i wycieczki); nazywa kolory znajdujące się na sygnalizatorze świetlnym i wyjaśnia, co one oznaczają,
- wypowiada się na temat opowiadania.

Przebieg dnia

I

- *Poznajemy pojazdy* – oglądanie zdjęć, katalogów i albumów tematycznych.
Zdjęcia, katalogi, albumy przedstawiające różne pojazdy, np.: samochody (różne marki), autobus, tramwaj, pociąg, rower.
N. układa na stole zdjęcia przedstawiające różne pojazdy, katalogi oraz albumy o tematyce motoryzacyjnej. Dzieci podają nazwy pojazdów, a następnie wyklaskują je, dzieląc rytmicznie (na sylaby). Jeśli potrafią, podają marki samochodów przedstawionych na zdjęciach. Wskazują te pojazdy, które najczęściej spotykają, idąc lub jadąc do przedszkola.
- *Znajdź taki sam pojazd* – gra memory.
Kartoniki ze zdjęciami pojazdów (po dwa zdjęcia tego samego pojazdu).
N. układa na stole umieszczone na małych kartonikach zdjęcia różnych pojazdów (początkowo np. pięciu). Prosi, aby dzieci podały ich nazwy. Następnie układa obok taki sam zestaw zdjęć pojazdów i miesza je ze sobą. Układa oba zestawy na stole (zdjęciami do dołu). Dzieci odkrywają kolejne kartoniki i szukają par, tj. jeśli trafią na dwa jednakowe obrazki – biorą je i układają przed sobą, jeśli nie znajdą pary – ponownie je zakrywają. Po zakończeniu zabawy dzieci z pomocą N. liczą, ile udało im się zebrać punktów (każda poprawnie znaleziona para to jeden punkt). Jeśli dzieci dobrze radzą sobie z zadaniem, N. zwiększa liczbę kartoników.

Zestaw zabaw ruchowych nr 3 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uliczne sygnały*.

Szarfa dla każdego dziecka w jednym z 4 kolorów: czerwonym, zielonym, niebieskim, żółtym, cztery skakanki, tamburyn.

N. oznacza dzieci szarfami w kolorach: czerwonym, zielonym, niebieskim, żółtym. Układa w sali cztery skakanki (wzdłuż) – miejsca do parkowania. Dzieci są samochodami. Poruszają się po sali w rytm wygrywany przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze zatrzymują się i parkują w wyznaczonym miejscu, czyli przy jednej ze skakanek (dzieci mające szarfy w tym samym kolorze stoją jedno obok drugiego, przodem do skakanki). Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Zabawa bieżna *Na ulicy*.

Krążek dla każdego dziecka, krążki w kolorach: czerwonym, zielonym, żółtym.

N. wręcza każdemu dziecku krążek (kierownicę). Dzieci (samochody) uważnie obserwują, jakiego koloru krążek podnosi do góry N. i postępują zgodnie z zasadami ruchu drogowego. Kiedy N. podniesie do góry krążek w kolorze zielonym, samochody jadą. Kiedy dzieci zobaczą krążek czerwony, zatrzymują się. Jeśli natomiast N. podniesie krążek w kolorze żółtym, samochody stoją i naśladują uruchamianie silnika.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Samochód w tunelu*.

Obręcze.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci z pierwszego zespołu stoją naprzeciwko siebie i trzymają obręcz, opierając ją o podłogę. Z obręczy powstaje tunel. Drugi zespół ustawia się w rzędzie przed tunelem. Dzieci kolejno przechodzą przez obręcze na czworakach. Po przejściu wszystkich dzieci następuje zmiana ról.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Znaki przy drodze*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze stoją na jednej nodze, tak jak znaki drogowe przy ulicy. Ręce unoszą nad głowę, tworząc z nich koło. Starają się jak najdłużej utrzymać równowagę, stojąc na jednej nodze.

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Zebra*.

Pasy wycięte z białego papieru.

N. układa na podłodze białe pasy papieru. Dzieci ustawiają się w rzędzie, jedno za drugim. Kolejno przeskakują obunóż między białymi pasami, starając się nie nadepnąć na żaden z nich.

II

Zajęcia 1. *Przejdzie przez ulicę* – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller *Zebra na drodze*.

- Zabawa na powitanie.

Dzieci siedzą w kole. N. mówi: *Witam dzieci, które przyjechały do przedszkola samochodem, przyszły pieszo, przyjechały autobusem, przyjechały rowem itp.* Powitane dzieci wstają i się kłaniają.

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Zebra na drodze*.

Książka (s. 8–9) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– *Zapraszam was na wycieczkę – uśmiechnęła się pani. – Pospacerujemy sobie wokół naszego przedszkola i przyjrzymy się znakom drogowym, które można tu zobaczyć.*

Średniakom nie trzeba było dwa razy tego powtarzać. Raz-dwa ubrały się i stanęły w parach.

– Ciekawe, kto zauważy najwięcej znaków – mrugnęła do nich pani.
– Jest, jest pierwszy! – zawołał Kubuś, gdy tylko kolorowa gromadka wyszła przedszkolną bramą.

– Taka dziewczynka z lizakiem!

– Mój tata mówi na nią „Agatka” i zawsze wtedy hamuje – pochwalił się Bartek.

– Wiecie, co ten znak oznacza? – spytała pani.

– Przedszkole? – próbowały się domyślić „Biedronki”.

– Nie tylko. Ostrzega on wszystkich kierowców, że w tym miejscu mogą pojawić się dzieci – zaczęła tłumaczyć pani. – Takie znaki można spotkać blisko szkół, przedszkoli, parków, placów zabaw – jednym słowem: wszędzie tam, gdzie najczęściej bywacie.

– A tam jest „Jacek i Agatka” – zawołała Kasia, podbiegając pod znak przedstawiający dwójkę dzieciaków.

– To dlatego, że niedaleko jest szkoła – wyjaśniła pani.

– A ten duży pan jak ma na imię? – zainteresowała się Lena, wskazując na znak informujący o przejściu dla pieszych.

– Nie mam pojęcia – przyznała pani. – Może jakieś imię mu wymyślimy...

– Najlepiej śmieszne – zaczął podskakiwać Jaś.

– Może... Idzi – zaproponowała pani i od razu przyszedł jej do głowy wierszyk.

Gdzie pan idzie, panie Idzi?

Czy kierowca pana widzi?

Wierszyk wywołał salwę śmiechu i w tak doskonałych nastrojach średniaki dotarły do przejścia dla pieszych.

– Zanim wejdziemy na pasy, trzeba popatrzeć w lewo, potem w prawo, jeszcze raz w lewo i dopiero w drogę – zaczęła tłumaczyć pani. – Kiedy kierowca zobaczy, że ktoś wszedł na zebra, musi się zatrzymać i go przepuścić.

– Na co wszedł? – nie zrozumiał Maciek.

– Chyba domyślasz się, dlaczego białe pasy namalowane na czarnej jezdni tak właśnie nazywamy? – uśmiechnęła się pani.

Całą drogę do przedszkola Ada wyobrażała sobie prawdziwą zebra, która kładzie się na przejściu dla pieszych, żeby było ją widać z daleka i żeby małe zwierzątka mogły bezpiecznie przejść na drugą stronę. Po obiedzie narysowała taki obrazek i przyniosła go do domu.

– Tato, ona nie wie, co to jest zebra! – parsknął śmiechem Olek na widok siostrzanego dzieła.

Tata zerknął na rysunek córeczki i uśmiechnął się od ucha do ucha.

– Powieszę go sobie nad biurkiem – oświadczył – żeby zawsze uważać na zebry.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 8–9) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

– Jakie znaki dostrzegły dzieci na wycieczce po okolicach przedszkola?

– Co należy zrobić, by bezpiecznie przejść przez ulicę?

- Zabawa ruchowa Przejście przez ulicę.

Prostokąty wycięte z białego i z czarnego papieru, skakanki, tamburyn, gwizdek, szarfy w dwóch kolorach.

N. z pomocą dzieci układa w sali skakanki, tworząc z nich ulicę, oraz białe prostokąty i czarne prostokąty (przejście dla pieszych). Dzieli dzieci na dwa zespoły, oznaczając je szarfami w dwóch kolorach. Dzieci z pierwszego zespołu (samochody) ustawiają się przed ulicą.

Dzieci z drugiego zespołu (piesi) stoją przed przejściem dla pieszych. Przy dźwiękach tamburynu samochody poruszają się po ulicy (raz szybciej, raz wolniej). Na sygnał N. – gwizdek – samochody zatrzymują się, a na ulicę wchodzi piesi. Przechodząc na drugą stronę, zachowują poznane zasady ruchu drogowego: patrzą w lewo, w prawo, kolejny raz w lewo i przechodzą przez ulicę. Następuje zmiana ról.

- Zapoznanie z sygnalizatorem świetlnym.

Wycięty z czarnej tektury lub czarnego sztywnego kartonu prostokąt w kolorze czarnym, z dwoma otworami (okienkami) w kształcie koła, z przyklejoną na nich bibułą: na jednym – czerwoną, na drugim – zieloną, latarka.

Dzieci siedzą w półkolu. N. podświetla latarką od tyłu raz czerwone, a raz zielone bibułkowe okienko na czarnej tekturze. Pyta, z czym dzieciom kojarzą się te sygnały. Pokazuje zdjęcie sygnalizatora świetlnego. Pyta, gdzie dzieci go widziały i jakie jest jego znaczenie. Zwraca uwagę na budowę sygnalizatora świetlnego.

- Nauka na pamięć rymowanki I. Fabiszewskiej. Naśladowanie ruchów według instrukcji N.

Czerwony krążek i zielony krążek.

Dzieci powtarzają tekst rymowanki, wykonując jednocześnie odpowiednie ruchy. N. podnosi do góry krążki w kolorach odpowiednich do słów rymowanki.

Spójrz na światło – jest zielone.

*Śmiało idź na drugą stronę.
Gdy się zmieni na czerwone,
przejście masz już zabronione.*

Dzieci:

podnoszą do góry obie ręce, zaciskają i otwierają dłonie
(naśladują pulsowanie światła),
opuszczają dłonie i maszerują w miejscu,
podnoszą do góry obie ręce, zaciskają dłonie,
opuszczają ręce i stoją nieruchomo.

- Karta pracy, cz. 1, nr 9

Dzieci:

- rysują drogę mamy, taty, Olka i Ady do przedszkola,
- wskazują palcem znaki, które widzą w drodze do swojego przedszkola.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer na najbliższe skrzyżowanie.

Kamizelka odblaskowa dla każdego dziecka.

N. przypomina zasady obowiązujące podczas spaceru: chodzenie parami, poruszanie się prawą stroną chodnika, założenie kamizelek odblaskowych. Podczas spaceru zwraca uwagę na znaki drogowe, sygnalizatory świetlne, oznakowanie przejścia dla pieszych, zachowanie pieszych i pojazdów podczas zmiany światła, dźwięki.

III

- Rozmowa na temat spaceru. Podsumowanie i uporządkowanie wiadomości zdobytych przez dzieci.

Obrazki przedstawiające najbardziej znane znaki drogowe, np. przejście dla pieszych.

Dzieci opowiadają o swoich wrażeniach ze spaceru. Opisują zaobserwowany sposób przechodzenia pieszych przez ulicę, dokonują oceny ich zachowania i uzasadniają swoje zdanie. Wymieniają nazwy pojazdów, jakie poruszały się po ulicy, oraz znaki drogowe, które udało im się zapamiętać. Odnajdują je na obrazkach. N. wyjaśnia ich znaczenie.

- Słuchanie i rozmowa na temat piosenki *Bezpieczne przejście* (śł. B. Szelaągowska, muz. J. Pietrzak).

Nagranie piosenki *Bezpieczne przejście*, odtwarzacz CD.

Umiarkowanie

Zie - lo - ne świa - tło nad dro-gą świe - ci, na dru-gą stro - nę za - pra-sza dzie - ci.

Prze-chodź po pa - sach na dru-gą stro - nę, kie - dy się pa - li świa - tło zie - lo - ne.

I. Zielone światło nad drogą świeci,
na drugą stronę zaprasza dzieci.

Ref.: Przechodź po pasach na drugą stronę,
kiedy się pali światło zielone.

II. Czerwone światło widać z daleka.
Co to oznacza? Stop! Proszę czekać!

Ref.: Czerwone światło – w miejscu stoimy,
na drugą stronę nie przechodzimy!

- Ćwiczenie rozwijające poczucie rytmu – *Klaszczemy.*
Nagranie piosenki Bezpieczne przejście, odtwarzacz CD.

Dzieci swobodnie maszerują w określonym kierunku, w rytmie piosenki. Podczas przerwy w muzyce dzieci się zatrzymują. N. śpiewa wybrany przez siebie dwutaktowy fragment piosenki, równocześnie wyklaskując jego rytm. Dzieci powtarzają go: najpierw zbiorowo, następnie – indywidualnie.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 2

Moja droga do przedszkola

Uliczne sygnały

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Równym krokiem po zebrze – ćwiczenia rozwijające koordynację wzrokowo-ruchową. Ćwiczenie ortofoniczne – <i>Dźwięki dochodzące z ulicy.</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uliczne sygnały.</i>	I 9 I 9, IV 2 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające przy piosence <i>Bezpieczne przejście</i> . Cele: samodzielne wykonywanie poznanej piosenki, rozwijanie dykcji i artykulacji. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Światła drogowe</i> . Zabawy paskami krepiny.	II 9, IV 2, IV 7 I 4, I 5, I 6
III. Wypowiadanie się na temat prawidłowego sposobu przechodzenia przez ulicę, gdy nie ma na niej sygnalizacji świetlnej. <i>Kolorowe sygnały</i> – wykonanie sygnalizatora świetlnego według wzoru. Zabawa rozwijająca orientację przestrzenną – <i>Instruktor.</i>	IV 5 I 7, IV 1 I 5

Cele główne

- samodzielne wykonanie poznanej piosenki,
- rozwijanie dykcji i artykulacji.

Cele operacyjne

Dziecko:

- śpiewa piosenkę,
- recytuje tekst piosenki – głośno, cicho.

Przebieg dnia

I

- *Równym krokiem po zebrze* – ćwiczenia rozwijające koordynację wzrokowo-ruchową.
Dla każdego dziecka: kartki A4 w kolorze czarnym, prostokąty wycięte z białego papieru formatu A4, klej, odtwarzacz CD, nagranie muzyki w rytmie marsza.
N. układa na stole kartki w kolorze czarnym oraz długie prostokąty wycięte z białego papieru. Dzieci przyklejają prostokąty na kartkach, tworząc z nich zebra (przejście dla pieszych). N. włącza nagranie utworu w rytmie marsza. Dzieci rytmicznie dotykają białych pasków papieru (kolejno, od dołu do góry) – najpierw dowolnym palcem prawej dłoni, potem dowolnym palcem lewej dłoni, a następnie równocześnie palcami jednej dłoni i drugiej dłoni. Jeśli dzieci nie mają problemu z wykonaniem ćwiczenia, N. zwiększa stopień trudności, prosząc, aby ponownie wykonały ćwiczenie, używając do tego celu po kolei każdego palca prawej dłoni i lewej dłoni (od małego palca do kciuka).
- Ćwiczenie ortofoniczne – *Dźwięki dochodzące z ulicy*.
Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów dochodzących z ulicy (np.: samochodu, motoru, tramwaju, roweru), zdjęcia różnych środków lokomocji.
N. włącza kolejno nagrania odgłosów, które można usłyszeć na ulicy, np.: samochodu, motoru, tramwaju, roweru. Dzieci rozpoznają je i nazywają. Następnie N. układa na stole zdjęcia różnych środków lokomocji. Dzieci podają ich nazwy oraz naśladują wydawane przez nie dźwięki, np.: samochód – *brum, brum, brum*; motocykl – *wrr, wrr, wrr*; pociąg – *puff, puff, puff*; rower – *dzyń, dzyń, dzyń*.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uliczne sygnały* (przewodnik, cz. 1, s. 45).

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Bezpieczne przejście* (przewodnik,, cz. 1, s. 48).

- Ćwiczenie koordynacji ruchów – *Maszeruj z nami*.
Bębenek.
Dzieci w rytmie bębenka: maszerują, biegną na palcach, po okręgu. Podczas przerwy w muzyce wykonują zwrot w tył. Na sygnał – mocne uderzenie w bębenek – wykonują krok w tył. Podejmują próby nauki cwału bocznego.
- Utrwalanie poznanej piosenki *Bezpieczne przejście*.
Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.
Dzieci recytują tekst piosenki: głośno, cicho.
Śpiewają naprzemiennie: nauczyciel, dzieci – kolejne fragmenty piosenki.
- Zabawa przy piosence *Bezpieczne przejście*.
Dwa koła wycięte z brystolu, w kolorach: zielonym, czerwonym, małe obręcze (kierownice), szarfy: zielone dla pieszych, czerwone dla samochodów, długie skakaniki, białe pasy z papieru samoprzylepnego, nagranie piosenki *Bezpieczne przejście*, odtwarzacz CD.
Za pomocą długich skakanek N. wyznacza jezdnię i chodnik. W odpowiednim miejscu wyznacza przejście dla pieszych, przyklejając pasy.

Dzieci są podzielone na dwie grupy:
pieszych – oznaczonych zielonymi szarfami (zajmują miejsca na chodniku),
pojazdy – oznaczone czerwonymi szarfami (trzymają kierownice, zajmują miejsca na jezdni). Wyznaczone dziecko trzyma koła: zielone i czerwone.

I. *Zielone światło nad drogą świeci,
na drugą stronę zaprasza dzieci.*

Dzieci:
wyznaczone dziecko unosi zielone koło, piesi
spoglądają w lewo, w prawo, w lewo,
maszerują w miejscu,

Ref.: *Przechodź po pasach na drugą stronę,
kiedy się pali światło zielone.*

maszerują przez pasy,
na zakończenie refrenu zajmują miejsca
z drugiej strony pasów,

II. *Czerwone światło widać z daleka.*

wyznaczone dziecko unosi czerwone koło,
dzieci, które są pojazdami, drobnymi krokami
biegną ulicą;
Co to oznacza? Stop! Proszę czekać!
w rękach przed sobą trzymają małe obręcze
(kierownice),

Ref.: *Czerwone światło – w miejscu stoimy,
na drugą stronę nie przechodzimy!*

piesi stoją w miejscu.

- Ćwiczenie aparatu mowy – *Zrób to co ja.*

Nagranie muzyki marszowej, odtwarzacz CD.

Marsz w dowolnych kierunkach. Na przerwę w muzyce i określone hasło dzieci wykonują zadania: wypychamy policzki językiem, robimy z języka rulonik.

- *Sygnal* – ćwiczenie głosowe.

Nagranie piosenki *Bezpieczne przejście*, odtwarzacz CD.

Dzieci maszerują w rytmie piosenki *Bezpieczne przejście*. Na przerwę w muzyce zatrzymują się i zwracają przodem do N. Naśladują głos sygnału karetki pogotowia: *ijo, ijo, ijo, ijo*. Śpiewają zgodnie z ruchem dłoni N.: dłoń nisko przed sobą – dźwięki niskie, dłoń prowadzona coraz wyżej – dźwięk coraz wyższy, ponowne opuszczanie dłoni – dźwięk coraz niższy.

- Zabawa ruchowa pobudzająco-hamująca – *Pojazdy*.

Gumka frotka dla każdego dziecka (w jednym z trzech, wybranych przez N. kolorów), nagranie wesołej melodii, odtwarzacz CD, trzy obrazki pojazdów: samochodu osobowego, samochodu ciężarowego, autobusu.

N. dzieli dzieci na trzy grupy: samochody osobowe, samochody ciężarowe, autobusy.

Każdej grupie odpowiada określone zadanie:

samochody osobowe – dwa kłaśnięcia, trzy tupnięcia, obrót,

samochody ciężarowe – trzy podskoki, przysiad, trzy uderzenia dłonią o podłogę,

autobusy – dwa podskoki, przysiad, wyskok w górę.

Dzieci maszerują w różne strony w rytmie muzyki. Podczas przerwy w muzyce N. unosi dowolnie wybrany przez siebie obrazek. Dzieci z przyporządkowanej obrazkowi grupy wykonują ustalone wcześniej zadanie.

Stopień trudności wykonywanych zadań należy dobrać odpowiednio do możliwości dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Światła drogowe*.

Szarfa dla każdego dziecka w jednym z dwóch kolorów: czerwonym lub zielonym, krążki w kolorach czerwonym i zielonym (dla N.).

N. oznacza dzieci szarfami w kolorach czerwonym i zielonym. Dzieci tworzą jednobarwne koła (trzymają się za ręce). N. podnosi do góry krążek w kolorze zielonym lub czerwonym. Dzieci oznaczone szarfami w kolorze zgodnym z kolorem krążka podnoszą do góry ręce – to znak, że światło się zapala. Podczas powtórzenia zabawy dzieci na sygnał N. kucają, klaszczą, podskakują.

- Zabawy paskami krepiny.

Paski krepiny w kolorach: czerwonym, zielonym i żółtym.

N. rozdaje dzieciom paski krepiny w kolorach: żółtym, czerwonym, zielonym. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie, wprawiając krepinę w ruch. Obserwują, jak się ona porusza. Zastanawiają się, dlaczego tak się dzieje. Na ustalony sygnał łączą się w grupy według kolorów i układają z pasków krepiny duże, jednobarwne koła.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 10

Dzieci:

- wypowiadają się na temat tego, co trzeba zrobić, zanim wejdzie się na przejście dla pieszych, gdy nie ma na nim sygnalizacji świetlnej,
- dotykają palcem kolejnych pasów i nazywają kolory,
- wymieniają kolor ostatniego pasa, kolorują go odpowiednio,
- wyjaśniają, co oznacza światło czerwone i światło zielone na sygnalizatorze; wskazują obrazki, które nie pasują do pozostałych.

- *Kolorowe sygnały* – wykonanie sygnalizatora świetlnego.

Dla każdego dziecka: sylweta sygnalizatora świetlnego (wycięta z czarnego brystolu), kolorowe koła: czerwone, zielone, żółte, klej, sylweta sygnalizatora wycięta z czarnego papieru, ze światłami naklejonymi w następującej kolejności (od góry): czerwony, żółty, zielony – na wzór.

N. układa na stole wyciętą z papieru sylwetę sygnalizatora świetlnego (dla kierowców) z naklejonymi na niej kolorowymi kołami (sygnalizacją świetlną). Prosi dzieci, aby nazwały kolory światel na sygnalizatorze i policzyły, ile ich jest. Pyta, które światło (licząc od góry) jest pierwsze (drugie, trzecie). Wręcza każdemu dziecku wyciętą z kartonu sylwetę sygnalizatora świetlnego. Dzieci przyklejają na niej koła (światła) w takiej samej kolejności jak we wzorze.

- Zabawa ruchowa rozwijająca orientację przestrzenną – *Instruktor*.

Krążki w różnych kolorach, tamburyn.

Dzieci (samochody) poruszają się po całej sali, trzymając w rękach krążki (kierownice), zgodnie z rytmem wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze przystają i wykonują polecenie N., czyli instruktora nauki jazdy, np.: zaparkuj przodem do okna (stają przodem do okna), zaparkuj tyłem do drzwi (stają tyłem do drzwi), zaparkuj bokiem do tablicy (stają bokiem do tablicy).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wskazywanie kół: małych i dużych, kolorowanie ich zgodnie z opisem. <i>Zapamiętaj i powiedz</i> – rozwijanie pamięci słownej oraz wydłużanie fazy oddechowej. Zabawa ruchowa z elementem spostrzegawczości – <i>W poszukiwaniu figury</i> .	IV 12 IV 2 I 5, IV 12
II. <i>W magicznym świecie figur</i> – zajęcia matematyczno-badawcze. Cele: rozwijanie intuicji geometrycznej, utrwalanie pojęcia koła, poznawanie charakterystycznych cech różnych przedmiotów. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Taksówki</i> . Zabawy w piaskownicy z wykorzystaniem samochodów. Rysowanie kół różnej wielkości. Poruszanie się po ich obwodach we wskazany przez N. sposób.	IV 9, IV 12 IV 13 I 4, I 6, I 7
III. Utrwalanie i instrumentalizacja piosenki <i>Bezpieczne przejście</i> . Zabawa rozwijająca poczucie rytmu – <i>Rymowanki</i> . Zabawa wyrabiająca reakcję na zmiany dynamiczne – <i>Samochody</i> .	IV 7 IV 7 IV 7

Cele główne

- rozwijanie intuicji geometrycznej, utrwalanie pojęcia koła,
- poznawanie charakterystycznych cech różnych przedmiotów.

Cele operacyjne

Dziecko:

- otacza pętlą elementy rysunku w kształcie koła oraz odnajduje w sali przedmioty w kształcie koła,
- porównuje przedmioty i wskazuje ich charakterystyczne cechy.

Przebieg dnia

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 11
Dzieci:
 - wskazują na rysunku wszystkie koła; duże koła kolorują na żółto, a małe – na niebiesko,
 - liczą wszystkie duże koła, pokazują ich liczbę na palcach,
 - liczą wszystkie małe koła, pokazują ich liczbę na palcach,
 - kolorują rysunek,
 - odbijają na papierze rolkę po papierze toaletowym maczaną w farbie; nazywają figury, które powstały.
- *Zapamiętaj i powiedz* – rozwijanie pamięci słownej oraz wydłużanie fazy oddechowej.
Dzieci siedzą w kole. N. głośno mówi krótką rymowankę: *Kiedy światło jest zielone, przecho-
dzę na drugą stronę*. Dzieci kolejno powtarzają rymowankę w określony przez N. sposób: ze smutkiem, z radością, ze złością. Następnie tę samą rymowankę mówią raz cicho, a raz głośno na jednym oddechu.
- Zabawa ruchowa z elementem spostrzegawczości – *W poszukiwaniu figury*.
Zdjęcia znaków drogowych w kształcie kwadratu, koła, trójkąta (jeden w każdym kształcie), wycięte z papieru figury geometryczne w kształcie kwadratu, koła, trójkąta (po jednej dla każdego dziecka), nagranie skocznej muzyki, odtwarzacz CD.

N. umieszcza w trzech różnych miejscach sali zdjęcie znaku drogowego w kształcie kwadratu, trójkąta lub koła. Wręcza dzieciom emblematy przedstawiające figury geometryczne w tych samych kształtach. Włącza nagranie skocznej muzyki. Dzieci poruszają się po sali w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce ustawiają się w rzędzie przez zdjęciem znaku, który ma taki sam kształt jak ich emblemat. Następnie wymieniają się emblematami.

II

Zajęcia 1. W magicznym świecie figur – zajęcia matematyczno-badawcze.

- Zabawa na powitanie – *Na dobry początek dnia.*
Dzieci siedzą w kole. N. prosi, aby na miły początek dnia przywitały się ze sobą uśmiechem. Dzieci, odwracając się raz w jedną, raz w drugą stronę, uśmiechają się do siebie tak szeroko, jak potrafią. N. zachęca do tego, aby uśmiech był jak najszerszy. Następnie dzieci rozluźniają usta i powtarzają ćwiczenie jeszcze raz.
- Grupowanie zdjęć i tworzenie zbiorów według jednej cechy – kształtu. Wyjaśnienie znaczenia wybranych znaków drogowych.

Zdjęcia przedstawiające znaki drogowe, trzy obręcze.

N. układa na dywanie trzy obręcze. W każdej z nich umieszcza sylwetę wybranej figury geometrycznej: koła, kwadratu lub trójkąta. Obok obręczy układa zdjęcia znaków drogowych w kształcie trójkąta, koła, kwadratu. Prosi, aby dzieci włożyły zdjęcia do odpowiednich obręczy. Następnie, wskazując odpowiednią grupę znaków, wyjaśnia, że znaki drogowe w kształcie koła informują o tym, czego nie wolno robić; znaki drogowe w kształcie trójkąta ostrzegają nas przed niebezpieczeństwem, a znaki drogowe w kształcie kwadratu informują o tym, co znajduje się w pobliżu. Prosi, aby dzieci wskazały znaki, których znaczenie znają, i opowiedziały o tym innym dzieciom.

- Odszukiwanie w sali przedmiotów w kształcie koła.
N. pokazuje znak przedstawiający zakaz ruchu pieszych. Pyta, co on przedstawia, czego zakazuje i jaki ma kształt. Prosi, aby dzieci odnalazły w sali przedmioty w kształcie koła.
- Zabawy badawcze – praca w zespołach.

Dla każdego zespołu: taca, koła różnej wielkości, wycięte np. z bibuły, z kartonu, z tektury, z materiału, plastikowy krążek, monety o nominałach: 2 zł, 5 zł, drewniany krążek w kształcie koła, lupy lub szkła powiększające.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Przed każdym zespołem układa tacę, na której znajdują się koła wycięte z różnego rodzaju papieru lub przedmioty w kształcie kół. Dzieci badają cechy przedmiotów, wykorzystując lupy lub szkła powiększające. Sprawdzają np. ich grubość, wielkość, materiały, z jakich są wykonane. Następnie każdy zespół z pomocą N. głośno prezentuje cechy dwóch wybranych elementów, które znajdują się na jego tacy, np. *Ten krążek jest duży. Zrobiono go z drewna.* Pozostałe dzieci uzupełniają wypowiedzi kolegów, jeśli odkryły jeszcze inne cechy niż te, które zostały wymienione.

- Zabawa badawcza *Ślady na piasku.*

Dwie tacki z piaskiem.

N. ustawia na stole dwie tacki z piaskiem. Na jednej z nich rysuje ślad pozostawiony np. przez rower, a na drugiej – ślad pozostawiony np. przez samochód. Prosi, aby dzieci odgadły, do jakich pojazdów należą te ślady. Dzieci uzasadniają swoje odpowiedzi. Następnie wodzą palcem jednej ręki po śladzie roweru oraz palcami wskazującymi obu rąk (jednocześnie) po śladzie samochodu.

- Zabawa ruchowa *Małe koła i duże koła.* Tworzenie kół według liczby elementów wskazanych przez N.

Kartoniki z kołami (od 1 do 4), tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze N. podnosi do góry kartonik z narysowaną dowolną liczbą kół (od 1 do 4). Dzieci tworzą tyle kół, ile elementów znajduje się na kartoniku.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Taksówki*.

Bębenek, obręcz – dla połowy dzieci.

Dzieci dobierają się parami. N. wręcza każdej parze obręcz. Jedno dziecko (kierowca taksówki) trzyma obręcz od zewnątrz jedną ręką, na wysokości bioder (nie wchodzi do środka obręczy). Drugie dziecko chwyta obręcz z drugiej strony – jest pasażerem. Przy dźwiękach bębna samochody poruszają się po wyznaczonym terenie. Na przerwę w grze samochody zatrzymują się – następuje zmiana ról (dzieci zamieniają się stronami).

- Zabawy swobodne w piaskownicy (z wykorzystaniem samochodów).

Samochody do zabawy w piaskownicy, np. wywrotki.

Dzieci bawią się w piaskownicy samochodami, np. wywrotkami. Ładują na nie piasek. Następnie przewożą go w określone przez N. miejsce. Wysypują piasek i z pustymi samochodami ponownie wracają do piaskownicy. Podczas wykonywania czynności obserwują, który samochód poruszał się sprawniej i szybciej. Wspólnie z N. poszukują odpowiedzi na to pytanie.

N. przypomina dzieciom o tym, aby nie bawiły się i nie rozsypywały piasku poza piaskownicą.

- Rysowanie kół różnej wielkości. Poruszanie się po ich obwodach we wskazany przez N. sposób.

Kolorowa kreda.

Dzieci rysują kolorową kredą na płaskiej powierzchni koła różnej wielkości (każde dziecko rysuje jedno koło). Następnie poruszają się po ich obwodach (po narysowanej linii) we wskazany przez N. sposób, np.: krokiem marszowym, biegiem, stopa za stopą. Obserwują, komu udało się najszybciej wykonać zadanie. Zastanawiają się dlaczego (ten, kto narysował najmniejsze koło, miał do pokonania najkrótszą trasę).

III

- Utrwalanie i instrumentalizacja piosenki *Bezpieczne przejście* (przewodnik, cz. 1, s. 48).

Instrumenty dla dzieci: klawesy, marakasy, bębny.

Chętne dzieci zajmują miejsca w półkolu i grają razem z N.

Takty	Instrumenty
1	klawesy, zgodnie z rytmem piosenki
2	marakasy, tremolo
3	klawesy, zgodnie z rytmem piosenki
4	marakasy, tremolo
5–9	bębny, w rytm ćwierćnut
Repetycja: 5–6	klawesy i marakasy, w rytm ćwierćnut
7–8	bębny, w rytm ćwierćnut

- Zabawa rozwijająca poczucie rytmu – *Rymowanki*.

Instrumenty perkusyjne dla każdego dziecka.

N. zaczyna wypowiadać zdania rymowanki B. Formy, ale ich nie kończy. Robią to dzieci.

*Kiedy światło jest zielone,
wtedy przejdź (na drugą stronę).*

*Przechodzisz przez jezdnię
zawsze z rodzicami
w miejscu oznaczonym
białymi (pasami).*

*Na skrzyżowaniu światło czerwone!
Wtedy nie przechodź (na drugą stronę).*

Dzieci trzymają w rękach instrumenty perkusyjne. N. wypowiada wybrane zdanie w wymyślonym przez siebie rytmie. Dzieci je powtarzają, równocześnie grając na instrumentach. Starają się zachować zgodny z tekstem rytm oraz odpowiednie tempo.

- Zabawa wyrabiająca reakcję na zmiany dynamiczne – *Samochody*.

Czerwone szarfy (dla połowy dzieci) i zielone szarfy (dla drugiej połowy dzieci), tamburyn.

Dzieci są podzielone na dwie grupy: samochody (dzieci oznaczone szarfami czerwonymi) i piesi (dzieci oznaczone szarfami zielonymi).

Dzieci zajmują dowolne miejsca na środku sali. N. gra na tamburynie.

Ciche dźwięki – samochody znajdują się w przysiadzie, piesi marszowym krokiem przemieszczają się między samochodami. Kiedy dźwięki stają się głośnie, samochody jadą w określonym kierunku. Piesi przechodzą do przysiadu.

Po wykonaniu zadania N. pyta dzieci, czy lubią zabawy samochodami. Zachęca do przyniesienia na jutro swojego ulubionego samochodu. Proponuje sprawdzenie, który samochód najszybciej zjedzie ze wspólnie zbudowanej równi pochyłej.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 4

Moja droga do przedszkola

Małe pojazdy i duże pojazdy

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zorganizowanie wystawy samochodów – przedszkolnych i przyniesionych przez dzieci. Porównywanie ich, segregowanie według wybranego kryterium. Zabawy badawcze z wykorzystaniem małych samochodów. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Samochód w tunelu</i> .	IV 12, IV 13 I 6, IV 13 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 2. Cele: rozwijanie umiejętności uważnego słuchania poleceń N., rozwijanie sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z chustą animacyjną – <i>Zielone – idź, czerwone – stój</i> . Zabawy w piaskownicy. Budowanie tunelu dla samochodów. Zabawy swobodne z wykorzystaniem małych pojazdów.	I 8, III 8 I 4, I 5, I 6, III 9
III. Słuchanie wiersza E. Stadmüller <i>Kto to?</i> Rozmowa na jego temat. Rysują po śladzie. Rozpoznają przedmioty związane z pracą policjanta. Zabawa rozwijająca płynność ruchów podczas działania – <i>Podaj dalej</i> . Zabawa z elementem skoku – <i>Zebra</i> .	IV 5 I 7, IV 9 I 9, IV 7 IV 5

Cele główne

- rozwijanie umiejętności uważnego słuchania poleceń N.,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uważnie słucha poleceń N. i poprawnie je wykonuje,
- czynnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Zorganizowanie wystawy samochodów – przedszkolnych i przyniesionych przez dzieci. Porównywanie ich, segregowanie według wybranego kryterium.

Samochody przyniesione przez dzieci z domu, ewentualnie samochody z sali przedszkolnej.

N. wspólnie z dziećmi przygotowuje wystawę samochodów przyniesionych przez nie z domu. Dzieci przyglądają się uważnie samochodom. Wskazują różnice (np.: wielkość, kolor, materiał, z jakiego są wykonane) i podobieństwa między nimi (np. wszystkie posiadają cztery koła, drzwi). Grupują samochody według samodzielnie wybranego kryterium lub według kryterium wspólnie ustalonego z N. Wskazują samochody, które najczęściej widzą na ulicach w drodze do przedszkola. Opowiadają o nich.

- Zabawy badawcze: poznawanie właściwości różnych materiałów w bezpośrednim kontakcie z nimi. Wspólne budowanie równi pochyłych i obserwowanie ruchu samochodów. Porównywanie, z której równi pochyłej samochód dojedzie dalej. Próby wyciągania wniosków z poczynionych obserwacji.

Samochody przyniesione przez dzieci z domu, ewentualnie samochody z sali przedszkolnej, tektura, klocki lub kartonowe pudełka.

Dzieci z pomocą N. budują z klocków dwie ścianki: wyższą i niższą (mogą również wykorzystać do tego celu tekturowe pudełka różnej wysokości). Opierają o ścianki tekturę – wykonują równie pochyłe, czyli zjazdy dla samochodów (jeden zjazd jest bardziej stromy od drugiego). Następnie sprawdzają, z której równi pochyłej samochód zjechał dalej. Zaznaczają klockiem miejsce zatrzymania samochodu. Wspólnie z N. zastanawiają się, dlaczego tak się dzieje.

Dzieci mogą obserwować również szybkość, z jaką poruszają się samochody. Mogą zbudować także kilka równi pochyłych różniących się stopniem nachylenia i podczas swobodnych zabaw obserwować ruch samochodów. N. może również zaproponować dzieciom konkurs *Czyj samochód zjedzie najdalej?* lub *Czyj samochód zjedzie najbliżej?* i zainspirować je do poszukiwania odpowiedzi na pytanie: *Dlaczego tak się stało?*

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Samochód w tunelu* (przewodnik, cz. 1, s. 45).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 2.

Krążek gimnastyczny dla każdego dziecka, w jednym z 4 kolorów: czerwonym, żółtym, niebieskim, zielonym, obręcz w jednym z 4 kolorów: żółtym, niebieskim, czerwonym, zielonym, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki, bębenek.

- Wprowadzenie do zajęć.

Dzieci maszerują po obwodzie koła, rytmicznie licząc do czterech, przy czym na *jeden* tupią nogą. N. wręcza każdemu dziecku krążek (czerwony, zielony, niebieski, żółty), który będzie potrzebny do kolejnych zabaw.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Żołędzie dla zwierząt*.
N. układa w sali obręcze w kolorach: czerwonym, zielonym, niebieskim i żółtym. To garaże dla samochodów w pobliskiej leśniczówce. Zadaniem dzieci jest przewieźć żołędzie dla saren i dzików. Dzieci poruszają się po sali między obręczami w rytmie wygrywanym przez N. na bębenku. W rękach trzymają krążki – kierownice. Na przerwę w grze dzieci (samochody) dojeżdżają do swoich garaży (kolor obręczy i krążka musi być taki sam). Siadają w siadzie skrzyżnym dookoła odpowiednich obręczy, prostują plecy i układają krążki na głowach. Siedzą tak przez kilka sekund. Ćwiczenie powtarzamy 3 razy.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Rozładunek*.
Dzieci w siadzie klęcznym, krążek układają przed sobą, w niewielkiej odległości. Rozładowują samochody – pochylają się w przód, starając się dotknąć czołem krążka (wysypują pożywienie do pojemników). N. zwraca uwagę, aby pośladki dzieci przylegały do pięt. Następnie wracają do pozycji wyjściowej. Powtarzają ćwiczenie kilka razy.
- Zabawa bieżna *Jesienne wyścigi*.
Dzieci (samochody), bez ładunku, który został już dostarczony do leśniczówki, stoją w kole. Krążki układają przed sobą. Samochody przygotowują się do jesiennych wyścigów. N. podnosi do góry np. krążek w kolorze czerwonym. Dzieci mające krążek w takim samym kolorze obiegają koło. Starają się jak najszybciej wrócić na swoje miejsca. N. za każdym razem podnosi krążek w innym kolorze. Stara się, aby każda z grup miała możliwość dwukrotnego uczestniczenia w zabawie.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Niespodzianka na drodze*.
Podczas wyścigu w jednym kole została uszkodzona opona. Samochód przechylił się na jedną stronę. Dzieci stają obok ułożonego na podłodze krążka, wyciągają w bok wyprostowane ręce, jednocześnie odchylając jedną nogę do boku. Starają się zachować równowagę, stojąc na jednej nodze. Następnie wykonują to samo ćwiczenie, zmieniając kierunek. N. pokazuje dzieciom, jak prawidłowo wykonać ćwiczenie. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenia mięśni nóg i mięśni brzucha – *Pompujemy koło*.
Dzieci leżą na plecach. Nogi uginają w kolanach, stopy ustawiają na krążkach. Odsuwają i przesuwiają krążki – pompują powietrze do kół. N. zwraca uwagę na to, aby podczas odsuwania krążka nogi były całkowicie wyprostowane.
- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Wyboista droga*.
Samochód, po wymianie koła, wraca do miasta wyboistą drogą. Dzieci układają przed sobą krążki (przeszkody na drodze). Obunóż przeskakują przez krążki, starając się nie nadepnąć na nie. Mogą skakać zarówno do przodu, jak i do tyłu. N. zwraca uwagę na to, aby stopy podczas skoku były złączone.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci leżą na plecach. Krążki układają sobie na brzuchach. N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci rytmicznie oddychają, wsłuchując się w dźwięki melodii, i obserwują, jak krążki unoszą się i opadają.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z chustą animacyjną – *Zielone – idź, czerwone – stój*.
Chusta animacyjna.
Dzieci stoją dookoła chusty animacyjnej. Trzymają chustę jedną ręką. Na hasło N.: *Zielone*, dzieci poruszają się szybkim krokiem po obwodzie koła, cały czas trzymając chustę. Na hasło: *Żółte*, zatrzymują się i lekko poruszają chustą. Na hasło: *Czerwone*, zatrzymują się w miejscu. Podczas powtórzenia zabawy dzieci trzymają chustę drugą ręką i zmieniają kierunek marszu.

- Zabawy w piaskownicy z chętnymi dziećmi. Budowanie tunelu dla samochodów. Zabawy swobodne z wykorzystaniem małych pojazdów.

Małe modele samochodów, rolki po taśmach malarskich.

N. formuje z mokrego piasku górę. Pyta dzieci, co można zrobić, aby przez tę górę mogły przejechać samochody. Opowiada o budowanych przez ludzi tunelach. Pokazuje rolki, np. po grubych taśmach malarskich. Pyta, w jaki sposób można je wykorzystać do zbudowania w piasku tunelu. Wspólnie z dziećmi stara się umieścić tekturowe rolki w podstawie góry z piasku. Jeśli nie uda się tego zrobić, wspólnie z dziećmi poszukuje innego sposobu, np. proponuje najpierw umieszczenie obok siebie kilku rolek, zasypanie ich piaskiem, a następnie uformowanie góry. Po wykonaniu zadania dzieci bawią się swobodnie samochodami, np. przejeżdżają przez tunel.

III

- Słuchanie wiersza E. Stadtmüller *Kto to? Rozmowa na jego temat.*

Zdjęcie policjanta w mundurze.

*Wiesz, kto chodzi w mundurze
i porządku jest stróżem?
Kto jeździ radiowozem?
Kto obronić cię może?
Gdy wypadek się zdarzy,
kiedy ktoś ci zagraża,
gdy wpakujesz się w biedę...
– dziewięć, dziewięć i siedem!*

997

*Dzwon – czy we dnie, czy w nocy,
śmiało wzywaj pomocy.
Ład i spokój przywracać
to właśnie jego praca.
O kim mowa? Kto zgadnie?
– To policjant!
– Dokładnie.*

N. zadaje pytania:

- O kim była mowa w wierszu?
- Jak nazywa się samochód, którym jeżdżą policjanci?
- W jakich sytuacjach może nam pomóc policjant?
- Jaki numer telefonu został podany w wierszu?

- Karta pracy, cz. 1, nr 12

Dzieci:

- rysują po szarych liniach od policjanta, strażaka, ratownika medycznego do pojazdów; nazywają te pojazdy,
- rysują po liniach przerywanych wokół przedmiotów, które wykorzystuje w swojej pracy policjant; wyjaśniają, do kogo należą pozostałe przedmioty.

- Zabawa rozwijająca płynność ruchów i słuch muzyczny *Klocek, piórko.*

Piórko, klocek, nagrania melodii o zmiennej dynamice, odtwarzacz CD.

N. demonstruje dzieciom przedmioty. Dla każdego z nich wybiera muzykę o odpowiednim charakterze:

- piórko – muzyka o spokojnej dynamice,
- klocek – muzyka o zdecydowanej dynamice,

Dzieci ustawiają się w kole. W środku koła staje N. i trzyma piórko i klocek. Dzieci maszerują jedno za drugim w rytmie nagrania. Dzieci dostosowują sposób poruszania się do słyszanej muzyki.

- Zabawa z elementem skoku – *Zebra* (przewodnik, cz. 1, s. 45).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Co to za pojazd?</i> – składanie pociętych obrazków w całość według wzoru. Zapoznanie z wyposażeniem apteczki pierwszej pomocy. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uliczne sygnały</i> .	IV 9 II 7 I 5
II. <i>Numer ratunkowy</i> – zajęcia plastyczne inspirowane rozmową o obrazku. Cele: rozwijanie mowy, stwarzanie okazji do różnorodnej działalności plastycznej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Karetką</i> . <i>Czerwony zabroniony</i> – zabawy piłką.	IV 9, IV 5, IV 8 I 4, I 5, II 11
III. <i>Potrzebuję pomocy</i> – odgrywanie scenek dramatycznych. <i>Prawda czy fałsz?</i> – podsumowanie wiadomości związanych z bezpiecznym poruszaniem się po drodze. Zabawa bieżna <i>Na ulicy</i> .	IV 1 IV 5, II 1, II 4 I 5

Cele główne

- rozwijanie mowy,
- stwarzanie okazji do różnorodnej działalności plastycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się prostymi zdaniami,
- zamalowuje kartkę farbą rozrobioną z solą, nakleja na niej numer 112.

Przebieg dnia

I

- *Co to za pojazd?* – składanie pociętych obrazków w całość według wzoru.
Obrazki przedstawiające radiowóz, karetkę pogotowia, wóz strażacki oraz takie same obrazki pocięte na części, koperty.
N. układa na stole obrazki przedstawiające radiowóz, karetkę pogotowia, wóz strażacki. Prosi, aby dzieci powiedziały, kto nimi jeździ. Następnie wręcza każdemu dziecku kopertę, w której znajduje się wybrany obrazek pocięty na cztery części. (N. dostosowuje poziom trudności do umiejętności dziecka. Jeśli dziecko dobrze radzi sobie z zadaniem, otrzymuje obrazek pocięty na więcej części). Dzieci układają obrazki według wzoru. Dzieci, które nie mają problemu z wykonaniem zadania, mogą układać obrazki bez wzoru.
- Zapoznanie z wyposażeniem apteczki pierwszej pomocy. Odszukiwanie w przedszkolu apteczek pierwszej pomocy.
Apteczka pierwszej pomocy, instrukcja udzielania pierwszej pomocy.
N. ustawia na stole apteczkę pierwszej pomocy. Pyta dzieci, co to jest. Wyjmuje na stół zawartość apteczki i wyjaśnia, do czego służą znajdujące się w niej poszczególne rzeczy (może np. pokazać dzieciom, jak się bandażuje). Informuje dzieci, w jakich miejscach obowiązkowo muszą się znajdować apteczki, np.: w przedszkolach, w szkołach, w zakładach pracy, w samochodach. Prosi, aby dzieci odnalazły w grupie przedszkolnej apteczkę. Następnie wspólnie z dziećmi spaceruje po przedszkolu, szukając innych apteczek. Zwraca uwagę na to, że przy każdej apteczce znajduje się instrukcja udzielania pierwszej pomocy. Wyjaśnia, dlaczego jest to takie ważne.
Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uliczne sygnały* (przewodnik, cz. 1, s. 43).

II

Zajęcia 1. Numer ratunkowy – zajęcia plastyczne inspirowane rozmową o obrazku.

- Zabawa na powitanie.

Tamburyn.

Dzieci maszerują po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze witają się w określony przez N. sposób: podając sobie rękę, dotykając się kolanami, stopami, brzuchami, plecami itp.

- Zagadki słuchowe – *Co to za pojazd?*

Odtwarzacz CD, nagrania sygnałów: samochodu policyjnego, wozu strażackiego, karetki pogotowia.

Dzieci siedzą w półkolu. N. informuje, że przygotował dla nich zagadki. Włącza nagrania sygnałów, które wydają pojazdy uprzywilejowane (karetka, radiowóz, wóz strażacki). Dzieci nazywają pojazdy, które je wydają. Zastanawiają się, czy dźwięki wydawane przez poszczególne pojazdy różnią się, czy są takie same. Naśladują je. N. pyta: *Co mogło się wydarzyć? Dlaczego te pojazdy jechały na sygnale?*

- Wypowiadanie się na temat sytuacji przedstawionych na zdjęciach. Zapoznanie z numerem alarmowym 112.

Zdjęcia przedstawiające sytuacje wymagające wezwania odpowiednich służb (np. na chodniku leży człowiek, z okna domu wydobywa się dym, na ulicy zderzyły się samochody – widać tylko uszkodzone auta), kartonik z numerem 112.

N. odsłania kolejno przypięte do tablicy różne zdjęcia przedstawiające sytuacje wymagające wezwania odpowiednich służb. Dzieci wypowiadają się na ich temat. N. pyta: *Do kogo należy zwrócić się o pomoc w tych sytuacjach?* Dzieci uzasadniają swoje zdanie. N. przypina do tablicy kartonik z numerem 112. Wyjaśnia, że jest to numer alarmowy, pod który można dzwonić zawsze wtedy, gdy potrzebujemy pomocy.

- Zabawa ruchowa *Na ratunek*.

Zdjęcia przedstawiające sytuacje wymagające wezwania odpowiednich służb (np. na chodniku leży człowiek, z okna domu wydobywa się dym, na ulicy zderzyły się samochody – widać tylko uszkodzone auta), ewentualnie szarfy ułatwiające podział grupy na zespoły.

N. dzieli dzieci na trzy zespoły (radiowozy, karetki pogotowia, wozy strażackie). Każdy zespół stoi z innej strony sali. N. podnosi zdjęcie przedstawiające sytuację wymagającą wezwania odpowiednich służb. Na środek sali „wyjeżdżają” dzieci z zespołu, który może udzielić odpowiedniej pomocy, np. policyjne samochody, wypowiadając głośno głoski: *ijo-ijoiiojio*; karetki pogotowia, wypowiadając głoski: *uououououo*, lub samochody straży pożarnej, wypowiadając ogłoski: *uauauauaua*. Do jednej sytuacji mogą wyjeżdżać np. dzieci z dwóch zespołów.

- Wykonanie pracy plastycznej *Moja droga do przedszkola*.

Wyprawka plastyczna, karta nr 14, naklejki, kredki.

Dzieci kolorują słońce, niebo, drzewa i rośliny na odpowiednie kolory. Odnajdują na obrazku znaki drogowe, wyjaśniają ich znaczenie. Nakleją właściwe znaki przy przejściu dla pieszych. Kolorują odpowiednio paski zebry (przejścia dla pieszych). Wypowiadają się na temat swoich prac.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Karetką*.

Skakanki, gwizdek.

N. z pomocą dzieci układa ze skakanek ulicę. Wybiera jedno dziecko, które będzie karetką. Karetka stoi przed ulicą. Pozostałe dzieci (samochody) poruszają się w różnych kierunkach.

Na sygnał N.: gwizdek, samochody zjeżdżają jak najszybciej na bok, ustępując miejsca karetce. Kiedy karetka przejedzie, samochody wracają na ulicę.

- **Czerwony zabroniony** – zabawy piłką.

Piłka.

Dzieci stoją w kole. N. staje w środku. Rzuca piłkę do dzieci po kolei, wymieniając nazwy różnych kolorów. Dzieci łapią piłkę oburącz. Jeśli usłyszą słowo *czerwony*, nie łapią piłki, tylko wypowiadają słowa: *Czerwony zabroniony*. Jeśli ktoś się pomyli, odchodzi na bok i uważnie obserwuje dalszy przebieg zabawy.

III

T

Tablica Emocje – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 175).

- Odgrywanie scenek dramatycznych – *Potrzebuję pomocy*.

Stolik, telefony komórkowe, kartonik z numerem 112.

N. ustawia stolik, kładzie na nim dwa aparaty telefoniczne (nie podłączone) i kartonik z numerem 112. Prosi dzieci, aby ponownie spojrzały na sytuację przedstawiającą np. leżącego na chodniku człowieka. Pyta, kogo należy wezwać na pomoc. Prosi dzieci, aby odegrały tę scenkę. Chętne dziecko podchodzi, patrzy na numer zapisany na kartoniku, naciska klawisze z numerem 112. N. jest dyspozytorem odbierającym telefon. Przeprowadza z dzieckiem rozmowę telefoniczną. N. zwraca uwagę na informacje, które dziecko musi wtedy podać: imię i nazwisko, adres miejsca, w którym zdarzył się wypadek (dla ułatwienia dzieci podają nazwę swojej miejscowości i, jeśli pamiętają, nazwę ulicy, przy której mieszkają; jeśli nie pamiętają nazwy ulicy, N. przypomina im), krótki opis sytuacji. N. wyjaśnia, że dziecko nie może jako pierwsze odłożyć słuchawki. Trzeba do końca uważnie słuchać, co mówi druga osoba.

- *Prawda czy fałsz?* – podsumowanie wiadomości związanych z bezpiecznym poruszaniem się po drodze.

Dla każdego dziecka: dwa koła tej samej wielkości (wycięte z papieru), kredki.

Dzieci siedzą przy stole. N. pokazuje zaznaczone na kołach dwie miny: wesołą i smutną. Prosi o ich rozpoznanie i nazwanie emocji. Następnie wręcza każdemu dziecku dwa koła. Dzieci rysują według wzoru: na jednym kole – wesołą minę, a na drugim – smutną minę. Siadają w kole ze swoimi minami. N. wypowiada zdania związane z bezpiecznym poruszaniem się po drodze. Jeśli zdanie jest prawdziwe, dzieci podnoszą do góry koło z wesołą miną; jeśli nie zgadzają się z treścią zdania, podnoszą do góry koło ze smutną miną. Uzasadniają swoje zdanie.

Przykłady zdań do wykorzystania:

Na pasy mówimy również zebra.

Kiedy zapali się czerwone światło, mogę przejść na drugą stronę.

Policjant kieruje ruchem drogowym.

Znaki drogowe są bardzo ważne dla pieszych i dla kierowców.

Mogę przejeżdżać rowerem przez pasy.

- Zabawa bieżna *Na ulicy* (przewodnik, cz. 1, s. 45).

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 1

Idzie jesień... przez las, park

Gdzie w lesie ukryła się jesień?

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Gromadzenie darów jesieni w kąciку przyrody i ich segregowanie. <i>Kasztanowe ludziki</i> – rozwijanie kreatywności. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.	IV 11 IV 1 I 8
II. Spotkanie z Panią Jesienią – słuchanie opowiadania B. Szelaŕgowskiej <i>Wyprowa do lasu</i> . Cele: dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie, poznawanie środowiska leśnego oraz zasad zachowania się w lesie. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolicy przedszkola. Poszukiwanie oznak jesieni. Zabawa bieżna <i>Dobieranka</i> .	IV 5, IV 18 I 4, I 5, I 6, II 11
III. Zabawy listkiem – ćwiczenia oddechowe. Słuchanie piosenki <i>Kolorowe liście</i> . Nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki na zasadzie echa muzycznego. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienne liście i wiatr</i> .	I 9 IV 7 I 5

Cele główne

- dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie,
- poznawanie środowiska leśnego oraz zasad zachowania się w lesie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa kolory liści,
- wymienia różnice między drzewem iglastym a drzewem liściastym oraz zasady zachowania się w lesie.

Przebieg dnia

I

T Tablica 2 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 176).

- Gromadzenie w kąciку przyrody darów jesieni i ich segregowanie.
Naturalne okazy: kasztany, liście, żółędzie, jarzębina, skrzydlaki (tzw. noski), owoce dzikiej róży, szyszki, kosze lub tace.

N. wspólnie z dziećmi gromadzi w kąciку przyrody dary jesieni (np.: kasztany, żółędzie, liście, owoce dzikiej róży, jarzębinę). Prosi, aby dzieci ułożyły je według rodzaju, w oddzielnych koszach lub na tacach. Dzieci segregują dary jesieni, nazywają je oraz wskazują miejsca, gdzie można je znaleźć (np. las, park). N. zachęca dzieci do wspólnych, jesiennych wycieczek z rodzicami.

Owoce dzikiej róży są bardzo zdrowe. Mają więcej witaminy C i żelaza niż jabłka i czarne porzeczki. Nie jemy ich jednak na surowo, tylko przygotowujemy z nich np. syrop, herbatę owocową lub konfitury. Owoce dzikiej róży pomagają m.in. przy grypie i przeziębieniu.

- *Kasztanowe ludziki* – rozwijanie kreatywności.
Biały karton formatu A3, kasztany.
Dzieci, indywidualnie lub w parach, układają na białym kartonie kasztanowe ludziki. Nadają im nazwy.

Zestaw zabaw ruchowych nr 4 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienne liście i wiatr*.
Trzy obręcze, dla każdego dziecka: sylwetę liścia o innym kształcie (np. sylwetę liścia kasztanowca, dębu, klonu) oraz trzy sylwety liści dla N. (po jednym w każdym kształcie), bębenek.
N. układa na podłodze, w znacznej odległości od siebie, trzy obręcze. Do każdej obręczy wkłada sylwetę liścia z innego drzewa, np. do jednej – sylwetę liścia kasztanowca, do drugiej – sylwetę liścia dębu, a do trzeciej – sylwetę liścia klonu. Następnie rozdaje dzieciom po jednej sylwecie takich samych liści. Za pomocą zaklęcia: *Szuru-buru, werdu, pas, teraz w wietrzyk zmieniam was*, zamienia dzieci w jesienny wietrzyk. Dzieci biegają po całej sali przy dźwiękach bębna, trzymając w rękach sylwety liści. Na przerwę w grze wkładają sylwety liści do odpowiednich obręczy. N. sprawdza poprawność wykonania zadania. Powtarza zabawę jeszcze dwa razy, prosząc dzieci, aby za każdym razem wymieniali się sylwetami liści.
- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Jesienne szlaczki*.
Koszyk, sylwety liści (kastanowca, dębu i klonu) dla każdego dziecka.
Każde dziecko wybiera z koszyka dowolną sylwetę liścia i ustawia się w rzędzie. W każdym rzędzie dzieci trzymają w rękach sylwety liści tego samego kształtu. Następnie kładą sylwety na podłodze przed sobą i przechodzą na początek jesiennego szlaczka. Ustawiają się w rzędzie i przeskakują obunóż przez leżące na podłodze sylwety liści. Starają się nie skoczyć na nie. W razie potrzeby N. zwiększa odległości między sylwetami liści, rozsuwając je.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wiewiórka na spacerze*.
Szarfa dla każdego dziecka, bębenek, żołędzie.
N. układa na podłodze z szarf kółka (dziuple wiewiórek). Do wybranych szarf wkłada żołędzie – od jednego do czterech. Dzieci są wiewiórkami. Poruszają się po sali między dziuplami przy dźwiękach bębna. Na przerwę w grze każda wiewiórka szuka dziupli – wchodzi do środka szarfy. Jeśli w dziupli są żołędzie, wiewiórka stoi; jeśli w dziupli nie ma żołędzi, dziecko siada skrzyżnie. N. pyta kolejno stojące dzieci, ile żołędzi znalazły w dziupli. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Jesienna ścieżka*.
Kasztany, żołędzie, ewentualnie skakanki.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Członkowie pierwszego zespołu układają linie wąskiej ścieżki z kasztanów (dla ułatwienia można im ułożyć skakanki), członkowie drugiego zespołu układają linie wąskiej ścieżki z żołędzi. Następnie dzieci ustawiają się w rzędzie przed swoimi ścieżkami i kolejno przechodzą po nich stopą za stopą. N. zwraca uwagę, aby stopy były ustawione blisko siebie (palce jednej stopy muszą dotknąć pięty drugiej stopy).
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Koszyk z kasztanami*.
Koszyk, kasztan dla każdego dziecka, trójkąt.
Dzieci biorą z koszyka po jednym kasztanie. Maszerują po całej sali przy dźwiękach trójkąta. Na przerwę w grze tworzą koło. W środku koła N. umieszcza koszyk. Na hasło: *Start*, dzieci równocześnie starają się trafić kasztanem do koszyka. N., z ewentualną pomocą dzieci, liczy, ile kasztanów znalazło się w koszyku. Zabawę powtarzamy kilka razy. Dzieci mogą również siedzieć w kole w siadzie skrzyżnym. N. za każdym razem informuje dzieci, czy wrzuciły do koszyka mniej czy więcej kasztanów niż poprzednio.

II

Zajęcia 1. Spotkanie z Panią Jesienią – słuchanie opowiadania B. SzelaŃskiej *Wyprawa do lasu*.

- Zabawa *Powitanie jesieni*.

Dzieci siedzą w kole. Wypowiadają sylabami słowa: *Wszystkich pozdrawiamy, jesień już witamy*, naprzemiennie klaszcząc w dłonie i uderzając dłońmi o kolana.

- Słuchanie opowiadania B. SzelaŃskiej *Wyprawa do lasu*.

Książka (s. 10–13) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Ada bawiła się klockami, kiedy zadzwonił telefon. Po chwili mama zawołała dziewczynkę.

– Córeczko, dziadek chciałby z tobą rozmawiać. Ma bardzo tajemniczy głos – wyszeptała.

– Dzień dobry, dziadku – grzecznie powiedziała do słuchawki Ada.

– Jak miło słyszeć moją kochaną wnuczkę. Dzień dobry, kochanie. Mam nadzieję, że jutro przyjdziecie do nas z rodzicami. Szykuję dla was niespodziankę. Wybierzemy się na poszukiwania.

– Ojej, dziadku, bardzo się cieszę! A czego będziemy szukać?

– To niespodzianka. Nie mogę powiedzieć. Jutro się dowiesz.

– Ale ja nie wytrzymam do jutra, dziadku!

– Wytrzymasz! Połóż się szybko spać i ani się obejrzysz, jak będzie sobotni poranek.

Nadeszła sobota. Dzieci przyjechały w odwiedziny do dziadków. Pół godziny później z babcią i dziadkiem pojechali na rowerach w stronę lasu.

– Dziadku, dokąd prowadzi ta leśna dróżka? A co to za śliczny domek? Jakiś pan do nas idzie! Kto to jest? – pytała jednym tchem dziewczynka, zeskakując z roweru.

– Ada, przecież to leśniczówka – odezwał się Olek.

– Dzień dobry. Cieszę się, że już jesteście – powiedział pan leśniczy i przywitał się ze wszystkimi. – Gotowi na przygodę? W takim razie ruszamy!

Cała piątka dzielnie maszerowała przez las, szukając pierwszych oznak jesieni. Wreszcie dotarła do drewnianej budowli na skraju łąki.

– A co to za wieża, proszę pana? – dopytywał zaciekawiony chłopiec.

– To wieża obserwacyjna. Stąd mogę podpatrywać ptaki i inne zwierzęta. Jako leśniczy muszę wiedzieć, co się dzieje w lesie. Zapraszam na górę po schodkach.

Pan leśniczy nauczył dzieci, jak patrzeć przez lornetkę. Dziadek pokazał Olkowi dzięcioła siedzącego na sośnie.

– Widzę dziki i ich mamę! – krzyknęła nagle Ada. – Pierwszy raz widzę dziki! Jakie one śliczne! – Dziewczynka pokazała babci zwierzęta uciekające z polanki w leśną gęstwinę. – Dlaczego one sobie poszły? – zapytała z żalem pana leśniczego.

– Wystraszyły się twojego krzyku. W lesie trzeba zachowywać się cicho.

– Ojej, nie wiedziałam. Przepraszam. A Maciek, taki chłopiec z mojej grupy, ostatnio się przechwalał, że razem z kolegami płoszyli ptaki w lesie, jego starszy brat rozpałił ognisko, a po pikniku zostawili wszystkie śmieci.

– Bardzo źle robili – powiedział zasmucony leśniczy. – W lesie trzeba zachowywać się jak najciszej, aby nie zakłócać spokoju zwierząt. Nie wolno palić ognisk. Bardzo łatwo o pożar! A śmieci należy zabierać ze sobą.

– W takim razie będę musiała w poniedziałek poważnie porozmawiać z Mackiem – obiecała dziewczynka.

Zaczęło padać. Krople deszczu padały na lekko pożółkłe liście. Wiewiórka skakała po gałązkach, niosąc do dziupli orzech laskowy.

– Chyba robi zapasy na zimę – szepnął Olek.

– My też już wracamy – powiedział dziadek.

Książka (s. 10–13) dla każdego dziecka.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- Gdzie wybrali się na wycieczkę Ada i Olek?
- Jakie kolory mają drzewa w tym lesie?
- Skąd dzieci obserwowały leśne ptaki i inne zwierzęta?
- Jak powinniśmy zachowywać się w lesie? Dlaczego?

- Zabawa ruchowa *Wirujące listki*.

Tamburyn.

Dzieci stoją w rozсыпce – są listkami. Przy dźwiękach tamburynu dzieci (listki) powoli obracają się dookoła własnej osi. Na przerwę w grze listki spadają na ziemię – dzieci kładą się na plecach na podłodze.

- Ćwiczenie kreatywności – *Co powiedziałyby ludziom drzewa w lesie, gdyby umiały mówić?* Dzieci siedzą w kole. Kolejno odpowiadają na pytanie: *Co powiedziałyby ludziom drzewa w lesie, gdyby umiały mówić?*
- Rozpoznawanie drzew liściastych i drzew iglastych. Dostrzeganie i wskazywanie różnic.

Zdjęcia: drzewa liściastego jesienią, drzewa iglastego.

N. umieszcza na tablicy zdjęcia drzewa liściastego i drzewa iglastego. Prosi, aby dzieci opisały wygląd drzew i wskazały różnice między nimi (np. kolorowe liście, zielone igły). Wyjaśnia, że drzewo, które ma liście, nazywamy drzewem liściastym, a drzewo, które ma liście w kształcie igieł, nazywamy drzewem iglastym. Prosi, aby wybrane dzieci pokazały na zdjęciach drzewo liściaste i drzewo iglaste. Następnie nawiązuje do jesiennego kolorytu drzew. Przypomina, że igły na drzewie iglastym pozostają zielone całą zimę i nie spadają z drzewa.

Jedynym drzewem iglastym, które zrzuca igły na zimę, jest modrzew. Charakteryzuje się szyszkami rosnącymi ku górze i jasnozielonymi igłami zebranymi w pęczki, które jesienią przybierają miodowożółty kolor.

- Karta pracy, cz. 1, nr 13

Dzieci:

- rysują po szarych liniach dróg Olka, Ady i dziadków,
- opisują, jak są ubrane dzieci,
- nazywają rodzaje lasów, do których dotarli Olek, Ada i dziadkowie,
- dotykają kolejno obrazków listków i igieł, nazywają ich kolory,
- odpowiadają na pytanie: W jakim kolorze powinny być kolejne listki i igły?,
- kolorują je odpowiednio.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w okolicach przedszkola. Poszukiwanie oznak jesieni.

Koszyki lub reklamówki.

N. proponuje dzieciom spacer w okolicach przedszkola. Wręcza im koszyki lub torebki. Prosi, aby zaobserwowały, czy jesień dokonała zmian w środowisku przyrodniczym, a jeśli tak, to jakiego rodzaju są to zmiany. Podczas spaceru zwraca uwagę na wygląd drzew – liściastych i iglastych. Prosi, aby dzieci wymieniły różnice między nimi. Zapoznaje z nazwami wybranych drzew, np.: kasztanowiec, dąb, klon, brzoza. Następnie dzieci zbierają liście i wykonują z nich bukiety. Określają znane im kolory i je nazywają. Zbierają do koszyków lub torebek inne dostępne dary jesieni, np.: kasztany, żołędzie, jarzębinę, skrzydlaki (noski), szyszki. Po powrocie ze spaceru umieszczają je w kąciiku przyrody.

- Zabawa bieżna *Dobieranka*.

Trzy krążki, liście: kasztanowca, dębu lub klonu (dla każdego dziecka), gwizdek.

N. układa na wyznaczonym do zabawy terenie trzy krążki. Na każdym krążku umieszcza jeden liść wybranego drzewa, np.: kasztanowca, dębu lub klonu. Po jednym takim samym liściu wręcza każdemu dziecku. Na sygnał N., np. odgłos gwizdka, dzieci biegają, trzymając liście w dłoniach. Na hasło N.: *Liście – do koła*, dzieci układają liście dookoła odpowiedniego krążka, tworząc z nich koło.

III

- Zabawy listkiem – ćwiczenia oddechowe.

Naturalny liść dla każdego dziecka.

Dzieci wybierają po jednym liściu spośród zebranych na wycieczce. Kładą się na podłodze, na plecach, w pewnej odległości od siebie. Na brzuchach umieszczają liście. Oddychają miarowo – na tyle głęboko, aby móc zaobserwować, jak liście podnoszą się i opadają.

- Słuchanie piosenki *Kolorowe liście* (sł. i muz. D. i K. Jagiełło) – w wykonaniu N. lub z płyty CD. Nauka pierwszej zwrotki i refrenu na zasadzie echa muzycznego.

Nagranie piosenki *Kolorowe liście*, odtwarzacz CD.

Ko - lo - ro - we li - stki z drze - wa spaść nie chcia - ły,
 ko - lo - ro - we li - stki na wie - trze szu - mia - ły.
 Ref.: Szu, szu, szu, szu - mia - ły we - so - ło, szu, szu,
 szu, wi - ro - wa - ły w ko - ło. wi - ro - wa - ły w ko - ło.

I. *Kolorowe listki z drzewa spaść nie chciały,
 kolorowe listki na wietrze szumiały.*

III. *Kolorowe listki spadły już na trawę,
 kolorowe listki skończyły zabawę.*

Ref.: *Szu, szu, szu, szumiały wesoło,
 szu, szu, szu, wirowały w koło.* } bis

Ref.: *Cicho, sza, listki zasypiają,
 cicho, sza, oczka zamykają.* } bis

II. *Kolorowe listki bardzo się zmęczyły,
 kolorowe listki z drzewa zeskoczyły.*

Ref.: *Hop, hop, hop, tak sobie skakały,
 hop, hop, hop, w koło wirowały.* } bis

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienne liście i wiatr* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Oglądanie książek, albumów przedstawiających zdjęcia najbardziej znanych gatunków grzybów. Utrwalanie piosenki <i>Kolorowe liście</i> . Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Jesienne szlaczki</i> .	IV 18, IV 19 IV 7 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające przy piosence <i>Kolorowe liście</i> . Cele: rozwijanie umiejętności obrazowania ruchem tekstu piosenki, rozwijanie umiejętności reagowania ruchem na zmiany tempa. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa chustą animacyjną – <i>Wiatr i liście</i> . Rysowanie kolorową kredą sylwet grzybów. Wodzenie palcem po śladzie grzyba.	IV 1, IV 7 I 4, I 5, I 7
III. <i>Zapamiętaj i powtórz</i> – zapamiętywanie prostych tekstów i powtarzanie ich z odpowiednią modulacją głosu. Otaczanie pętlą grzybów jadalnych. Rysowanie po śladzie rysunków grzybów, kolorowanie rysunków. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Grzybki w lesie</i> .	IV 2 I 7, IV 18 II 5

Cele główne

- rozwijanie umiejętności obrazowania ruchem tekstu piosenki,
- rozwijanie umiejętności reagowania ruchem na zmiany tempa.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawie przy piosence,
- reaguje ruchem na zmiany tempa.

Przebieg dnia

I

T Tablica 3 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 177).

- Oglądanie książek, albumów przedstawiających zdjęcia najbardziej znanych gatunków grzybów.

Książki i albumy ze zdjęciami grzybów.

N. inicjuje rozmowę na temat jesiennych wycieczek do lasu, które dzieci odbyły wspólnie z rodzicami. Pyta, co jesienią można znaleźć w lesie. Układa na stole książki, albumy, w których znajdują się zdjęcia grzybów: jadalnych i trujących. Prosi, aby dzieci nazwały te z nich, które są im znane. Zwraca uwagę na budowę grzyba (trzon, kapelusz).

- Utrwalanie piosenki *Kolorowe liście* (przewodnik, cz. 1, s. 66).

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Jesienne szlaczki* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Kolorowe liście* (przewodnik, cz. 1, s. 66).

- Zabawa przy piosence *Kolorowe liście*.

Dzieci są podzielone na trzy grupy: liście kasztanowca, liście dębu, liście klonu.

Następujące po sobie zwrotki wykonują kolejne grupy dzieci.

Pozycje wyjściowe:

Zwrotka I – tańczą liście kasztanowca. Ustawienie w parach, na okręgu.

Zwrotka II – tańczą liście dębu. Ustawienie na okręgu, twarzami do jego środka.

Zwrotka III – tańczą liście klonu. Ustawienie na okręgu, jedno za drugim.

I. *Kolorowe listki z drzewa spaść nie chciały,*

kolorowe listki na wietrze szumiały.

Ref.: *Szu, szu, szu,*

szumiały wesoło.

Szu, szu, szu,

wirowały w koło.

Szu, szu, szu, szumiały wesoło,

szu, szu, szu, wirowały w koło.

II. *Kolorowe listki bardzo się zmęczyły,*

kolorowe listki z drzewa zeskoczyły.

Ref.: *Hop, hop, hop, tak sobie skakały,*

hop, hop, hop, w koło wirowały.

Hop, hop, hop, tak sobie skakały,

hop, hop, hop, w koło wirowały.

III. *Kolorowe listki spadły już na trawę,*

kolorowe listki skończyły zabawę.

Ref.: *Cicho, sza, listki zasypiają,*

cicho, sza, oczka zamykają.

Cicho, sza, listki zasypiają,

cicho, sza, oczka zamykają.

Dzieci:

podają sobie ręce w parach, obracają się w lewą stronę,

zatrzymują się, stoją w parach, twarzami do siebie, unoszą ręce i kołyszą nimi: raz w lewą, raz w prawą stronę,

w dalszym ciągu stoją w parach, twarzami do siebie, i pocierają dłonią o dłoń,

miarowo klaszczą,

pocierają dłonią o dłoń,

wykonują obrót,

podają sobie ręce w dużym kole,

zatrzymują się, unoszą ręce i obracają się,

unoszą ręce i powoli je opuszczają,

przechodzą do przysiadu,

wykonują obrót i podskok,

wykonują trzy podskoki i trzy razy uderzają o kolana,

wykonują trzy podskoki i obrót,

wykonują trzy podskoki i trzy razy uderzają o kolana,

wykonują trzy podskoki, obrót,

biegną drobnymi krokami po okręgu, ręce mają uniesione,

wykonują zwrot twarzami do środka koła i powolne przejście do przysiadu, mają opuszczone głowy,

przechodzą do stania, opierają głowy na złożonych dłoniach, z prawej strony, opierają głowy na złożonych dłoniach, z lewej strony,

przechodzą do stania, opierają głowy na złożonych dłoniach, z prawej strony, opierają głowy na złożonych dłoniach, z lewej strony.

- Zabawa *Kasztan wędruje* – reagowanie na zmiany tempa.

Kasztan, bębenek.

Dzieci zajmują miejsca na okręgu w siadzie skrzyżnym. W środku znajduje się wybrane dziecko (kasztan), które recytuje tekst B. Formy.

*Po kole, po kole kasztanek wędruje,
przyjaciela w naszej grupie*

dzisiaj wypatruje.

Raz, dwa, trzy, przyjacielem będziesz ty!

Dzieci podają sobie kasztan w rytm wyliczanki. N. gra na bębnie. Wyliczankę można powtórzyć kilka razy, zwiększając tempo. Mocne uderzenie w bębenek oznacza przerwanie recytacji. Dziecko, które w tym momencie trzyma kasztan, zajmuje miejsce kasztanka siedzącego w środku koła.

- Zabawa *Szukaj* – reagowanie na ustalone hasło.

Opaski z szablonami: liść kasztanowca – kasztany, liść dębu – żołędzie, liść klonu – skrzydlaki (tzw. noski), dla jednego dziecka szablon liścia, dla drugiego – szablon owocu, nagranie piosenki *Kolorowe liście*, odtwarzacz CD.

Dzieci maszerują w rytmie piosenki *Kolorowe liście* (przewodnik, cz. 1, s. 66).

Na hasło:

Pary – dzieci dobierają się w pary (liście – odpowiednie owoce),

Koła – tworzą koła (każdy rodzaj owoców, liści tworzy oddzielne koło),

Liście, owoce – tworzą dwa koła: liści i owoców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa chustą animacyjną – *Wiatr i liście*.

Chusta animacyjna, gwizdek, liście.

Z pomocą dzieci N. rozkłada na trawie chustę animacyjną i układa na niej naturalne liście. Dzieci stają dookoła chusty. Na hasło N., np. odgłos gwizdka, dzieci idą po kole, trzymając chustę za brzegi. Na kolejne hasło, np. *Wiatr*, zatrzymują się i poruszają chustą tak, aby wprawić liście w ruch. Zabawę powtarzamy kilka razy. Jeśli liście spadną z chusty, dzieci podnoszą je i ponownie umieszczają na chuście.

- Rysowanie kolorową kredą sylwet grzybów. Wodzenie palcem po śladzie grzyba.

Kolorowa kreda.

Dzieci rysują kolorową kredą sylwetki grzybów. Następnie wodzą palcem po konturach narysowanych sylwet.

III

- *Zapamiętaj i powtórz* – zapamiętywanie prostych tekstów i powtarzanie ich z odpowiednią modulacją głosu.

Dzieci siedzą w kole. N. wypowiada słowa: *Chodzi jesień po lesie. Grzyby w koszu niesie*. Dzieci powtarzają tekst z odpowiednią intonacją głosu, np.: cicho, głośno, radośnie, smutno.

- Karta pracy, cz. 1, nr 14

Dzieci:

- nazywają grzyby, które zobaczyli Ada, Olek i Staś,
- liczą grzyby,
- rysują w ramkach odpowiednią liczbę kresek,
- otaczają pętlą grzyby jadalne,
- rysują po śladzie rysunków grzybów, kolorują rysunki.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Grzybki w lesie*.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Wyznacza teren do zabawy. Dzieci z pierwszego zespołu to drzewa w lesie. Stoją nieruchomo, z rękami opuszczonymi wzdłuż tułowia, w pewnej

odległości od siebie. Członkowie drugiego zespołu to dzieci, które przyszły wraz ze swoimi rodzicami do lasu na grzyby. Na hasło N.: *Szukamy grzybów*, dzieci biegają pomiędzy drzewami. Na hasło: *Grzyb*, dzieci przykucają obok dowolnego drzewa, unoszą nad głowę ręce zgięte w łokciach – tworzą kapelusz grzyba. Następuje zmiana ról.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 3

Idzie jesień... przez las, park

Park jesienia

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wykonanie ludzików lub zwierząt z tworzywa przyrodniczego. <i>Dźwięki dochodzące z parku jesieni</i> – ćwiczenia ortofoniczne. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Jesienna ścieżka</i> .	IV 1 I 9 I 5
II. <i>Jesienna wycieczka do parku</i> – zajęcia matematyczne. Cele: rozwijanie sprawności rachunkowych, utrwalenie charakterystycznych cech jesiennego krajobrazu. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Alejki w parku</i> . Zabawa integracyjna <i>Zamiana miejscami</i> . Utrwalanie imion koleżanek i kolegów z grupy.	IV 5, IV 9 IV 12, IV 18 I 5, III 1, III 2 III 3, III 4, IV 18
III. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość i pamięć – <i>Czego zabrakło?</i> <i>Kasztankowa gra</i> – zabawa rozwijająca orientację przestrzenną. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienne liście i wiatr</i> .	IV 12 IV 14 I 5

Cele główne

- rozwijanie sprawności rachunkowych,
- utrwalenie charakterystycznych cech jesiennego krajobrazu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porównuje liczbę kasztanów i żołądzi, tworząc z nich pary; oblicza wynik, podając, o ile więcej jest kasztanów lub żołądzi, pokazuje wynik na palcach,
- wskazuje zdjęcia przedstawiające jesienny krajobraz.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie ludzików lub zwierząt z tworzywa przyrodniczego.

Dla każdego dziecka: skarby jesieni, wełna, pióra, plastelina, druciki.

N. inicjuje rozmowę na temat darów jesieni, które możemy znaleźć w parku. Proponuje dzieciom wykonanie własnych ludzików z materiałów zgromadzonych w kąciku przyrody. Pokazuje, jak połączyć ze sobą poszczególne elementy (np. za pomocą plasteliny). Pomaga w wykonaniu dziurek w kasztanach lub w żołądziach, jeśli dzieci tego potrzebują. Dzieci przy stolikach wykonują ludziki według własnych pomysłów. Potem tworzą z nich dekorację w kąciku przyrody.

- *Dźwięki dochodzące z parku jesieni* – ćwiczenia ortofoniczne.

Dzieci zastanawiają się, jakie dźwięki można usłyszeć podczas jesiennych spacerów alejkami parku. Wspólnie z N. ustalają rodzaj odgłosów, np.: chodzenie po liściach: *szur, szur, szum* wiatru: *fiu, fiu*, spadanie kasztanów: *pac, pac*, śpiew ptaków: *ćwir, ćwir*, a następnie je powtarzają.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Jesienna ścieżka* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

II

Zajęcia 1. Jesienna wycieczka do parku – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.

Kasztan.

Dzieci siedzą w kole, w siadzie skulnym. N. podaje pod nogami dziecku siedzącemu po jego prawej stronie kasztan, wypowiadając następujące słowa: *Życzę ci miłego dnia*. Dziecko przekazuje kasztan swojemu sąsiadowi po prawej stronie, wypowiadając te same słowa.

- Porównywanie liczby kasztanów i żołądzi. Praca w zespołach.

Kasztany, żołądzie, kosze lub pojemniki.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Przed każdym zespołem układa inną liczbę kasztanów i żołądzi (np. 6 kasztanów i 8 żołądzi). Dzieci porównują liczbę kasztanów i żołądzi, tworząc z nich pary. Podają i pokazują wynik na palcach. Mówią, o ile więcej jest kasztanów lub żołądzi (liczą tylko kasztany i żołądzie bez pary). Zabawę powtarzamy kilka razy, przy czym N. za każdym razem układa przed zespołami inną liczbę kasztanów i żołądzi.

- Zabawa ruchowa *Koła z kasztanów*.

Trójkąt.

Dzieci (kasztany) biegają w różne strony przy dźwiękach trójkąta. Na przerwę w grze N. podaje hasło, np. *Koło z trzech kasztanów*. Dzieci dobierają się po troje – tworzą koła. N. za każdym razem podaje inną liczbę kasztanów (w zakresie 4).

- *Czy to Pani Jesień?* – wybieranie i liczenie zdjęć przedstawiających park jesienią.

Zdjęcia przedstawiające park w różnych porach roku (zdjęć przedstawiających park jesienią nie może być więcej niż 4).

Dzieci siedzą w kole. N. w środku koła układa zdjęcia przedstawiające park w różnych porach roku. Dzieci wybierają te zdjęcia, które pasują do jesieni. Układają je jedno obok drugiego. Uzasadniają swoje zdanie. Następnie liczą, ile jest zdjęć przedstawiających jesienny krajobraz. Pokazują liczbę na palcach.

- Karta pracy, cz. 1, nr 15

Dzieci:

- maczają palce w farbach odpowiedniego koloru, odbijają je, aby zaznaczyć drogę od drzewa do liścia i od liścia do owocu (jeśli potrafią, nazywają drzewa i ich owoce),
- słuchają rymowanki; każdemu kasztanowi dorysowują takie elementy, aby zgadzały się z rymowanką.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem skoku i podskoku – *Alejki w parku*.

Skakanki.

N. układa skakanki na trawniku tak, aby znajdowały się w równych odległościach od siebie. Dzieci przeskakują obunóż przez ułożone skakanki, zaczynając od pierwszej, a kończąc na ostatniej.

- Zabawa integracyjna *Zamiana miejscami*. Utrwalanie imion koleżanek i kolegów z grupy. Dzieci ustawiają się w kole. N. głośno wypowiada dwa imiona dzieci, np.: Ola, Jaś. Te dzieci jak najszybciej zamieniają się miejscami.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość i pamięć – *Czego zabrakło?*

Taca, kasztan, żołądź, szyszka, ewentualnie jarzębina, skrzydlaki (tzw. noski).

N. układa na tacy dary jesieni, np.: kasztan, żołądź, szyszkę (jeden przy drugim). Prosi, aby dzieci je nazwały. Następnie dzieci siedzące przy stole odwracają się do niego plecami. N. zmienia kolejność ułożenia darów jesieni na tacy. Dzieci ponownie odwracają się do

stołu. Przyglądają się uważnie leżącym na tacy darom jesieni. Wskazane przez N. dziecko wymienia nazwę tego, czego brakuje. Jeśli dzieci dobrze radzą sobie z tym zadaniem, N. zwiększa stopień trudności, dokładając kolejny dar jesieni, np. jarzębinę.

- *Kasztankowa gra* – zabawa rozwijająca orientację przestrzenną.

Dla każdego dziecka: kasztan, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Kolorowe liście*, odtworzyć CD.

N. wręcza każdemu dziecku jeden kasztan. Włącza wersję instrumentalną piosenki o jesieni, której dzieci uczyły się w tym tygodniu. Dzieci poruszają się w rytm muzyki, trzymając kasztany w rękach. Na przerwę w muzyce układają kasztany zgodnie z poleceniem N., np.: przed sobą, za sobą, między nogami, podnoszą kasztan, opuszczają, układają na stole, pod stołem. Polecenia może też wydawać chętne dziecko.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienne liście i wiatr* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 4

Idzie jesień... przez las, park

Jesienne zabawy

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Jesienne drzewo</i> – ćwiczenia oddechowe z wykorzystaniem sylwet liści, wydłużanie fazy oddechu.	I 9
Rozpoznawanie kasztanów i żółodzi za pomocą dotyku.	IV 13
Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Koszyk z kasztanami</i> .	I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 2. Cele: zachęcanie do uważnego słuchania poleceń, rozwijanie sprawności ruchowej.	I 8, I 9
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Traf do koła z kasztanów</i> . Zabawa ruchowa <i>Zabawy z jesiennym wiatrem</i> . Układanie na piasku dowolnych obrazków z żółodzi.	I 4, I 5, I 6
III. <i>Kasztanowe rytmy</i> – wykłaskiwanie rytmów zgodnie z ułożeniem kasztanów.	IV 7
Instrumentalizacja piosenki <i>Kolorowe liście</i> .	IV 7
Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Jesienne szlaczki</i> .	I 5

Cele główne

- zachęcanie do uważnego słuchania poleceń,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- czynnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych,
- wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniami N.

Przebieg dnia

I

- *Jesienne drzewo* – ćwiczenia oddechowe z wykorzystaniem sylwet liści, wydłużanie fazy oddechu.

Dla każdego dziecka: sylweta drzewa bez liści, plastikowa słomka do napojów, taca z czterema sylwetkami liści.

N. wręcza każdemu dziecku narysowaną na kartonie sylwetę drzewa, na którym nie ma liści, plastikową słomkę do napojów i tacę z czterema sylwetami kolorowych, jesiennych liści. Dziecko bierze z tacy i układa na stole sylwetę czterech liści, a następnie za pomocą słomki przenosi je na sylwetę drzewa (przykłada słomkę do liścia, bierze głęboki wdech i zatrzymuje powietrze, przenosząc w tym czasie sylwetę liścia na sylwetę drzewa). Jeśli jest zainteresowane, może powtórzyć ćwiczenie kilka razy.

- Rozpoznawanie kasztanów i żołądździ za pomocą dotyku.

Pudełko z tektury, z wyciętym z boku otworem (tak, aby mogła się w nim zmieścić ręka dziecka), kasztany, żołądździe.

Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje pudełko, które ma z boku wycięty otwór. Wskazane dziecko umieszcza w nim żołądździe i kasztany. Zadaniem dzieci jest odszukanie za pomocą dotyku np. jednego kasztana, trzech żołądździ, czterech kasztanów (do wyboru). N. dostosowuje poziom trudności do umiejętności dzieci. Dla każdego dziecka układa inne zadanie.

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Koszyk z kasztanami* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 56–57).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Traf do koła z kasztanów*.

Kosze lub pojemniki, kasztany, żołądździe, obręcze, szarfy.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Ustawia dwa kosze z kasztanami. Każdy zespół układa z kasztanów koło (dla ułatwienia N. początkowo układa na trawie obręcz – dla każdego zespołu jedną). Dzieci układają kasztany dookoła obręczy. Po ułożeniu koła N. odkłada obręcz na bok. Następnie dzieci ustawiają się w rzędzie na linii wskazanej przez N. za pomocą szarfu (odległość od kół dla każdego zespołu musi być taka sama). Kolejno biorą do ręki jeden żołądź i starają się trafić nim do obręczy. N. liczy, ile żołądździ znalazło się w kole z kasztanów. Informuje, który z zespołów osiągnął lepsze wyniki.

- Zabawa ruchowa *Zabawy z jesiennym wiatrem*.

Liście – naturalne okazy.

Dzieci zbierają w ogrodzie przedszkolnym liście i układają je we wskazanym przez N. miejscu. Tworzą jesienny dywan. Kiedy N. wypowie słowo *spacer*, dzieci maszerują po liściach w różnych kierunkach; kiedy powie słowo *wiatr*, biorą liście do rąk i podrzucają je w górę. Muszą uważać, aby żaden listek nie spadł im na głowę.

- Układanie na piasku dowolnych obrazków z żołądździ.

Koszyk lub pojemnik, żołądździe.

N. ustawia obok piaskownicy żołądździe w koszyku (zebrane np. podczas spaceru). Zaprasza do zabawy chętne dzieci. Dzieci układają z żołądździ na piasku dowolne obrazki. Nadają nazwy swoim pracom. Po obejrzeniu prac zbierają żołądździe do koszyka.

III

- *Kasztankowe rytmy* – wyklaskiwanie rytmów zgodnie z ułożeniem kasztanów.

Kasztany.

Dzieci siedzą przy stole. N. układa z kasztanów prosty rytm, np.: kasztan, kasztan, przerwa, kasztan... (trzy sekwencje). Prezentuje, jak go wyklaskać. Dzieci powtarzają rytm za N. poprzez rytmiczne wyklaskiwanie.

- Instrumentacja piosenki *Kolorowe liście* (przewodnik, cz. 1, s. 66).

Instrumenty dla dzieci: marakasy, drewnienka, tamburyny, kastaniety, trójkąt.

Dzieci grają na instrumentach zgodnie z poniższym opisem.

	Takty	Instrumenty
Zwrotka I	1–4	klawesy, w rytmie melodii
	5–8	marakasy, w rytmie melodii
Refren	9–10	tamburyny, w rytmie ćwierćnut
	11–12	marakasy, w rytmie ósemek
	13–14	tamburyny, w rytmie ćwierćnut
	15–16	marakasy, w rytmie ósemek
Repetycja	tak samo jak refren	
Zwrotka II	1–4	trójkąt, dźwięk na raz
	5–8	marakasy, w rytmie melodii
Refren	9–12	bębenki, w rytmie ćwierćnut
	13–16	marakasy, w rytmie ósemek
Repetycja	tak samo jak refren	
Zwrotka III	tak samo jak zwrotka 1.	

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Jesienne szlaczki* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 5

Idzie jesień... przez las, park

Jesienne liście

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Listki, listeczki</i> – rysowanie na tacy z kaszą manną. Wykonanie w zespołach kompozycji z liści – układanie <i>Cudaka liściaka</i> . Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Wiewiórka na spacerze</i> .	I 7 IV 1 I 5
II. Zajęcia plastyczne inspirowane wierszem B. Formy <i>Przybywa jesień</i> . Cele: rozwijanie sprawności manualnej, rozbudzanie zainteresowania światem przyrody. Zabawy na świeżym powietrzu: <i>Liściaste zgadywanki</i> – odnajdywanie drzewa, z którego spadły liście. <i>Wiatr i liście</i> – ćwiczenia oddechowe.	I 7, IV 18 I 4, I 5, I 6, II 11
III. Oglądanie obrazków; określanie, co zdarzyło się wcześniej. Opowiadanie historyjki. Rysowanie po śladzie. Zabawy badawcze z Panią Jesienią. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Jesienna ścieżka</i> .	IV 5 IV 13, IV 14 I 5

Cele główne

- rozwijanie sprawności manualnej,
- rozbudzanie zainteresowania światem przyrody.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wykonuje girlandę z liści,
- wymienia oznaki jesieni, o których była mowa w wierszu.

Przebieg dnia

I

- *Listki, listeczki* – rysowanie na tacy z kaszą manną.
Liście: dębu, kasztanowca, klonu, koszyki, tace, kasza manna.
N. ustawia na stole tace z kaszą manną. Dzieci dobierają się w pary. Pierwsze dziecko wybiera z koszyka dowolny liść i odrysowuje go palcem na powierzchni kaszy. W tym czasie drugie dziecko jest odwrócone tyłem do stołu. Po zakończeniu zadania pierwsze dziecko umieszcza liść ponownie w koszyku. Drugie dziecko odwraca się przodem do stołu. Przygląda się konturom liścia i wyjmuje z koszyka liść, który został odrysowany. Jeśli potrafi, podaje nazwę drzewa, z którego on pochodzi. Następuje zmiana ról.
- Wykonanie kompozycji z liści – układanie *Cudaka liściaka*. Praca w zespołach.
Dla każdego zespołu: kosz, liście różnych drzew, biały karton formatu A2, klej.
N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Przy każdym zespole ustawia kosz wypełniony liśćmi. Dzieci na białym kartonie wykonują kompozycje z jesiennych liści – układają *Cudaka liściaka*. Po zakończonej pracy nadają mu imię.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wiewiórka na spacerze* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

II

Zajęcia 1. Zajęcia plastyczne inspirowane wierszem B. Formy *Przybywa jesień*.

- Zabawa na powitanie – *Listek z pozdrowieniami*.
Liść z dowolnego drzewa.
Dzieci siedzą w kole. N. wypowiada słowa: *Listek się unosi. Pozdrowienia przynosi*. Unosi liść, a następnie podaje go dziecku siedzącemu po swojej prawej stronie. Dziecko mówi te same słowa i przekazuje liść swojemu sąsiadowi. Zabawa kończy się, gdy liść wróci do rąk N.
- Słuchanie wiersza B. Formy *Przybywa jesień*.

*Spadają liście,
szeleszczą wkoło,
wiatr je unosi,
gwiżdżąc wesoło.
Lecą kasztany,
cieszą się dzieci.
Słabiej niż latem
słoneczko świeci.*

*Nagle żółędzie
z drzewa spadają,
chętnie je zaraz
wszyscy zbierają.
Piękne korale
ma jarzębina,
to znak, że jesień
już się zaczyna.*

N. zadaje pytania:

- *Jaka jest teraz pora roku?*
- *O jakich oznakach jesieni była mowa w wierszu?*
- Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość wzrokową – *Listek do listeczka*.
Sylwety liści z różnych drzew, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki.

N. rozkłada w sali sylwety liści z różnych drzew. Dzieci wykonują dowolne improwizacje taneczne przy dźwiękach muzyki – jesienny wiatr bawi się z liśćmi w berka. Na przerwę w muzyce N. podnosi do góry sylwetę wybranego liścia. Zadaniem dzieci jest odszukanie takiej samej sylwety wśród leżących na podłodze i podniesienie jej do góry. N. sprawdza poprawność wykonania zadania.

- **Girlanda z jesiennych liści** – praca plastyczna.

Wyprawka plastyczna, karta pracy nr 1, kredki lub farby, sznurek.

N. zachęca dzieci do wykonania dekoracji z liści. Dzieci przygotowują kartę pracy nr 1 z wyprawki plastycznej. Kończą kolorować liście kredkami lub farbami w kolorach jesieni. Wypychają z karty kształty liści i otwory w ich łodyżkach. Przewlekają sznurek przez otwór w liściu i zawiązują go na supełek. Umieszczają na sznurku kolejne liście (zgodnie z instrukcją). Dekorują salę w przedszkolu girlandami z liści.

Zabawy na świeżym powietrzu

- **Liściaste zgadywanki** – odnajdywanie drzewa, z którego spadły liście.

Liście z drzew rosnących w ogrodzie przedszkolnym – po jednym dla dziecka (ewentualnie zdjęcia drzew, z których pochodzą liście).

N. wręcza każdemu dziecku jeden liść (z drzewa, które rośnie w ogrodzie przedszkolnym). Dziecko odnajduje drzewo, z którego spadł liść. Samodzielnie lub z pomocą N. podaje nazwę drzewa. Jeśli w ogrodzie przedszkolnym nie ma drzew, N. wykorzystuje do zabawy zdjęcia. Dzieci ustawiają się wtedy przy odpowiednim zdjęciu.

- **Wiatr i liście** – ćwiczenia oddechowe.

Liść dla każdego dziecka.

Dzieci trzymają w rękach dowolne liście (znalezione w ogrodzie przedszkolnym lub wręczone przez N.). Na hasło N., np. *Wiatr*, podrzucają liście do góry – dmuchają na nie, starając się, aby jak najdłużej utrzymały się w powietrzu i nie spadły na ziemię.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 16

Dzieci:

- oglądają obrazki,
- w każdej parze wskazują obrazek, który przedstawia to, co zdarzyło się wcześniej; uzasadniają swoje zdanie,
- opowiadają historyjki, zwracając uwagę w pierwszej historyjce na wygląd liści na drzewach i ubiór dzieci, a w drugiej historyjce na to, co Ada ułożyła z kasztanów i żołądźi,
- rysują po szarych liniach rysunków koszyków, uzupełniają rysunek koszyków według wzoru.

- Zabawy badawcze z Panią Jesienią.

Kolorowe listki, na których są zapisane zadania do wykonania.

N. informuje, że Pani Jesień bardzo chciała pobawić się z dziećmi. Przygotowała dla nich różne zadania. Są one zapisane na kolorowych listkach, które Pani Jesień ukryła w sali. Wskazane dzieci kolejno odnajdują listki (analogicznie do zabawy *Ciepło – zimno* – im bliżej listka, tym cieplej, im dalej od listka, tym zimniej). Określają ich położenie, np. listek ukryty był na półce, pod stołem.

Zadanie 1.

Liście różnych drzew, kasztany, kosze lub pojemniki.

N. czyta zadanie: *Weź do jednej ręki liść, a do drugiej kasztan. Wyciągnij obie ręce do przodu i trzymaj je na tej samej wysokości. Upuść jednocześnie liść i kasztan. Co szybciej spadło na podłogę? Dlaczego?* N. ustawia na środku sali dwa kosze: w jednym są liście, a w drugim – kasztany. Dzieci samodzielnie biorą sobie po jednym kasztanie i po jednym liściu, a następnie wykonują zadanie. Zastanawiają się, dlaczego kasztan szybciej spadł na podłogę.

Wniosek: na podłogę szybciej spadł kasztan, bo jest cięższy.

Zadanie 2.

Liście różnych drzew, kosze lub pojemniki, lupy lub szkła powiększające, ewentualnie inne dary jesieni.

N. czyta zadania: *Weź do ręki dwa liście. Obejrzyj je dokładnie przez lupę lub szkło powiększające. Czym się one różnią? Co mają podobnego?*

N. ustawia na środku sali dwa kosze z różnymi liśćmi. Dzieci wybierają sobie po trzy liście: dwa tego samego rodzaju i jeden inny. Obserwują je przez lupy lub szkła powiększające. Poszukują różnic i podobieństw.

Wniosek: liście mogą różnić się np. kształtem, kolorem, wielkością. Każdy liść ma wiązki, które tworzą użytkowanie liścia (linie na blaszce liścia). Na liściach jednego rodzaju użytkowanie jest takie samo.

Jeśli dzieci będą zainteresowane działaniami, można im zaproponować oglądanie przez lupy i szkła powiększające innych darów jesieni.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Jesienna ścieżka* (przewodnik, cz. 1, s. 63).

Październik, tydzień 1

Dzień 1

Idzie jesień... przez ogród i sad

Sad jesienią

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenia słuchowe na powitanie – <i>Kto mnie woła?</i> Zabawa <i>Warzywa, owoce</i> – rozwijająca umiejętność poruszania się bez potrącania. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.	IV 2 IV 18, I 5 I 8
II. W sadzie jesienią – słuchanie opowiadania B. Szelańskiej <i>Niezwykłe spotkanie</i> . Cele: zachęcanie do uważnego słuchania opowiadania, rozwijanie spostrzegawczości oraz mowy. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer do pobliskiego sklepu spożywczego. Obserwowanie podczas drogi drzew owocowych i przydomowych ogródków. Dokonanie zakupu wybranych owoców i warzyw.	IV 7 I 4, II 11, IV 18
III. Zajęcia gospodarcze – <i>Talerze pełne witamin</i> . Degustowanie jabłek i marchewek. Słuchanie piosenki <i>Jesień w sadzie i w ogrodzie</i> . Rozmowa dotycząca tekstu piosenki. Nauka refrenu piosenki na zasadzie echa muzycznego. Zabawa ruchowa w parach – <i>Wiewiórki i orzeszki</i> .	I 3 IV 7 I 5

Cele główne

- zachęcanie do uważnego słuchania opowiadania,
- rozwijanie spostrzegawczości oraz mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha uważnie opowiadania i wypowiada się na jego temat,
- rozpoznaje i opisuje wygląd owoców, nazywa gatunki drzew.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie słuchowe na powitanie – *Kto mnie woła?*
Wybrane dziecko siada w środku koła i zakrywa oczy. N. wskazuje dziecko, które wypowiada pozdrowienie, np. *Cześć, Antosiu*. Jeśli dziecku z koła uda się odgadnąć, kto je pozdrowił, to wymawia zdrobnienie imienia tej osoby i zamienia się z nią miejscem. Jeśli mu się nie uda, powtarza pozdrowienie.

- Zabawa *Warzywa, owoce* – rozwijająca umiejętność poruszania się bez potrącania.
Szarfy w dwóch kolorach (do utworzenia dwóch kół na dywanie), nagranie piosenki, odtworzacz CD, tamburyn.

Na środku sali N. układa z szarf dwa koła (kosze na owoce i warzywa) w dwóch kolorach. Dzieci są podzielone na dwie grupy: owoce i warzywa. Swobodnie maszerują w rytmie piosenki, w dowolnych kierunkach sali. Kiedy usłyszą mocne uderzenia w tamburyn, zajmują miejsca w odpowiednich koszach i pozostają w nich przez chwilę.

Zestaw zabaw ruchowych nr 5 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Do sadu*.
Obręcz dla każdego dziecka.
Dzieci spacerują swobodnie między obręczami rozłożonymi na podłodze. Na hasło: *Do sadu!* podchodzą do najbliższej obręczy i przykucają w niej. Na hasło: *Z sadu!* wychodzą z obręczy i spacerują dalej.
- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Zrywamy owoce*.
Tamburyn.
Dzieci znajdują się w różnych miejscach sali. Wykonują przysiad podparty. Unoszą się wysoko na palcach, wyciągają ręce, aż do pełnego wyprostu – starają się wspiąć jak najwyżej, jakby zrywały owoce. Na sygnał N. (gra na tamburynie) dzieci opuszczają ręce i powracają do przysiadu podpartego.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wiewiórki i zagubione orzeszki*.
Tamburyn.
Dzieci są wiewiórkami. Poruszają się na czworakach po całej sali, w różnych kierunkach. Naśladują szukanie zagubionych orzeszków. Na sygnał N. (gra na tamburynie), stają w pozycji wyprostowanej, ręce unoszą nad głowy – pokazują znalezione orzeszki.
- Zabawa bieżna *Ślalom między jabłonkami*.
Szarfy w kolorze zielonym (dla połowy grupy).
N. dzieli dzieci na dwie grupy. Pierwsza z nich otrzymuje szarfy w kolorze zielonym – dzieci stają się drzewami i ustawiają się w jednej linii, w równych odstępach od siebie. Druga grupa ustawia się w rzędzie przed drzewami. Na hasło N.: *Start* pierwsze dziecko z rzędu jak najszybciej przebiega ślalomem między drzewami. Następnie staje na końcu rzędu, a ślalom wykonuje kolejne dziecko z rzędu. Kiedy wszyscy wykonają ślalom, następuje zamiana grup.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Między grządkami*.
Długa szeroka wstążka.
Dzieci ustawiają się w rzędzie jedno za drugim. Następnie kolejno chodzą po wstążce ułożonej na dywanie (stawiają stopy blisko siebie, starając się nie schodzić ze wstążki).
- Zabawa relaksująca – *Owocowe masażyki*.
Dzieci siedzą w kole, jedno za drugim. Rysują koledze lub koleżance na plecach kształty różnych owoców, których nazwy wypowiada N., np. jabłko, gruszkę, śliwkę. Dzieci określają, co czują w czasie masażu.

II

Zajęcia 1. W sadzie jesienią – słuchanie opowiadania B. Szelągowskiej *Niezwyczajne spotkanie*.

- Powitanie zabawą *Uśmiech na poniedziałek*. Wywołanie miłego nastroju. Dzieci siedzą w kole. Kolejno przekazują sobie uśmiech, zwracając się do osoby siedzącej po ich prawej stronie. Zabawę rozpoczyna N.

- Słuchanie opowiadania B. Szelągowskiej *Niezwyczajne spotkanie*.

Książka (s. 14–15) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– *Mamo, gdzie my jesteśmy? Znowu zapomniałam, jak to miejsce się nazywa – dopytywała się Ada, spoglądając przez okno na piękny sad.*

– *Jesteśmy w gospodarstwie agroturystycznym. Tata już od wiosny chciał tutaj przyjechać, ale zawsze coś nam wypadło.*

– *A teraz mogą nam wypadać jabłka z koszy – zaśmiała się dziewczynka. – Naprawdę będziemy zbierać owoce?*

– *Naprawdę – dodała mama. – Widziałam w sadzie pełno drzew: gruszy, śliw i oczywiście jabłoni. A potem z zebranych jabłek będziemy robić przetwory na zimę: konfitury, dżemy... może kompoty. Zobaczmy.*

Cała rodzina wraz z gospodarzami zbierała jabłka do wiklinowych koszy. Po obiedzie nadzedł czas na ich mycie.

– *O, jakaś dziurka – zawołała dziewczynka. – Coś z niej wychodzi! To gąsienica. Chyba zalaliśmy jej domek. Nie martw się, malutka, zaraz cię wysuszę – powiedziała Ada, kładąc ją na rękę, i pobiegła do pokoju po chusteczkę. – I co? Lepiej?*

– *Oczywiście, że nie – odpowiedziała naburmuszona gąsienica. – Jak może być mi lepiej, skoro zalałaś mi domek. I na dodatek o mało mnie nie utopiłaś!*

– *Jabłko to nie domek.*

– *Oczywiście, że domek. I to bardzo wygodny i przestronny. A na dodatek smaczny i zdrowy. Jak tak można postępować? Gdzie twoje dobre wychowanie?*

– *Przepraszam, chcieliśmy zrobić z tego jabłka kompot.*

– *W żadnym wypadku! To jest mój dom. Z domów nie robi się kompotów.*

– *Masz rację. Przepraszam. Zaniósę cię z powrotem do sadu. Razem z twoim jabłuszkiem. Mam nadzieję, że się nie gniewasz.*

Gąsienica spojrzała na dziewczynkę łaskawszym okiem. Ada położyła owoc pod drzewkiem i podbiegła do brata i rodziców. Opowiedziała im o niezwykłym spotkaniu i poprosiła o zostawianie owoców z dziurkami pod drzewem.

– *Ada, co ty opowiadasz – zaśmiał się Olek. – Przecież robaczki nie mówią. Chyba coś ci się przyśniło. Gadające gąsienice! Coś takiego! Kto to słyszał?*

Mama po powrocie z sadu sprawdziła w leksykonie z owadami, jak się nazywa nowa koleżanka Ady.

– *To owocówka jabłkowieczka, kochanie. I wiesz, córeczko, nie przejmuj się Olkiem. Po prostu ci zazdrości, że nie potrafi rozmawiać ze zwierzętami. Przyznam ci się w tajemnicy, że gdy byłam mała, też rozmawiałam ze zwierzętami i z zabawkami. Niestety, z wiekiem mijają te magiczne zdolności. Chyba przez to, że dorośli mają za dużo spraw na głowie.*

– *W takim razie, mamusiu, nie chcę być nigdy dorosła, bo chcę już na zawsze mieć tę moc! Mama uśmiechnęła się i przytuliła córeczkę.*

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 14–15) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- *Jak nazywają się drzewa, z których Ada i Olek wraz z rodzicami zbierali owoce?*
- *Co znalazła Ada w jabłku?*
- *Kto z was był kiedyś w sadzie?*

- Zabawa ruchowa *Jesienne zbiory*.

Obrazki owoców: jabłek, gruszek, śliwek (różniących się kolorami), nagranie muzyki w rytmie marsza, odtwarzacz CD.

W widocznych miejscach sali N. umieszcza obrazki owoców: jabłek, gruszek, śliwek. Włącza muzykę do marszu i zaprasza dzieci na spacer po sadzie. Na pauzę w muzyce dzieci przykucają i przyglądają się leżącym owocom. N. powtarza zabawę kilka razy. Po ostatnim powtórzeniu dzieci zbierają po 2 owoce różniące się kolorami, siadają przed N. w rzędzie i układają zebrane owoce przed sobą. Mówią, jakie owoce i w jakim kolorze zebrały w sadzie.

- Owoce z naszych sadów.

Koszyk z prawdziwymi okazami owoców: jabłkami, gruszkami, śliwkami, taca.

Dzieci siedzą w kręgu na dywanie. N. stawia przed nimi koszyk z owocami. Pyta dzieci, co się znajduje w koszyku, i kolejno wyjmuje poszczególne owoce. Dzieci nazywają je i rytmicznie wypowiadają ich nazwy (z podziałem na sylaby). Następnie dzieci wspólnie z N. określają kolory owoców, ich wielkość oraz grupują je według gatunku. Z pomocą N. próbują podać nazwy drzew, z których pochodzą te owoce: jabłoń, grusza, śliwa. Na koniec wybrane dzieci układają owoce na tacy (w rzędach) i je przeliczają. Mówią, których owoców jest najwięcej, a których – najmniej. Chętne dziecko przelicza wszystkie zgromadzone owoce. N. nawiązuje do wartości odżywczych owoców. Proponuje degustację tych owoców po południu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer do pobliskiego sklepu spożywczego. Dokonanie zakupu wybranych owoców i warzyw.

Elementy odbłaskowe, torba na zakupy.

N. zapoznaje dzieci z celem spaceru. Przypomina o zasadach bezpiecznego zachowania się obowiązujących na drodze. Prosi o założenie elementów odbłaskowych. W sklepie spożywczym N. wraz z dziećmi dokonują zakupu wybranych owoców i warzyw, np. jabłek i marchewek.

III

- Zajęcia gospodarcze – *Talerze pełne witamin*. Degustowanie jabłek i marchewek.

Świeże jabłka, marchewki, gruszki i śliwki, talerze, nożyk dla N.

N. wraz z dziećmi ogląda zakupione podczas spaceru jabłka i marchewki oraz owoce wykorzystywane podczas zajęć głównych. Następnie wspólnie je myją i układają na talerzach. N. kroi jabłka na ćwiartki, marchewki w cienkie paseczki, a gruszki i śliwki – na połówki. Odkłada na bok pestki śliwek. Zachęca dzieci do degustacji. Podczas jedzenia przekazuje ciekawostki na temat wybranych owoców i warzyw, np. jabłek i marchewek.

Jabłka są bogate w witaminy i minerały. Najwięcej witamin znajduje się tuż pod skórą, dlatego jabłka powinno się zjadać surowe i nieobrane. Im mniejsze i kwaśniejsze jabłko, tym więcej zawiera witaminy C, która wpływa na poprawę odporności, zapobiega przeziębieniom.

Marchewka jest bogata w prowitaminę A, która zapewnia prawidłowe funkcjonowanie wzroku, wzmacnia odporność i wpływa na kolor skóry.

- Słuchanie piosenki *Jesień w sadzie i w ogrodzie* (sł. i muz. D. i K. Jagiełło) – w wykonaniu N. lub jej nagrania z płyty CD. Nauka refrenu i piosenki na zasadzie echa muzycznego.

Kolorowe obrazki, przyniesione przez dzieci warzywa i owoce, nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

Już na drze - wach w sa - dzie i grząd - kach w o - gro - dzie

doj - rza - ły przy - sma - ki, któ - re je - my co dzień.

Ref.: Ba - kła - ża - ny, pa - ti - so - ny, mar - chew i pie - trusz - ka,

zło - ta dy - nia, jabł - ko, śliw - ka i doj - rza - ła grusz - ka.

I. Już na drzewach w sadzie
i grządkach w ogrodzie
dojrzały przysmaki,
które jemy co dzień.

Ref.: Bakłażany, patisony, marchew i pietruszka,
złota dynia, jabłko, śliwka i dojrzała gruszka. } bis

II. Pójdziemy z koszami,
każdy coś przyniesie.
Czy już wszyscy wiecie,
co nam dała jesień?

Ref.: Bakłażany, patisony, marchew i pietruszkę... bis

- Rozmowa dotycząca tekstu piosenki.
Pomoc mogą stanowić kolorowe obrazki oraz przyniesione przez dzieci warzywa i owoce.
- Jakie owoce dojrzewają w sadach jesienią?
- Jakie warzywa można spotkać w naszych ogrodach jesienią?

- Zabawa ruchowa w parach – Wiewiórki i orzeszki.

Woreczki (jeden woreczek dla pary dzieci).

N. rozkłada woreczki po całej sali. Dzieci są wiewiórkami. Biegają po sali. Na kłaśnięcie N. dobierają się w pary i szukają woreczków. Stają tyłem do siebie, w rozkroku, w niewielkiej odległości od siebie. Wykonują skłon tułowia do przodu, podając sobie orzeszka (woreczek) przez utworzone z nóg okienko. Następnie się prostują. Zabawę powtarzamy. Dzieci szukają innej wiewiórki do pary.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej – <i>Co to za warzywo?</i> Nazywanie warzyw, łączenie zdjęć warzyw z ich cieniami. Wskazywanie jadalnych części warzyw. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Do sadu</i> .	IV 2, IV 18 IV 2, IV 11 IV 18 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające – piosenka <i>Jesień w sadzie i w ogrodzie</i> . Cele: rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej, wykonanie układu ruchowego do piosenki. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Warzywa – do skrzynek! Owoce – do koszyków!</i> Zabawa integracyjna <i>Jabłko i śliwki</i> .	IV 7 I 4, I 5
III. Zabawy z cieniem. Rozwijanie spostrzegawczości i wyobraźni. Wykonanie kolorowanki wodnej <i>Jabłko</i> . Rozwijanie sprawności manualnej. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Uważaj na grządki!</i>	IV 12 I 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej,
- wykonanie układu ruchowego do piosenki.

Cele operacyjne

Dziecko:

- reaguje odpowiednim ruchem na zmianę akompaniamentu,
- wykonuje piosenkę z jednoczesnym układem ruchowym.

Przebieg dnia

I

T Tablica 4 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 178–179).

- Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej – *Co to za warzywo?*
Koszyk, różne warzywa (np.: kapusta, burak, marchewka, ziemniak, cebula, por, kalafior), dwie duże tace.

Dzieci siadają w kręgu wraz z N., który stawia przed sobą koszyk z warzywami. N. wkłada rękę do koszyka, chwytając dowolne warzywo i mówi pierwszą sylabę nazwy tego warzywa. Dzieci kończą nazwę, podając pozostałe sylaby. Potem podają całe nazwy warzyw z koszyka. W razie problemu z odgadnięciem nazwy N. opisuje kolor i budowę wskazanego warzywa. Po opróżnieniu koszyka N. układa warzywa na dwóch tacach. Jedną tacę przesuwają w prawą stronę, drugą – w lewą stronę. Dzieci, kolejno, poznają warzywa: oglądają je, wachają i ich dotykają. Kiedy tace z warzywami powrócą do N., dzieci wskazują części jadalne tych warzyw, a następnie wskazują warzywa: największe, najmniejsze, najkrótsze, najdłuższe, najgrubsze, najcieńsze.

- Karta pracy, cz. 1, nr 17

Dzieci:

- nazywają warzywa przedstawione na zdjęciach,
- łączą liniami zdjęcia warzyw ze zdjęciami ich cieni,
- wskazują części warzyw, które można jeść,

- odpowiadają na pytanie: *Które z tych warzyw możesz pokroić i położyć na kanapce?*
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Do sadu* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

Podczas śniadania N. ustawia na stołach dzieci dodatkowe talerze z pokrojonymi w plasterki lub paseczki warzywami (np. każdego dnia może być warzywo w innym kolorze). Zachęca dzieci do ich spożywania, przekazując ciekawostki na temat walorów odżywczych tych warzyw. Dzieci spożywają warzywa według swoich upodobań.

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Jesień w sadzie i w ogrodzie* (przewodnik, cz. 1, s. 81).

- Ćwiczenie rozwijające aparat fonacyjny – *Spacer do sadu*.
N. zwraca się do dzieci: *Idziemy na spacer do sadu. O! Ile owoców!*
Dzieci nabierają powietrza i na wydechu wypowiadają głoskę *ooo*.
Każde dziecko zrywa owoc, który najbardziej lubi: gruszkę, jabłko, śliwkę, i go zjada. Mniem!
Jaki smaczny owoc.
Dzieci nabierają powietrza nosem, następnie, na wydechu, mruczą głoskę *mmm*.
- Zabawa *Owoce w sadzie* – reagowanie na dźwięki niskie i dźwięki wysokie.
Dzwonki chromatyczne, nagranie dowolnej piosenki, odtwarzacz CD.
Dzieci maszerują w dowolnych kierunkach sali, w rytmie piosenki. Na przerwę w muzyce N. gra na dzwonek chromatycznych. Kiedy słyszą dźwięk wysoki, dzieci naśladują zrywanie owocu; kiedy słyszą dźwięk niski, naśladują wkładanie go do koszyka (powtarzamy kilka razy).
- Zabawa *Owoce* – rozwijanie koordynacji wzrokowo-słuchowo-ruchowej.
Marakasy, nagranie piosenki *Jesień w sadzie i w ogrodzie*, odtwarzacz CD, duże szablony wybranych owoców.
Dzieci maszerują swobodnie w rytmie wystukiwanym na marakasach. Kiedy usłyszą melodię piosenki *Jesień w sadzie i w ogrodzie*, zatrzymują się, przechodzą do lekkiego rozkroku. N. pokazuje duże szablony owoców. Dzieci starają się narysować te owoce w powietrzu, każdą ręką oddzielnie, następnie obiema rękami równocześnie.
- Zabawa przy piosence *Jesień w sadzie i w ogrodzie*.
Dla każdego dziecka szablon owocu lub warzywa (złota dynia, jabłko, śliwka, dojrzała gruszka, bakłażany, patisony, marchew, pietruszka), dwa kosze.
Dzieci zajmują miejsce w półkolu, w pozycji stojącej. Trzymają w rękach szablony owoców i warzyw.

Dzieci:

I. *Już na drzewach w sadzie
i grządkach w ogrodzie
dojrzały przysmaki,
stronę,
które jemy co dzień.*

Ref.: *Bakłażany, patisony,
marchew i pietruszka,
miejsca,
złota dynia, jabłko,
śliwka i dojrzała gruszka.*

Repetycja:

unoszą szablony owoców w górę,
unoszą szablony warzyw w górę,
kołyszą szablony raz w lewą stronę, raz w prawą

wymienione warzywa, owoce kolejno maszerują,
wysuwając się do środka, po czym wracają na swoje

maszerują po okręgu z uniesionymi wysoko szablony

jw.

Powrót do ustawienia w półkolu. N. (Pani Jesień) stawia na środku duży wiklinowy kosz.

Dzieci:

- II. *Pójdziemy z koszami,
każdy coś przyniesie.
Czy już wszyscy wiecie,
co nam dała jesień?*

kolejno podchodzą do kosza, umieszczając
w nim swoje szablony,

Ref.: *Bakłażany, patisony,
marchew i pietruszkę,
złotą dynię, jabłko,
śliwkę i dojrzałą gruszkę.*

maszerują w miejscu z równoczesnym miarowym
klaskaniem,

Repetycja:

tworzą pary, wykonują obroty w lewą stronę,
następnie w prawą stronę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Warzywa – do skrzynek! Owoce – do koszyków!*

Tamburyn, 6 lub 7 obręczy hula-hoop.

N. prosi dzieci o podzielenie się na dwie grupy: chłopców i dziewczynki. Chłopców zamienia w warzywa, a dziewczynki – w owoce. Następnie rozkłada obręcz hula-hoop i gra na tamburynie. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na hasło: *Warzywa – do skrzynek!* – dziewczynki zatrzymują się, a chłopcy wskazują do obręczy (po 2 lub 3 dzieci do jednej obręczy). Zabawę powtarzamy. Na hasło: *Owoce – do koszyków!* – chłopcy zatrzymują się, a dziewczynki wskazują do obręczy. N. powtarza zabawę kilkakrotnie. Na koniec zabawy N. odczarowuje dzieci.

- Zabawa integracyjna *Jabłka i śliwki.*

Chusta animacyjna, małe piłki i duże piłki.

N. organizuje zabawy z chustą animacyjną z otworem pośrodku. Delegacja grupy zaprasza dzieci z innych grup do wspólnych zabaw. Dzieci trzymają chustę za uchwyty. N. wrzuca na chustę duże piłki i małe piłki. Opowiada o jabłkach i śliwkach. Dzieci poruszają chustą tak, aby piłki nie wpadły do otworu – koszyka. (Jeśli chusta nie ma otworu, piłki nie mogą wypaść poza nią). Na słowa N.: *Owoce – do koszyka!* dzieci współpracują ze sobą tak, aby wszystkie piłki wpadły do otworu znajdującego się na środku chusty (wypadły poza chustę).

III

- Zabawy z cieniem. Rozwijanie spostrzegawczości i wyobraźni.

Prześcieradło (lub parawan), lampka, świeże okazy różnych warzyw i owoców.

N. rozciąga prześcieradło (lub ustawia parawan), siada za prześcieradłem i włącza lampkę. Pokazuje kolejno różne warzywa lub owoce. Dzieci rozpoznają warzywa i owoce po ich cieniach i odgadują nazwy poszczególnych okazów.

- Wykonanie kolorowanki wodnej *Jabłko*. Rozwijanie sprawności manualnej.

Wyprawka plastyczna, karta G, pędzelek dla każdego dziecka, pojemniki z wodą.

Dzieci wykonują pędzelkami maczanymi w wodzie kolorowankę wodną. Nazywają owoc widoczny po wykonaniu pracy.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Uważaj na grądk!*

Dwa długie i szerokie paski krepiny, sylwety warzyw.

N. układa na dywanie dwa długie i szerokie paski krepiny. Zostawia pomiędzy nimi wąską przestrzeń. Dzieci układają na krepinie, po obu stronach ścieżki, przygotowane wcześniej sylwety warzyw i przechodzą przez ścieżkę. Uważają, aby nie stanąć na grądkach (krepinie).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenie analizy i syntezy słuchowej – <i>Nasze ulubione owoce</i> . Utrwalanie piosenki <i>Jesień w sadzie i w ogrodzie</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – <i>Zrywamy owoce</i> .	IV 2 IV 7 IV 9
II. <i>Zapasy Pani Jesieni</i> – zajęcia matematyczne inspirowane wierszem B. Szelańskiej <i>W spiżarni</i> . Cele: rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i pamięci, rozwijanie umiejętności rachunkowych. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Jabłka w sadzie</i> , zabawa z wykorzystaniem tekstu ludowego <i>Ciuciubabka</i> .	IV 12, IV 15 I 4, I 5, I 7
III. Zabawy badawcze – <i>W spiżarni Pani Jesieni</i> . Poznawanie smaków dżemów i soków wykonanych z wybranych owoców i warzyw. Zabawa <i>Wesoło w ogrodzie i sadzie</i> – reagowanie na ustalone sygnały. Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Owoce – do garnka!</i>	I 3, IV 13 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i pamięci,
- rozwijanie umiejętności rachunkowych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- układa rytmy według podanego wzoru,
- przelicza w zakresie czterech i więcej.

Przebieg dnia

I

T **Tablica 4 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 178–179).**

- Ćwiczenie analizy i syntezy słuchowej – *Nasze ulubione warzywa*.

Karty pracy (cz. 1, nr 17) poszczególnych dzieci.

N. prosi dzieci o pokazanie karty pracy wykonanej we wtorek. Wskazuje kolejno palcem obrazki warzyw, które dzieci najbardziej lubią jeść. Dzieci patrzą na obrazki i odgadują, jakie są ulubione warzywa ich kolegów. Następnie klaszczą w dłonie tyle razy, z ilu sylab składa się nazwa danego warzywa. Na koniec ustalają, jakie warzywa są najbardziej lubiane przez dzieci w grupie.

- Utrwalanie piosenki *Jesień w sadzie i w ogrodzie*.

Nagranie piosenki Jesień w sadzie i w ogrodzie, odtwarzacz CD.

Śpiewanie kolejnych fragmentów piosenki:

- w tempie wolnym, w tempie szybkim,
- głośno, cicho,
- naprzemiennie: w tempie szybkim, cicho; w tempie wolnym, głośno.

- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Zrywamy owoce* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

Podczas śniadania – zwrócenie uwagi na kulturalne spożywanie posiłku.

II

Zajęcia 1. Zapasy Pani Jesieni – zajęcia matematyczne inspirowane wierszem B. Sze- lągowskiej *W spiżarni*.

- Zabawa na powitanie – *Witam dzieci, które...*
Dzieci stoją w kręgu. N. mówi, kogo wita, a dzieci, które uważają, że to ich dotyczy, na chwilę wchodzą do środka kręgu, np.: *Witam dzieci, które lubią jeść: jabłka, śliwki, buraczki, rzodkiewkę...*
- Słuchanie wiersza B. Szełągowskiej *W spiżarni*.

*W spiżarni: kapusta,
czerwone buraki,
marchewka, cebula,
a w workach ziemniaki.*

*Na półkach słoiki:
w nich ogórki, dżemy.
I te wszystkie skarby
zimą chętnie zjemy.*

N. zadaje pytania:

- *Co znajdowało się w spiżarni?*
- *Co było umieszczone w workach, a co znajdowało się w słoikach na półkach?*
- *Dlaczego ludzie przygotowują zapasy na zimę?*

N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Wyjaśnia znaczenie słowa *spiżarnia*.

- Zabawa ruchowa *Bukiety*.

Dla każdego dziecka: naklejka w kształcie koła, w jednym z czterech kolorów: żółtym, czerwonym, pomarańczowym, różowym, tamburyn.

N. rozdaje dzieciom po jednej naklejce w kształcie koła w jednym z czterech kolorów: żółtym, czerwonym, pomarańczowym, różowym. Dzieci nakleją koła na ubrania w widocznym miejscu – przyjmują rolę kwiatka. Poruszają się w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na pauzę w grze N. pokazuje 2, 3 lub 4 palce. Dzieci dobierają się w zespoły składające się z 2, 3 lub 4 osób – tworzą bukiety.

- Układanie rytmów owocowo-warzywnych.

Dla każdego dziecka: koperta zawierająca po kilka takich samych obrazków przedstawiających wybrane owoce i warzywa, np.: jabłko, gruszkę, cebulę, marchewkę, buraka, oraz zestaw takich samych obrazków dla N.

N. opowiada dzieciom o problemie Pani Jesieni, która ma bardzo dużo pracy i nie zdążyła jeszcze uporządkować w swojej spiżarni zebranych z sadu i z ogrodu warzyw i owoców. Prosi dzieci o pomoc. Dzieci biorą z koszyka po jednej kopercie. Wyjmują z kopert obrazki przedstawiające wybrane warzywa i owoce i wymieniają ich nazwy. Następnie N. proponuje uporządkowanie owoców i warzyw. Przypina na tablicy obrazki owoców, tworząc ciąg rytmiczny, np.: jabłko, gruszka, jabłko, gruszka, jabłko, gruszka...

Dzieci wybierają odpowiednie obrazki i układają je przed sobą na dywanie. Kontynuują rytm, używając wszystkich pasujących obrazków. Po sprawdzeniu przez N. poprawności wykonania zadania dzieci dotykają palcami każdego obrazka i wypowiadają jego nazwę, a następnie odkładają obrazki na bok.

N. kontynuuje zabawę. Podaje inne przykłady układów rytmicznych, np.: cebula, marchewka, burak, cebula, marchewka, burak, cebula, marchewka, burak.

N. pyta dzieci, czy mają pomysł na inny sposób uporządkowania zapasów. Chętne dzieci podają swoje propozycje, po czym wszystkie dzieci odtwarzają układ i go kontynuują.

- Karta pracy, cz. 1, nr 18

Dzieci:

- liczą warzywa w tabeli,
- odszukują wśród naklejek obrazki kostek,

- w okienkach obok warzyw naklejają kostki z odpowiednią liczbą kropek,
- mówią, których warzyw jest tyle samo,
- rysują po szarych liniach od warzyw do ich liści,
- nazywają warzywa przedstawione na obrazkach i dzielą ich nazwy rytmicznie (na sylaby).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Jabłka w sadzie*.

Dla każdego dziecka: szarfa w jednym z trzech kolorów: czerwonym, żółtym lub zielonym.

N. rozdaje dzieciom szarfy w trzech kolorach: czerwone, żółte i zielone. Dzieci są jabłkami. Biegają po ogrodzie. Na hasło N., np.: *Jabłka czerwone!* dzieci z czerwonymi szarfami kontynuują bieganie, a pozostałe kucają i czekają na kolejny sygnał. Na hasło: *Jabłka żółte!* zaczynają biegać dzieci z żółtymi szarfami, pozostałe – kucają itd. N. kilka razy powtarza zabawę. Na koniec wywołuje dwa lub trzy kolory naraz.

- Zabawa z wykorzystaniem tekstu ludowego *Ciuciubabka*.

Dzieci ustawiają się w kole, jedno z nich staje w środku koła z zasłoniętymi oczami. Mówią ludową rymowanąkę o ciuciubabce.

- *Ciuciubabko, na czym stoicie?*
- *Na beczce.*
- *Co w tej beczce jest?*
- *Kapusta i kwas.*
- *Ciuciubabko, to łapcie nas.*

Kiedy dzieci wypowiedzą tekst, dziecko z zasłoniętymi oczami – *Ciuciubabka* – stara się złapać kolegę (lub koleżankę), który (która) stanie się nową ciuciubabką.

III

- Zabawy badawcze – *W spiżarni Pani Jesieni*.

Poznanie smaku dżemów i soków wykonanych z wybranych owoców i warzyw.

N. informuje dzieci, że w podziękowaniu za pomoc w uporządkowaniu spiżarni (podczas zajęcia głównego) Pani Jesień przyniosła dla nich niespodzianki.

Stanowisko 1. – *Słodkie dżemy*.

Słoiki z dżemami wykonanymi z różnych owoców, dla każdego dziecka: talerzyk, łyżeczka.

N. zaprasza dzieci do stolika, na którym ustawił słoiki z dżemami. Następnie prosi, aby dzieci spróbowały rozpoznać i odgadnąć, z jakich owoców zostały wykonane dżemy. Pyta dzieci, czy w ich domach również przygotowuje się przetwory, a jeśli tak, to jakie. Otwiera słoiki i na talerzyki nakłada niewielką ilość każdego dżemu. Dzieci wachają dżem, chętne dzieci – próbują. Określają zapach i smak każdego dżemu. Odgadują nazwę owocu, z którego został wykonany dżem.

Stanowisko 2. – *Kolorowe soki*.

Sokowirówka, cerata na stół, miska z umyтыми owocami: jabłkami, pomarańczami, oraz miska z warzywami: marchewką, burakiem, nożyk dla N., 4 dzbanki, taca, kubeczek dla każdego dziecka.

Dzieci ustawiają się wokół stołu, na którym stoją sokowirówka, miska z owocami i warzywami oraz taca z kubeczkami. N. prosi dzieci o zachowanie ostrożności. Następnie kroci wybrane owoce, np. jabłka, na małe kawałki i wkłada do sokowirówki. Wyciśnięty sok przelewa do dzbanka. Podobnie postępuje z pozostałymi owocami i warzywami. Następnie dzieci określają kolory powstałych soków, przypominają, z jakich owoców lub warzyw zostały wykonane. N. proponuje, aby spróbować, jaki mają smak.

Chętne dzieci częstują się świeżo wyciśniętymi sokami owocowymi lub owocowo-warzywnymi (według upodobań). Dzielą się wrażeniami smakowymi. N. nawiązuje do wartości odżywczych owoców i warzyw, zachęca dzieci do ich częstego spożywania. Przekazuje ciekawostkę.

Dzięki picciu świeżo wyciskanych soków w bardzo szybki sposób organizm otrzymuje bardzo dużo substancji odżywczych, witamin i minerałów. Najzdrowszym rodzajem soku jest sok mieszany, owocowo-warzywny, z dodatkiem świeżych ziół, np. zielonej pietruszki.

- Zabawa *Wesoło w ogrodzie i sadzie* – reagowanie na ustalone sygnały.

Bębenek.

Dzieci biegają w rytmie wystukiwanym na bębnie, w określonym kierunku. Wykonują ustalone przed zabawą czynności na określone sygnały:

- rytm ósemek – dzieci zatrzymują się, unoszą ręce w górę i powoli obracają się dookoła na palcach,
- rytm ćwierćnut – dzieci przechodzą do siadu i miarowo uderzają w kolana,
- jedno mocne uderzenie – dzieci przechodzą do przysiadu i pozostają w bezruchu przez kilka sekund.

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Owoce – do garnka!*

Dwie długie wstążki.

Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach i przyjmują role owoców, np.: jabłek, gruszek. Przed każdym rzędem N. układa ze wstążki duże koło garnek. Wyjaśnia, że będzie teraz gotował kompot. Dzieci są owocami, które kolejno wskazują do garnka według instrukcji N. Kiedy wszystkie owoce znajdą się w garnku, N. miesza kompot – dzieci obracają się wokół własnej osi. Gdy kompot wrze – dzieci podskakują obunóż w miejscu.

Październik, tydzień 1

Dzień 4

Idzie jesień... przez ogród i sad

W królestwie króla Buraka

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zagadki dotykowe – <i>Rozpoznaj warzywo.</i>	IV 13
Zajęcia techniczne <i>Stempelki z buraków.</i>	IV 8
Utrwalenie poznanej piosenki <i>Jesień w sadzie i w ogrodzie.</i>	IV 7
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 3. Cele: utrwalanie nazw najczęściej spotykanych warzyw i owoców, rozwijanie sprawności ruchowej.	I 8
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa w parach, z piłką – <i>Orzechy – do koszyka!</i> Zabawy swobodne piłeczkami.	IV 18
	I 4, I 5, I 6
III. Opowieść ruchowa przy muzyce – <i>W sadzie.</i>	IV 7
Rysowanie owoców po śladzie. Kolorowanie ulubionego owocu.	I 7
Rozpoznawanie emocji.	
Zabawa ruchowa z elementami czworakowania – <i>Wiewiórki i zgubione orzeszki.</i>	I 5

Cele główne

- utrwalanie nazw najczęściej spotykanych warzyw i owoców,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa wybrane owoce i warzywa; określa, które owoce nie rosną w Polsce,
- wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem N.

Przebieg dnia

I

- Zagadki dotykowe – *Rozpoznaj warzywo*.

Opaska na oczy, okazy świeżych warzyw, np.: buraka, ziemniaka, cebuli, marchwi, selera, ogórka.

N. pokazuje dzieciom przyniesione przez siebie warzywa. Dzieci oglądają je, wężają i ich dotykają. Następnie N. zasłania oczy chętnemu dziecku i podaje do rąk jedno warzywo. Dziecko za pomocą dotyku rozpoznaje, co to za warzywo. N. może przekazać dzieciom ciekawostki na temat wybranych warzyw.

Burak ma właściwości lecznicze. Sok z buraków pomaga zachować młodość, odporność i dodaje sił. Spożywanie buraków chroni przed katarem. Cebula jest bogata w witaminę C i substancje bakteriobójcze. Jest dobra na przeziębienie i poprawia odporność.

- Zajęcia techniczne *Buraczane stempelki*.

Nożyk dla N., buraki, cerata, fioletowa farba na spodeczkach, kartki, koperta.

N. opowiada dzieciom o pewnym warzywnym królestwie, w którym królem jest Burak. W królestwie tym za produkty płaci się specjalnymi pieniędzmi. Król ma problem, gdyż jego skarbiec jest pusty. N. zachęca dzieci do pomocy królowi w produkcji pieniędzy. Zaprasza dzieci do stołu. N. nożykiem nacina połówki buraków, tworząc różne kształty, np.: prostokąt, koło, trójkąt, kwadrat, gwiazdkę. Następnie dzieci maczają buraczki w fioletowej farbie i stemplują nimi kartki. Po wyschnięciu prac dzieci wycinają stempelki (pieniądze) i gromadzą je w kopertach.

Dzieci mogą odbijać stempelki na długich paskach papieru, którymi N. dekoruje obrzeża tablicy graficznej w sali lub w szatni.

- Utrwalenie poznanej piosenki *Jesień w sadzie i w ogrodzie* (przewodnik, cz. 1, s. 81).
Śpiew – zbiorowy i indywidualny.

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 3.

Mała piłka dla każdego dziecka, bębenek, duży kosz na piłki.

- Ćwiczenie organizacyjno-porządkowe *W rzędzie zbiórka*.
N. wywołuje dzieci po imieniu. Dzieci kolejno ustawiają się w rzędzie, jedno za drugim. W ustalonym szyku przechodzą do kosza z małymi piłkami. Każde dziecko pobiera z niego jedną piłkę.
- Zabawa ożywiająca *Potocz piłkę*.
Dzieci ustawiają się w szeregu. Pierwsze dziecko toczy piłkę przed sobą po podłodze i biegnie za nią. Stara się ją złapać, zanim piłka się zatrzyma.
- Zabawa ruchowa z elementami czworakowania – *Odnalezione zabawki*.
Dzieci stają w rozsypanie. Kładą piłki na podłodze. Poruszają się po całej sali na czworakach, w ustalonym kierunku. Naśladują poszukiwania zagubionej zabawki. Omijają leżące piłki. Na sygnał N. wstają, przyjmują postawę wyprostowaną, chwytają najbliższą leżącą piłkę i unoszą ją wysoko nad głowę – pokazując znaną zabawkę.

- Ćwiczenia kształtujące mięśnie tułowia – *Dotknij piłki*.
Dzieci stoją w rozсыpcе, umieszczają piłki przed sobą na podłodze. Wykonują 10 skłonów tułowia, dotykając piłki w rytmie wystukiwanym przez N. na bębnieku.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Klaszczemy*.
Dzieci stoją i trzymają piłki oburącz. Na hasło N. wkładają piłki między stopy, prostują się i klaszczą w dłonie na wysokości oczu. Następnie schylają się i podnoszą piłki w górę. N. powtarza ćwiczenie kilka razy.
- Ćwiczenie z elementem podskoku – *Odbijamy i skaczemy*.
Dzieci jeden raz odbijają piłki od podłogi. Podskakują tak długo, jak długo odbijają się piłki.
- Ćwiczenie stóp – *Wałkujemy*.
Dzieci w siadzie skulnym podpartym, stopy trzymają na piłkach. Toczą piłki stopami do przodu, do tyłu, a następnie – ruchem okrężnym.
- Zabawa uspokajająca *Piłka – na miejsce*.
Dzieci ustawiają się w kole. Maszerują po kole jedno za drugim. N. staje z koszem na zewnątrz koła. Na kłaśnięcie dziecko, które przechodzi właśnie koło N., wrzuca swoją piłkę do kosza.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa w parach, z piłką – *Orzechy – do koszyka!*
Piłka dla każdej pary dzieci.
Dzieci dobierają się w pary i stają twarzami do siebie w pewnej odległości. N. daje każdej parze jedną piłkę (orzech). Jedno dziecko z pary tworzy przed sobą z rąk okrąg (koszyk na orzechy). Drugie dziecko stara się trafić orzechem do koszyka. Po wykonaniu kilku rzutów następuje zmiana.
- Zabawy swobodne piłkami.
Piłka dla każdego dziecka.
Dzieci podrzucają piłki do góry i starają się je złapać. Następnie dobierają się w pary, jedną piłkę odkładają, a drugą rzucają do siebie nawzajem i chwytają.

III

- Opowieść ruchowa przy piosence – *Jesień w sadzie i w ogrodzie* (przewodnik, cz. 1, s. 81).
Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.
Dzieci swobodnie maszerują w określonym kierunku, w rytmie piosenki.
Podczas przerw w muzyce N. zwraca się do dzieci, które wykonują następujące zadania.
N.
*Jesteśmy drzewami owocowymi.
Na gałęziach dojrzewają owoce
i dlatego gałęzie stają się coraz cięższe.
Zbieramy owoce.
Musimy przenieść skrzynki z owocami.*

Wchodzimy na drzewo.
Dzieci:
stają w lekkim rozkroku, ręce unoszą w górę,
powoli opuszczają ręce (gałęzie),

wykonują powolne skłony,
w przysiadzie, ręce mają wyciągnięte do przodu –
trzymają skrzynki, powoli przechodzą do pozycji
stojącej – podnoszą skrzynki,
przechodzą do przysiadu, następnie powoli
przechodzą do pozycji stojącej.

- Karta pracy, cz. 1, nr 19
Dzieci:
– rysują po szarych liniach rysunków owoców,
– rysują i kolorują owoc, który najbardziej lubią jeść,

- przyglądają się owocom i mówią: który owoc jest smutny, który wesoły, a który zły, jaki kolor mają wesołe owoce.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wiewiórki i zagubione orzeszki* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

Październik, tydzień 1

Dzień 5

Idzie jesień... przez ogród i sad

Jesienne kwiaty

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – <i>Ułóż obrazek...</i> Nazywanie owoców, rytmiczne dzielenie ich nazw (na sylaby). Określanie, które owoce rosną w sadzie. Zabawy swobodne w kąciku lalek. Zorganizowanie przyjęcia. Zabawa bieżna <i>Slalom między jabłonkami</i> .	IV 2, IV 9 IV 2, IV 18 I 6 I 5
II. Zajęcia plastyczne – <i>Jabłuszko</i> . Cele: utrwalanie kolorów, rozwijanie umiejętności plastycznych. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Warzywa – do koszyków!</i> Zabawa ruchowa <i>Zaczarowany berek</i> .	I 7, IV 1, IV 18 I 4, I 5, IV 18
III. Praca techniczna <i>Ziemniaki rozśmieszaki</i> . Zorganizowanie teatryku warzywno-owocowego. Utrwalanie zabaw muzycznych z całego tygodnia. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Salatka owocowa</i> .	IV 1 IV 7 I 5

Cele główne

- utrwalanie znajomości kolorów,
- rozwijanie umiejętności plastycznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa kolory,
- tworzy jesienny bukiet: wypycha, składa i skleja płatki, wycina listki, dorysowuje łodyżki.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – *Ułóż obrazek*.
Obrazki przedstawiające owoce: jabłko, gruszkę, śliwkę, arbuza, banana, brzoskwinie, ananasa, oraz warzywa: marchew, kalafiora, rzodkiewkę, paprykę, cebulę, buraka (pocięte na cztery elementy lub więcej elementów).
Dzieci układają obrazki przedstawiające wybrane owoce i wybrane warzywa, pocięte na cztery lub więcej części. Nazywają owoce i warzywa przedstawione na obrazkach. Opisują ich wygląd. N. wyjaśnia dzieciom pojęcie *owoce egzotyczne*.

Karta pracy, cz. 1, nr 20

Dzieci:

- nazywają owoce przedstawione na zdjęciu,
- dzielą ich nazwy rytmicznie (na sylaby),
- mówią, które owoce rosną w sadzie,

- mówią, jakie kolory będą miały soki wykonane z owoców przedstawionych na obrazkach,
- kolorują kubki na odpowiednie kolory.
- Zabawy swobodne w kąciu lalek. Zorganizowanie przyjęcia.

Lalki, zastawa stołowa z kącika kuchennego, plastikowe okazy warzyw i owoców.

N. proponuje zorganizowanie przyjęcia dla lalek. Zachęca dzieci do zaplanowania działań, uwzględnienia w menu warzyw i owoców, stosowania podczas zabawy zwrotów grzecznościowych.

- Zabawa bieżna *Ślalom między jabłonkami* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

II

Zajęcia 1. Jabłuszko – zajęcia plastyczne.

- Ćwiczenia oddechowe – *Pachnące jabłuszko.*

Jabłko dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole w siadzie skrzyżnym. Zamykają oczy. N. przechodzi wokół nich i rozdaje każdemu do powąchania jabłko. Prosi, by dzieci wykonały wdech nosem, a wydech ustami. Następnie pyta dzieci, czy wiedzą, co przed chwilą powąchały. Dzieci dzielą się swoimi wrażeniami.

- Zabawa *Kolorowe jabłuszka.*

Jabłka w różnych kolorach.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, na jaki kolor Pani Jesień maluje jabłka. Pokazuje dzieciom jabłka i prosi o nazwanie ich kolorów. Dzieci podają różnice i podobieństwa między jabłkami. Następnie N. biera je i kroí na pół – omawia poszczególne części jabłka. Dzieci przekazują sobie połówki jabłek.

- Zabawa ruchowa *W sadzie jesieni.*

Dla każdego dziecka obrazki przedstawiające jabłka w różnych kolorach, odtwarzacz CD, nagranie utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień.*

N. układa na dywanie obrazki jabłek. Dzieci wykonują przy muzyce własne improwizacje taneczne. Na przerwę w muzyce podnoszą jeden obrazek jabłka. W toku zabawy zbierają po jednym obrazku jabłka. Na koniec zabawy układają przed sobą obrazki jabłek w jednym ciągu i je przeliczają.

- Wykonanie kolorowanki *Sad z drzewami owocowymi.*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta E, kredki.

Dzieci (z użyciem kredek) wykonują kolorowankę na temat: *Sad z drzewami owocowymi.*

- Zorganizowanie wystawy.

Prace plastyczne wykonane przez dzieci.

N. z pomocą dzieci układa prace na stoliku. Podziwia efekty pracy dzieci. Następnie wszystkim dzieciom dziękuje za trud i wysiłek włożony w wykonanie jabłek dla Pani Jesieni. Po zajęciach N. organizuje wystawę prac dzieci dla rodziców (w szatni).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Warzywa – do skrzynek! Owoce – do koszyków!* (przewodnik, cz. 1, s. 84).

- Zabawa ruchowa *Zaczarowany berek.*

Szarfa.

N. wyznacza teren do zabawy. Wybiera jedno dziecko, które będzie berkiem, i przewiesza mu szarfę przez ramię. Zadaniem dziecka jest dotknąć, czyli zaczarować, jak największą liczbę kolegów i koleżanek. Zaczarowane dziecko stoi z rękami rozłożonymi na boki i czeka, aż inne dziecko je odczaruje – dotknie go. Po pewnym czasie następuje zmiana berka i zabawa toczy się dalej.

III

T Tablica 4 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 178–179).

- Praca techniczna *Ziemniaki rozsiewszaki*. Zorganizowanie teatrzyku warzywno-owocowego. **Tace z ziemniakami o różnych kształtach, kosze z warzywami i owocami, wykałaczki, wełna, pióra, plastelina, patyczki, druciki, jarzębina, orzeszki, guziki, taca dla każdego dziecka.**

N. inicjuje rozmowę na temat darów jesieni, które można znaleźć w parku, w sadzie i w ogrodzie. Proponuje dzieciom wykonanie z tych darów kukiełek. Pokazuje dzieciom ziemniaki ułożone na tacy. Prosi, aby dzieci przyjrzały się im i powiedziały, co one przypominają. Następnie wyjaśnia, że z ziemniaków można zrobić bardzo ciekawe kukiełki, łącząc je z innymi elementami, np.: warzywami, owocami, nasionami. Pokazuje, jak można ze sobą połączyć poszczególne elementy. Dzieci, z pomocą N., wykonują kukiełki według własnych pomysłów. Następnie N. organizuje teatrzyk warzywno-owocowy. Zachęca dzieci do manipulowania kukiełkami i prowadzenia ze sobą dialogu. Po zabawie N. wraz z dziećmi układa kukiełki na tacy i eksponuje je dla rodziców w szatni.

- Utrwalanie zabaw muzycznych z całego tygodnia.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Salatka owocowa*.

Szarfy w trzech kolorach: czerwonym, żółtym i niebieskim, trzy kartki: czerwona, żółta i niebieska.

Dzieci siedzą w kole. Kolejno pobierają od N. po jednej szarfie. N. zamienia dzieci w owoce: dzieci z czerwonymi szarfami to jabłka, z żółtymi – gruszki, a z niebieskimi – śliwki. N. zaprasza owoce do zabawy. Podnosi czerwoną kartkę, zaczynają biegać jabłka. Kartka żółta to sygnał do biegu dla gruszek, kartka niebieska – dla śliwek. Na hasło N.: *Salatka owocowa!* – biegają wszystkie owoce. Po pewnym czasie dzieci zamieniają się kolorami szarf i zabawa zaczyna się od nowa.

Październik, tydzień 2

Dzień 1

Jesień idzie do zwierząt

Mali strażnicy przyrody

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Oglądanie encyklopedii i książek przyrodniczych o zwierzętach. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych. Zabawa <i>Jeden, dwa</i> . Rozwijanie umiejętności stosowania rzeczowników w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.	IV 19 IV 2 I 8
II. <i>Dom dla jeża</i> – słuchanie opowiadania B. Szelańskiej <i>Mali strażnicy przyrody</i> . Cele: rozwijanie mowy; poznawanie miejsca, w którym chronią się jeże przed nadchodzącą zimą. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer wokół przedszkola. Zbieranie skarbów do kącika przyrody. Obserwowanie zachowań zwierząt.	IV 5, IV 18 I 4, I 5, I 6, II 10
III. Słuchanie piosenki <i>Jesienne zapasy</i> . Rozmowa na temat tekstu piosenki. Określenie charakteru melodii piosenki. Nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki na zasadzie echa muzycznego. Ćwiczenia manualne <i>Kolczaste ubranko języka</i> , z wykorzystaniem wiersza Doroty Gellner <i>Kolczasty język</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Deszcz i parasole</i> .	IV 7 IV 5, IV 7 IV 7 IV 1 I 5

Cele główne

- rozwijanie mowy,
- poznawanie miejsca, w którym jeże chronią się przed nadchodzącą zimą.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat wysłuchanego opowiadania,
- wymienia miejsce, w którym jeż chroni się przed nadchodzącą zimą.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie encyklopedii i książek przyrodniczych o zwierzętach. Rozwijanie zainteresowań czytelnictwa.

Encyklopedie, książki przyrodnicze o zwierzętach.

Dzieci oglądają encyklopedie i książki przyrodnicze o zwierzętach. Z pomocą N. nazywają wybrane zwierzęta i rozmawiają o ich sposobach przygotowania się do zimy, np. poszukiwanie legowiska, gromadzenie zapasów, gęstnienie sierści, zwiększanie tkanki tłuszczowej pod skórą.

- Zabawa *Jeden, dwa*. Rozwijanie umiejętności stosowania rzeczowników w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej.

Obrazki przedstawiające: jedno zwierzę, dwa zwierzęta (jeża, lisa, niedźwiedzia, pszczoły, wiewiórki, sroki lub inne, według uznania N.).

Dzieci siedzą w siadzie skrzyżnym w kole. N. kolejno pokazuje obrazki zwierząt przedstawiające np. jednego jeża. Mówi: *To jest jeden...* Dzieci dopowiadają nazwę zwierzęcia – jeż. Następnie pokazuje obrazek z dwoma jeżami i mówi: *A to są...* (Dzieci mówią: *Dwa jeże*). W ten sam sposób N. omawia z dziećmi obrazki przedstawiające np.: jednego lisa, dwa lisy, a następnie niedźwiedzie, pszczoły, wiewiórki, sroki.

Zestaw zabaw ruchowych nr 6 (do wykorzystania według wyboru N.).

Kołatka, orzech.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Deszcz i parasole*.
Przy dźwiękach kołatki dzieci maszerują swobodnie po sali w wyznaczonym kierunku. Na hasło: *Deszcz!* zatrzymują się, prostują i tworzą z wyprostowanych nad głowami rąk daszek (parasolkę).
- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Przekaz orzech*.
Dzieci stają w kole i przekazują sobie orzech: najpierw z przodu, potem za plecami, dołem – pod nogami, górą – nad głowami.
- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Zajęczki i wiewiórki* – wykonywanie skoków podpartych.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły: chłopcy to zajęce, dziewczynki to wiewiórki. Na zawołanie N.: *Wiewiórki!* dziewczynki poruszają się po sali (lesie). Na zawołanie: *Zajęce!* wiewiórki odchodzą na bok, a po sali poruszają się chłopcy. Po kilku powtórzeniach następuje zmiana ról i zabawa toczy się dalej.
- Zabawa bieżna *Latające sowy*.
Dzieci biegają swobodnie na palcach w jednym kierunku, poruszając rękami. Na sygnał N. zatrzymują się i pohukują: *uhu, uhu*.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Na jednej nodze*.
Dzieci chodzą po sali w różnych kierunkach, wysoko podnosząc kolana. Na kłaśnięcie N. zatrzymują się, stają na prawej nodze, a stopę lewej nogi opierają o kolano prawej nogi, wyciągają ramiona w przód i klaszczą w dłonie. N. powtarza zabawę kilka razy.

II

Zajęcia 1. Dom dla jeża – słuchanie opowiadania B. SzelaŃgowskiej *Mali strażnicy przyrody*.

- Powitanie zabawą *Poniedziałkowy uśmiech*. Wywołanie miłego nastroju. Dzieci siedzą w kole. Kolejno przekazują sobie uśmiech, zwracając się do osoby siedzącej po ich lewej stronie. Zabawę rozpoczyna N.

- Słuchanie opowiadania B. SzelaŃgowskiej *Mali strażnicy przyrody*.

Książka (s. 16–17) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Olek bawił się z kolegami w przedszkolnym ogrodzie. Chłopcy coraz zerkali na sąsiednie podwórko. Za siatką starszy pan układał liście w zgrabny stosik. Po chwili zapłonęło niewielkie ognisko. Dym zaczął unosić się w górę.

– A gdzie są kielbaski? – zastanawiał się Kuba.

– Chyba nie będzie – stwierdził Olek. – Widocznie ten pan po prostu chce spalić liście.

– Dziwne te liście. Ruszają się. Zobaczcie! – krzyknął Bartek.

W tym momencie spod kupki wygramoliły się dwa jeże i zaczęły uciekać jak najdalej od ognia.

– Proszę pana, proszę pana!

– Co się stało, chłopcy? Mogę wam w czymś pomóc?

– Chyba pan spalił domek dla jeży. Przed chwilą dwa jeże ledwo uciekły spod ogniska. Mój dziadek mi mówił, że nie należy palić liści w ogrodzie. Teraz już wiem dlaczego.

– Ojej, nie pomyślałem! Więcej już tego nie zrobię.

– Odpady z ogródka najlepiej wrzucać do kompostownika, a skoszoną trawę – pod krzaczki. Będą lepiej rosły, a i jeże będą miały gdzie się schować przed jesiennymi chłodami – tak mi powiedział dziadek.

– Mądrogo masz dziadka, chłopcze.

Sąsiad czym prędzej ugasił ognisko wodą. Na szczęście więcej jeży nie było. Do brata podeszła zaciekawiona Ada.

– Dlaczego ten pan zgasił ognisko? Przecież to zwykła kupka liści.

– Nie taka zwykła. To był domek jeży. Ledwo udało im się uciec!

– Naprawdę? To jeże tak sobie siedzą pod liśćmi?

– Właśnie. Coś trzeba z tym zrobić... – zastanawiał się na głos Olek.

Olek i jego koledzy po krótkiej naradzie postanowili zostać strażnikami przyrody. Zaraz po obiedzie zaczęli robić plakaty. Pani, chcąc pomóc chłopcom, wymyśliła hasło:

Nie pal liści, które leżą.

Pomóż domki stworzyć jeżom!

Na koniec, w nagrodę, przygotowała dla dzieci odznaki strażników przyrody.

Olek wracał do domu naprawdę zadowolony. Po drodze rozwieszał plakaty na słupach. Tata był bardzo dumny z syna.

– Jesteś naszym domowym bohaterem – powiedziała uroczyście Ada do brata, patrząc na jego nową odznakę.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 16–17) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- *Dlaczego nie powinno się palić liści?*
- *W jaki sposób jeże przygotowują się do zimy?*

- Zabawa w formie opowieści ruchowej, z elementem czworakowania – *Jeże szukają mieszkania*.

Odtwarzacz CD, nagranie odgłosu szumu wiatru, szyfonowa chusteczka dla każdego dziecka.

N. rozkłada na podłodze, w różnych miejscach sali, szyfonowe chusteczki – kopczyki liści. Włącza nagranie i opowiada o spadających jesienią liściach, o spacerujących jeżach i szukaniu przez jeże mieszkania na zimę. Dzieci (jeże) poruszają się w ustalonym kierunku na czworakach, omijając leżące chusteczki. Na zawołanie: *Idzie zima!* i pauzę w muzyce jeże chowają się pod liśćmi – dzieci nakrywają się najbliższymi leżącymi chusteczkami.

- Karta pracy, cz. 1, nr 21

Dzieci:

- kolorują rysunek zgodnie z kolorami kropek,
- mówią, jakie zwierzę się na nim ukryło,
- rysują po śladzie szarej linii drogę jeża do kopczyka liści.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer wokół przedszkola. Zbieranie skarbów do kącika przyrody. Obserwowanie zachowania zwierząt.

Koszyk, reklamówka na skarby jesieni, lupy i lornetki.

N. spaceruje z dziećmi wokół przedszkola. Prosi dzieci o zbieranie tworzywa przyrodniczego, np.: liści, żołędzi, patyczków. Ukierunkowuje spostrzeżenia dzieci. Zachęca do użycia lup i przyjrzenia się roślinom i owadom, podpatrywania zachowania ptaków (z wykorzystaniem lornetki). Zwraca uwagę na zwierzęta, informuje o zakazie zbliżania się do nieznanym zwierząt.

III

- Słuchanie piosenki *Jesienne zapasy* (sł. i muz. D. i K. Jagiełło) – w wykonaniu N. lub jej nagrania z płyty CD. Rozmowa na temat tekstu piosenki. Określenie charakteru melodii (wesoła, smutna).

Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

1
Dziś od ra - na hyc, hyc, hyc, wie - wió - recz - ka ma - ła,

5
nie chce ro - bić pra - wie nic, tyl - ko by ska - ka - ła.

9
Ref.: O - rzesz - ków nie chce zry - wać, do dziu - pli nie chce no - sić,

13
a gdy na - dej - dzie zi - ma, są - sia - dów bę - dzie pro - sić.

18

I. *Dziś od rana hyc, hyc, hyc,
wiewióreczka mała,
nie chce robić prawie nic,
tylko by skakała.*

Ref.: *Orzeszków nie chce zrywać,
do dziupli nie chce nosić,
a gdy nadejdzie zima,
sąsiadów będzie prosić.*

II. *Dziś od rana tup, tup, tup,
chomik gdzieś wędruje,
nie chce robić prawie nic,
tylko maszeruje.*

Ref.: *Owoców nie chce zbierać,
do domu swego nosić,
a gdy nadejdzie zima,
sąsiadów będzie prosić.*

III. *Dziś od rana pi, pi, pi,
myszka bardzo mała,
nie chce robić prawie nic,
tylko by leżała.*

Ref.: *Ziarenek nie chce szukać,
do norki nie chce nosić,
a gdy nadejdzie zima,
sąsiadów będzie prosić.*

IV. *Przyszły do nich mamy trzy,
pogroziły palcem:
– Dość lenistwa, dosyć psot,
do roboty, malce.*

Ref.: *Chomik nosi owoce,
orzeszki zaś wiewiórką,
a mała polna myszka
ziarenka oraz piórka.*

N. zadaje dzieciom pytania:

- *Jak zwierzęta przygotowują się do zimy?*
- *Jak zachowują się zwierzęta z naszej piosenki?*
- *Gdzie zimą mieszkają: wiewiórka, chomik, myszka?*
- *Które z nich zapadają w sen zimowy?*
- Nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki na zasadzie echa muzycznego. Zaznaczanie kłaśnięciem pierwszej miary taktu.
- Ćwiczenia manualne *Kolczaste ubranko języka*, z wykorzystaniem wiersza Doroty Gellner *Kolczasty język*.

Pojemniki, świerkowe igiełki, cienkie patyczki lub wykałaczki, taca z mokrym piaskiem dla każdego dziecka.

Dzieci siadają przy stolikach, na których znajdują się tace z mokrym piaskiem. Rysują palcem kontur jeża. N. recytuje rytmicznie (wielokrotnie) wierszyk. Dzieci wkładają świerkowe igiełki, cienkie patyczki lub wykałaczki w piasek. (W razie potrzeby N. spryskuje piasek).

To jest język. Mały język.

Jeżyk z kolców ma kołnierzyk.

*Z kolców płaszczyk, z kolców szalik,
tylko nosek jak koralik. Patrzcie!*

*Jeżyk włożył pod krzaczek
i kolczasty zdjął plecaczek.*

*A z plecaczka raz, dwa, trzy
– wyjął trzy kolczaste sny.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Deszcz i parasole* (przewodnik, cz. 1, s. 94).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Lepienie figurek zwierząt z plasteliny. Rysowanie po śladach – od zwierząt do ich domów. Zabawa rozwijająca duże grupy mięśniowe – <i>Przekaż orzech</i> .	IV 1 I 7 I 8
II. Zajęcia umuzykalniające przy piosence <i>Jesienne zapasy</i> . Cele: łączenie śpiewu z elementem ruchu, rozwijanie poczucia rytmu. Zabawy na świeżym powietrzu: Zabawa ruchowa z elementem podskoku – <i>Uwaga, kałuża!</i> Zabawy swobodne z piłką.	I 5, IV 7 I 4, I 5
III. Zabawa <i>Wiewiórki</i> – rozbudzająca reakcję na dźwięki grane coraz ciszej lub coraz głośniej. Zabawa <i>Chomiki</i> – rozwijająca orientację w przestrzeni. Zabawa ruchowa ze śpiewem – <i>Stary niedźwiedź mocno śpi</i> .	IV 7 I 5, IV 14 I 5

Cele główne

- łączenie śpiewu z elementem ruchu,
- rozwijanie poczucia rytmu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawie muzyczno-ruchowej,
- rytmicznie porusza się przy muzyce.

Przebieg dnia

I

- Lepienie zwierząt z plasteliny.

Podkładka dla każdego dziecka, kolorowa plastelina, tworzywo przyrodnicze, np.: kasztany, żółędzie, suche trawy, cienkie gałązki, nasiona, ziarna, piórka, odtwarzacz CD, nagranie z odgłosami lasu.

N. zachęca dzieci do ulepienia dowolnej figurki zwierzęcia. Dzieci najpierw bawią się plasteliną: ugniatają ją, spłaszczają, ponownie ugniatają, przeciskają przez palce, formują kule. Następnie modelują figurki i dołączają tworzywo przyrodnicze. Podczas lepienia N. rozmawia z dziećmi o tym, co robią. Zwraca uwagę na budowę zwierząt. Na koniec dzieci odkładają prace w ustalone miejsce i wspólnie je podziwiają. Wypowiadają się na temat swoich prac.

- Karta pracy, cz. 1, nr 22

Dzieci:

- nazywają zwierzęta przedstawione na zdjęciach,
- rysują po śladach – od zwierząt do ich domów,
- mówią, jak nazywają się miejsca, do których dotarły zwierzęta,
- oglądają obrazki orzechów laskowych, dotykają ich palcem i mówią: duży orzech, mały orzech...
- nakleją naklejki orzechów według wzoru (rytmu).

- Zabawa ruchowa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Przekaż orzech* (przewodnik, cz. 1, s. 94).

Podczas śniadania N. zwraca uwagę na przyjmowanie prawidłowej postawy podczas siedzenia.

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Jesienne zapasy* (przewodnik, cz. 1, s. 96–97).

- Marsz w rytmie wystukiwanym na tamburynie – reagowanie na zmiany tempa i określone sygnały.

Tamburyn.

Dzieci:

- maszerują w rytmie ćwierćnut,
- przeskakują z nogi na nogę,
- wykonują skoki obunóż,
- wykonują przysiad na przerwę w muzyce,
- taktują w metrum dwudzielnym, z równoczesnym marszem.
- Ćwiczenia emisyjne na sylabach: *hyc, tup, hi*.
- Utrwalenie pierwszej zwrotki piosenki i nauka kolejnych zwrotek. Śpiew a capella z pomocą N.
- Zabawa przy piosence *Jesienne zapasy*.
Ustawienie: z boku sali, z lewej strony, w gromadce, grupa wiewiórek oraz grupa myszek, z prawej strony – grupa chomików.

Przygrywka:

I. *Dziś od rana hyc, hyc, hyc,
wiewióreczka mała,
nie chce robić prawie nic,
tylko by skakała.*

Ref.: *Orzeszków nie chce zrywać,*

do dziupli nie chce nosić,

*a gdy nadejdzie zima,
sąsiadów będzie prosić.*

Repetycja:

Przygrywka:

II. *Dziś do rana tup, tup, tup,
chomik gdzieś wędruje,
nie chce robić prawie nic,
tylko maszeruje.*

Ref.: *Orzeszków nie chce zrywać,
do dziupli nie chce nosić,*

*a gdy nadejdzie zima,
sąsiadów będzie prosić.*

Dzieci:

na środku pojawia się grupa wiewiórek, zajmują miejsca w luźnej rozsympce, na środku sali, przodem do N.,

podskakują w miejscu: raz na lewej, raz na prawej nodze, zatrzymują się i wykonują cztery klaśnięcia, poruszają się drobnymi krokami, wykonują obrót, podskakują w miejscu: raz na lewej, raz na prawej nodze,

wykonują zwrot tyłem do N., trzymają ręce na biodrach, stoją w lekkim rozkroku, spoglądają przez ramię: raz z lewej, raz z prawej strony (na pierwszą miarę taktu),

tworzą pary, podają sobie ręce, obracają się w podskokach w lewą stronę, następnie w prawą stronę,

wiewiórki wracają na miejsce z boku sali,

chomiki – jeden za drugim – maszerują w rytmie piosenki, w dowolnych kierunkach,

wykonują zwrot tyłem do N., trzymają ręce na biodrach, stoją w lekkim rozkroku, spoglądają przez ramię: raz z lewej, raz z prawej strony (na pierwszą miarę taktu),

Repetycja:	tworzą pary, podają sobie ręce i wykonują obroty w podskokach: w lewą stronę, następnie w prawą stronę,
Przygrywka:	chomiki wracają na swoje miejsce z boku sali,
III. <i>Dziś do rana pi, pi, pi, myszka bardzo mała, nie chce robić prawie nic, tylko by leżała.</i>	myszki – jedna za drugą – biegną drobnymi krokami w rytmie piosenki, trzymają dłonie (łapki) przed sobą, na wysokości klatki piersiowej,
Ref.: <i>Ziarenek nie chce szukać, do norki nie chce nosić, a gdy nadejdzie zima, sąsiadów będzie prosić.</i>	wykonują zwrot tyłem do N., trzymają ręce na biodrach, stoją w lekkim rozkroku, spoglądają przez ramię: raz z lewej, raz z prawej strony (na pierwszą miarę taktu),
Repetycja:	tworzą pary, podają sobie ręce i wykonują obroty w podskokach: w lewą stronę, następnie w prawą stronę,
Przygrywka:	na środku sali dzieci tworzą duże koło, w środku stoją wybrane mamy zwierzątek,
IV. <i>Przyszły do nich mamy trzy, pogroziły palcem: – Dość lenistwa, dosyć psot. Do roboty, malce.</i>	podają sobie ręce i maszerują w prawą stronę, mamy grożą im palcem,
Ref.: <i>Chomik nosi owoce, orzeszki zaś wiewiórka, a mała polna myszka ziarenka oraz piórka.</i>	zatrzymują się i zwracają do środka koła, delikatnie klepią się po policzkach, wkładają orzeszki do koszyczka, ręce mają na wysokości klatki piersiowej, poruszają się drobnymi krokami i wykonują obroty.
Repetycja:	Wszystkie razem:
<i>Chomik nosi owoce, orzeszki zaś wiewiórka, a mała polna myszka ziarenka oraz piórka.</i>	klaszczą w rytmie ćwierćnut, uderzają w rytmie ćwierćnut w kolana, obracają się dookoła, klaszczą w rytmie ćwierćnut.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem podskoku – *Uwaga, kałuża!*
Dzieci swobodnie spacerują po wyznaczonym terenie. Na zawołanie: *Uwaga, kałuża!* wykonują podskok obunóż w przód.
- Zabawy swobodne z piłką.
Piłka dla każdej pary dzieci.
Np.: Dzieci rzucają piłką w dwuosobowych zespołach. Otrzymują punkt za złapanie piłki. Na koniec liczą zdobyte punkty. Informują N., kto zebrał największą liczbę punktów.

III

- Zabawa *Wiewiórki* – rozbudzająca reakcję na dźwięki grane coraz ciszej lub coraz głośniej.
Trzy małe obręcze, szyszki, kasztany, żółędzie, bębenek.

Na sali w małych obręczach są ułożone szyszki, kasztany, żołędzie. Dzieci są podzielone na dwie grupy – drzewa i wiewiórki. Drzewa zajmują miejsca w dowolnych miejscach na środku sali. Obok każdego drzewa znajduje się wiewiórka. W rytmie wystukiwanym na bębnie wiewiórki podskakują między drzewami. Nagle zaczyna wiać mocny wiatr (głośne dźwięki bębna). Drzewa szumią – dzieci poruszają uniesionymi w górę rękami i równocześnie wypowiadają słowa *szuuu, szuuu*. W tym czasie wiewiórki zbierają zapasy na zimę (jedna szyszka, jeden kasztan, żołędź). Dźwięki ciche oznaczają ułożenie zapasów pod drzewem. Wiewiórki przechodzą do przysiadu i odpoczywają. Drzewa przestają szumieć. Zabawę powtarzamy. Dzieci zamieniają się rolami.

- Zabawa *Chomiki* – rozwijająca orientację w przestrzeni.

Nagranie skocznej melodii, odtwarzacz CD.

W rytmie skocznej melodii piosenki dzieci (*chomiki*) spacerują po sali na czworakach. Kiedy nastaje cisza, *chomiki idą do swojej mamy* – podchodzą blisko N., przechodzą do przysiadu i pozostają w bezruchu kilka sekund. Ponownie słyszą melodię – *chomiki wychodzą na spacer*. Na hasło: *Szukamy pary* – przechodzą do pozycji stojącej i dobierają się w pary (chłopiec – dziewczynka).

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Stary niedźwiedź mocno śpi*.

Kawałek tkaniny.

Dzieci trzymają się za ręce, maszerują po obwodzie koła i śpiewają piosenkę. W środku znajduje się chętnie dziecko, które naśladuje śpiącego niedźwiedzia. (Dziecko jest nakryte kawałkiem tkaniny tak, aby nie było go widać). Na słowa: *Pierwsza godzina* – dzieci stają twarzami do środka koła, opierają prawy łokieć o lewą dłoń, poruszają rytmicznie wyciągniętą do przodu prawą ręką, licząc, pokazując kolejno pierwszy, drugi i trzeci palec. Na słowa: *Niedźwiedź łapie* – dzieci uciekają. Pierwsze złapane dziecko staje się niedźwiedziem.

Październik, tydzień 2

Dzień 3

Jesień idzie do zwierząt

Zapasy na zimowe czasy

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenia oddechowe <i>Wirujące piórka</i> . Zabawa <i>Wesoła zabawa</i> – reagowanie ustalonym ruchem na refren piosenki <i>Jesienne zapasy</i> . Zabawa ruchowa z elementem podskoku – <i>Zajączki i wiewiórki</i> .	I 9 IV 7 I 5
II. <i>Zajączek i przyjaciele</i> – zajęcia matematyczne. Cele: poznawanie sposobów przygotowywania się wybranych zwierząt do zimy, rozwijanie orientacji przestrzennej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa integracyjna <i>Piłka – do dołka</i> . Zaproszenie chętnych dzieci z innych grup. Zabawy swobodne na dostępnych urządzeniach ogrodowych.	IV 14, IV 15 IV 18 I 4, I 5
III. Utrwalanie poznanych zwrotek i nauka kolejnych piosenki <i>Jesienne zapasy</i> . Zabawa <i>Zwierzęta jesienią</i> – zabawa rozwijająca szybką reakcję na przerwę w muzyce. Zabawa ruchowo-naśladowcza, z elementem ćwiczeń ortofonicznych – <i>Zwierzęta w lesie</i> .	IV 7 IV 7 I 9

Cele główne

- poznawanie sposobów przygotowywania się wybranych zwierząt do zimy,
- rozwijanie orientacji przestrzennej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- omawia sposoby przygotowywania się wybranych zwierząt do zimy,
- określa położenie, stosując określenia: *na, pod, w, przed, za, obok*.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia oddechowe – *Wirujące piórka*.

Piórko dla każdego dziecka.

Dzieci dmuchają na piórka, starając się jak najdłużej utrzymać je w powietrzu.

- Zabawa *Wesoła zabawa* – reagowanie ustalonym ruchem na refren piosenki *Jesienne zapasy* (przewodnik, cz. 1, s. 96–97).

Nagranie piosenki Jesienne zapasy, odtwarzacz CD.

Dzieci są podzielone na trzy grupy: wiewiórki, chomiki, myszki. Maszerują po okręgu. Podczas trwania zwrotki do jego środka wchodzi zwierzątko, o którym mowa, i maszerują w przeciwnym kierunku niż dzieci z koła zewnętrznego. Podczas refrenu dzieci z koła zewnętrznego klaszczą, dzieci w środku wykonują ustalone wcześniej ruchy:

- wiewiórki – przeskakują z nogi na nogę,
- chomiki – maszerują w środku koła w dowolnych kierunkach,
- myszki – przemieszczają się na czworakach w dowolnych kierunkach; podczas repetycji kładą się na boku.

- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Zajaczki i wiewiórki* (przewodnik, cz. 1, s. 94).

Po śniadaniu N. zwraca dzieciom uwagę na prawidłowy sposób mycia zębów.

II

Zajęcia 1. *Zajaczek i przyjaciele* – zajęcia matematyczne.

- Powitanie zabawą *Wszyscy pięknie się kłaniamy*.

Dowolna maskotka z sali przedszkolnej.

Wykorzystując dowolną maskotkę z sali, np. zajaczka (lub innego zwierzątka), N. wita się z dziećmi słowami: *Wszyscy pięknie się kłaniamy* (maskotka, N. i dzieci kłaniają się). *Na zajęcia zapraszamy*. N. wyjaśnia, że maskotka przygotowała dla dzieci niespodziankę.

- Słuchanie *Listu od zajaczka* (K. Wilk).

Sylweta drzewa, pluszowy zajaczek, worek, koperta (na kopercie widnieje z jednej strony obrazek zajaczka, a z drugiej – obrazek wiewiórki), kartka w kolorze żółtym (w kształcie liścia), sylwety zwierząt: wiewiórki, żaby, bociana, wróbla, sroki, gawrona, myszy i chomika.

N. zaprasza dzieci przed tablicę, na której przypiął sylwetę drzewa. Manipulując pluszowym zajaczkiem, opowiada dzieciom o tym, że zajaczek zaprosił do dzieci swoich przyjaciół i przygotował dla gości niespodziankę. Prezentuje wypełniony worek. W tym momencie słychać pukanie do drzwi. N. odbiera list. Pokazuje dzieciom kopertę, wskazuje odbiorcę – zajaczka – i nadawcę – wiewiórkę (na kopercie widnieje z jednej strony obrazek zajaczka, a z drugiej – obrazek wiewiórki). Chętne dziecko wyjmuje z koperty list – żółtą kartkę w kształcie liścia. N. odczytuje list. W tym samym czasie umieszcza na tablicy sylwetę zwierząt (w różnych miejscach w odniesieniu do sylwety drzewa).

*Witaj, Zajączku,
dziękujemy Ci za zaproszenie, ale – niestety – nie możemy się spotkać. Mamy łapki pełne roboty. Ja biegam od skrytki do skrytki. Chowam w nich zapasy na zimę: nasiona szyszek oraz moje ulubione orzechy i żołędzie. Żabka też nie może wybrać się do Ciebie z wizytą. Poszła spać, bo nie ma już owadów i nie ma czego łowić na swój lepki język. Nasz skrzydlaty znajomy Bocian odleciał już do ciepłych krajów. Na szczęście zostali: Wróbel, Sroka. Myszka znosi do norki różne nasiona. Chomik także nie przyjdzie. Jak się dowiedział, że myszka zebrała już z pola ziarna, wykopał w ziemi większą spiżarnię, w której chce zgromadzić nawet kilka kilogramów zboża. Niedługo się spotkamy.*

Twoja przyjaciółka Ruda Kitka

- Wypowiedzi dzieci na temat: *Jak zwierzęta przygotowują się do zimy.*
N. wskazuje kolejno przyczepione wcześniej do tablicy sylwetki zwierząt. Prosi dzieci o podanie nazwy każdego zwierzęcia oraz określenie miejsca, jakie ono zajmuje w odniesieniu do drzewa. Dzieci stosują określenia: *na, pod, w, przed, za, obok, np.:*
zając – obok drzewa,
sroka – na gałęzi,
wróbel – obok sroki, na gałęzi,
żabka – pod drzewem,
wiewiórka – w dziupli,
myszka – przed drzewem,
chomik – za drzewem.

Następnie dzieci z pomocą N. mówią, jak te zwierzęta przygotowują się do zimy.

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Zimowe zapasy.*
Dla każdego dziecka: obręcz lub szarfa, 3 żołędzie, 3 orzechy, 3 szyszki, tamburyn.
N. rozkłada w sali obręcz (szarfy) oraz żołędzie, orzechy i szyszki – poza obręczami. Przy każdej obręczy znajdują się co najmniej trzy żołędzie, trzy orzechy lub szyszki. Dzieci są wiewiórkami. Wchodzą do środka obręczy (dziupli). Na sygnał N.: uderzenie w tamburyn, wiewiórki wyskakują obunóż z dziupli, podnoszą jeden żołędź, orzech lub jedną szyszkę i wracają do dziupli. Zabawę powtarzamy kilka razy – do czasu, aż wszystkie owoce zostaną zebrane. Dzieci z pomocą N. (jeśli takiej potrzebują) przeliczają zbierane zapasy. Wspólnie oceniają, która wiewiórka zgromadziła ich najwięcej.

- Karta pracy, cz. 1, nr 23
Dzieci:
 - odszukują w naklejkach obrazki zwierząt leśnych,
 - nakleją jeza pod kopcem liści, sowę – na gałęzi dowolnego drzewa, lisa – obok kamieni,
 - nazywają przedstawione zwierzęta,
 - pokazują je na obrazku i mówią, które ze zwierząt znajdują się blisko, a które daleko.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa integracyjna *Piłka – do dołka!* Zaproszenie chętnych dzieci z innych grup.
Chusta animacyjna, mała piłka.
N. organizuje zabawy z chustą animacyjną. Delegacja grupy zaprasza dzieci z innych grup do wspólnych zabaw. Dzieci trzymają chustę za uchwyty. Balansują piłką na chuście tak, aby nie wpadła do otworu. Na słowa N.: *Piłka – do dołka!* Współpracują ze sobą tak, aby piłka wpadła do otworu znajdującego się na środku chusty.
- Zabawy swobodne na dostępnych urządzeniach ogrodowych. Rozwijanie motoryki dużej, przestrzeganie zasad bezpiecznej zabawy.

III

- Utrwalanie poznanych zwrotek i nauka kolejnych piosenki *Jesienne zapasy* (przewodnik, cz. 1, s. 96–97).

Utrwalanie rytmu refrenu piosenki poprzez:

- klaskanie,
- recytowanie tekstu,
- łączenie śpiewu z klaskaniem.

- Zabawa *Zwierzęta jesienią* – zabawa rozwijająca szybką reakcję na przerwę w muzyce.

Nagranie piosenki *Jesienne zapasy*, odtwarzacz CD, szarfa dla każdego dziecka (w jednym z 3 kolorów), bębenki, tamburyny, drewienka.

Dzieci są podzielone na trzy grupy: wiewiórki, chomiki, myszki. Każda grupa jest oznaczona szarfą w innym kolorze. Na środku sali N. układa trzy koła w kolorach odpowiadającym kolorom szarf każdej grupy.

W kołach są ułożone instrumenty:

- wiewiórki – bębenki,
- chomiki – tamburyny,
- myszki – drewienka.

Dzieci swobodnie maszerują między kołami w rytmie piosenki. Na przerwę w muzyce grupy zajmują miejsca w odpowiednich kołach. N. miarowo klaszcze i prezentuje zagadki B. Formy o wybranych zwierzętach.

*Ma puszysty ogon,
w dziupli sobie mieszka.
Ucieszy się bardzo,
gdy jej dasz orzeszka.*

(wiewiórka)

*Nic już na to nie poradzi,
że w policzkach jedzenie gromadzi.
A kiedy nadciąga zima,
w spiżarni zapasy chować zaczyna.*

(chomik)

*Zimą w norce śpi
i o wiosnie ciężko śni.*

(myszka)

Po odgadnięciu, o jakim zwierzęciu mowa, dzieci w odpowiednim kole wstają i wykonują następujące zadania:

- powtarzają zagadkę,
- powtarzają ją, równocześnie klaszcząc,
- powtarzają ją, grając równocześnie na instrumencie.

Na zakończenie zadanie wykonują wszystkie dzieci razem.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza z elementem ćwiczeń ortofonicznych – *Zwierzęta w lesie*. N. kolejno wypowiada nazwy zwierząt. Dzieci poruszają się po sali w jednym kierunku – tak jak porusza się wymienione zwierzę (sarna, niedźwiedź, wiewiórka, zając, chomik, myszka itp). N. powtarza nazwy zwierząt i przypisuje im dźwięki i czynności, które dzieci powtarzają: sarna skacze – *hop, hop*, niedźwiedź mruczy – *mru, mru*, wiewiórka skacze – *hyc, hyc*, zając skacze – *kic, kic*, chomik tupie – *tup, tup*, myszka piszczy – *pi, pi, pi* itp.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wykonanie rysunku na temat: <i>Moje ulubione zwierzątko</i> . Ćwiczenie słownikowe <i>Dokończ zdanie</i> . Instrumentacja piosenki <i>Jesienne zapasy</i> . Zabawa bieżna <i>Latające sowy</i> .	I 7 IV 2 IV 7 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 3. Cele: rozbudzanie zainteresowań światem zwierząt, rozwijanie sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: Zabawa z elementem równowagi – <i>Wiewiórki na gałęzi</i> . Rysowanie kolorową kredą na chodniku.	I 8, II 10 I 4, I 5, I 7
III. Nazywanie zwierząt przedstawionych na obrazkach i wypowiadanie się na ich temat. Zabawa <i>Gdzie stoi myszka Ninka?</i> – reagowanie na ustalony sygnał. Zabawa bieżna <i>Loty ptaków</i> (z elementami pantomimy).	IV 18, IV 5 III 8, IV 14 I 5

Cele główne

- rozbudzanie zainteresowań światem zwierząt,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje wybrane zwierzęta po śladach,
- prawidłowo wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie rysunku na temat: *Moje ulubione zwierzątko*.
Kartki i kredki dla każdego dziecka.
Dzieci rysują dowolne zwierzątko, o którym rozmawiają w tym tygodniu. Następnie N. z pomocą dzieci tworzy na tablicy wystawę ich prac.
- Ćwiczenie słownikowe *Dokończ zdanie*.
Wykonane wcześniej prace przedstawiające zwierzęta.
N. prosi dzieci o przyjrzenie się narysowanym wcześniej i przypiętym na tablicy rysunkom przedstawiającym ich ulubione zwierzęta. Wskazując kolejno rysunki, dzieci odgadują, jakie zwierzęta są na nich przedstawione. W razie potrzeby N. wypowiada pierwszą sylabę danej nazwy. Następnie dzieci kończą rozpoczęte przez N. zdania, np.: *Jesienią jeże... Jesienią niedźwiedzie...*
- Instrumentacja piosenki *Jesienne zapasy* (przewodnik, cz. 1, s. 96–97).
Dla każdego dziecka jeden z instrumentów: drecienka, kastaniety, tamburyn, bębenki, trójkąt.
Dzieci grają na instrumentach perkusyjnych.

	Takty	Instrumenty
Zwrotki: I, II, III, IV	1–4	drewienka, w rytmie ósemek
	5–8	kastaniety, w rytmie ósemek
Refren	9–12	tamburyny, w rytmie ćwierćnut
	13–17	bębenki, w rytmie ćwierćnut
	18	dwa kłaśnięcia
	19–22	trójkąt, dźwięk na raz

- Zabawa bieżna *Latające sowy* (przewodnik, cz. 1, s. 94).

II

- **Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 3** (przewodnik, cz. 1, s. 89–90).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem równowagi – *Wiewiórki na gałęzi*.

Patyki lub skakanki, żołędzie, obręcz.

Dzieci zbierają różne patyki i układają z nich wąską dróżkę – gałąź. (Jeśli w ogrodzie nie ma patyków, można do tego celu wykorzystać skakanki). Na końcu dróżki N. układa obręcz (dziuplę). W różnych miejscach ogrodu umieszcza żołędzie. Dzieci są wiewiórkami. Każde z nich podnosi z ziemi jeden żołędź i ustawiają się w rzędzie – na początku dróżki. Dzieci pokonują ją powoli i ostrożnie, skacząc obunóż tak, aby nie wyjść poza jej obręb. Na końcu dróżki kucają i umieszczają żołędź w obręczy. Następnie szukają nowego żołędzia. Zabawę powtarzamy.

- Rysowanie kolorową kredą na chodniku.

Kolorowa kreda.

Dzieci wykonują kredą na chodniku rysunki zwierząt. Pozostałe dzieci próbują odgadnąć, co to za zwierzęta.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 24

Dzieci:

- mówią, jak nazywają się zwierzęta, które zostawiają podane ślady,
- rytmicznie dzielą nazwy zwierząt (na sylaby) z jednoczesnym klaskaniem,
- mówią, w jaki sposób przygotowują się do zimy zwierzęta przedstawione na obrazkach,
- odpowiadają na pytanie: *Co łączy jeża i niedźwiedzia, a co wspólnego ma sarna z wiewiórką?*,
- naśladują ruchy tych zwierząt.

- Zabawa *Gdzie stoi myszka Ninka?* – reagowanie na ustalony sygnał.

Nagranie piosenki *Jesienne zapasy*, odtwarzacz CD, krzeselka, klocki.

Na środku sali są ustawione krzeselka (półki w norce myszki Ninki) – jedno dla każdego dziecka. Na każdym krzeselku znajduje się klocek (zimowe zapasy myszki). W rytmie nagrania dzieci swobodnie przemieszczają się w określonym kierunku sali. Na przerwę w muzyce podchodzą do najbliższej stojącego krzeselka. Umieszczają klocek zgodnie z poleceniem N.: *Myszka umieściła swoje zapasy na półce (pod półką, przed półką, za półką).*

N. prezentuje dzieciom opowiadanie o myszce Nince (B. Forma).

Nastała jesień. Dojrzały zboża. Na polach rozpoczęto pierwsze prace. Mała myszka Ninka wie, że najwyższy czas rozpocząć przygotowania do zimy. Wysprzątała swoją norkę, odkurzyła półkę w swojej spiżarni. Najpierw przyniosła ziarna pszenicy. Umieściła je w worku pod półką. Obok worka wsunęła kilka małych ziemniaków. Bardzo się namęczyła, bo ziemniaki nie chciały zmieścić się w wąskim korytarzu prowadzącym do spiżarni. Na półce położyła worek

z marchewką. Nad półką przymocowała suchy bukiet z kłosów zbóż. Obok postawiła worek wypełniony ziarnem słonecznika. Na końcu przyniosła świeżą słomę i posłała sobie wygodne legowisko. Dokładnie zamknęła wejście. Teraz spokojnie może przetrwać aż do wiosny.

- Zabawa bieżna *Loty ptaków* (z elementami pantomimy).
Obrazki oraz emblematy ptaków (bociana, jaskółki, kukułki, sroki, wróbla, gawrona – jeden emblemat dla jednego dziecka), odtwarzacz CD, nagranie melodii w szybkim tempie.
 N. poprzedza zabawę krótką rozmową. Pokazuje dzieciom obrazki poszczególnych ptaków. Nazywa je, zwraca uwagę na budowę i barwę upierzenia, a następnie informuje, które z nich odlatują do ciepłych krajów, a które pozostają w Polsce na zimę. N. zawiesza obrazki ptaków na tablicy w dwóch kolumnach. Wręcza dzieciom emblematy i dzieli je na dwie grupy. Włącza nagranie muzyki i wymienia nazwy ptaków z danej grupy. Dzieci należące do tej grupy biegają w jednym kierunku (wymijając się ostrożnie) i naśladują lot ptaków – machają rękami. Pozostałe dzieci siedzą z boku. Gdy N. wymieni nazwy ptaków odlatujących na zimę do ciepłych krajów, dzieci oczekujące na zabawę machają im na pożegnanie.

Październik, tydzień 2

Dzień 5

Jesień idzie do zwierząt

Z wizytą u wiewiórki

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – <i>Memory ze zwierzętami</i> . Zabawa pobudzająco-hamująca <i>Kot goni myszy</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Na jednej nodze</i> .	I 7 IV 7 I 5
II. <i>Wiewiórka i jej orzeszek</i> – zajęcia plastyczne. Cele: poznawanie wyglądu i sposobu odżywiania się wiewiórki, rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: prowadzenie obserwacji przyrodniczych. Wykonywanie czynności porządkowych na terenie ogrodu. Zebranie liści dla jeża, pozostawienie orzeszka dla wiewiórki.	I 7, I 8, IV 18 I 4, I 5, I 7, II 10
III. Zabawa rozwijająca mowę i pamięć – <i>Poszukiwane mieszkanie</i> . Utrwalenie materiału muzycznego z całego tygodnia. Zabawa ruchowa <i>Zwierzęta do pary</i> .	IV 2, IV 9 IV 7 I 5

Cele główne

- poznawanie wyglądu i sposobu odżywiania się wiewiórki,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat wyglądu wiewiórki, poznaje jej przysmaki,
- tworzy wiewiórkę z orzechem: wypycha i skleja elementy.

Przebieg dnia

I

Tablica 5 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 180–181).

- Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – *Memory ze zwierzętami*.
Po dwa obrazki przedstawiające np.: sikorkę, gila, wróbla, wronę, bociana, jaskółkę.

N. rozdziela zestaw obrazków na dwie części. W każdej znajduje się po jednym obrazku z pary (np.: sikora, gil, wróbel, wrona, bocian, jaskółka). N. układa obrazki z pierwszej części rysunkami do dołu. Obrazki z drugiej części miesza i rozdaje po równo między dwóch uczestników zabawy. Dzieci kolejno odkrywają po jednym obrazku i porównują je z tymi, które otrzymały od N. Nazywają ptaki. Jeśli uda im się odnaleźć parę, biorą oba obrazki. Jeśli im się nie uda, odkładają obrazek na to samo miejsce. Kolejne dziecko poszukuje pary w ten sam sposób.

- Zabawa pobudzająco-hamująca *Kot goni myszy*.

Kolorowa szarfa, tamburyn.

Część sali oddzielona kolorową szarfą to norka myszek. Dzieci są myszkami. Poruszają się na czworakach w rytmie tamburynu, wychodzą z norki i szukają pokarmu. Na sygnał N., który naśladuje kota i głośno miauczy – myszki uciekają do norki. Wybrane dziecko (kot) próbuje złapać jak najwięcej myszek. Dotknięcie uciekającej myszki jest równoznacznie z jej złapaniem. Dotknięta myszka zamienia się w kota.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Na jednej nodze* (przewodnik, cz. 1, s. 94).

II

Zajęcia 1. Wiewiórka i jej orzeszek – zajęcia plastyczne.

- Powitanie zabawą paluszkową według K. Sąsiadka – *Wiewiórka*.

N. nawiązuje do listu, który dzieci otrzymały w środę od wiewiórki Rudej Kitki. Pyta dzieci, czy pamiętają, czym żywi się wiewiórka. Zaprasza do zabawy paluszkowej.

*Wiewióreczka mała
kamyczek spotkała,
patyczek spotkała,
robaczka spotkała,
szyszkę spotkała,
orzeszka spotkała.*

*Kamyczek poklepała,
patyczek podrapała,
robaczka uściskała,
szyszkę pogłaskała,
a orzeszka zabrać chciała.*

Dzieci:

trzymają dłoń zaciśniętą w pięść,
wysuwają mały palec,
wysuwają palec serdeczny,
wysuwają palec środkowy,
wysuwają palec wskazujący,
wysuwają kciuk,

palcami drugiej dłoni klepią mały palec,
lekko drapią palec serdeczny,
lekko ściskają palec środkowy,
głaszczą palec wskazujący,
lekko ciągną kciuk.

- Rozmowa na temat wyglądu wiewiórki. Prezentowanie orzechów.

Obrazek przedstawiający wiewiórkę, stolik, taca z orzechami – laskowymi i włoskimi.

N. nawiązuje do zabawy paluszkowej. Pyta dzieci:

- *O jakim zwierzątku była mowa w zabawie?*
- *Co jest przysmakiem wiewiórki?*

Następnie N. zaprasza dzieci pod tablicę, przy której stoi stolik. Prezentuje zawieszony na tablicy obrazek przedstawiający wiewiórkę oraz leżące na stoliku orzechy laskowe i orzechy włoskie. Przekazuje ciekawostki na temat wiewiórki i orzechów.

Na świecie występują różne gatunki orzechów. W Polsce rosną orzechy laskowe i orzechy włoskie. Orzechy zawierają bardzo dużo cennych składników odżywczych (witamin i składników mineralnych), które mają wpływ na prawidłowe funkcjonowanie organizmu. Orzechy dodaje się do różnych potraw.

Wiewiórka ma mocne ząbki. Potrafi sama rozłupywać najtwardsze orzeszki. Bardzo lubi orzechy włoskie. Zimą futerko wiewiórki nieco blednie.

- Zabawa ruchowa *Wiewiórki i dziuple*.

Szarfa dla każdego dziecka.

N. z pomocą dzieci rozkłada na dywanie szarfy (dziuple), formując z nich kółeczka. Dzieci są wiewiórkami. Poruszają się pomiędzy dziuplami, szukają orzechów. Na hasło N.: *Wiewiórki – do dziupli!* dzieci wskakują do najbliższych dziupli i przykucają w nich. Pukają palcem o podłogę, naśladując przesuwanie orzechów (odliczają po cichu: *jeden, dwa...* itd.). Na hasło N.: *Wiewiórki – z dziupli!* dzieci ponownie wybiegają i poruszają się pomiędzy dziuplami. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- *Wiewiórka z orzechem* – praca plastyczna.

Wyprawka, karta nr 3, klej, naklejka z orzechem.

Dzieci:

- zajmują miejsca przy stolikach,
- wypychają z karty poszczególne części wiewiórki,
- sklejają je w sposób przedstawiony na instrukcji (tak aby powstała wiewiórka),
- przyklejają orzech między łapkami wiewiórki.

Podczas pracy N. rozmawia z dziećmi o tym, jakie elementy wiewiórki sklejają. Zwraca uwagę na kolor futerka wiewiórki.

- Zorganizowanie wystawy prac.

Prace plastyczne wykonane przez dzieci.

N. z pomocą dzieci ustawia (układa) wykonane wiewiórki na stole. Podziwia wszystkie prace. Zwraca szczególną uwagę na te prace, które są wykonane dokładnie. Zachęca dzieci do przeliczenia wszystkich wiewiórek. Po zajęciach N. organizuje w szatni wystawę dla rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Prowadzenie obserwacji przyrodniczych.
Dzieci prowadzą obserwacje przyrodnicze w ogrodzie. Wypowiadają się na temat zaobserwowanych zjawisk, np. jesiennych mgieł charakterystycznych o tej porze roku.
- Wykonywanie czynności porządkowych na terenie ogrodu. Zebranie liści dla jeża, pozostawienie orzeszka dla wiewiórki.

Miotelki, grabie, orzech włoski.

Dzieci zgarniają miotłkami piasek przy piaskownicy. Grabią liście. N. prosi o zebranie liści w wyznaczonym miejscu (dla jeża). Przed wyjściem z ogrodu dzieci zostawiają orzeszek dla wiewiórki.

III

- Zabawa rozwijająca mowę i pamięć – *Poszukiwane mieszkanie*.

Obrazki przedstawiające wybrane zwierzęta, np.: wiewiórkę, mysz, jeża, słuchawki telefoniczne (dwa pudełka połączone sznurkiem).

Dzieci losują po jednym obrazku przedstawiającym wybrane zwierzę. Kolejno dzwonią do N. – przekazują sobie słuchawki telefoniczne (dwa pudełka połączone sznurkiem) – i pytają o mieszkanie dla wybranego zwierzątka. Dziecko mówi: *Poszukuję mieszkania dla wiewiórki*. N. odpowiada: *Jest wolna dziupla na drzewie*. Dzieci przekazują słuchawkę koledze lub koleżance i zabawa toczy się dalej.

Inne przykłady:

Poszukuję mieszkania dla myszki. Jest wolna norka pod ziemią.

Poszukuję mieszkania dla jeża. Jest wolny stosik liści.

Kiedy dzieci dobrze zapamiętają nazwy domów poszczególnych zwierząt, rolę w zabawie można odwrócić.

- Utrwalenie materiału muzycznego z całego tygodnia.
- Zabawa ruchowa *Zwierzęta do pary*.

Po dwa takie same obrazki przedstawiające: bociana, srokę, wróbla, gawrona, jeża, sarnę, niedźwiedzia, zającą, wiewiórkę, lisa, borsuka, jelenia, kota.

Dzieci losują z koperty po jednym obrazku przedstawiającym wybrane zwierzę. N. daje sygnał do zabawy. (Jeśli liczba dzieci jest nieparzysta, N. włącza się do zabawy). Po pierwszym sygnale dzieci spacerują po sali i cały czas wymieniają się między sobą obrazkami. Po około minucie (na ponowny sygnał) dzieci zatrzymują się i patrzą uważnie na swoje kartoniki – sprawdzają, jakie zwierzęta są na ich obrazkach. Szukają dziecka z takim samym obrazkiem. Na znak odnalezienia pary stają obok siebie i unoszą obrazki w górę. Kiedy wszystkie dzieci odnajdą swoje pary, zabawa rozpoczyna się od nowa.

Październik, tydzień 3

Dzień 1

Co z czego otrzymujemy
Tajemnice wełnianych kłębków

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Wełniany rysunek</i> – układanie wzorów z wełny. Odnajdywanie produktów niepasujących do pozostałych, uzasadnianie swojego zdania. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.	IV 1 IV 11, IV 5 I 8
II. <i>Historia pewnej owieczki</i> – słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller <i>Zapomniany sweterek</i> . Cele: stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających wyzwalaniu empatii i rozwijaniu wrażliwości, poznawanie pochodzenia i wykorzystania wełny. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Wilk i owce</i> . Zbieranie liści i układanie z nich koła.	IV 2, IV 5 I 4, I 5, I 6
III. <i>Wesołe owieczki</i> – praca plastyczna. Wykonanie sylwety owieczki. Słuchanie piosenki <i>Na mlecznej rzece</i> . Rozmowa z dziećmi na temat piosenki. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Owieczki</i> .	I 7 IV 7 I 5

Cele główne

- stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających wyzwalaniu empatii i rozwijaniu wrażliwości,
- poznawanie pochodzenia i wykorzystania wełny.

Cele operacyjne

Dziecko:

- z uwagą słucha opowiadania, wskazuje przykłady właściwego zachowania w określonych sytuacjach,
- opowiada o pochodzeniu wełny, podaje nazwy części garderoby wykonanych z wełny.

Przebieg dnia

I

- *Wełniany rysunek* – praca grupowa. Układanie wzorów z wełny.
Taca lub koszyk, kolorowa wełna pocięta na kawałki, biały karton formatu A2.
Dzieci siedzą w kole. N. umieszcza w środku koła tacę (lub koszyk), na której (w którym) znajduje się kolorowa wełna pocięta na kawałki. Rozkłada biały karton formatu A2. Ukła-

da na nim pierwszy kawałek kolorowej wełny. Dzieci dokładają kolejno następne kawałki, starając się ułożyć z nich dowolny wzór. Kiedy praca zostanie skończona, dzieci wspólnie zastanawiają się, co ten wzór przypomina.

Karta pracy, cz. 1, nr 25

Dzieci:

- przyglądają się produktom, które stoją na półkach; wymieniają ich nazwy,
- skreślają produkt, który nie pasuje do pozostałych; uzasadniają swoje zdanie,
- mówią, z czego powstały pozostałe produkty na półkach,
- kończą za osobą dorosłą nazwy obrazków; wymieniają nazwy tych rzeczy, które lubią jeść.

Zestaw zabaw ruchowych nr 7 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Młynek*.

Tamburyn.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Pierwszy zespół tworzy koło. To młynek. Dzieci podają sobie ręce. Drugi zespół wchodzi do środka koła i siada skrzyżnie. To ziarenka kawy. N. zaczyna grać na tamburynie. Młynek obraca się – dzieci idą po obwodzie koła we wskazanym przez N. kierunku, a dzieci znajdujące się w środku wstają i obracają się dookoła własnej osi. Na przerwę w grze dzieci wracają do pozycji wyjściowych. Następuje zmiana ról.

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Sito*.

Mała piłka dla każdego dziecka, arkusz szarego papieru z wyciętym w środku otworem, plastikowy pojemnik.

Dzieci ustawiają się w rzędzie na wskazanej przez N. linii. Obok linii N. ustawia pojemnik z małymi piłkami. Staje w odległości trzech kroków od dzieci. Trzyma w ręce arkusz szarego papieru, w którym na środku jest wycięty otwór (sito). Dzieci kolejno rzucają piłkami, starając się trafić w środek otworu. Po zakończonej zabawie N. wspólnie z dziećmi liczy, ile piłek przedostało się przez sito. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Owieczki*.

Wycięte z papieru samoprzylepne emblematy w kształcie dzwonka (w różnych kolorach), występujące parami – dla każdego dziecka jeden emblemat, bębenek.

N. wymawia zaklęcie: *Abrakadabra, słoiki, beczki, zamieniam was w owieczki*. Zamienia dzieci w owieczki. Nakleja dzieciom wycięte z papieru samoprzylepne emblematy w kształcie dzwonka (w różnych kolorach). To ozdoby owieczek (każdy emblemat musi mieć swoją parę). Przy dźwiękach bębna owieczki poruszają się na czworakach po całej sali. Na przerwę w grze łączą się w pary zgodnie z kolorami dzwoneczków – dzieci siadają skrzyżnie obok siebie.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Drzewo*.

Tamburyn.

N. zaprasza dzieci na wycieczkę do lasu. Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze zatrzymują się. N. wskazuje ręką odpowiedni kierunek i wypowiada słowa: *Prawa – lewa, prawa – lewa, zamieniam wszystkich w drzewa*. Dzieci unoszą nad głowę ręce lekko ugięte w łokciach (tworzą koronę drzewa) i starają się stanąć na jednej nodze. Przez krótką chwilę utrzymują równowagę.

- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kłębek wełny*.

Kłębek wełny, skakanki.

N. układa ze skakanek wąską ścieżkę. Dzieli dzieci na dwa zespoły, które ustawiają się na przeciwko siebie, po przeciwnych stronach ścieżki. N. podaje kłębek wełny pierwszemu dziecku z wybranego zespołu. Dziecko toczy kłębek wełny do swojego kolegi stojącego po drugiej stronie ścieżki. Stara się zrobić to tak, aby kłębek dotarł do adresata i nie znalazł się

poza ścieżką. Po wykonaniu zadania staje na końcu swojego zespołu. W ten sam sposób kłębek toczy każde dziecko z pierwszego zespołu i z drugiego zespołu.

II

Zajęcia 1. Historia pewnej owieczki – słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller Zapomniany sweterek.

- Zabawa na powitanie – Kłębuszkowe pozdrowienia.

Kłębek wełny.

Dzieci siedzą w kole. N. toczy kłębek wełny w stronę wybranego dziecka, wypowiadając słowa: *Kłębek turlamy, pozdrowienia przesyłamy*. Dziecko, do którego była adresowana przesyłka, bierze kłębek do rąk, wypowiada te same słowa i przesyła kłębek do następnego dziecka. Zabawa kończy się, gdy wszystkie dzieci otrzymają pozdrowienia (kłębek znajdzie się w ich rękach).

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller Zapomniany sweterek.

Książka (s. 18–19) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– *O, nie! Tego nie włoży – oświadczyła Ada, obrzucając krytycznym spojrzeniem stary sweterek w paski. – Wszyscy w przedszkolu już go widzieli. Chcę nowy.*

Niestety, mama była nieugięta. – Masz pół szafy sweterków – oświadczyła i na poparcie swych słów sięgnęła na półkę, wyciągając granatowy sweterek od wujka, różowy od cioci Basi i czerwony od dziadka.

– Zobacz! Niektórych nie włożyłaś na siebie ani razu, a są naprawdę ładne. Prawdziwa dama potrafi tak komponować swoje stroje, że wciąż wyglądają na nowe. Do rozpinanego sweterka możesz włożyć białą bluzeczkę i spódniczkę w kwiatki albo bluzkę i spodnie. W ten sposób masz dwie zupełnie inne kreacje.

– Mnie bardziej podoba się ta ze spódniczką – wtrącił się tato, który właśnie stanął w drzwiach. – A tak w ogóle to najładniej było ci w sweterku, który wydzierała dla ciebie babcia.

– W którym? W którym? – dopytywała się Ada.

– No w tym... nie bardzo pamiętam, co na nim było... – zafrasował się tato.

Na szczęście mama pamiętała i po chwili szukania wyciągnęła z szafy śliczny zielony sweterek z siedzącą w dziupli kolorową sówką.

– Całkiem o nim zapomniałam – zmartwiła się Ada.

– No to masz swój „nowy” sweterek – uśmiechnęła się mama. – Nie wiem tylko, czy nie będzie już za mały. Tak szybko rośniesz...

Ada natychmiast włożyła sweterek i o mało się nie rozpląkała, bo rękawy faktycznie okazały się za krótkie.

– Może babci zostało trochę zielonej wełny i zgodzi się dorobić eleganckie mankiety do twojego zapomnianego sweterka – pocieszyła ją mama.

– O wilku mowa... – zaśmiał się tato i poszedł otworzyć babci, która właśnie postanowiła odwiedzić swe wnuki.

– Oczywiście, że dorobię ci te rękawki! – obiecała, słysząc o kłopotach Ady. – Zawsze chowam w szufladzie resztki materiałów, włóczek, koronek. Nauczyła mnie tego moja mama, a twoja prababcia, która z takich „resztek” zawsze potrafiła wyczarować coś niezwykłego. Kiedyś, gdy domagałam się nowego sweterka, opowiedziała mi bajkę o nieszczęśliwej owieczce.

– Dlaczego nieszczęśliwej? – zapytała Ada, sadowiąc się na babcinych kolanach.

– Bo właścicielka tej owieczki była wielką strojnisią i bez przerwy strzygła biedne zwierzątko do gołej skóry, aby mieć wełnę na wciąż nowe ubrania – zaczęła opowiadać babcia. – Wszystkie baranki śmiały się z „golasa”, a na dodatek owieczce było strasznie zimno. W końcu uciekła

od niedobrej gospodyni. Było mi jej okropnie żal, więc postanowiłam, że ja taka zachłanna nie będę i zadowolę się tymi sweterkami, które już mam.

– Ja też tak zrobię – obiecała Ada i pogłaskała kolorową sowę na starym zielonym sweterku.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 18–19) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- Dlaczego Ada nie chciała iść do przedszkola w sweterku w paski?
- Od kogo Ada dostała sweterek z sową?
- Dlaczego na nią nie pasował?
- Kto opowiedział babci bajkę o smutnej owieczce?
- Czego nauczyła babcię i Adę bajka o smutnej owieczce?

- Zabawa ruchowa Owieczki na łące.

Mały dzwoneczek.

Dzieci są owieczkami. Poruszają się na czworakach w różne strony. Na dźwięk dzwoneczka ustawiają się przed N. jedno za drugim.

Karta pracy, cz. 1, nr 26

Dzieci:

- wypowiadają się na temat pochodzenia wełny,
- ozdabiają rysunek swetra według własnych pomysłów,
- wymieniają nazwy przedstawionych na rysunkach części garderoby, dzielą je rytmicznie (na sylaby),
- nazywają kolory poszczególnych części garderoby.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Wilk i owce*.

Szarfa.

N. wyznacza za pomocą szarfy teren do zabawy (łąkę, na której pasą się owieczki, i zagrodę, do której wracają wieczorem). Za pomocą wyliczanki wybiera jedno dziecko, które będzie wilkiem. Wilk staje z boku, pośrodku drogi między łąką a zagrodą, i obserwuje owieczki, które jedzą trawę na łące. N. staje naprzeciwko owieczek. Na hasło: *Owce – do zagrody!* owieczki starają się jak najszybciej wrócić do zagrody, a wilk stara się złapać jak największą liczbę owieczek. (Za złapaną uważa się każdą dotkniętą przez wilka owieczkę). Złapane owieczki stają z boku i obserwują dalszy przebieg zabawy.

- Zbieranie liści i układanie z nich koła.

Trzy kosze z naturalnymi, dużymi liśćmi, szarfy w trzech kolorach.

N. dzieli dzieci na trzy zespoły. Każdy zespół oznacza szarfami w innym kolorze i daje mu kosz z liśćmi. N. ogłasza konkurs na ułożenie koła z liści. Wygra ten zespół, który zrobi to najszybciej i najdokładniej. Na hasło: *Układamy koła z liści*, dzieci rozpoczynają układanie kół. Dzieci z zespołu, który skończy, podnoszą ręce do góry. N. ogłasza zwycięzcę. Oceniając wykonanie zadania, bierze pod uwagę nie tylko czas, ale także dokładność.

III

- *Wesołe owieczki* – praca plastyczna. Wykonanie sylwety owieczki.

Dla każdego dziecka: kartka A4 w dowolnym kolorze, z narysowanym konturem owieczki, klej, kredki i – do wyboru – na tackach kawałki białej wełny, wata, biała krepina, płatki kosmetyczne.

Dzieci siedzą przy stolikach. N. wręcza im kartki, na których są narysowane kontury owieczki. Na tackach umieszcza kawałki białej wełny, watę, białą krepinę, płatki kosmetyczne oraz klej. Dzieci przyklejają na tułowi, głowie, łapach i ogonie owieczki dowolny materiał (we-

dług własnego wyboru). Dorysowują kredkami brakujące elementy. Z pomocą N. organizują dla rodziców wystawę wykonanych prac.

- Słuchanie piosenki *Na mlecznej rzece* (sł. i muz. K. Gowik) – w wykonaniu N. lub jej nagrania na płycie CD. Rozmowa z dziećmi na temat piosenki. Określenie charakteru melodii (smutna, wesoła, pogodna).

Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

Pły - nie so - bie mle - czna rze - ka i py - szno - ści nie - sie z mle - ka:
ma - sło, se - rek, cze - ko - lad - ki, ba - to - ni - ki, mle - czne żel - ki, ze śmie - tan - ką jo - gur - ci - ki.
Lecz naj - waż - niej - sze dla o - chłó - dy i dla zgo - dy to są py - szne lo - dy!
lo - dy! Pa - ram - pam - pam. Pa - ram - pam - pam. To są py - szne
lo - dy! Pa - ram - pam - pam. Pa - ram - pam - pam. To są py - szne lo - dy!

- I. *Płynie sobie mleczna rzeka
i pyszności niesie z mleka:
masło, serek, czekoladki, batoniki,
mleczne żelki, ze śmietanką jogurciki.
Lecz najważniejsze dla ochłody i dla zgody
to są pyszne lody!* } bis

Ref.: *Pa-ram-pam-pam.
Pa-ram-pam-pam.
To są pyszne lody!* } bis

- II. *Płynie rzeka tuż przy łące,
na niej statek cały w mące.
Z mąki chlebek i pierożki, i bułeczka,
naleśniki, pączki, pizza i ciasteczka.
Lecz najważniejszy – pyszny, wielki,
kolorowy – tort urodzinowy!* } bis

Ref.: *Pa-ram-pam-pam.
Pa-ram-pam-pam.
Tort urodzinowy!* } bis

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Owieczki* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. <i>Mleczne zwierzęta</i> – kolorowanie rysunków zwierząt. Zapoznanie z produktami pochodzącymi z mleka. Wyszukiwanie zdjęcia do nazwy podanej przez N. Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Sito</i> .	I 7 IV 2, IV 18 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające – piosenka <i>Na mlecznej rzece</i> . Cele: łączenie ruchu z piosenką, kształtowanie poczucia rytmu. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Ogon owcy</i> . <i>Wyspa skar-bów</i> – zabawy w piaskownicy.	IV 7 I 4, I 5, I 6, II 10
III. <i>Gorące mleko</i> – ćwiczenia oddechowe. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Smaczne lody</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Drzewo</i> .	I 9 IV 7 I 5

Cele główne

- łączenie ruchu z piosenką,
- kształtowanie poczucia rytmu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- śpiewa piosenkę i ilustruje ją ruchem,
- maszeruje w rytm muzyki.

Przebieg dnia

I

- *Mleczne zwierzęta* – kolorowanie rysunków zwierząt.
Rysunki do kolorowania (przedstawiające krowę, owcę, kozę) dla każdego dziecka, kredki.
N. układa na stoliku rysunki do kolorowania (przedstawiające krowę, owcę lub kozę) oraz kredki. Dzieci wybierają jeden rysunek i go kolorują. Starają się nie wychodzić poza wyznaczoną linię.
- Zapoznanie z produktami pochodzącymi z mleka. Wyszukiwanie zdjęcia do nazwy podanej przez N.
Przezroczysta butelka z mlekiem, papierowe talerzyki jednorazowe, masło, ser biały i ser żółty, jogurt, śmietana.
Dzieci siedzą przy stole. N. ustawia na stole przezroczystą butelkę z mlekiem, a dokoła niej talerzyki, na których umieszcza kawałeczki masła, sera białego, sera żółtego, po łyżeczce jogurtu i śmietany. Wyjaśnia dzieciom, że jest to mleczna rodzina. Każdy z tych produktów powstaje z mleka. Dzieci podają nazwy mlecznych produktów. Następnie N. podaje nazwę jednego z produktów, a wybrane dziecko go wskazuje.

Po śniadaniu lub w jego trakcie N. może zorganizować degustację produktów mlecznych, upewniając się przedtem, czy nie ma w grupie dziecka uczulonego na laktozę. Dzieci mogą opisywać swoje wrażenia smakowe, węchowe, mogą wybrać produkt, który im najbardziej smakuje.

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Sito* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające – piosenka *Na mlecznej rzece* (przewodnik, cz. 1, s. 114).

- Marsz po okręgu. Reagowanie na zmiany akompaniamentu.

Drewienka.

N. gra na drowienkach:

miarowe uderzenia

szybsze uderzenia

przerwa w muzyce

zdecydowane uderzenia w wolnym tempie

Dzieci:

maszerują,

biegają na palcach,

wykonują zwrot w tył,

podskakują obunóż.

- Zabawa doskonaląca poczucie rytmu – *Podskok, obrót, tupnięcie*.

Grzechotki, kastaniety, drowienka dla połowy dzieci.

Dzieci są podzielone na dwa zespoły. Zajmują miejsca po przeciwnych stronach dywanu, twarzami do siebie. Każdy zespół jest podzielony na trzy grupy. Pierwszy zespół otrzymuje instrumenty, drugi zespół reaguje ruchem.

I grupa – dzieci grające na grzechotkach – odpowiadająca im grupa w drugim zespole miarowo klaszcze.

II grupa – dzieci grające na kastanietach – odpowiadająca im grupa w drugim zespole miarowo tupie.

III grupa – dzieci grające na drowienkach – odpowiadająca im grupa w trzecim zespole uderza dłońmi o uda.

N. wskazuje kolejne grupy lub grupy działające równocześnie. Następnie zespoły zamieniają się rolami.

- Zabawa pobudzająco-hamująca *Czarodziejskie wyspy*.

Tamburyn lub drowienka, obręcze dla połowy dzieci.

Dzieci maszerują parami w rytmie ćwierćnut między rozłożonymi na podłodze obręczami. Przy rytmie ósemek dzieci biegają.

Na hasło: *Czarodziejskie wyspy*, każda dwójka zajmuje miejsce w najbliższej leżącej obręczy.

- Utrwalanie piosenki *Na mlecznej rzece*.

Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Na mlecznej rzece*. Utrwalenie refrenu piosenki.

Wykonywanie fragmentów piosenki głośno, cicho oraz w różnym tempie.

- Zabawa przy piosence *Na mlecznej rzece*.

Drowniane łyżki dla każdego dziecka (dzieci mogą też grać dłońmi), biały materiał lub szarfa, krzeselka.

Krzeselka są rozstawione w sali w formie szachownicy. Na każdym krzeselku leży para drownianych łyżek. Dzieci są ustawione jedno za drugim, trzymają w prawych dłoniach biały materiał – mleczną rzekę.

I. *Płynie sobie mleczna rzeka
i pyszności niesie z mleka:
masło, serek, czekoladki, batoniki,
mleczne żelki, ze śmietanką jogurciki.
Lecz najważniejsze dla ochłody i dla zgody
to są pyszne lody!*

Repetycja

Dzieci:

maszerują między krzeselkami (płynie mleczna rzeka),

puszczają materiał, zajmują miejsca przy krzeselkach,

grają na łyżkach w rytmie melodii,

Ref.: *Pa-ram-pam-pam.*

Pa-ram-pam-pam.
To są pyszne lody!

grają na łyżkach (stukają dłońmi)
w rytmie ćwierćnut,

II. *Płynie rzeka tuż przy łące,*
na niej statek cały w mące.

Z mąki chlebek i pierożki, i bułeczka,
naleśniki, pączki, pizza i ciasteczka.
Lecz najważniejszy – pyszny, wielki,
kolorowy – tort urodzinowy!

podnoszą materiał i, jak podczas
pierwszej
zwrotki, przemieszczają się między
krzesłkami,

Repetycja

grają na łyżkach w rytmie melodii,

Ref.: *Pa-ram-pam-pam.*
Pa-ram-pam-pam.
Tort urodzinowy!

grają na łyżkach w rytmie ćwierćnut.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Ogon owcy*.

Gwizdek, szarfa dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom szarfy. Wypowiada słowa: *Abrakadabra, czary już gotowe. Stoją przede mną owce kolorowe*. Dzieci (owce) wsuwają szarfy (ogony) z tyłu pod ubrania (np. częściowo chowają je za pasek lub za spodnie) w taki sposób, aby chociaż kawałek szarfy był widoczny dla innych dzieci. Na sygnał N., np. gwizdek, swobodnie poruszają się po wyznaczonym do zabawy terenie, starając się zebrać jak najwięcej ogonków. Dzieci, które stracą szarfę, odchodzą na bok i razem z N. obserwują dalszy przebieg zabawy. Wygrywa osoba, która nie straci szarfy.

- *Wyspa skarbów* – zabawy w piaskownicy.

Zabawki do piaskownicy.

Dzieci ustawiają się tyłem, dookoła piaskownicy. Zamykają oczy. N. zakopuje w piaskownicy różne przedmioty (np.: foremki, grabki itp.). Na sygnał N., np. klaśnięcie, dzieci się odwracają. N. wybiera np. czworo dzieci (stosownie do wielkości piaskownicy), które wchodzi do piaskownicy, kopią łopatkami i starają się odnaleźć jak najwięcej ukrytych przedmiotów. Kiedy je odnajdą, zabawa zaczyna się od początku – z tym, że to dzieci teraz zakopują foremki i wskazują kolegów, którzy mają je odnaleźć.

III

- *Gorące mleko* – ćwiczenia oddechowe.

Miseczki jednorazowe.

N. ustawia przed dziećmi miseczki jednorazowe. Dzieci wyobrażają sobie, że jest w nich gorące mleko. Dmuchają na miseczki ciągłym strumieniem tak mocno, aby przesunęły się na stole w inne miejsce – *studzą mleko*. N. opowiada o wartościach odżywczych mleka i zachęca do jego systematycznego spożywania.

Zabawa orientacyjno-porządkowa *Smaczne lody*.

Szarfy w trzech kolorach (zielonym, żółtym, czerwonym) dla każdego dziecka, nagranie piosenki z płyty CD, odtwarzacz CD.

Dzieci:

- z zielonymi szarfami to lody pistacjowe,
- z żółtymi szarfami to lody waniliowe,
- z czerwonymi szarfami to lody truskawkowe.

Dzieci maszerują w rytmie piosenki po okręgu. Podczas przerwy w muzyce wykonują następujące zadania:

- jedno uderzenie w bębenek – lody pistacjowe zamieniają się miejscami,
- dwa uderzenia w bębenek – lody waniliowe zamieniają się miejscami,
- trzy uderzenia w bębenek – lody truskawkowe zamieniają się miejscami,
- cztery uderzenia – wszystkie dzieci zamieniają się miejscami.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Drzewo* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

N. przygotowuje pomoce do jutrzejszych zajęć matematycznych. Wycina z kolorowego papieru, np. w kolorze srebrnym, koła (monety) – po cztery dla każdego dziecka, z żółtego papieru – sto kół (bułek), a z brązowego papieru – sto prostokątów (chlebów). Prostokąty powinny być zaokrąglone na końcach. Przygotowuje dwa kartoniki: jeden z naklejonym na środku srebrnym kołem, a drugi z naklejonymi dwoma srebrnymi kołami.

Październik, tydzień 3

Dzień 3

Co z czego otrzymujemy

Skąd się bierze mąka?

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Oglądanie zdjęć przedstawiających kłosa: pszenicy, jęczmienia, żyta i owsa, opisywanie ich cech charakterystycznych. <i>Ziarnko do ziarnka</i> – rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Młynek</i> .	IV 9, IV 18 I 7 I 5
II. <i>W piekarni</i> – zajęcia matematyczne. Cele: zapoznanie z etapami powstawania mąki, właściwe posługiwanie się monetami w zabawie. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem współzawodnictwa – <i>Wyścigi do młyna</i> . Gra <i>Kucanki</i> – zabawy piłką.	IV 15, IV 17 I 4, I 5
III. Zabawy badawcze – poznawanie właściwości mąki. Wykonanie doświadczenia z użyciem mąki ziemniaczanej. Wspólne śpiewanie piosenki <i>Na mlecznej rzece</i> .	IV 13 IV 7 IV 7

Cele główne

- zapoznanie z etapami powstawania mąki,
- właściwe posługiwanie się monetami w zabawie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia (z pomocą N.) poszczególne etapy powstawania mąki,
- rozumie, do czego służą pieniądze w gospodarstwie domowym.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie zdjęć przedstawiających kłosa: pszenicy, jęczmienia, żyta i owsa, opisywanie ich cech charakterystycznych.

Zdjęcia przedstawiające kłosa: pszenicy, jęczmienia, żyta i owsa.

N. układa na stole zdjęcia podstawowych zbóż: pszenicy, jęczmienia, żyta i owsa. Dzieci oglądają je i wspólnie z N. starają się określić ich cechy charakterystyczne (np.: kolor, wielkość, sposób ułożenia ziaren). Jeśli dzieci miały możliwość obserwowania rosnących zbóż w ich naturalnym środowisku, opowiadają o tym. N. zwraca uwagę na to, aby podczas wypowiedzi dzieci utrzymywały z nim kontakt wzrokowy.

- *Ziarnko do ziarnka* – rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Biała kartka dla każdego dziecka, ziarna zbóż: pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa, butelki lub plastikowe pojemniki z małymi otworami.

N. układa na stole przed każdym dzieckiem białą kartkę. Następnie umieszcza na niej kilkanaście ziaren wybranego zboża. Dzieci chwytają palcami pojedyncze ziarna i wkładają je do butelek lub pojemników z małymi otworami.

- Wykonanie przez N. zwrotek piosenki *Na mlecznej rzece* (przewodnik, cz. 1, s. 114).
Dzieci śpiewają refren. Kończą fragmenty piosenki śpiewane przez N.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Młynek* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

II

Zajęcia 1. W piekarni – zajęcia matematyczne.

- Wprowadzenie do zajęć.

Mąka, mały worek (nieprzezroczysty), przezroczyste naczynie.

Dzieci siedzą w kole. N. kolejno podaje im worek, w którym znajduje się mąka. Dzieci wkładają ręce do środka worka i zgadują, co znajduje się w środku (bez zaglądania do worka). Następnie N. ustawia na stoliku przezroczyste naczynie wypełnione mąką pszenną. Pyta dzieci, co to jest.

- Zapoznanie z procesem powstawania mąki.

Zdjęcia przedstawiające różne etapy powstawania mąki (m.in.: przedstawiające zboże na polu, młyn).

N. pyta dzieci, skąd się bierze mąka. Następnie, wykorzystując zdjęcia, przedstawia etapy jej powstawania. Prosi o policzenie znajdujących się na tablicy zdjęć, a następnie o wskazanie pierwszego i drugiego zdjęcia oraz nazwanie miejsca, które jest na nim przedstawione (pole, młyn).

Mąka powstaje ze zmielonych ziaren zbóż. Rolnik zbiera zboże na polu, a potem zawozi je do młyna. Tam zboże jest oczyszczane, czyli przesiewane przez sita. Usuwane są z niego różne zanieczyszczenia, np. kawałki chwastów, które rosły na polu. Czasem zboże wymaga również suszenia, bo zostało zebrane np. po opadach deszczu. Potem czyste już zboże jest mielone raz lub kilka razy – tak powstaje mąka. Pakowana jest do worków i przewożona np. do sklepów lub do piekarni.

Mąkę można otrzymać także np. z ryżu (poprzez zmielenie jego ziaren). Powstaje wtedy mąka ryżowa. Mąkę można również otrzymać z ziemniaków (to tzw. mąka ziemniaczana) lub z nasion kukurydzy (to mąka kukurydziana).

Warto, aby N. pokazał dzieciom film edukacyjny o powstawaniu chleba.

Materiał dostępny na płycie *Nowe Przygody Olka i Ady*. Filmy i słuchowiska.

- Zapoznanie z różnymi rodzajami pieczywa.

Zdjęcia przedstawiające pieczywo różnego rodzaju.

N. wyjaśnia dzieciom, że mąkę wykorzystuje się do pieczenia różnego rodzaju pieczywa. Pokazuje zdjęcia. Dzieci nazywają znane im gatunki pieczywa.

- Zabawa w sklep – *Zakupy w piekarni.*

Tacki papierowe dla każdego dziecka, koła (monety) wycięte z kolorowego papieru, np. w kolorze srebrnym (po cztery dla każdego dziecka), dwa kartoniki: jeden z naklejonym na środku srebrnym kołem, a drugi z naklejonymi dwoma srebrnymi kołami, dwa kosze wiklinowe, sto wyciętych z żółtego papieru kół (bułek), sto wyciętych z jasnobrązowego papieru prostokątów (chlebów) – mogą być one zaokrąglone na końcach, aby lepiej przypominały kształt chleba.

N. organizuje zabawę w sklep. Przygotowuje stół i ustawia na nim dwa wiklinowe kosze: w jednym znajdują się wycięte z żółtego papieru koła (bułki), a w drugim wycięte z jasnobrązowego papieru prostokąty (chleby). Rozdaje dzieciom po cztery koła wycięte z papieru kolorowego, np. w kolorze srebrnym (monety). Obok pierwszego kosza umieszcza kartonik z naklejonym na nim jednym srebrnym kołem, a obok drugiego kosza – kartonik z dwoma takimi kołami (cenami). Wyjaśnia dzieciom, że za chwilę każde z nich pójdzie do piekarni kupić pieczywo. Za jedną bułkę musi zapłacić jedną monetą, a za chleb – dwie monety. Może kupić tyle pieczywa, ile chce, ale do dyspozycji ma tylko cztery monety. N. siada za ladą (stółkiem). Jest sprzedawcą. Dzieci ustawiają się w kolejce. Kupują pieczywo. Następnie siadają w kole i układają zakupy na tacach – jeden towar obok drugiego. Kiedy wszystkie dzieci kupią pieczywo, N. siada z nimi w kole i prosi, aby kolejno poinformowały, co udało im się kupić za cztery monety. Zwraca uwagę na to, że chociaż każdy miał tyle samo monet, to nie wszystkie dzieci kupiły to samo. Jedno dziecko kupiło np. dwie bułki i chleb, drugie dziecko – cztery bułki, trzecie – dwa chleby, a czwarte – jedną bułkę i zostawiło sobie resztę monet. Następnie prosi, aby dzieci kolejno policzyły swoje zakupy i pokazały wynik na palcach. Jeśli w grupie znajduje się dziecko, które nie wydało wszystkich monet, N. liczy, ile mu zostało, i informuje o tym inne dzieci.

Dzieci mogą zamienić się miejscami w kole i liczyć zakupy innego dziecka. Mogą również kontynuować zabawę w sklep według własnych pomysłów.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem współzawodnictwa – *Wyścigi do młyna.*

Pachołki lub kijki, gwizdek.

N. ustawia na wyznaczonym terenie pachołki lub kijki. Oznacza linie – startu i mety. Dzieci ustawiają się parami. Tworzą dwa rzędy. Na sygnał N. – gwizdek – dzieci (które są samochodami) pokonują kolejno slalomem wyznaczoną trasę. Wygrywa rząd, który pierwszy zakończy bieg.

- Gra *Kucanki* – zabawy piłką.

Piłka.

Dzieci stoją na obwodzie koła, a N. w jego środku. N. rzuca piłkę do wybranego dziecka. Jeśli dziecko nie złapie piłki, zostaje zaczarowane – musi kucnąć. Zostaje odczarowane dopiero wtedy, gdy złapie piłkę.

Kiedy dzieci dobrze zrozumieją zasady zabawy, do środka wchodzi wybrane przez N. dziecko i przejmuje jego rolę. Po kilku rzutach wybiera swojego następcę.

III

- Zabawy badawcze – poznawanie właściwości mąki.

Różne rodzaje mąki: ziemniaczana, pszenna, razowa, kukurydziana, plastikowe talerzyki jednorazowe, szkła powiększające, 4 przezroczyste naczynia z wodą (np. przezroczyste kubki jednorazowe) i 4 łyżeczki – dla każdego zespołu.

N. dzieli dzieci na zespoły. Na stolikach, na talerzykach przygotowuje różne rodzaje mąki oraz szkła powiększające.

Dzieci: dotykają palcami i wachają każdy rodzaj mąki, opisują swoje wrażenia; porównują kolor i grubość mąki; wsypują łyżeczkę każdego rodzaju mąki do przezroczystego naczynia; sprawdzają, czy mąka rozpuszcza się w wodzie.

Mąka pszenna jest otrzymywana z ziaren pszenicy. Im lepiej zmielone ziarno, tym jest jaśniejsza i lżejsza. Nie jest ona najzdrowsza. Mąka ziemniaczana powstaje z bulw ziemniaków. Ma postać sypkiego, matowego, białego proszku. Kiedy ściśnie się ją w dłoni, wydaje charakterystyczny chrzęst. Nie pachnie. Mąkę kukurydzianą otrzymuje się z kukurydzy. Jest żółta i mialka. Mąka razowa powstaje z jednorazowego zmielenia np. pszenicy, orkisz lub żyta. Jest ciemna, gruba i bardzo zdrowa.

- Wykonanie doświadczenia z użyciem mąki ziemniaczanej.

Dla każdego zespołu: plastikowa miska, piłeczka do ping-ponga, około 2/3 plastikowego kubka wody (odpowiednik 2/3 szklanki), plastikowy kubek wypełniony mąką (szklanka), łyżka, plastikowa słomka dla każdego dziecka.

Dzieci wsypują mąkę do miski. Następnie powoli dolewają wodę, cały czas mieszając ręką powstającą substancję (konsystencja powinna przypominać gęstą śmietanę – zawsze powinno być użyte więcej mąki niż wody). Bawią się substancją: mieszają ją powoli ręką, uderzają pięścią, zanurzają w niej powoli słomkę, piłeczkę do ping-ponga, szybko wkładają piłeczkę do substancji. Obserwują, co się dzieje. Próbuje ugnieść kulkę, nakładają substancję na dłoń i obserwują, jak z niej ścieka.

Im mocniej ugniata się substancję, tym jest ona twardsza. Dlatego, gdy uderzymy w nią dłonią, nie rozchlapie się na boki, tylko stawi opór. Jeśli natomiast nasze ruchy będą powolne, bez problemu pozwoli nam się ugniatać na różne sposoby.

- Wspólne śpiewanie piosenki *Na mlecznej rzece* (przewodnik, cz. 1, s. 114). Dzieci śpiewają refren. Kończą fragmenty piosenki śpiewane przez N.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wypowiadanie się na temat doświadczeń związanych z przygotowywaniem przetworów na zimę. Zabawa matematyczna <i>W spiżarni</i> . Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Owieczki</i> .	IV 2 IV 15 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 4. Cele: rozwijanie sprawności ruchowej, rozwijanie orientacji przestrzennej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Kręte ścieżki</i> . Rozpoznawanie wielkości ptaka po śladach.	I 5, I 8 I 4, I 5, I 7
III. <i>Brakujące słowa</i> – zabawa rozwijająca pamięć i koncentrację uwagi. Zabawa przy piosence <i>Na mlecznej rzece</i> . Zabawa ruchowa z chustą animacyjną – <i>Zabawa kolorami</i> .	IV 6 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie sprawności ruchowej,
- rozwijanie orientacji przestrzennej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych,
- układa obręcz według polecenia N.

Przebieg dnia

I

- Opisywanie zawartości słoików z przetworami. Utrwalanie nazwy *spiżarnia*.
Słoiki z różnymi przetworami (np.: ogórkami kiszonymi, kompotem z truskawek, dżemem (np. truskawkowym), konfiturą (np. ze śliwek), kompotem (np. z wiśni), papryką marynowaną, grzybami marynowanymi itp.).
N. ustawia na stole słoiki z różnymi przetworami. Wyjaśnia, że przyniósł wszystkie te zapasy ze swojej spiżarni. Pyta, co to jest spiżarnia i po co ludzie przygotowują zapasy na zimę. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Następnie prosi dzieci, aby rozpoznawały i nazywały zawartość słoików. Proponuje umieszczenie wszystkich słoików z przetworami w kąciку przyrody.
- Zabawa matematyczna – *W spiżarni*.
4 tace plastikowe, biała kartka z narysowaną półką, cztery sylwety słoików wycięte z papieru kolorowego (dla każdego dziecka).
N. rozdaje dzieciom białe kartki z narysowaną półką oraz ułożone na tacach sylwety słoików (wycięte z papieru kolorowego). Wydaje dzieciom polecenia, np.: *Ustaw na półce trzy sylwety słoików, jedną obok drugiej. Pokaż na palcach, ile sylwet słoików stoi na półce. Odlóż na bok jedną sylwetę. Ile sylwet słoików widzisz teraz na półce?* Liczba ustawianych, dodawanych i odejmowanych sylwet słoików zależy od umiejętności dzieci. Każde dziecko liczy w dostępnym sobie zakresie.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Owieczki* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 4.

Obręcze w czterech kolorach (jedna obręcz dla każdego dziecka), bębenek.

- Wprowadzenie do zajęć.
Dzieci maszerują po obwodzie koła. N. wręcza każdemu dziecku jedną obręcz. Dziecko, biorąc obręcz z rąk N., podaje nazwę jej koloru, dzieląc ją rytmicznie (na sylaby).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zapamiętaj kolor*.
Obręcze leżą na podłodze. Dzieci stoją w środku obręczy. N. prosi, aby spojrzeli na swoje obręcze i zapamięтали ich kolory. Na sygnał N. – dźwięk bębna – dzieci wychodzą z obręczy i poruszają się zgodnie z wygrywanym przez N. rytmem. Na przerwę w grze N. wymienia nazwę jednego z kolorów obręczy, np. niebieski. Dzieci, które mają obręcz w tym kolorze, wracają do nich i stoją w ich środku. Pozostałe dzieci kucają w tym miejscu, w którym się zatrzymały. Zabawę powtarzamy kilka razy, ale podczas kolejnych przerw N. wymienia nazwy innych kolorów obręczy.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Zaglądamy w okienka*.
Obręcze leżą na podłodze, na pewnej odległości od siebie. Dzieci wchodzi do środka obręczy. Stoją z wyprostowanymi plecami, ręce mają opuszczone wzdłuż tułowia. Na sygnał N. – uderzenie w bębenek – schylają się, chwytają obręcz oburącz i podnoszą je do góry. Zaglądają w okienka (głowa uniesiona do góry), starają się utrzymać równowagę.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Myszki w młynie*.
Dzieci są myszkami. Stoją w środku obręczy. Odwiedziły młyn w poszukiwaniu ziarenek zboża, ale nic nie znalazły. Gdy myszki usłyszą dźwięk bębna, wszystkie opuszczają młyn i poruszają się na czworakach między obręczami. Poszukują innego miejsca, gdzie być może znajdują ziarenka. Na przerwę w grze wchodzi do najbliższych obręczy.
- Ćwiczenia tułowia – *Studzimy mleko*.
Dzieci stoją w małym rozkroku. Obręcze układają na podłodze, przed sobą. Obie ręce, wyprostowane w łokciach, wyciągają w przód (ręce są nad obręczą). Na sygnał N. – jedno uderzenie w bębenek – wykonują skrety tułowia w jedną i w drugą stronę. Starają się robić to na tyle szybko, aby poczuć powiew powietrza (studzą mleko, które znajduje się w garnku, czyli w obręczy). Na sygnał N. – dwa uderzenia w bębenek – wracają do pozycji wyjściowej.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Droga między kałuzami*.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Członkowie pierwszego zespołu układają swoje obręcze na podłodze jedna obok drugiej. Członkowie drugiego zespołu układają obręcz naprzeciwko – w taki sposób, aby między nimi powstała wąska ścieżka. Następnie wszystkie dzieci ustawiają się przed ścieżką w rzędzie. Kolejno przechodzą przez ścieżkę stopa za stopą. Starają się nie nadepnąć na żadną obręcz.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci maszerują po obwodzie koła, licząc do czterech. Obręcz trzymają w jednej ręce. Na *cztery* podnoszą do góry rękę bez obręczy. Następnie odkładają obręcz we wskazane przez N. miejsce.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Kręte ścieżki*.
Kreda.
N. rysuje na ziemi lub na chodniku spiralną linię (taką jak muszle ślimaków). Linie muszą znajdować się w takiej odległości od siebie, aby dzieci mogły swobodnie chodzić między liniami spirali. Dzieci stoją na początku linii i idą do jej końca. Następnie zatrzymują się i wracają z powrotem.

- Rozpoznawanie wielkości ptaka po śladach.
Ślady ptaków (małe i duże) narysowane na tekturkach (na jednej tekturce znajdują się ślady małego ptaka lub dużego ptaka).

N. układa w różnych miejscach w ogrodzie (tylko na terenie przeznaczonym do zabaw grupy) ślady ptaków (małe i duże) narysowane na tekturkach. Dzieci je odnajdują. Rozpoznają, czy pozostawione ślady należą do małego ptaka, czy do dużego ptaka.

III

- Zabawa *Dopowiadamy słowa* – rozwijająca pamięć i koncentrację uwagi.

Zdjęcia różnych produktów spożywczych (opcjonalnie).

Dzieci siedzą w kole. N. rozpoczyna zabawę, mówiąc: *Kupię w sklepie chleb*. Dziecko siedzące po jego prawej stronie powtarza to zdanie, dodając kolejną rzecz, którą chciałoby kupić, np. *Kupię w sklepie chleb, bułki*. Kiedy zostaną wymienione trzy produkty, które dzieci chcą kupić, kolejne dzieci powtarzają już tylko całe zdanie, nie dodając nowych słów, albo N. proponuje inne zdanie. N. może, w zależności od umiejętności dzieci, zmniejszyć lub zwiększyć liczbę dopowiadanych przez nie słów.

Aby dzieci lepiej zrozumiały zadanie, N. może przygotować zdjęcia, np. różnych produktów, które można kupić w sklepie. Dzieci powtarzają zdanie, wybierają obrazek, układają go w środku koła i wypowiadają całe zdanie, dodając na końcu nazwę wybranego produktu.

- Zabawa przy piosence *Na mlecznej rzece* (przewodnik, cz. 1, s. 114).
- Zabawa ruchowa z chustą animacyjną – *Zabawa kolorami*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu w żywym tempie, chusta animacyjna.

N. z pomocą dzieci rozkłada na środku sali kolorową chustę animacyjną. Włącza nagranie utworu w żywym tempie. Dzieci biegają jedno za drugim dookoła chusty. Na przerwę w muzyce N. wymienia nazwy dwóch dowolnych kolorów, np. żółty i czerwony. Dzieci wchodzą na chustę i ustawiają się na jej odpowiednich częściach, czyli np. na kolorach żółtym i czerwonym (do wyboru). Jeśli na chuście nie ma koloru wymienionego przez N., dzieci pozostają poza chustą – nie wchodzą na nią.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Przygotowanie pomocy do zajęć – darcie kolorowej bibuły na małe elementy. Poznanie i nazywanie rzeczy, które powstały ze ściętych drzew. Zabawa z elementem równowagi – <i>Drzewo</i> .	I 7 IV 2, IV 9 I 5
II. <i>Jesienne drzewo</i> – zajęcia plastyczne inspirowane wierszem I. Fabiszewskiej <i>Dbajmy o drzewa</i> . Cele: rozwijanie sprawności manualnej, poznanie znaczenia drzew w przyrodzie. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem rzutu – <i>Szyszką do kosza</i> . Oglądanie kory drzew przez lupy i szkła powiększające.	IV 1 IV 18 I 4, I 5 II 11, IV 13
III. Rozpoznawanie dźwięków wydawanych podczas gniecenia różnego rodzaju papieru. Zabawa <i>Jaka to melodia?</i> Zabawa z elementem rzutu i celowania – <i>Sito</i> .	IV 13 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie sprawności manualnej,
- poznanie znaczenia drzew w przyrodzie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wykonuje pracę na temat: *Jesienne drzewo* (według instrukcji N.),
- podaje przykłady wykorzystania drewna.

Przebieg dnia

I

T Tablice 6 i 14 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 182).

- Przygotowanie pomocy do zajęć – darcie kolorowej bibuły na małe elementy.

Kolorowa bibuła, plastikowe pojemniki.

N. układa na stole kolorową bibułę. Prosi, aby dzieci wybrały bibułę w tych kolorach, jakie można dostrzec na jesiennych liściach. Pozostałą bibułę N. odkłada na bok. Proponuje dzieciom przygotowanie pomocy do dzisiejszych zajęć. Dzieci drą kolorową bibułę na kawałki, które umieszczają w plastikowych pojemnikach.

Karta pracy, cz. 1, nr 27

Dzieci:

- rysują po szarych liniach drzewa,
- przyglądają się obrazkom; wymieniają nazwy rzeczy, które powstały ze ściętych drzew.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Drzewo* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

II

Zajęcia 1. *Jesienne drzewo* – zajęcia plastyczne inspirowane wierszem I. Fabiszewskiej *Dbajmy o drzewa*.

- Zabawa na powitanie – *Całuski*.

Dzieci siedzą w kole. Odwracają się kolejno w stronę swoich sąsiadów i przesyłają im całuski na dzień dobry (ściągają usta w dziobek i cmokają).

- Słuchanie wiersza I. Fabiszewskiej *Dbajmy o drzewa*.
Dzieci siedzą na dywanie. N. zaprasza je do wysłuchania wiersza.

*W gęstym lesie, tuż za klonem, sosna sobie stoi.
Igły na niej zieloniutkie, chłódów się nie boi.
Klon zaś liście ma czerwone, wszystkie wkrótce zgubi.
Będzie stał tak nagusieńki, on zimna nie lubi.
Ale kiedy wiosna przyjdzie i słońce zaświeci,
to zielenią swoich liści będzie cieszył dzieci.
To w gałęziach swych ukryje całe ptaków stado.
Dbajmy więc o nasze drzewa, to jest dobra rada.*

- Rozmowa na temat wiersza.
Zdjęcia: drzewa iglastego i drzewa liściastego w jesiennej szacie.

N. zadaje pytania:

- Jak wyglądała sosna?
- Jak wyglądał klon?
- Dlaczego musimy dbać o drzewa?

Jeśli zajdzie potrzeba, N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Następnie prosi o przypomnienie, co powstaje ze ściętych drzew. Umieszcza na tablicy dwa zdjęcia: drzewa iglastego i drzewa liściastego w jesiennej szacie. Prosi o wskazanie różnic w ich wyglądzie.

- Zabawa ruchowa *Jesienne listeczki*.

Sylwety kolorowych, jesiennych liści, do których są przywiązane sznureczki, tamburyn, zielone szarfy dla połowy dzieci, kartoniki, na których są narysowane sylwety liści (do wyboru – od 1 do 4).

N. rozkłada w sali sylwety kolorowych, jesiennych liści, do których są przywiązane sznureczki. Dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko z pary zostaje oznaczone zieloną szarfą. Jest drzewem. Drzewa stoją w pewnej odległości od siebie, z rękami opuszczonymi wzdłuż tułowia. Drugie dziecko z pary ustawia się za drzewem. Na dźwięk tamburynu dzieci stojące za drzewami wybiegają i poruszają się po całej sali w rytm wygrywany przez N. Na przerwę w grze dzieci odgrywające role drzew wyciągają ręce (gałęzie) w bok. N. podnosi do góry kartonik, na którym są narysowane sylwety liści (do wyboru – od 1 do 4). Dzieci podnoszą z podłogi odpowiednią liczbę sylwet liści i zakładają na gałęzie (palce) drzew. N. sprawdza dokładność wykonania zadania. Następuje zmiana ról.

- *Jesienne drzewo* – praca plastyczna.

Kartka z narysowaną sylwetą drzewa (dla każdego dziecka), kredki, klej, plastikowe pojemniki lub tacki, małe kawałki kolorowej bibuły.

N. proponuje dzieciom wykonanie jesiennego drzewa. Układa przed każdym dzieckiem kartkę, na której znajduje się narysowana sylweta drzewa. Dzieci kolorują jej pień. Następnie smarują górną część drzewa (koronę) klejem, biorą z pojemników w palce kolorowe kawałki bibuły i sypią na koronę drzewa (kawałki bibuły mogą odstawać od kartki, praca będzie wyglądała wtedy przestrzennie). Dekorują swoimi pracami salę przedszkolną.

Dzieci mogą wykonywać pracę etapami, smarując klejem niewielką część korony. Zapobieganie to wysychaniu kleju.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Szyszką do kosza*.
Wiklinowy kosz lub tekturowe pudło, szyszka dla każdego dziecka.
Dzieci są ustawione w dwóch rzędach. W pewnej odległości przed każdym rzędem stoi duży kosz. Zadaniem dzieci jest wrzucanie szyszek do kosza. Zwycięża zespół, w którego koszu będzie większa liczba szyszek.
- Oglądanie kory drzew przez lupy i szkła powiększające.
Lupy lub szkła powiększające dla każdego dziecka.
Dzieci spacerują po ogrodzie. Obserwują przez lupy i szkła powiększające korę na drzewach. Zastanawiają się, czy kora na poszczególnych drzewach różni się od siebie, czy jest taka sama.

III

- Rozpoznawanie dźwięków wydawanych podczas gniecenia różnego rodzaju papieru.
Papier różnego rodzaju: np.: szary papier, celofan, bibuła, tacki.
Dzieci siedzą przy stole. N. układa na tackach kawałki różnego rodzaju papieru, np.: szarego papieru, celofanu, bibuły. Dzieci gniotą kawałki papieru w rękach. Przypominają sobie dźwięki, jakie one wydają. Następnie odwracają się tyłem. N. bierze do ręki wybrany kawałek papieru i gniecie go w rękach. Dzieci uważnie słuchają, a następnie odwracają się przodem do N. i wskazują papier, którego użył N.
- Zabawa *Jaka to melodia?*
Nagrania piosenek poznanych od początku roku, odtwarzacz CD.
N. nuci melodie piosenek poznanych od początku roku. Dzieci starają się je rozpoznać. Następnie wykonują te piosenki zbiorowo lub indywidualnie.
- Zabawa z elementem rzutu i celowania – *Sito* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

Październik, tydzień 4

Dzień 1

Idzie jesień... z deszczem

Jesienna pogoda

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wypowiadanie się na temat zdjęć przedstawiających jesienny krajobraz. <i>Jakie słowa...?</i> – różnicowanie słów o podobnym brzmieniu. Słuchanie piosenki <i>Deszcz</i> . Rozmowa na temat piosenki. Nauka refrenu na zasadzie echa muzycznego. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.	IV 5 IV 2 IV 7 I 8
II. <i>Jesienne błyskawice</i> – słuchanie opowiadania B. SzelaŃskiej <i>Jesienna burza</i> . Cele: poznawanie wybranych zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla jesieni; zwrócenie uwagi na środki ostrożności, jakie należy zachować podczas burzy. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Chmury i chmurki</i> . Zabawy piłką – <i>Rzucam tyłem</i> .	IV 5, IV 18, II 7 I 4, I 5, II 11
III. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych – <i>Język na spacerze</i> . Zabawa rozwijająca reakcję na zmianę akompaniamentu – <i>Deszcz</i> . Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Wesołe kropelki</i> .	I 9 IV 7 I 5

Cele główne

- poznawanie wybranych zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla jesieni,
- zwrócenie uwagi na środki ostrożności, jakie należy zachować podczas burzy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa zjawiska atmosferyczne przedstawione na obrazkach,
- wymienia środki ostrożności, jakie trzeba zachować podczas burzy.

Przebieg dnia

I

T Tablica 7 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 184).

- Wypowiadanie się na temat zdjęć przedstawiających jesienny krajobraz.
Zdjęcia przedstawiające jesień, kiedy np.: pada deszcz, świeci słońce, jest burza lub mgła, na chodnikach są kałuże.

N. układa na stole zdjęcia przedstawiające krajobraz jesienny podczas różnej pogody. Dzieci przyglądają się zdjęciom. Zwracają szczególną uwagę na kałuże, mgłę, oznaki padającego deszczu (np. ludzie z parasolami) i oznaki wiatru (np.: pochylone drzewa, skuleni ludzie). N. wyjaśnia, że taka właśnie pogoda jest charakterystyczna dla późnej jesieni. Następnie zadaje pytania otwarte na temat zdjęć. Dzieci odpowiadają na pytania pełnymi zdaniami.

- *Jakie słowa...?* – różnicowanie słów o podobnym brzmieniu.
Dzieci siedzą w kole. N. proponuje zabawę słowami. Wyjaśnia, że podczas zabawy trzeba bardzo uważnie słuchać, gdyż słowa są do siebie bardzo podobne. Kiedy powie słowa, dzieci wyraźnie je powtarzają, np. półka – bułka, dom – Tom, kura – góra, rak – mak itp.
- Słuchanie piosenki *Deszczyk* (słowa i muzyka B. Forma) – w wykonaniu N. lub z płyty CD.
Rozmowa na temat tekstu piosenki. Określanie charakteru melodii. Nauka refrenu na zasadzie echa muzycznego.

Nagranie piosenki *Deszczyk*, odtwarzacz CD.

Lekko

Ka - pu - ka - pu, pa - da deszcz, stru - gi le - cą z nie - ba. A ja jed - nak
po - wiem wam: mar - twić się nie trze - ba. Ref.: Weź pa - ra - sol za - raz do rę - ki,
włóż na no - gi ka - lo - sze. Za - nuć sło - wa tej pio - sen - ki
i we - so - ło ru - szaj w dro - gę. i we - so - ło ru - szaj w dro - gę.

I. *Kapu-kapu, pada deszcz,
strugi lecą z nieba.
A ja jednak powiem wam:
martwić się nie trzeba.*

Ref.: *Weź parasol zaraz do ręki,
włóż na nogi kalosze.
Zanuć słowa tej piosenki
i wesoło ruszaj w drogę.
Weź parasol zaraz do ręki,
włóż na nogi kalosze.
Zanuć słowa tej piosenki
i wesoło ruszaj w drogę.*

II. *Kapu-kapu, kapu, kap,
deszcz z nieba leci,
w kroplach deszczu, nucąc tak,
idą sobie dzieci.*

Ref.: *Weź parasol...*

III. *Kapu-kapu, pada deszcz,
wszystko mokre w koło.
Przez kałuże sobie skacz,
śmiejąc się wesoło.*

Ref.: *Weź parasol...*

Zestaw zabaw ruchowych nr 8 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Omiń kałuże.*

Szarfa dla każdego dziecka, bębenek.

N. rozkłada w sali, w pewnej odległości od siebie, szarfy. Tworzy z nich kółeczka, czyli kałuże. Dzieci poruszają się pomiędzy kałużami w rytmie wygrywanym przez N. na bębnie. Na przerwę w muzyce wskakują do najbliższej kałuży, podskakują w niej i rytmicznie powtarzają słowa: *chlap, chlap, chlap*.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Koty nie lubią deszczu.*

Dwa kartoniki: jeden, na którym jest narysowane słońce, i drugi, na którym są narysowane kropelki deszczu.

N. za pomocą wyliczanki wybiera jedno dziecko, które będzie deszczem. Deszcz staje z boku sali. N. wypowiada zaklęcie: *Wełna, kłębek, motki, zamieniam wszystkich w kotki*, i zamienia pozostałe dzieci w kotki. Wskazuje w sali miejsce, gdzie jest dom kotków. Wszystkie kotki siadają tam skrzyżnie. N. przypomina, że kotki nie lubią deszczu. Podnosi kartonik z narysowanym słońcem. Kotki poruszają się na czworakach – wychodzą na spacer. Podnosi kartonik z narysowanymi kropelkami deszczu. Kotki uciekają jak najszybciej do domu, a deszcz próbuje dotknąć najwolniejszego kotka. Jeśli mu się to uda, kotek odchodzi na chwilę od zabawy, aby wyschnąć. Przy powtórzeniu zabawy ponownie bierze w niej udział. Następuje zmiana dziecka pełniącego rolę deszczu.

- Zabawa bieżna *Wesołe kropelki.*

Niebieskie szarfy (tyle, ile jest dzieci), tamburyn.

N. układa z niebieskich szarf kółka (kałuże). Dzieci są kropelkami deszczu. Przy dźwiękach tamburynu kropelki deszczu przemieszczają się w różne strony. Uważają, aby nie zderzyć się z inną kropelką. Na przerwę w grze każda kropelka spada do kałuży – dziecko wchodzi do środka szarfy i siada skrzyżnie. Zabawę można utrudnić tak, aby nie dla każdej kropelki starczyło kałuży.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Parasole.*

Tamburyn, odtwarzacz CD, płyta z nagranymi odgłosami deszczu.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w grze N. włącza płytę z nagranymi odgłosami deszczu. Dzieci starają się ciałem przedstawić kształt parasola: podnoszą ręce nad głowę i łączą ze sobą dłonie, starają się jak najdłużej stać na jednej nodze. Dźwięk tamburynu zaprasza do dalszej zabawy.

II

Zajęcia 1. Jesienne błyskawice – słuchanie opowiadania B. Szelańskiej *Jesienna burza*.

- Zabawa na powitanie – *Listkowe pozdrowienia*.

Naturalny liść.

Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce naturalny liść. Przekazuje go dziecku siedzącemu po jego prawej stronie, mówiąc: *Uśmiech za listek*. Dziecko uśmiecha się do N., bierze od niego liść i przekazuje go swojemu sąsiadowi. Zabawa kończy się, gdy liść wróci do N.

- Słuchanie opowiadania B. Szelańskiej *Jesienna burza*.

Książka (s. 20–21) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Ada się bała. Za oknem nagle rozszalał się porywisty wiatr, przynosząc ulewny deszcz. Niebo co chwilę przecinały błyskawice. Ogłuszające grzmoty nie pozwoliły dziewczynce zasnąć. Chowała się pod ciepłą kołderką. Nagle piorun uderzył w drzewo.

– Boję się! – krzyknęła i czym prędzej popędziła do sypialni rodziców. – Mamusiu, przytul mnie! Boję się burzy.

– Ja chyba też – zawołał Olek i dał nura pod kołdrę.

– Tak naprawdę nie ma się czego bać. W domu jesteśmy bezpieczni – powiedział tata spokojnym głosem.

– A skąd wzięła się ta burza? – zapytał chłopiec.

– Kiedy ciepłe powietrze miesza się z zimnym – tym, które jest bardzo, bardzo wysoko – wtedy czasem powstają burze.

– Czyli zimne powietrze i ciepłe powietrze kłócą się ze sobą? – dopytywała się dziewczynka.

– Właśnie! – odpowiedziała mama.

– No tak. Ja czasem z Olkiem też się kłócę. Rzeczywiście to nic strasznego. Ale bałabym się być na dworze w czasie burzy.

– W czasie burzy nie należy chować się pod drzewami ani przebywać w wodzie. Najlepiej szybko skryć się pod dachem albo do samochodu... A w domu bezpieczniej jest wyłączyć wszystkie urządzenia z prądu.

– To ja już się nie boję – zawołał dziarsko Olek i wyskoczył z łóżka. – Chodź, Ada, coś sprawdzimy. Musimy przeprowadzić małe śledztwo.

Dzieci przez chwilę szeptały między sobą, po czym chłopiec pobiegł sprawdzić, czy rzeczywiście rodzice wyłączyli telefon. Ada w tym czasie weszła do pokoju. Zobaczyła wyjęty z kontaktu kabel telewizyjny.

– Uff, możemy iść spać. Wszystko jest wyłączone. Komputer też.

– To dobrze – odpowiedziała Ada i położyła się na kanapie w salonie.

– Przyniosę koc – powiedział chłopiec i przykrył siostrę oraz siebie. – Później wrócimy do swoich łóżek. Tak na wszelki wypadek będziemy czuwać.

Nawet nie zauważyli, kiedy skończyła się burza.

– Dzielne te nasze dzieciaki – powiedział tata, jednocześnie dokładnie przykrywając stópki wystające spod koca.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

Książka (s. 20–21) dla każdego dziecka.

N. zadaje pytania:

- *Jak powstaje burza? Czy boicie się burzy?*
- *Jak należy zachowywać się podczas burzy na dworze i w domu?*

- Zabawa ruchowa *Koła i pary*.

Kartoniki z narysowanymi na nich kroplami deszczu, słońcem, chmurą (jeden dla każdego dziecka), nagranie muzyki o zróżnicowanym tempie, odtwarzacz CD.

N. wręcza każdemu dziecku kartonik, na którym są narysowane krople deszczu, słońce lub chmura. Dzieci trzymają kartoniki w rękach, poruszają się po sali w rytmie muzyki o zróżnicowanym tempie. Na przerwę w muzyce tworzą koła – zgodnie z tym, co znajduje się na ich kartonikach (dzieci z kartonikami, na których jest narysowana chmura, tworzą jedno koło; dzieci z kartonikami z kroplami deszczu tworzą drugie koło itd.). Podczas kolejnej przerwy w muzyce dzieci tworzą pary.

Karta pracy, cz. 1, nr 28

Dzieci:

- nazywają zjawiska przedstawione na rysunkach,
- kończą kolorowanie rysunków,
- jeśli lubią dane zjawisko, rysują w kole pod jego symbolem uśmiechniętą buzię; jeśli nie lubią tego zjawiska, rysują smutną buzię,
- odszukują w naklejkach zdjęcia kaloszy, do każdego kalosza w ramce dopasowują drugi taki sam; liczą wszystkie pary kaloszy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Chmury i chmurki*.

Szarfy w dwóch kolorach (po jednej dla każdego dziecka).

N. oznacza dzieci szarfami w dwóch kolorach. Na hasło: *Wiatr*, dzieci, które są chmurkami, biegają po wyznaczonym przez N. terenie. Na hasło: *Chmury*, tworzą koła zgodnie z kolorami szarf, którymi zostały oznaczone.

- Zabawy ruchowe z piłką – *Rzucam tyłem*.

Piłka, kartoniki z imionami dzieci.

Dzieci ustawiają się tyłem na wyznaczonej przez N. linii. Kolejno rzucają piłkę oburącz za siebie. Miejsce, gdzie upadła piłka, zaznaczają (z pomocą N.) kartkami ze swoimi imionami. Po zakończeniu zadania przez wszystkie dzieci sprawdzają, kto rzucił najdalej. N. ogłasza zwycięzcę, który zostaje nagrodzony brawami.

III

- Ćwiczenia narządów artykulacyjnych – *Język na spacerze*.

Dzieci wypowiadają z pomocą N. rymowankę (I. Fabiszewskiej), wykonując językiem i wargami następujące ruchy.

Raz języczek wędrowniczek poszedł sobie w świat.

Podskakiwał, potupywał, taki z niego chwat.

Był już w górach i w dolinach, teraz wrócił tu

i w przedszkolu razem z dziećmi dmucha, ile tchu.

Dzieci:

otwierają lekko buzię i dotykają, na zmianę, językiem do prawego i do lewego kącika ust, zamykają usta, wypychają językiem policzki (na zmianę), dotykają językiem (na zmianę) górnego podniebienia i dolnego podniebienia, dzieci układają wargi w kształt dzióbka i lekko wypuszczają powietrze.

- Zabawa rozwijająca reakcję na zmianę akompaniamentu – *Deszcz*.
Szablony dla N. przedstawiające: parasol, słońce, nagranie piosenki *Deszczyk*, odtwarzacz CD, tamburyn.
Dzieci spacerują po sali w dowolnych kierunkach, w rytmie piosenki. Na przerwę w muzyce słyszą dźwięki tamburynu. N. unosi szablon parasola. Dzieci naśladują otwieranie parasola, następnie, trzymając je nad sobą, przemieszczają się w określonym kierunku, w rytmie dźwięków instrumentu. N. unosi emblemat z narysowanym słońcem. Dzieci ponownie spacerują w rytmie nagrania z płyty CD.
- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Wesołe kropelki* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

Październik, tydzień 4
Dzień 2

Idzie jesień... z deszczem
Pada deszcz

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Odnajdywanie różnic na obrazkach i rysowanie parasoli. <i>Deszczowe kropelki</i> – rysowanie i kolorowanie chmur, przenoszenie na kartkę sylwet kropelki deszczu. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Omiń kałuże</i> .	I 7, IV 12 IV 1, IV 8 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające przy piosence <i>Deszczyk</i> . Cele: instrumentalizacja piosenki, rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Dogoń chmurkę. Mocne uderzenie</i> – zabawy piłką.	IV 7 I 4, I 5, II 11
III. <i>Jesienny deszcz</i> – malowanie farbami akwarelowymi. <i>Tańczące krople</i> – ćwiczenie oddechowe. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Koty nie lubią deszczu</i> .	IV 8 I 9 I 5

Cele główne

- instrumentalizacja piosenki,
- rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- gra na instrumentach,
- reaguje ruchem na przerwę w muzyce.

Przebieg dnia

I

Karta pracy, cz. 1, nr 29

Dzieci:

- przyglądają się obrazkom, wypowiadają się na ich temat,
- odnajdują różnice między obrazkami,
- zaznaczają cztery różnice na górnym obrazku,
- rysują po szarych liniach rysunków parasoli, kończą rysować parasole według wzoru,
- ozdabiają jeden parasol według własnego pomysłu.

- *Deszczowe kropelki* – rysowanie i kolorowanie chmur, przenoszenie na kartkę sylwet kropelek deszczu.

Białe kartki, słomki, szablon chmur, kredki (dla każdego dziecka), wycięte z niebieskiego papieru sylwety kropelek deszczu, plastikowe tacki.

N. rozdaje dzieciom białe kartki. Układa na stole szablon chmur oraz ustawia tacki, na których znajdują się wycięte z papieru sylwety kropelek deszczu. Dzieci odrysowują na kartkach kontury chmur. Kolorują je. Następnie N. wręcza każdemu dziecku słomkę. Dziecko bierze z tacki dowolną liczbę sylwet kropelek deszczu i układa je na stole (obok kartki). Za pomocą słomki przenosi papierowe kropelki na kartkę i umieszcza je pod chmurkami.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Omiń kałuże* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające przy piosence *Deszczyk* (przewodnik, cz. 1, s. 128–129).

- Nauka zwrotek piosenki. Utrwalenie refrenu.
- Zabawa ruchowa rozwijająca reakcję na sygnał – *Z nogi na nogę*.

Nagranie z płyty CD, odtwarzacz CD, bębenek.

Dzieci maszerują w rytmie melodii piosenki. N. co jakiś czas zmienia akompaniament na bębenek, a dzieci w tym czasie wykonują: skoki obunóż, przeskoki z nogi na nogę, podskok: raz na lewej nodze, raz na prawej nodze. Zatrzymują się na przerwę w muzyce.

- Ćwiczenie *Jesienny spacer* – rozwijanie umiejętności śpiewania w różnym tempie, z różnym natężeniem głosu.

Dowolny instrument perkusyjny.

Dzieci poruszają się zgodnie z akompaniamentem. Podczas przerwy w muzyce N. rytmizuje słowo *jesień* na różnych wysokościach, stosując różną dynamikę i różne tempo.

Zabawę powtarza kilka razy, zmieniając słowa na: szaruga, ulewa, jesienny wiatr.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pada deszcz* – rozwijająca szybką reakcję na ustalone sygnały.

Drewienka dla N., obręcz dla każdego dziecka.

Dzieci zajmują miejsca w obręczach rozłożonych w dowolnych miejscach, w równych odległościach od siebie. N. gra na drowienkach. Dzieci maszerują w dowolnych kierunkach między obręczami. Dźwięki w szybszym tempie oznaczają, że pada deszcz – dzieci zajmują miejsca w obręczach. Pozostają w pozycji stojącej, nieruchomo, przez kilka sekund.

- Zabawa przy piosence *Deszczyk* (przewodnik, cz. 1, s. 128–129).

Nagranie piosenki *Deszczyk*, odtwarzacz CD.

Dzieci są ustawione przodem do N.

I. *Kapu-kapu, pada deszcz,*

strugi lecą z nieba.

A ja jednak powiem wam:

martwić się nie trzeba.

Ref.: *Weź parasol zaraz do ręki,
włóż na nogi kalosze.
Zanuć słowa tej piosenki
i wesoło ruszaj w drogę.*

Repetycja:

Dzieci:

klaszczą w rytmie ósemek i równocześnie maszerują w miejscu,
ręce mają uniesione w górę, powoli je opuszczają (naśladują padający deszcz),
przechodzą do lekkiego rozkroku, wyciągają ręce przed siebie,
wykonują głową ruch przeczący,

wyciągają ręce przed siebie (trzymają parasol),
naśladują zakładanie kaloszy,
podają sobie ręce w parach i maszerują po okręgu,

maszerują po okręgu,

- II. *Kapu-kapu, kapu, kap,*
deszczyk z nieba leci,
w kroplach deszczu, nucąc tak,
idą sobie dzieci.

w parach zwracają się twarzami do siebie i maszerują w miejscu,
 zatrzymują się, unoszą ręce w górę, powoli je opuszczają (naśladują padający deszcz),
 podają sobie ręce i kręcą się w koło,

Ref.: *Weź parasol...*

Repetycja:

tak samo jak po pierwszej zwrotce,

- III. *Kapu-kapu, pada deszcz,*
wszystko mokre w koło.
Przez kałuże sobie skacz,
śmiejąc się wesoło.

zajmują miejsca w luźnej rozsypce, przodem do N.,
 i maszerują w miejscu,
 wykonują skoki obunóż w miejscu,
 wykonują obrót,

Ref.: *Weź parasol zaraz do ręki,*

wykonują cztery kroki w przód, ręce trzymają przed sobą (trzymają parasol),
 zatrzymują się i naśladują zakładanie butów,
 obracają się,
 maszerują w miejscu z równoczesnym klaskaniem,

Repetycja:

tak jak wyżej.

- Zabawa *Zwierzątka – do domu!* – wyrabianie reakcji na ustalony sygnał muzyczny.

Skakanki lub szarfy dla każdego dziecka, tamburyn.

Skakanki (szarfy) są ułożone na podłodze w kształcie kół, które tworzą domki dla zwierzątek. Dzieci są zwierzątkami. Spacerują na czworakach między szarfami, w rytmie akompaniamentu. Na mocne uderzenie w tamburyn zwierzątka obracają się. Kilka głośnych dźwięków tamburynu to znak, że nadciąga wielka ulewa i zwierzątka chowają się w najbliższych domkach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Dogoń chmurkę.*

Niebieska szarfa dla jednego dziecka z pary.

N. wyznacza w ogrodzie teren do zabawy. Dzieci dobierają się parami. N. oznacza niebieską szarfą pierwsze dziecko z pary. Będzie ono chmurką. Drugie dziecko jest wiatrem. Na sygnał N. chmurka rozpoczyna swój bieg, a wiatr stara się ją dogonić. Jeśli mu się to uda (wystarczy, kiedy wiatr dotknie chmurki), następuje zmiana ról.

- *Mocne uderzenie – zabawy piłką.*

Piłki, które dobrze odbijają się od podłoża, kolorowy sznurek.

Pomiędzy dwoma drzewami lub dwiema zabawkami N. rozciąga kolorowy sznurek, na niewielkiej wysokości od ziemi. Dzieci ustawiają się w rzędzie przed sznurkiem. Kolejno odbijają piłkę od podłoża tak, aby uderzyła w ziemię przed sznurkiem i znalazła się po jego drugiej stronie.

III

- *Jesienny deszcz* – malowanie farbami akwarelowymi.

Biała kartka dla każdego dziecka, spryskiwacz, farby akwarelowe, pędzle.

N. układa przed dziećmi białe kartki. Dzieci gniotą je, formują z nich papierowe kule, następnie ponownie rozkładają kartki i spryskują je wodą (wykorzystują do tego celu spryskiwacz). Farbami akwarelowymi malują padający deszcz. Oglądają efekt rozplywania się farb. Dekorują swoimi pracami salę przedszkolną.

- *Tańczące krople* – ćwiczenie oddechowe.

Mała obręcz i kropla deszczu zawieszona na sznureczku (dla każdego dziecka), odtwarzacz CD, nagranie piosenki Deszczyk.

Na środku sali są rozłożone małe obręcze (tyle, ile jest dzieci). W każdej obręczy znajduje się szablon kropli deszczu zawieszony na sznureczku. Dzieci maszerują w rytmie piosenki. Na przerwę w muzyce zajmują miejsca obok najbliższej leżących obręczy. Chwytają krople za sznurki, unosząc je w górę, nabierają powietrze nosem, następnie wypuszczają powoli, wprawiając krople w ruch.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Koty nie lubią deszczu* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

Październik, tydzień 4

Dzień 3

Idzie jesień... z deszczem

Kolorowe parasole

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Rozwiązywanie zagadek, odnajdywanie właściwych zdjęć. <i>Pada deszcz</i> – zabawa doskonaląca aparat mowy. Zabawa bieżna <i>Wesołe kropelki</i> .	IV 5, IV 9 IV 7 I 5
II. Zabawy <i>parasolami</i> – zajęcia matematyczne. Cele: rozwijanie umiejętności klasyfikowania przedmiotów ze względu na jakość, dostrzeganie rytmu w ciągu ułożonych przedmiotów, próby kontynuowania dostrzeżonego rytmu. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Zbieranie kasztanów</i> . Układanie z liści sylwety słońca.	IV 12 IV 15 I 4, I 5 IV 1
III. <i>Jesienny deszcz</i> – odrysowywanie sylwet chmur, lepienie z plasteliny. Zabawa <i>Rwący potok</i> – doskonaląca poczucie rytmu. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Parasole</i> .	I 7 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie umiejętności klasyfikowania przedmiotów ze względu na jakość,
- dostrzeganie rytmu w ciągu ułożonych przedmiotów, próby kontynuowania dostrzeżonego rytmu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- klasyfikuje parasole według barwy i wielkości,
- dostrzega rytm w ciągu ułożonych przedmiotów, kontynuuje dostrzeżony rytm.

Przebieg dnia

I

- Rozwiązywanie zagadek (według I. Fabiszewskiej), odnajdywanie właściwych zdjęć.
Zdjęcia przedstawiające płatek śniegu, krople deszczu, kałuże, parasol, słońce, kwiatek, błyskawicę.
N. układa na stole zdjęcia przedstawiające płatek śniegu, krople deszczu, kałuże, parasol, słońce, kwiatek, błyskawicę. Prosi, aby dzieci nazwały to, co się na nich znajduje. Następnie mówi zagadkę. Chętne dziecko wskazuje zdjęcie będące rozwiązaniem zagadki. Uzasadnia swoje zdanie.

Przykładowe zagadki:

*Przed deszczem cię chroni,
jego rączkę trzymasz w dłoni... (parasol)*

*Małe krople lecą z nieba,
wziąć parasol dzisiaj trzeba... (deszcz)*

*Po deszczu są małe oraz duże.
Każdy wie, że to... (kałuże)*

*Błyskawice, grzmoty i wichura duża.
Pewnie każdy zgadnie, że nadeszła... (burza)*

*W dzień na niebie świeci
i ogrzewa dzieci... (słońce)*

- *Pada deszcz* – zabawa doskonaląca aparat mowy.

Nagranie melodii o pogodnym charakterze, odtwarzacz CD, tamburyn.

Marsz w rytmie melodii piosenki o pogodnym charakterze. Delikatne dźwięki tamburynu oznaczają padający deszcz. Dzieci podskakują rytmicznie, śpiewając na wysokich dźwiękach słowo: *plum, plum, plum*. Mocne uderzenie w tamburyn oznacza spadające krople. Dzieci przechodzą do przysiadu, wypowiadając niskim głosem słowo: *kap, kap, kap*.

- Zabawa bieżna *Wesołe kropelki* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

II

Zajęcia 1. Zabawy parasolami – zajęcia matematyczne.

- Wprowadzenie do zajęć.

Dla każdego dziecka sylwety parasoli w kolorach: czerwonym, niebieskim, żółtym.

N. wita dzieci, a potem wypowiada słowa: *Niespodziankę dla was mam. Każdemu parasol dam*. Następnie wręcza każdemu dziecku sylwetę dużego parasola wyciętą z papieru kolorowego (sylwety parasoli różnią się między sobą kolorami). Zwraca uwagę na stosowanie przez dzieci zwrotów grzecznościowych. Każde dziecko mówi N.: *Dziękuję*.

- Klasyfikowanie sylwet parasoli według kolorów.

Odtwarzacz CD, nagranie melodii w rytmie 3/4, sylwety parasoli.

Dzieci siedzą w kole. N. włącza nagranie melodii w rytmie $\frac{3}{4}$. Dzieci trzymają sylwety parasoli w rękach i wykonują własne improwizacje taneczne. Na przerwę w muzyce tworzą koła, zgodnie z zasadą, że w jednym kole znajdują się dzieci mające sylwety parasoli w tym samym kolorze.

- Układanie rytmów z sylwet parasoli. Liczenie sylwet parasoli i układanie ich parami.

Dla każdego dziecka: sylwety parasoli w kolorach żółtym (4 sztuki) i czerwonym (4 sztuki), dywanik lub biała kartka z bloku technicznego, koperta.

Każde dziecko siada przed dywanikiem (lub białą kartką z bloku technicznego), obok którego jest położona koperta z sylwetami małych parasoli w środku (8 kolorowych sylwet parasoli: 4 w kolorze żółtym i 4 w kolorze czerwonym). Dzieci kładą z boku duże sylwety parasoli, które wcześniej otrzymały od N. Wyjmują zawartość kopert. Liczą, ile jest sylwet parasoli w kolorze żółtym, a ile – w kolorze czerwonym. Wynik pokazują na palcach. Następnie układają swoje sylwety parasoli parami, zgodnie z zasadą, że w każdej parze musi znajdować się sylweta parasola w kolorze czerwonym i sylweta parasola w kolorze żółtym. N. pyta, ile parasoli jest w jednej parze i ile jest par parasoli. Następnie układa na dywanie łatwy rytm (kładąc sylwety, określa ich kolor), np. sylweta parasola w kolorze czerwonym, sylweta parasola w kolorze żółtym. Rytm prezentowany przez nauczyciela składa się z co

najmniej 3 sekwencji. Następnie N. prosi dzieci o kontynuowanie rytmu. Dzieci kolejno dokładają swoje sylwety parasoli. Po zakończeniu zadania biorą je z powrotem i układają na kartkach lub na dywanikach w dowolny sposób. Następnie N. układa nowy, trudniejszy rytm, który kontynuują chętne dzieci. N. prezentuje minimum 3 sekwencje rytmu i prosi dzieci o kontynuowanie go. Po zakończonej zabawie dzieci chowają małe sylwety parasoli do kopert. Zostawiają sobie tylko jedną sylwetę.

- Porównywanie wielkości sylwet parasoli.

Mała sylweta parasola i duża sylweta parasola, dywanik lub biała kartka z bloku technicznego (dla każdego dziecka).

Dzieci układają na kartkach małe sylwety parasoli i duże sylwety parasoli (do tej chwili leżały one obok kartek).

N. pyta dzieci, czym różnią się te sylwety. Mówi dzieciom: *To jest mały parasol, a to jest duży parasol. Różnią się wielkością.* N. prosi dzieci o podniesienie do góry sylwety dużego parasola i sprawdza, czy wszystkie dzieci podniosły duży parasol. Jeśli któreś dziecko się pomyliło, to N. powtarza polecenie konkretnemu dziecku.

N. prosi o położenie sylwety małego parasola pod kartką. Sprawdza, czy wszystkie dzieci zrozumiały polecenie. Jeśli któreś się pomyliło, to N. powtarza polecenie konkretnemu dziecku.

N. kontynuuje zabawę. Na koniec pokazuje małą sylwetę parasola i pyta dzieci, co to jest. Dzieci odpowiadają: *Mały parasol.* N. pokazuje dużą sylwetę parasola i pyta dzieci, co to jest. Dzieci odpowiadają: *Duży parasol.* N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci z pierwszego zespołu odkładają do kopert małe sylwety parasoli, a duże trzymają w rękach. Koperty układają w wyznaczonym przez N. miejscu. Dzieci z drugiego zespołu trzymają w rękach małe sylwety parasoli, a duże sylwety wraz z kopertami odkładają na bok.

- Zabawa ruchowa *Znajdź swoją parę.*

Odtwarzacz CD, nagranie melodii w rytmie $\frac{3}{4}$, małe sylwety parasoli (dla połowy dzieci), duże sylwety parasoli (dla połowy dzieci).

N. włącza nagranie muzyki. Dzieci wykonują dowolne improwizacje taneczne z sylwetami parasoli. Na przerwę w muzyce dobierają się w pary, zgodnie z zasadą, że dziecko, które trzyma w ręce małą sylwetę parasola, musi stanąć w parze z dzieckiem, które trzyma w ręce dużą sylwetę parasola.

Karta pracy, cz. 1, nr 30

Dzieci:

- kolorują kropki na parasolu zgodnie z kodem,
- słuchają rymowanki, naśladują odgłosy: padającego deszczu i chodzenia w kaloszach po kałużach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Zbiórka kasztanów.*

Kartonowe pudełko lub wiklinowy kosz, kasztan (dla każdego dziecka).

Dzieci stoją w kole. N. ustawia w środku koła np. kartonowe pudełko. Wręcza każdemu dziecku jeden kasztan. Dzieci kolejno starają się trafić kasztanem do pudełka.

- Układanie z liści sylwety słońca.

Naturalne liście, dwa kartonowe pudełka, pojemniki plastikowe, kosze wiklinowe.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Przy każdym zespole ustawia kartonowe pudełko z liśćmi. Dzieci wspólnie z innymi członkami swojego zespołu układają z liści sylwetę słońca. Planują, co zrobią po kolei. Jeśli mają z tym problem, N. proponuje, aby najpierw ułożyły z liści kształt koła, a potem – promyki.

III

- *Jesienny deszcz* – odrysowywanie sylwet chmur, lepienie z plasteliny.

Biała kartka dla każdego dziecka, szablon chmur, kredki, niebieska plastelina.

N. układa na stole białe kartki, szablony chmur, kredki, niebieską plastelinę oraz zdjęcia deszczowych chmur. Dzieci określają ich kolor. Następnie odrysowują na kartkach kontury chmur. Formują z niebieskiej plasteliny małe kuleczki i umieszczają je na kartkach pod chmurami. Rozcierając palcem plastelinę, tworzą z niej kropelki deszczu. Kolorują chmury.

- Zabawa *Rwący potok* – doskonaląca poczucie rytmu.

Skakanki, bębenek.

Z boku sali N. układa w linii prostej skakanki (rwący potok). Dzieci podają sobie ręce i tworzą wężyk. Maszerują za osobą prowadzącą w dowolnych kierunkach sali. Na sygnał – szybkie uderzenia w bębenek – w dalszym ciągu przemieszczają się w wężyku, zajmują miejsca wzdłuż skakanek (potoku) i w rytm mocnych uderzeń w bębenek przeskakują przez nie.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Parasole* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

Październik, tydzień 4

Dzień 4

Idzie jesień... z deszczem

Ubrania na jesienne chłody

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Utrwalenie nazw części garderoby. Wskazywanie właściwego ubioru na jesienny spacer. Liczenie sylwet kropel deszczu. <i>Mały projektant</i> – projektowanie wzorów na materiale. Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Koty nie lubią deszczu</i> .	I 2, IV 18 IV 15 IV 1 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 4. Cele: rozwijanie sprawności ruchowej, utrwalenie umiejętności posługiwania się określeniami dotyczącymi kierunków w przestrzeni. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Dotknij i wróć</i> . Zabawa z zastosowaniem chusty animacyjnej – <i>Taniec liści</i> .	I 8, IV 14 I 4, I 5, II 11 IV 2
III. Tworzenie zdrobnień do nazw części garderoby przedstawionych na zdjęciach. Zabawy swobodne w kąciu lalek. Przebieranie lalek. Zabawa <i>Na spacer</i> – rozwijająca szybką reakcję na ustalone hasło. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Koty nie lubią deszczu</i> .	IV 2 I 6 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie sprawności ruchowej,
- utrwalanie umiejętności posługiwania się określeniami dotyczącymi kierunków w przestrzeni.

Cele operacyjne

Dziecko:

- aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych,
- układa obręcz według polecenia N.

Przebieg dnia

I

Karta pracy, cz. 1, nr 31

Dzieci:

- nazywają elementy garderoby przedstawione na obrazkach,
- wskazują, które z ubrań Ada powinna założyć na jesienny spacer; łączą je liniami z postacią Ady,
- dotykają kolejnych obrazków kroplel, powtarzając: *duża, mała...*
- liczą duże krople i małe kroplel; mówią, których kropli jest mniej.

- *Mały projektant* – projektowanie wzorów na materiale.

Tkaniny z różnymi wzorami, zasuszone liście, pędzle, farby w pojemnikach, biała kartka (dla każdego dziecka).

N. pokazuje dzieciom tkaniny, na których znajdują się różne wzory. Dzieci oglądają je. Wskazują najładniejszy ich zadaniem materiał i uzasadniają swoje zdanie. N. proponuje dzieciom zaprojektowanie materiału na swój jesienny strój. Układa na stole białe kartki, zasuszone liście oraz pędzle i farby w pojemnikach. Dzieci pokrywają powierzchnię liści farbą, a następnie odciskają ich wzory na kartkach. Projektują materiał. Wspólnie z N. przygotowują w szatni dekorację na temat: *Jesienne wzory*.

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Koty nie lubią deszczu* (przewodnik, cz. 1, s. 124).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 123).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Dotknij i wróć*.

Gwizdek.

Dzieci ustawiają się w rzędzie na wyznaczonej przez N. linii. Na sygnał N. – gwizdek – kolejno dobiegają do określonego drzewa, dotykają go i jak najszybciej wracają na miejsce. Kolejna osoba może rozpocząć swój bieg dopiero wtedy, gdy jej poprzednik, wracając, dotknie jej ręki.

- Zabawa z zastosowaniem chusty animacyjnej – *Taniec liści*.

Chusta animacyjna, naturalne liście.

Dzieci stoją w kole, trzymając za końce chustę animacyjną. N. umieszcza na chuście naturalne liście. Dzieci poruszają chustą według instrukcji N.: wolno lub szybko. Wprawiają liście w ruch. Starają się, aby nie spadły poza chustę.

III

- Tworzenie zdrobnień do nazw części garderoby przedstawionych na zdjęciach.
Zdjęcia przedstawiające części jesiennej garderoby (np.: kurtkę, szalik, czapkę, spodnie, sweter).
N. układa na stole zdjęcia przedstawiające np. czapkę, sweter, spodnie, kurtkę, szalik itp. Dzieci podają nazwy rzeczy przedstawionych na zdjęciach oraz ich zdrobnienia, np. kurtka – kurteczka, szalik – szaliczek, czapka – czapeczka, sweter – sweterek itd.
- Zabawa *Na spacer* – rozwijająca szybką reakcję na ustalone hasło.
Nagranie piosenki *Deszczu, odtwarzacz CD, małe obręcze dla każdego dziecka.*
Na środku sali dzieci układają małe obręcze (domy) i zajmują w nich miejsca. Podczas muzyki dzieci wychodzą ze swoich domów i udają się na spacer – spacerują między obręczami. Na hasło: *Pada deszcz!* – jak najszybciej wracają do swoich domów (obręczy).
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Koty nie lubią deszczu* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa <i>Dotyk deszczu</i> – rozwijająca zmysł dotyku. Opisywanie wrażeń. Układanie sylwet parasoli z różnego rodzaju guzików. Zabawa bieżna <i>Wesołe kropelki</i> .	IV 1, IV 2 IV 1 I 5
II. <i>Jesienne chmury</i> – zajęcia plastyczne. Cele: utrwalanie wiadomości na temat charakterystycznych cech jesiennego krajobrazu, rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu. Spacer połączony z obserwowaniem chmur na niebie i prognozowaniem pogody.	IV 1, IV 5 IV 7, IV 8, IV 18 I 4, I 5, IV 13
III. <i>Parasol moich marzeń</i> – zagadki obrazkowe. Ćwiczenia oddechowe – <i>Odgłosy wiatru</i> . Utrwalenie zabaw przy piosence <i>Deszczczyk</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Omiń kałuże</i> .	IV 9 I 9, IV 2 IV 7 I 5

Cele główne

- utrwalanie wiadomości na temat charakterystycznych cech jesiennego krajobrazu,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia charakterystyczne cechy jesiennego krajobrazu,
- wykonuje obrazek przedstawiający jesienny krajobraz.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Dotyk deszczu* – rozwijająca zmysł dotyku. Opisywanie wrażeń. **Odtwarzacz CD, nagranie muzyki relaksacyjnej, zraszacz do kwiatów.** N. włącza nagranie muzyki relaksacyjnej. Dzieci leżą na dywanie z zamkniętymi oczami. Oddychają głęboko. N. porusza się cicho pomiędzy dziećmi, rozpyla wodę ze zraszacza w różnych kierunkach. Dziecko, które poczuje na sobie delikatną mgiełkę wody, otwiera oczy, podnosi się i siada w siadzie skrzyżnym. W tej pozycji nadal w skupieniu słucha muzyki. Zabawa kończy się, gdy wszystkie dzieci usiądą w siadzie skrzyżnym. Kolejno wypowiadają się o swoich wrażeniach.
- Układanie sylwet parasoli z różnego rodzaju guzików. **Plastikowa taca, kolorowe guziki różnej wielkości, biała kartka (dla każdego dziecka), zdjęcie parasola.** N. ustawia na stole tacę, na której znajdują się kolorowe guziki różnej wielkości. Każdemu dziecku wręcza białą kartkę. Na środku stołu umieszcza zdjęcie przedstawiające parasol. Dzieci układają na kartkach własne sylwety parasoli.

Dzieci mogą także układać z guzików dowolne obrazki. Ważne, aby nazwały to, co zrobiły.

- Zabawa bieżna *Wesołe kropelki* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

II

Zajęcia 1. Jesienne chmury – zajęcia plastyczne.

- Zabawa na powitanie – *Iskierka przyjaźni*.
Dzieci siedzą w kole, trzymając się za ręce. N. puszcza *iskierkę przyjaźni* do dziecka siedzącego po jego prawej stronie (delikatnie ściska dłoń swojego sąsiada). Dziecko przekazuje iskiarkę dalej. Zabawa kończy się, kiedy iskiarka wróci do N.
- Słuchanie wiersza K. Datkun-Czerniak *Szara pogoda*.

*Szara chmurka, obok druga,
pełne kropel dżdżu.
Deszczyk pada już od rana,
smutno, smutno mu.
Szare pole, lasy szare,
kiedy pada deszcz.
Szare niebo, łąki szare,
wszędzie szaro jest.*

*A tu pada, pada, pada
już przez cały dzień!
Oj, deszczyku, już wystarczy,
zmień pogodę – zmień!
Niech rozłoci się słonecznie
wszystko wkoło nas,
a szarości niech odpłyną.
Już słoneczka czas!*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. zadaje pytania:
 - O jakiej porze roku była mowa w wierszu?
 - Jak wyglądała opisana w wierszu pogoda?
 - Do kogo jest skierowana prośba z wiersza?
 - Co ma zrobić deszczyk?

- Zabawa ruchowa *Spacer w deszczu*.

Kolorowe krążki, odtwarzacz CD, nagranie muzyki w rytmie marsza.

N. rozkłada w sali kolorowe krążki. Włącza nagranie muzyki w rytmie marsza. Dzieci spacerują pomiędzy krążkami. Na przerwę w muzyce podnoszą wybrane krążki i trzymają je nad głowami (chronią się przed deszczem).

- Wykonanie pracy plastycznej na temat: *Jesienne, deszczowe chmury*.

Karta pracy nr 15, kredki, naklejki z małymi kropkami i z dużymi kropkami.

N. proponuje dzieciom wykonanie pracy plastycznej na temat: *Jesienne, deszczowe chmury*. Dzieci przygotowują kartę pracy. Kończą kolorować burzowe chmury, wykonując koliste ruchy. Kolorują rysunek przedstawiający jesienny krajobraz. Pod małą chmurą nakleją naklejki z małymi kropkami, a pod dużą chmurą – naklejki z dużymi kropkami. Kolorują kałuże na kolor wpadających do nich kropel deszczu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer połączony z obserwowaniem chmur na niebie i prognozowaniem pogody.
Dzieci przyglądają się chmurom na niebie. Opisują ich kształty, wielkość, kolory. Jeśli jest wiatr, obserwują, jak chmury płyną po niebie. N. zwraca uwagę na zmianę koloru chmur w zależności od pogody. Dzieci prognozują, czy z chmur znajdujących się w tej chwili na niebie spadnie deszcz. Uzasadniają swoje odpowiedzi.

III

- *Parasol moich marzeń* – zagadki.

Zdjęcia parasoli różniących się wyglądem.

N. układa na stole zdjęcia parasoli znacząco różniących się między sobą. Opisuje wygląd jednego z nich – tego, który np. najbardziej mu się podoba. Dzieci odgadują, o którym parasolu mówił N.

- Ćwiczenia oddechowe – *Odgłosy wiatru*.

Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów wiatru, plastikowa butelka dla każdego dziecka.

N. włącza nagrania odgłosów wiatru. Dzieci określają słownie jego natężenie. Następnie starają się pokazać ruchami rąk, jak silny jest wiatr. N. rozdaje dzieciom plastikowe butelki. Dzieci dmuchają w nie z różną siłą, naśladują odgłosy wiatru.

- Utrwalenie zabaw przy piosence *Deszczyk* (przewodnik, cz. 1, s. 128–129).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Omiń kałuże* (przewodnik, cz. 1, s. 129).

Listopad, tydzień 1

Dzień 1

Moja rodzina

Rodzinne drzewko

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Witanie dzieci. Prowadzenie rozmów na temat spędzania przez dzieci soboty i niedzieli. Zabawa rozwijająca reakcję na znaki umowne – <i>Cicho – głośno</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.	III 4, IV 5 IV 2, IV 12 I 8
II. Członkowie rodziny – słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller <i>Magiczne drzewko</i> . Cele: nazywanie członków bliższej rodziny i dalszej rodziny, rozwijanie percepcji słuchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zachowania dorosłych i dzieci. Zabawa ruchowa ze śpiewem – <i>Rolnik sam w dolinie</i> .	III 2, IV 5 IV 6 I 4, I 5
III. Słuchanie piosenki <i>Moja mama i mój tata</i> . Rozmowa na temat piosenki. Ćwiczenie rozwijające poczucie rytmu – <i>Rytm i melodia</i> . Zabawa ruchowa <i>Pomóż mamie!</i>	IV 7, IV 5 IV 7 I 5

Cele główne

- nazywanie członków bliższej rodziny i dalszej rodziny,
- rozwijanie percepcji słuchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia nazwy członków rodziny,
- dokonuje analizy i syntezy sylabowej nazw członków rodziny.

Przebieg dnia

I

- Witanie dzieci. Prowadzenie rozmów na temat sposobu spędzania przez dzieci soboty i niedzieli.
N. wita przychodzące dzieci serdecznie i z uśmiechem. Prowadzi z nimi swobodne rozmowy na temat sposobu spędzania przez nie soboty i niedzieli. Dzieci dzielą się przeżyciami. Opowiadają o tym, co robiły z mamą, co z tatą, a co z innymi członkami rodziny.
- Zabawa rozwijająca reakcję na znaki umowne – *Cicho – głośno* (według B. Formy).
Szablony figur (kwadratu, koła, prostokąta) dla N.
N. rozkłada przed sobą szablony figur. Każda figura określa odpowiednie natężenie głosu podczas recytacji:
– kwadrat – głośno,

- koło – cicho,
- prostokąt – szept.

N. unosi wybraną przez siebie figurę. Dzieci recytują, stosując odpowiednie dla danej figury natężenie głosu.

Początkowo tempo recytacji jest wolne. Dzieci mają czas na wyraźne wypowiedzianie tekstu oraz staranne połączenie go z ruchem.

*Podajemy ręce
i szybko siadamy,
a teraz w kolana
lekką uderzamy.
Zamykamy oczy,
równą zakłaskzczemy
i przez chwilę w ciszy
wszyscy odpoczniemy.*

Dzieci:
podają sobie ręce,
siadają,
miarowo uderzają w kolana,
zamykają oczy,
miarowo klaszczą,
kładą się na podłogę.

Zestaw zabaw ruchowych nr 9 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Czas na porządku*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się swobodnie po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Na hasło: *Czas na porządku!* siadają w rzędzie jedno za drugim. Ponowny dźwięk tamburynu jest sygnałem do swobodnego poruszania się po sali.

- Zabawa rozwijająca duże grupy mięśniowe – *Na rowerze*.
Dzieci kładą się na plecach na dywanie. Unoszą nogi i wykonują naprzemienne ruchy nogami, naśladując jazdę na rowerze.
- Zabawa bieżna *Do przedszkola*.

Bębenek.

Dzieci dobierają się w pary. Stają jedno za drugim i podają sobie ręce. Odgrywają rolę mamy lub taty i dziecka, którzy jadą wspólnie samochodem do przedszkola. Samochody poruszają się przy dźwiękach bębna. Ruszają i zatrzymują się według rytmu wygrywanego przez N. na bębnie. Po pewnym czasie dzieci w parach zamieniają się miejscami i zabawa się powtarza.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Zanieś rodzicom śniadanie*.

Dwa krzesła, dwie tace, dwa plastikowe talerzyki, dwa kubeczki.

Dzieci są podzielone na dwa zespoły. Każdy zespół ustawia się w rzędzie po jednej stronie sali. Naprzeciwko, po drugiej stronie sali, na krzesłach siedzą dziewczynka i chłopiec (mama i tata). Pierwsze dziecko z rzędu z każdego zespołu niesie śniadanie mamie i tacie. Dzieci odgrywające rolę mamy i taty częstują się. Pierwsze dziecko z rzędu wraca i przekazuje tacę kolejnemu dziecku z rzędu. Po pewnym czasie N. zmienia dzieci wybrane do roli mamy i taty.

- Zabawa ruchowa orientacyjno-porządkowa *Małe rodziny i duże rodziny*.

Krążki, nagranie muzyki do biegu, odtwarzacz CD.

N. układa na podłodze krążki. Podczas muzyki dzieci biegają między nimi. Na przerwę w muzyce N. wydaje polecenie, np. *Rodzina trzyosobowa*. Dzieci przykucają przy wybranym krążku, tworząc trzyosobowe zespoły. N. kontynuuje zabawę i zmienia polecenia, np. *Rodzina czterosobowa*.

W tym tygodniu, podczas posiłków, N. zwraca uwagę dzieci na kulturę spożywania pokarmów, np. jedzenie z zamkniętymi ustami.

II

Zajęcia 1. Członkowie rodziny – słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Magiczne drzewko*.

- Powitanie zabawą *Zrobimy kółeczko*.

Dzieci tworzą koło i spacerują w prawą stronę. N. śpiewa na dowolną melodię: *Zrobimy kółeczko małe, okrągłutkie, bo nasze kółeczko musi być równiutkie, a dzieci dołączają się do śpiewu.*

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Magiczne drzewko*.

Książka (s. 22–23) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– Pani powiedziała, że na poniedziałek mamy przynieść do przedszkola zdjęcia członków rodziny, bo będziemy robić magiczne rodzinne drzewko – oświadczyła Ada.

– Takie drzewko nazywa się genealogiczne – popisał się wiedzą Olek. – My też takie robiliśmy, ale nasza pani kazała nam rysować wszystkich: babcie, dziadków, ciocie, wujków, rodziców... no i te portrety nie wyszły najlepiej. Chyba twoja pani nie chce, żeby ktoś się przestraszył, patrząc na swój portret, i dlatego kazała wam przynieść zdjęcia – domyślił się Olek.

– Tylko czy my mamy zdjęcia wszystkich cioci i wujków – zaniepokoiła się Ada.

Na szczęście dziadkowie starannie przechowywali wszystkie rodzinne pamiątki, a szczególnie fotografie. Kiedy usłyszeli, o co chodzi, z radością otwarli swój „skarbiec” i zaczęło się poszukiwanie. Ostateczny wybór zdjęć należał oczywiście do Ady, która nieoczekiwanie zapragnęła umieścić na swym drzewku ślubne fotografie – zarówno rodziców, jak i dziadków. Problem w tym, że takich pamiątek nikt nie chciał się pozbywać. Ale od czego jest technika? Dziadzio raz-dwa zeskanował wybrane fotografie i już po chwili wydrukował je na specjalnym sztywnym papierze. Ada przykładła do nich kubeczek i rysowała kółeczko, a mama wycinała. Tym sposobem na stole pojawił się cały komplet okrągłych portrecików. Wieczorem tata napisał maila do wujka Pawła, że w rodzinnym archiwum brakuje zdjęcia Krzysia – czyli najmłodszego członka rodziny.

– Bardzo przepraszam – odpisał wujek i dołączył komplet zdjęć swego synka. Wszyscy zgodzili się, że najzabawniejsze jest to, na którym Krzys z zapalem ssie swój duży palec u nogi. W poniedziałek Ada nie mogła się doczekać wyjścia do przedszkola. Gdy po śniadaniu średniaki zabrały się do pracy, przypomniała jej się rozmowa z Olkiem.

– A czy to drzewo... genealogiczne będziemy mogli zabrać do domu? – zapytała.

– GENEALOGICZNE – poprawiła ją pani. – Genealogia to nauka zajmująca się badaniem więzi rodzinnych. Żyjemy dzięki temu, że nasi przodkowie mieli dzieci, te dzieci dorastały i przekazywały życie swoim dzieciom – tym sposobem nasze rodzinne drzewka zyskiwały wciąż nowe gałązki i rozrastały się wspaniale – tłumaczyła pani. – A teraz namalujcie na kartonie pień i gałązki. W pudełkach na stole znajdziecie wycięte z bibuły zielone listki do przyklejenia. Niech każde z was umieści na tych gałązkach zdjęcia swych bliskich, zaczynając od najstarszych. Gotowe drzewka oczywiście będziecie mogli zabrać do domu. Ada pracowała pilnie cały dzień, a gdy mama przyszła po nią do przedszkola, z dumą rozwinęła swe dzieło.

– Jakie piękne rodzinne drzewko! – zawołała mama. – Oprawimy je w ramki i powiesimy w salonie. Gdy tata wróci z delegacji, będzie miał niespodziankę.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytanie:

- *Co to jest drzewo genealogiczne?*

Następnie N. prosi dzieci o wymienienie nazw członków ich rodzin.

📄 Karta pracy, cz. 1, nr 32

Dzieci:

- kończą kolorować rysunek drzewa,
- odszukują wśród naklejek obrazki przedstawiające Adę, Olka i członków ich rodziny,
- nakleją obrazki babć i dziadków nad pniem drzewa, rodziców – odpowiednio nad dziadkami, a rodzeństwa – nad rodzicami,
- dotykają obrazków: Ady, taty, Olka i mamy, i mówią, w jakim nastroju są te osoby, np.: Ada jest... Tata jest...

- Zabawa *O kim mówię?*

Bębenek, różne obrazki przedstawiające członków rodziny.

N. rozkłada różne obrazki przedstawiające członków rodziny. Podaje ich nazwy, dzieląc słowa na sylaby, np. *ma-ma, ta-ta, dzie-dek*. Dzieci liczą sylaby, wypowiadają słowa w całości. Następnie wskazane przez N. dziecko otrzymuje bębenek i uderza w niego tyle razy, ile sylab jest w wybranym słowie.

- Zabawa ruchowo-słuchowa *Rodzinne podróże*.

Tamburyn, bębenek, trójkąt.

N. prosi dzieci o dobranie się w 3-osobowe lub 4-osobowe rodzinke. Gra kolejno na poszczególnych instrumentach. Przy dźwiękach:

- tamburynu – *rodzinka leci samolotem* – dzieci z rozpostartymi na boki rękami naśladują lecące samoloty,
- bębna – *rodzinka jada pociągiem* – dzieci wspólnie tworzą pociąg i poruszają się po całej sali,
- trójkąta – *rodzinka podróżuje samochodem* – dzieci poruszają się, naśladując jazdę samochodem.

👤 **Zabawy na świeżym powietrzu**

- Spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zachowania dorosłych i dzieci. N. zwraca uwagę dzieci na poruszających się dorosłych. Dzieci dzielą się spostrzeżeniami. Wspólnie z N. zastanawiają się, jakimi członkami rodziny mogą być mijane na chodniku osoby, np. starszy pan z małym chłopcem to dziadek i wnuczek.
- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Rolnik sam w dolinie* (według M. Bogdanowicz). Dzieci chodzą w koło, trzymając się za ręce. Zabawę rozpoczyna stojący w środku chłopiec (rolnik), który wybiera spośród dzieci tworzących koło dziewczynkę (żonę). Żona wskazuje następnego uczestnika zabawy itd.

III

- Słuchanie piosenki *Moja mama i mój tata* (śl. i muz. Jolanta Kucharczyk) w wykonaniu N. lub nagrania z płyty CD. Rozmowa na temat piosenki.

Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

Es f B Es B Es

To wła-snie mo-ja ma-ma, a to mój ta-ta, naj - le-pszy chy-ba du - et z ca-

B Es As Es As Es

le - go świa - ta. Gdy ma - ma zwy-kle na - mi i do-mem się zaj - mu - je, to

As Es As Es B Es B

ta - ta maj-ster-ko-wicz wciąż wszy-tko re-pe - ru-je. Ro-wer, pra-lkę i su-szar-kę, i ze-psu-ty kran,

Es B Es B Es B Es B

za-mek w sza-fce i szu-flad-ce – wszy-tko zro-bi sam. Czy się o - kno nie do-my - ka, czy też skrzy-pią drzwi,

As B Es As B Es

ta - ta wszy-tko to na - pra - wi w mig. Ta - ta wszy-tko to na - pra - wi w mig.

- I. *To właśnie moja mama, a to mój tata,
najlepszy chyba duet z całego świata.
Gdy mama zwykle nami i domem się zajmuje,
to tata majsterkowicz wciąż wszystko reperuje.*

Ref.: *Rower, pralkę i suszarkę, i zepsuty kran,
zamek w szafce i szufladce – wszystko zrobi sam.
Czy się okno nie domyka, czy też skrzypią drzwi,
tata wszystko to naprawi w mig.
Tata wszystko to naprawi w mig.*

- II. *Więc mama robi obiad, zakupy, pranie,
i o porządek w domu dba doskonale.
Upiecze pyszne ciasto i tort udekoruje,
a tata majsterkowicz wciąż wszystko reperuje.*

Ref.: *Rower, pralkę i suszarkę...*

N. zadaje dzieciom pytania:

- *Co robi w domu mama z piosenki?*
- *Co robi w domu tata z piosenki?*
- *Ćwiczenie rozwijające poczucie rytmu – Rytm i melodia.*

N. wybiera krótkie fragmenty piosenki i recytuje ich tekst zgodnie z rytmem piosenki.

Dzieci:

- rytmicznie powtarzają tekst,
- odtwarzają podany rytm z równoczesnym klaskaniem,
- odtwarzają podany rytm, uderzając dłońmi o podłogę,
- odtwarzają podany rytm, klaszcząc i równocześnie recytując tekst,
- odtwarzają podany rytm, uderzając dłońmi o podłogę i równocześnie recytując tekst.

- Zabawa ruchowa *Pomóż mamie i tacie!*

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja mama i mój tata*.

Dzieci spacerują po sali w rytmie nagrania piosenki. Na pauzę w muzyce i dowolne zawołanie N. (mamy) dzieci jak najszybciej gromadzą się przy nim w luźnej gromadce. N. wymienia nazwy określonych czynności, np.: gotowanie obiadu, robienie zakupów, naprawianie skrzypiących drzwi. Dzieci ilustrują ruchem te czynności.

N. prosi dzieci o przyniesienie do przedszkola na następny dzień albumu z rodzinnymi zdjęciami lub pojedynczych fotografii przedstawiających dzieci i członków ich rodzin.

Listopad, tydzień 1

Dzień 2

Moja rodzina

Rodzinne fotografie

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Oglądanie rodzinnych fotografii. Wzbogacanie wiedzy o rodzinie. Rysowanie przez dzieci członków ich rodzin i wypowiadanie się na ich temat. Nauka piosenki <i>Moja mama i mój tata</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Czas na porządku</i> .	III 2, IV 19 I 7, IV 5 IV 7 I 5
II. Zajęcia umuzykalniające – <i>Moja mama i mój tata</i> . Cele: rozwijanie umiejętności poruszania się przy muzyce, reagowanie na ustalone sygnały. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa na rozgrzewkę – <i>Dzieci, do mnie!</i> Zabawa bieżna <i>Mama woła...</i>	IV 7 I 4, I 5, IV 1
III. Zabawa rozwijająca umiejętność formułowania pełnych zdań – <i>Mój tata, moja babcia, moja siostra</i> . Zabawa ruchowa <i>Taniec z balonem</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Zanieś rodzicom śniadanie</i> .	IV 5 I 5 I 8

Cele główne

- rozwijanie umiejętności poruszania się przy muzyce,
- reagowanie na ustalone sygnały.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawie przy piosence,
- reaguje odpowiednimi ruchami na ustalone sygnały.

Przebieg dnia

I

Tablica 6 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 183).

- Oglądanie rodzinnych fotografii przyniesionych przez dzieci. Wzbogacanie wiedzy o rodzinie.

Albumy ze zdjęciami, pojedyncze fotografie dzieci.

N. wraz z dziećmi ogląda rodzinne fotografie przyniesione przez dzieci. Dzieci wypowiadają się na temat swoich rodzin. Podają imiona: mamy, taty, brata, siostry. Z pomocą N. nazywają członków bliższej rodziny i dalszej rodziny: mama, tata, brat, siostra, babcia, dziadek, wujek, ciocia. Na koniec N. organizuje kącik (wystawę) z przyniesionych albumów i zdjęć.

! N. zawiesza zdjęcia na tablicy w taki sposób, aby ich nie uszkodzić (lub wkłada zdjęcia do foliowych koszulek i układa na stoliku). Zachęca dzieci do oglądania zdjęć i niedotykania ich palcami.

☰ Karta pracy, cz. 1, nr 33

Dzieci:

- oglądają obrazki, poznają rodzinę Olka i Ady,
- wymieniają jej członków,
- rysują w ramkach członków swojej rodziny i opowiadają o nich,
- rysują po szarej linii drogi dzieci do ich rodziców.
- Nauka piosenki *Moja mama i mój tata* (przewodnik, cz. 1, s. 146).
Nauka zwrotek i refrenu na zasadzie echa muzycznego. Próby śpiewu indywidualnego.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Czas na porządku* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

II

Zajęcia 1. Zajęcia umuzykalniające *Moja mama i mój tata*.

- Prezent dla mamy i taty – reagowanie na ustalone sygnały.

Dla każdego dziecka koperta z wyciętymi kółkami (większymi i mniejszymi) w jednym z trzech kolorów: niebieskim, czerwonym, żółtym, jeden z trzech instrumentów: bębenek (koła niebieskie), marakasy (koła czerwone), kastaniet (koła żółte), nagranie dowolnej muzyki, odtwarzacz CD.

Dzieci zajmują miejsca na środku sali. Przed każdym dzieckiem znajduje się koperta z jednokolorowym zestawem kółek (większe i mniejsze), które dzieci samodzielnie wycięły na wcześniejszych zajęciach.

Gra muzyka. Dzieci na palcach biegają między kopertami. Na hasło: *Prezent dla mamy*, zajmują miejsca przed najbliższymi leżącymi kopertami i wysypują z nich kółka. N. uderza w wybrany instrument. Dzieci układają dowolne wzory z kółek. Liczba użytych kółek w odpowiednim kolorze ma być zgodna z liczbą dźwięków wydawanych przez instrument.

! Uwaga! Utrudnieniem zadania mogą być uderzenia w tempie wolnym i w tempie szybkim. Tempo wolne – dzieci wykorzystują koła większe, tempo szybkie – wykorzystują koła mniejsze.

- Ćwiczenia emisyjne na sylabach: ma, me, mi, mo, mu, me, ta, to, tu, ti, te, oraz wyrazach: mamó, mamu, mami, mame.
- Instrumentacja wiersza *Mama* (B. Forma).

Dla każdego dziecka jeden z instrumentów: marakas, tamburyn, kastaniet, trójkąt.

N. recytuje tekst. Obok stoi dziecko grające na instrumencie. Należy zwrócić uwagę, aby dźwięki instrumentu były delikatne i nie zagłuszały głosu recytującego.

*Zbieram kwiaty na łące,
piękny bukiet z nich robię.*

marakasy, tremolo,

*Bardzo cię kocham, moja mamusiu,
więc ofiaruję go tobie.*

cztery uderzenia w tamburyn,

*A kiedy zapadnie wieczór,
wszystkie gwiazdy na niebie
dokładnie policzę i tyle buziaków
będę miała dla ciebie.*

kastaniety, tremolo,

uderzenia w trójkąt,

*Dam ci moje serduszko,
w nim jest wiele miłości,*

marakasy, tremolo,

*bardzo cię kocham i tym prezentem
chcę dać ci wiele radości.*

trójkąt.

- Zabawa rozwijająca koordynację słuchowo-ruchową – *Jak pomagam mamie i tacie*.
Nagranie piosenki *Moja mama i mój tata*, odtwarzacz CD.
Dzieci zajmują miejsca na okręgu. Wybrane dziecko wchodzi do środka. W rytmie piosenki *Moja mama i mój tata* wymyśla dowolne figury obrazujące, w jaki sposób pomagamy mamie i tacie w domowych pracach. N. zwraca uwagę na estetykę ruchu oraz zachowanie rytmu podczas prezentacji.
Podczas zabawy dzieci podejmują próby śpiewania piosenki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa na rozgrzewkę – *Dzieci, do mnie!*
Tamburyn.
Dzieci spacerują swobodnie, N. gra na tamburynie. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się na wprost N. w szeregu (jedno obok drugiego). Zabawę powtarzamy kilka razy. N. zmienia swoje miejsce.
- Zabawa bieżna *Mama woła...*
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. N. (mama) wypowiada słowa: *Mama woła... Kasię*. Dziecko o tym imieniu podbiega do N. i podaje mu rękę. Zabawa się powtarza. N. może zmienić zawołanie na np. *Tata woła...* czy wypowiedzieć dwa lub trzy imiona dzieci naraz.

III

- Zabawa rozwijająca umiejętność formułowania pełnych zdań – *Mój tata, moja babcia, moja siostra*.
Piłka.
Dzieci wraz z N. siedzą w kole. N. rozpoczyna zdanie, np. *Mój tata bardzo lubi, kiedy...* i turla piłkę do wybranego dziecka. Dziecko chwytą piłkę, powtarza początek zdania i kończy je zgodnie ze swoimi wyobrażeniami. Następnie turla piłkę z powrotem do N. N. kontynuuje zabawę. Wymienia innych członków rodziny. Przykłady:
Moja babcia cieszy się, gdy...
Moja siostra nie lubi, gdy ja...

W tej zabawie ważne jest, aby N. orientował się w sytuacji rodzinnej dzieci.

- Zabawa ruchowa *Taniec z balonem*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja mama i mój tata* (przewodnik, cz. 1, s. 146), balon (jeden na parę dzieci).
Dzieci dobierają się parami. N. rozdaje każdej parze po jednym balonie. Dzieci umieszczają balony pomiędzy swoimi brzuchami, chwytają się za dłonie i tańczą przy muzyce. Po pewnym czasie zmieniają sposób trzymania balonów, np. umieszczają balony między swoimi czołami. Na koniec zabawy odbijają balon pomiędzy sobą jak piłkę.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Zanieś rodzicom śniadanie* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa rozwijająca zmysł dotyku oraz umiejętność kojarzenia – <i>Do kogo to należy?</i> Zabawa logopedyczna <i>Echo sylabowe</i> . Zabawa bieżna <i>Do przedszkola</i> .	IV 13 IV 2 I 8
II. <i>Para jak brat i siostra, mama i tata, babcia i dziadek</i> – zajęcia matematyczne z wykorzystaniem obrazków. Cele: wzbogacanie wiedzy o swojej rodzinie, rozwijanie umiejętności matematycznych. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Odszukaj swoją parę</i> . Zabawa rytmiczna z zastosowaniem rymowanki <i>W rodzinie</i> .	IV 12, IV 15 I 4, I 5
III. Zabawa badawcza połączona z zajęciami gospodarczymi. Przygotowanie słodkiej niespodzianki dla najbliższych. Zabawa rozwijająca koordynację słuchowo-ruchową – <i>Jak pomagam mamie i tacie</i> .	IV 1, IV 13 IV 7

Cele główne

- wzbogacanie wiedzy o swojej rodzinie,
- rozwijanie umiejętności matematycznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa członków bliższej rodziny i dalszej rodziny, podaje ich imiona,
- używa pojęcia *para*, przelicza w zakresie 4 i więcej.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca zmysł dotyku oraz umiejętność kojarzenia – *Do kogo to należy?*
Lalka, samochodzik, but na obcasie, smoczek, okulary, nieprzezroczysty worek.
Dzieci oglądają zgromadzone przedmioty. Wspólnie z N. przyporządkowują je poszczególnym członkom rodziny. Uzasadniają swój wybór. Następnie N. wkłada wszystkie przedmioty do nieprzezroczystego worka. Chętne dziecko wybiera jeden przedmiot i, nie wyjmując go z worka, mówi, do kogo mógłby on należeć. Pozostałe dzieci odgadują, o jaki przedmiot chodzi.
- Zabawa logopedyczna *Echo sylabowe*.
Piłka.
N. rzuca piłkę do wybranego dziecka i jednocześnie wymawia sylabę, np. *ma*. Dziecko odrzuca piłkę, wypowiada tę samą sylabę i kończy słowo, mówiąc np. *ma-ma*. Następnie dzieci podają jak najwięcej słów na podaną sylabę, np.: *mata, maki, makaron*. Przykłady innych sylab: *ta, ba, wu*.
- Zabawa bieżna *Do przedszkola* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

II

Zajęcia 1. Para jak brat i siostra, mama i tata, babcia i dziadek – zajęcia matematyczne z wykorzystaniem obrazków.

- Powitanie. Podawanie przez dzieci imion członków ich rodzin.

Piłka.

Dzieci stoją w kole. N. rzuca piłkę i zadaje pytania, np.: *Jak ma na imię twoja mama (babcia, siostra, twój tata, dziadek, brat)?* Dziecko, które chwyta piłkę, odpowiada na pytanie.

- Wypowiedzi na temat planszy przedstawiającej członków rodziny wykonujących różne czynności.

Plansza przedstawiająca sceny z życia rodzinnego, np.: mama z tatą wspólnie przygotowują w kuchni kanapki, brat z siostrą budują wspólnie z klocków, babcia z dziadkiem oglądają w salonie album ze zdjęciami, 3 kolorowe arkusze.

Dzieci siedzą w półkolu. N. wskazuje planszę i mówi, że przedstawia ona sceny z życia rodzinnego. Plansza jest zasłonięta małymi kolorowymi arkuszami papieru. N. powoli odkrywa wskazane przez dzieci arkusze. Dzieci odgadują, jacy członkowie rodziny są na nich przedstawieni i jakie czynności wykonują, np. mama z tatą przygotowują kanapki, brat z siostrą budują z klocków, dziadek z babcią oglądają album ze zdjęciami.

Na przykładzie poszczególnych scen N. wyjaśnia dzieciom pojęcia: para, rodzice, dziadkowie, rodzeństwo.

- Zabawa ruchowa *Tworzymy rodzinki*.

Koszyk, obrazki przedstawiające członków rodziny, w tym po 4 mamy, 4 tatusiów, 4 babcie, 4 dziadków, oraz obrazki przedstawiające małych chłopców i małe dziewczynki (postacie różnią się kolorem i rodzajem ubrań), nagranie melodii do biegu, odtwarzacz CD.

Dzieci kolejno losują z koszyka po jednym obrazku. Odgadują nazwę wylosowanego członka rodziny. N. prosi o podniesienie obrazka te dzieci, które mają obrazek przedstawiający mamę (a następnie tatę, babcię, dziadka, brata, siostrę). N. odtwarza nagranie melodii do biegania. Na pauzę w muzyce i hasło: *Rodzice* – w parach ustawiają się dzieci, które na obrazku mają przedstawionych mamę i tatę. Pozostałe dzieci kucają. N. kontynuuje zabawę, wypowiadając hasło: *Dziadkowie*, a potem – *Rodzeństwo*. Na koniec dzieci ustawiają się, tworząc rodzinki – tak aby w każdej rodzinie byli mama i tata, babcia i dziadek oraz przynajmniej 2 dzieci.

- Zabawa w dobieranie obrazków. Tworzenie zbiorów, układanie par.

Plansza przedstawiająca sceny z życia rodzinnego (wykorzystana we wcześniejszej zabawie), pojemnik, obrazki przedstawiające członków rodziny, wykorzystywane w zabawie ruchowej – dla każdego dziecka jeden obrazek.

Dzieci siadają w półkolu przed N. N. wskazuje planszę wykorzystaną we wcześniejszej zabawie. Przypomina znaczenie słów: para, rodzeństwo, rodzice, dziadkowie. Zaprasza dzieci do zabawy. Dzieci losują z pojemnika jeden obrazek. Patrząc na planszę, zastanawiają się, jaki członek rodziny jest przedstawiony na ich obrazku, i kolejno wyklaskują rytmicznie jego nazwę: brat, siostra, mama, tata, babcia, dziadek. Opisują wygląd wylosowanego członka rodziny. Następnie układają obrazki w ustalonym miejscu według polecenia N. Za każdym razem wybrane dzieci liczą, ile obrazków jest w każdym zbiorze, po czym zabierają swoje obrazki z powrotem. Dzieci układają obrazki, tworząc zbiory:

- dzieci i dorosłych,
- dzieci, rodziców i dziadków,
- braci, sióstr, mam, tatusiów, babć i dziadków,
- chłopców/mężczyzn i dziewczynek/kobiet.

Na koniec dzieci układają obrazki parami: brat z siostrą, mama z tatą, babcia z dziadkiem. Określają, z pomocą N., liczbę wszystkich par.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Odszukaj swoją parę*.
Dzieci dobierają się w pary i ustawiają się parami w różnych miejscach wyznaczonego terenu. Zapamiętują, z kim stoją, uważnie przyglądają się swojemu koledze lub swojej koleżance. Następnie N. wyklaskuje rytm. Dzieci rozdzielają się i reagują na zmiany tempa: marszerują, biegają lub podskakują. Na pauzę odszukują swojego partnera, stoją naprzeciwko siebie, łączą dłonie i wyciągają je w górę.
- Zabawa rytmiczna z zastosowaniem rymowanki (K. Wilk) *W rodzinie*.
Dzieci idą za N. w danym kierunku. Rytmicznie stawiają kroki i powtarzają rymowankę: *W rodzinie wszyscy się kochamy i zawsze sobie pomagamy* – głośno, cicho, wolno, szybko.

III

Przed przybyciem gościa N. ustala z nim przebieg spotkania.

N. przedstawia dzieciom zaproszonego gościa (np. mamę lub babcię jednego z przedszkolaków). Gość wita się z dziećmi i opowiada o tym, kim jest, co najczęściej robi w domu i co mu sprawia przyjemność. Pyta dzieci, czy wiedzą, jakie niespodzianki lubią ich rodzice, dziadkowie, rodzeństwo; czy pomagają w pracach domowych i czy przygotowują innym niespodzianki. N. proponuje przygotowanie słodkiej niespodzianki dla najbliższych.

- Zabawa badawcza połączona z zajęciami gospodarczymi. Przygotowanie słodkiej niespodzianki dla najbliższych.

Cerata, mąka pszenna (0,5 kg), cukier (0,5 szklanki), talerzyki z wybranymi produktami: 2 ugotowanymi żółtkami, 2 łyżkami smalcu, 3 łyżkami śmietany 22%, 250 g masła roślinnego, łyżeczka proszku do pieczenia, miska, blacha wyłożona papierem do pieczenia, dla każdego dziecka fartuszek i papierowy talerzyk, przezroczysta folia.

Dzieci siadają w kole. Gość rozkłada na środku ceratę i ustawia na niej mąkę, cukier w szklance i talerzyki z wybranymi produktami. Informuje, że za chwilę dzieci będą badać swoimi zmysłami właściwości różnych produktów potrzebnych do wykonania niespodzianki. Prosi dzieci o uważne obejrzenie, powąchanie i dotknięcie wybranego przez nie produktu, a następnie opisanie: koloru, wyglądu, zapachu, stanu skupienia. Dzieci opisują własne doznania i odgadują, czym może być dany produkt. Następnie dzieci obserwują, jak zachowują się poszczególne składniki po ich zmieszaniu w misce. Wspólnie zastanawiają się, co można wykonać z powstałej masy. Dzieci zakładają fartuszki, podciągają rękawy, myją ręce i siadają przy stolikach. Po uzyskaniu jednolitej konsystencji gość rozdziela ciasto na małe porcje i kładzie je dzieciom na papierowych talerzykach. Dzieci lepia płaskie ciasteczka różnego kształtu. Następnie kładą ciasteczka na blasze wyłożonej papierem. N. piecze ciasteczka w przedszkolnej kuchni przez 20 minut. Na koniec spotkania gość zachęca dzieci do sprawiania domownikom innych niespodzianek, np. pomagania w prostych pracach domowych: w sprzątaniu, robieniu zakupów i przygotowywaniu posiłków. Dzieci dziękują gościowi za przybycie.

Po wystudzeniu ciasteczek dzieci zawijają je w przezroczystą folię.

- Zabawa rozwijająca koordynację słuchowo-ruchową – *Jak pomagam mamie i tacie* (przewodnik, cz. 1, s. 149).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa ruchowa w parach – <i>Rozmowa telefoniczna</i> . Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego z nauczycielem. Zabawa z elementem równowagi – <i>Zanieś rodzicom śniadanie</i> .	I 5 IV 4, IV 9 I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 5. Cele: zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego z członkami swojej rodziny, rozwijanie sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer po ogrodzie przedszkolnym. Prowadzenie obserwacji przyrodniczych. Dostrzeganie zmian zachodzących w krajobrazie późną jesienią. Zabawa bieżna <i>Dotknij i wróć</i> .	I 4, I 5, II 11 IV 18 I 8, I 9
III. Wykonanie rysunku na temat: <i>Co lubię robić z...</i> Zabawa rozwijająca reakcję na znaki umowne – <i>Cicho – głośno</i> (według B. Formy). Zabawa ruchowa ze śpiewem – <i>Ojciec Wirgiliusz</i> .	I 7 IV 7 I 5

Cele główne

- zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego z członkami swojej rodziny,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat ulubionych zabaw z członkami swojej rodziny,
- prawidłowo wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

- Zabawa w parach – *Rozmowa telefoniczna*.
Dwie sylwety telefonu komórkowego wycięte ze sztywnego kartonu.
N. wybiera dwoje chętnych dzieci do odegrania roli dzwoniącego i odbierającego telefon. Wręcza dzieciom sylwety telefonu komórkowego, wycięte ze sztywnego kartonu. Zachęca dzieci, aby zadzwoniły do kogoś z rodziny w ważnej sprawie. Dzieci naśladują wybieranie numeru i prowadzą rozmowę. Pozostałe dzieci przysłuchują się i odgadują, kto do kogo dzwoni i w jakiej sprawie.

Karta pracy, cz. 1, nr 34

Dzieci:

- odczytują tekst wspólnie z N. (N. czyta wyrazy, a dzieci mówią nazwy obrazków),
- rysują po śladach szarych linii.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Zanieś rodzicom śniadanie* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

II

Zajęcia 1. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 5.

Tamburyn, pojemnik, chusteczka szyfonowa dla każdego dziecka.

- Ćwiczenie orientacyjno-porządkowe *Szybka zbiórka*.
Dzieci spacerują swobodnie, N. gra na tamburynie. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się na wprost N. w dwurzędzie (parami). Zabawę powtarzamy kilka razy. N. zmienia swoje miejsce. Po ostatnim powtórzeniu dzieci wyjmują z pojemnika chusteczki szyfonowe.

- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Listki na wietrze*.
Dzieci są listkami. Leżą na dywanie. Na jedno uderzenie w tamburyn listki wstają i tańczą po całej sali, poruszając chusteczkami w górę i w dół. Na dwa uderzenia podzuczają chusteczki w górę i opadają wraz z nimi na podłogę – kładą się na dywanie.
- Ćwiczenie w leżeniu na plecach – *Na rower*.
Dzieci poruszają się po sali w jednym kierunku, podskakując. Na hasło: *Rower!* kładą się na plecach i naśladują jazdę na rowerze. Na hasło: *Odpoczywamy!* dzieci wstają. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenia mięśni grzbietu – *Wycieramy plecy*.
Dzieci stoją w rozkroku i łapią chusteczki dwiema rękami. Jedną ręką trzymają jeden koniec chusteczki, a drugą – drugi koniec chusteczki. Następnie dzieci podnoszą ręce z chusteczkami za głowy. Jedna ręka powinna znajdować się nad ramieniem, a druga – pod ramieniem. (N. w razie potrzeby pomaga dzieciom). Dzieci przesuwają chusteczki w górę i w dół. Ćwiczenie powtarzamy trzy razy.
- Ćwiczenie z elementem równowagi – *Przełóż chusteczkę*.
Dzieci chodzą po sali w jednym kierunku, wysoko unosząc kolana. Na uderzenie w tamburyn zatrzymują się, stają w rozkroku i przekładają chusteczki między nogami. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenie z elementem podskoku – *Skaczemy przez kałuże*.
Dzieci pozostawiają chusteczki na dywanie. Spacerują po całej sali między nimi. Na hasło: *Skaczemy przez kałuże!*, wykonują podskoki obunóż nad dowolnymi chusteczkami.
- Ćwiczenia relaksacyjne *Masaż pleców*.
Dzieci dobierają się w pary i siadają na podłodze (jedno dziecko siedzi z przodu, a drugie za nim, aby mogło rysować na jego plecach). Plecy partnera są tablicą, a chusteczka szyfonowa – kredą.
- Zakończenie zajęć.
Dzieci maszerują po kole w większych odstępach od siebie. Poruszają rękami do przodu (na zmianę) i machają chusteczkami. Śpiewają dowolną piosenkę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Prowadzenie obserwacji przyrodniczych.
N. spaceruje z dziećmi po ogrodzie. Wspólnie obserwują przyrodę. N. zwraca uwagę dzieci na zmiany zachodzące w krajobrazie późną jesienią, np. inny kolor i opadanie liści, usychanie traw.
- Zabawa bieżna *Dotknij i wróć*.
Dzieci stoją w dwóch rzędach. Na sygnał N. pierwsze dziecko z każdego rzędu biegnie do wskazanego drzewa, dotyka go i wraca jak najszybciej na koniec swojego rzędu. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie dzieci dotkną drzewa i wrócą na koniec rzędu.

III

- Wykonanie rysunku na temat: *Co lubię robić z...*
Dla każdego dziecka kartka formatu A4 i mała karteczka, kredki, klamerki do suszenia prania, mazak.
N. zachęca dzieci do zastanowienia się nad tym, co najbardziej lubią robić z dowolnym członkiem swojej rodziny, np. z mamą, tatą czy rodzeństwem. Następnie proponuje wykonanie rysunku. Po wykonaniu zadania dzieci prezentują przed grupą swoją pracę i opowiadają o niej. Na koniec dzieci, z pomocą N., przypinają na dole swojego rysunku tyle klamer, ile mają lat. N. organizuje wystawę z prac dzieci. Przypina na każdej pracy małą karteczkę z krótkim opisem.

- Zabawa rozwijająca reakcję na znaki umowne – *Cicho – głośno*, według B. Formy (przewodnik, cz. 1, s. 142–143).

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Ojciec Wirgiliusz*.

Dzieci stoją w kole. W środku znajduje się chętne dziecko. Dzieci chodzą w kole wiązonym i śpiewają piosenkę: *Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje, a miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje*. Podczas słów: *Hejże, dzieci, hejże, ha, hejże, ha, hejże, ha*. Róbcie wszystko to co ja, to co ja, klaszczą w dłonie, a następnie naśladują czynność wykonywaną przez dziecko znajdujące się w środku. Po wybraniu nowego ojca Wirgiliusza zabawa się powtarza.

Listopad, tydzień 1

Dzień 5

Moja rodzina

Portret mojej rodziny

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa naśladowcza <i>Co robi babcia?</i>	I 5
Zabawa rytmiczna <i>Koncert dla mamy</i> , z wykorzystaniem niekonwencjonalnych instrumentów.	IV 7
Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Małe rodziny i duże rodziny</i> .	I 5
II. <i>Portret mojej rodziny</i> – rysowanie pastelami olejnymi. Cele: wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną, rozwijanie sprawności manualnej.	III 2, IV 8
Zabawy na świeżym powietrzu: Zabawa w kole – <i>Krążąca piłka</i> . Wykonanie prac porządkowych na koniec pobytu w ogrodzie.	I 4, I 5, I 7
III. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość wzrokową oraz umiejętności językowe – <i>Prezenty dla najbliższych</i> .	IV 1
Pogadanka na temat: <i>Co potrafią moje ręce?</i> Wykonanie prac porządkowych.	I 7
Utrwalenie zabaw muzycznych z całego tygodnia.	IV 7
Zabawa ruchowa z elementami podskoku – <i>Hop, do góry!</i>	I 5

Cele główne

- wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ma poczucie przywiązania do rodziny,
- usprawnia drobne mięśnie dłoni, wykonuje rysunek pastelami olejnymi.

Przebieg dnia

I

- Zabawa naśladowcza *Co robi babcia?*

Obrazki przedstawiające różne czynności wykonywane przez członków rodziny, np. czytanie książki przez babcię.

N. układa na stoliku obrazki przedstawiające różne czynności. Chętne dzieci wypowiadają się temat obrazków. Następnie wybierają jeden z nich i naśladują pokazaną na obrazku czynność. N. pyta, np. *Co robi babcia?* Pozostałe dzieci odgadują, o jaką czynność chodzi, mówiąc pełne zdanie, np. *Babcia czyta książkę*, i naśladują tę czynność. N. może powtórzyć zabawę w innym czasie, formułując pytania o innych członkach rodziny.

- Zabawa rytmiczna *Koncert dla mamy*, z wykorzystaniem niekonwencjonalnych instrumentów.

Po dwa takie same przedmioty, np.: pokrywki, łyżki – drewniane i metalowe, garnki i garuszki.

Dzieci wybierają po dwa przedmioty (garnki, pokrywki, łyżki – drewniane i metalowe). N. wybiera dyrygenta. Wszystkie grają koncert dla mamy.

- Zabawa ruchowa orientacyjno-porządkowa *Małe rodziny i duże rodziny* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

II

Zajęcia 1. *Portret mojej rodziny – rysowanie pastelami olejnymi.*

- Powitanie zabawą paluszkową *Rodzina* (według K. Sąsiadka).
Dzieci siadają przed N. Wysuwają zaciśniętą w pięść dłoń i kolejne palce, zaczynając od kciuka. Na końcu pokazują dłoń z wyprostowanymi wszystkimi palcami.

*Ten pierwszy
to nasz dziadziuś.*

*A obok
– babunia.*

*Największy
to tatuś,
a przy nim
mamunia.*

*A to jest
dziecinka mała!
Tralalala, la, la...*

*A to
– moja rączka cała!
Tralalala, la, la...*

- Oglądanie reprodukcji dzieł malarskich.

Reprodukcje malarskie przedstawiające sceny z życia rodziny lub portrety jej członków.

N. pokazuje dzieciom wybrane reprodukcje malarskie przedstawiające sceny z życia rodziny lub portrety jej członków. Dzieci, z pomocą N., wypowiadają się na temat treści, nastroju i techniki wykonania przedstawionych reprodukcji.

- Zabawa ruchowa *Fotografia rodzinna*.

Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

N. włącza nagranie spokojnej melodii. Dzieci wykonują własne improwizacje taneczne. Na przerwę w muzyce tworzą kilkusobowe rodziny, w zależności od tego, ile palców pokaże N., i pozują do rodzinnej fotografii. N. podchodzi do każdej rodziny i na niby wykonuje zdjęcie.

- Część plastyczna – *Portret mojej rodziny*.

Pastele olejne, kartka z bloku technicznego (dla każdego dziecka).

N. zaprasza dzieci do wykonania portretów ich rodzin. Pyta dzieci, co znaczy słowo *portret*. Wyjaśnia jego znaczenie. Następnie omawia sposób wykonania pracy. Dzieci zastanawiają się, jakich członków swojej rodziny przedstawią na portrecie.

Dzieci zajmują miejsca przy stolikach, na kartkach z bloku technicznego za pomocą pastelii olejnych rysują portrety swoich rodzin.

Podczas pracy N. rozmawia z dziećmi o tym, kogo właśnie rysują. Zwraca uwagę na odzwierciedlenie na rysunku charakterystycznych cech danej osoby, np. koloru włosów, oczu.

Zwiększenie lub zmniejszenie siły nacisku na kredkę – pastelę olejną – powoduje uzyskanie bardziej lub mniej intensywnego koloru. Wykorzystanie podczas rysowania drugiej kartki – pomocniczej, którą dzieci zakryją gotowe już części rysunku – zapobiegnie pozostawianiu plam.

- Zorganizowanie wystawy.

Portrety wykonane przez dzieci.

N. z pomocą dzieci układa prace na stoliku. Podziwia wszystkie prace. Wskazuje każdą pracę palcem i prosi jej autora o wypowiedź. Za każdym razem wszystkie dzieci liczą na palcach, z ilu członków składa się rodzina danego dziecka. Następnie N. wszystkim dzieciom dziękuje za trud i wysiłek włożony w wykonanie prac. Po zajęciach N. organizuje dla rodziców w szatni wystawę prac dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa w kole – *Krążąca piłka.*

Piłka.

N. i dzieci stają w kole, blisko siebie. Na sygnał N. dzieci podają sobie piłkę z rąk do rąk. Piłka nie może spaść na ziemię. N. powtarza zabawę. Podaje piłkę w drugą stronę.

- Wykonywanie prac porządkowych na koniec pobytu w ogrodzie.

Grabie, miotłki.

Dzieci wykonują czynności porządkowe: grabią i zbierają liście w wyznaczone miejsce, zamiatają piasek przy piaskownicy.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość wzrokową oraz umiejętności językowe – *Prezenty dla najbliższych.*

Pudełko, kilka małych zabawek, np.: pluszowy miś, samochodzik, laleczka.

N. wkłada do pudełka kilka małych zabawek. Chętne dziecko wybiera jeden przedmiot (prezent) dla dowolnego członka rodziny i formułuje zdanie zawierające jeden przymiotnik lub dwa przymiotniki, np. *Wybrałem dla mamy małego pluszowego misia.*

- Pogadanka na temat: *Co potrafią moje ręce?* Wykonanie prac porządkowych.

N. inicjuje rozmowę na temat konieczności wykonywania różnych prac porządkowych w domu i w przedszkolu. Prosi dzieci, aby wysunęły swoje dłonie, spojrzały na nie i zastanowiły się, jakie prace mogą swoimi rękami wykonać. Chętne dzieci kolejno wypowiadają się. Następnie N., wspólnie z dziećmi, sprawdza porządek w sali. Podchodzi do poszczególnych kącików i w razie potrzeby zachęca dzieci do segregowania klocków, ułożenia książek w kąciku książki czy wytarcia kurzu na półkach. Mówi, że w rodzinie wszyscy powinni dbać o ład i porządek. Zachęca dzieci do pomagania rodzicom w pracach porządkowo-gospodarczych.

- Utrwalenie zabaw muzycznych z całego tygodnia.

- Zabawa ruchowa z elementami podskoku – *Hop, do góry!*

Woreczek dla każdego dziecka.

Każde dziecko kładzie sobie na głowie woreczek. Na hasło N.: *Zrzucić woreczek*, wszystkie dzieci wysoko podskakują do góry, tak aby zrzucić woreczek z głowy.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Wykonanie gazetki tematycznej. Słuchanie piosenki <i>Urządzenia domowe</i> , w wykonaniu N. lub z płyty CD. Rozmowa na temat tekstu piosenki. Zestaw zabaw ruchowych nr 10.	IV 19 IV 7 IV 5 I 8
II. <i>Nasze domy</i> – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller <i>Pod jednym dachem</i> . Cele: zachęcanie do uważnego słuchania opowiadania, zwracanie uwagi na architekturę, dostrzeganie różnic w wyglądzie domów. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer. Oglądanie budynków znajdujących się w okolicy przedszkola.	IV 5, IV 11 I 4, I 5
III. Zabawa rytmiczna <i>Zaklaskasz tak jak ja</i> . Nauka pierwszej zwrotki piosenki na zasadzie echa muzycznego. Zabawa ruchowa <i>Murarz</i> .	IV 7 IV 7 I 5

Cele główne

- zachęcanie do uważnego słuchania opowiadania,
- zwracanie uwagi na architekturę, dostrzeganie różnic w wyglądzie domów.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha opowiadania i wypowiada się na jego temat,
- zwraca uwagę na różnorodność zabudowy, dostrzega różnice i podobieństwa w wyglądzie domów.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie gazetki tematycznej.
Pocztówki i obrazki przedstawiające różne domy.
Dzieci oglądają zgromadzone pocztówki i obrazki. Swobodnie wypowiadają się na ich temat. Z pomocą N. nazywają przedstawione domy, np.: dom jednorodzinny, dom wielorodzinny, blok, wieżowiec itp. Następnie próbują posegregować obrazki według ustalonego kryterium, np. domy w mieście i domy na wsi. Pomagają N. w przygotowaniu gazetki tematycznej, podają obrazki do zawieszenia na tablicy.
- Słuchanie piosenki *Urządzenia domowe* (sł. i muz. D. i K. Jagiełło) w wykonaniu N. lub z płyty CD.

Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

I. *Do czego służy pralka?*
Wiadomo, że do prania.
Do czego telewizor?
Już wiem – do oglądania.
Do czego służy kuchnia,
na pewno dobrze wiesz,
to na niej ugotujesz,
co potem chętnie zjesz.

II. *Do czego służy szafa?*
To miejsce na ubrania.
Do czego zaś odkurzac?
Znów wiem, do odkurzania.

Do czego mikrofala,
na pewno dobrze wiesz,
w niej można podgrzać wszystko,
co potem chętnie zjesz.

III. *Do czego służy toster?*
Do chleba tostowania.
Do czego służy czajnik?
Do wody gotowania.
Do czego jest lodówka,
na pewno dobrze wiesz,
w niej możesz schłodzić wszystko,
co potem chętnie zjesz.

- Rozmowa na temat tekstu piosenki. Oglądanie obrazków przedstawiających urządzenia domowe.

Zestaw zabaw ruchowych nr 10 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Mój domek*.

Szarfa dla każdego dziecka, bębenek.

N. rozkłada na dywanie tyle szarf (domków), ile jest dzieci. Dzieci wybierają swoje domki, układają je na dywanie, tworząc koło, i stają w środku. Na sygnał N. (uderzenie w bębenek) każde dziecko stara się jak najszybciej wejść do swojego domku – siada w nim w siadzie skrzyżnym.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wyrzyj przez okienko*.

Dla każdego dziecka mała obręcz, bębenek.

N. rozkłada na podłodze, w różnych miejscach sali, małe obręcze. Dzieci, na czworaka, chodzą między obręczami. Na uderzenie w bębenek zatrzymują się przy najbliższej leżącej obręczy, siadają w siadzie skrzyżnym i wyglądają przez okienko – przykładają obręcz do twarzy. Dwa uderzenia w bębenek są sygnałem do dalszej zabawy.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Droga do domu*.

Długa wstążka.

Dzieci chodzą gęsiego po wstążce rozłożonej na dywanie. Stawiają stopy blisko siebie, starając się nie schodzić ze wstążki.

- Zabawa bieżna *Samochody i garaże*.

Chorągiewka, krążek i woreczek dla każdego dziecka.

Dzieci wybierają miejsca na swoje garaże i oznaczają je wybranymi wcześniej woreczkami (kładą woreczki na podłodze). Otrzymują od N. po jednym krążku. Na dany znak, np. podniesioną chorągiewkę, dzieci biegają swobodnie po sali, naśladują kręcenie kierownicą i wydają odgłosy pracującego silnika, np. brym, brym. Gdy zobaczą opuszczoną chorągiewkę, wracają do swoich garaży.

- Zabawa naśladowcza *Co będziesz robić w domu?*

Rama okna wycięta z kartonu.

Dzieci kolejno przekazują sobie gotową, wyciętą z kartonu, ramę okna. Przykładają do niej twarz i wołają, patrząc na wybrane dziecko: *Co będziesz robić w domu, Zosiu?* Wywołane dzieci kolejno wchodzi do koła i gestem naśladują wykonywanie jakiejś czynności. Pozostałe dzieci odgadują, co to za czynność i w jakim pomieszczeniu się ją wykonuje. Naśladują tę czynność. Następnie dzieci przekazują sobie ramę okna w prawą stronę i zabawa toczy się dalej.

II

Zajęcia 1. Nasze domy – rozmowa inspirowana opowiadaniem Ewy Stadtmüller *Pod jednym dachem*.

- Powitanie.

Piłka.

Dzieci stoją w kręgu. N. podaje piłkę do wybranego dziecka. Po otrzymaniu piłki dziecko wypowiada skojarzenia związane ze słowem *dom*. Dziecko, które miało już piłkę i wypowiedziało się, siada.

- Słuchanie opowiadania Ewy Stadtmüller *Pod jednym dachem*.

Książka (s. 24–25) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje im książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Ada uwielbiała przedszkolne spacer. Za każdym razem pani wybierała coś, na co trzeba było zwrócić szczególną uwagę. Mogły to być znaki drogowe, sklepy, drzewa... Tym razem wybór padł na... domy.

Aby dobrze przygotować się do wyprawy, średniaki przez całe przedpołudnie oglądały na ilustracjach różne rodzaje ludzkich siedzib: afrykańskie chaty o dachach z palmowych liści, indiańskie wigwamy, eskimoskie igloo, lepianki, ziemianki, zamki i pałace.

– Za chwilę zobaczymy, jak mieszkają nasi sąsiedzi – oznajmiła pani, zapraszając „Biedronki” na małą wycieczkę po okolicy.

– Czy wiecie, jak nazywa się taki dom? – zapytała, wskazując na stojący naprzeciw przedszkola blok.

– Mój jest taki sam! – podskoczył Wojtuś. – Tata powiedział kiedyś do wujka, że mieszkamy w JAMNIKU.

– Pewnie miał na myśli to, że ten blok jest niski, za to dość długi, zupełnie jak jamnik – uśmiechnęła się pani.

– Zobaczcie, jak wygląda ten stojący po drugiej stronie ulicy.

Przedszkolaki jak na komendę zadarły głowy w górę.

– Ale wysoki... – stwierdził z uznaniem Kuba – jak wieża.

– I dlatego takie domy nazywamy wieżowcami – pośpieszyła z wyjaśnieniem pani.

– Jeszcze dwie przecznice i będziemy na rynku. Zwróćcie uwagę, czym różnią się stojące wokół ratusza domy od tych, które widzieliśmy przed chwilą.

Gdy „Biedronki” doszły na miejsce, zaczęły uważnie przypatrywać się kolorowym, pięknie odnowionym kamieniczkom.

– Ten różowy domek ma takie ładne listki nad bramą i balkonik – zauważyła Ania. – A ten niebieski nie.

– Za to ma wieżyczkę na dachu i okrągłe okienko – zwrócił uwagę Karol.

– Rzeczywiście – kiwnęła głową pani – każda z tych kamieniczek jest inna, a niektóre z nich to prawdziwe dzieła sztuki.

– A ja mieszkam o tam, na końcu tej uliczki – pokazała paluszkami Lenka.
 – Taki domek jak twój nazywamy jednorodzinnym – wyjaśniła pani.
 – A mój to BLIŹNIAK – pochwaliła się Ada.
 – Coś ty? – parsknął śmiechem Adaś. – Nie wiesz, że bliźniaki to takie chłopaki strasznie podobne do siebie?
 – Albo dziewczyny – poparła kolegę Zuzia.
 Ada poczuła się nieswojo. Na szczęście pani wybawiła ją z kłopotu.
 – Bliźniakami nazywamy także jednakowe domki jednorodzinne stojące bardzo blisko siebie – wyjaśniła. – Kiedy będziemy wracać do przedszkola, to wam takie pokażę.
 – Aha – mruknął niepewnie Adaś, a Ada natychmiast odzyskała humor.
 – Jak to dobrze, że pani naprawdę zna się na domach – pomyślała.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytanie:

- Jak nazywają się domy, które oglądały dzieci na ilustracjach?
- W jakim domu chcielibyście mieszkać?
- Jakie domy zobaczyły dzieci na spacerze?
- Jak nazywa się dom, w którym mieszka Ada z rodziną?

N. kontynuuje rozmowę. Dzieci opowiadają o swoich domach rodzinnych – budynkach i kochających osobach wokół. N. wyjaśnia powiedzenia: *wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej; nie ma jak w domu*.

 Karta pracy, cz. 1, nr 35

Dzieci:

- nazywają budynki przedstawione na zdjęciach,
- mówią, jak nazywają się domy, w których mieszkają,
- rysują po śladach szarych linii na rysunkach domu,
- kolorują wybrany rysunek domu.

- Zabawa ruchowa *Na spacer*.

Tamburyn.

N. dzieli dzieci na dwie grupy, które będą odgrywały w zabawie role domów i przechodniów. Dzieci z pierwszej grupy stają bez ruchu. Są domami. Dzieci z drugiej grupy spacerują w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie między domami. Następuje zmiana ról i zabawa toczy się od nowa.

- **Zabawy na świeżym powietrzu**

- Spacer. Oglądanie budynków znajdujących się w okolicy przedszkola.

Elementy odblaskowe, np.: kamizelki, bransoletki.

N. prosi dzieci o założenie elementów odblaskowych (kamizelek, bransoletek). Przypomina zasady bezpiecznego poruszania się po chodniku i podczas przechodzenia przez ulicę. Podczas spaceru zwraca uwagę dzieci na rodzaj zabudowy, pobliskie osiedle mieszkaniowe, domy wolnostojące, kształty domów, cechy konstrukcyjne budynków: okna, dachy, piętra, kolor elewacji, tabliczki z nazwami ulic i numerami domów. N. zachęca dzieci do wypowiadania się na temat ich spostrzeżeń, a także na temat różnic i podobieństw w wyglądzie domów.

III

- Zabawa rytmiczna *Zaklaskzcz tak jak ja*.

Nagranie piosenki *Urządzenia domowe*, odtwarzacz CD.

Dzieci maszerują w rozsypanym, w określonym kierunku, w rytmie melodii piosenki.

Podczas przerwy w muzyce N. wyklaskuje charakterystyczny rytm piosenki. Dzieci powtarzają go najpierw z N., następnie samodzielnie. Zabawę powtarzamy kilka razy, wykonując rytm piosenki w różny sposób, np. uderzając dłońmi o uda, tupiąc nogami itp.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki – *Urządzenia domowe* na zasadzie echa muzycznego.
- Zabawa ruchowa *Murarz*.

Dzieci, poprzez wyliczankę, wybierają spośród siebie murarza. Murarz ustawia się na środku sali, na linii wyznaczonej przez N., która dzieli salę na połowę. Pozostałe dzieci zajmują miejsce na jednej połowie sali, jak najdalej od linii środkowej. Na umówiony sygnał N. dzieci przebiegają z jednej strony sali na drugą w taki sposób, aby nie zostać dotkniętym przez murarza. Złapane dzieci siadają na linii środkowej w siadzie skrzyżnym jedno obok drugiego. W miarę upływu czasu zabawy mur z siedzących dzieci powiększa się, a przestrzeń wokół murarza zmniejsza się, przez co pozostałym dzieciom coraz trudniej przedostać się na drugą stronę. Wygrywa ostatnie dziecko, które nie dało się złapać murarzowi.

Listopad, tydzień 2

Dzień 2

Mój dom

Wiem, gdzie mieszkam

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa dydaktyczna <i>Wiem, jak się nazywam i gdzie mieszkam</i> . Wydzieranka i naklejanka – <i>Aranżowanie wnętrza</i> . Słuchanie piosenki w wykonaniu nauczyciela. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Mój domek</i> .	III 3 I 7 IV 7 I 5
II. Zabawy przy piosence <i>Urządzenia domowe</i> . Cele: rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej, opanowanie tekstu i melodii nowej piosenki. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Gąski, gąski, do domu!</i> Zabawa <i>Szukaj koloru w ogrodzie</i> .	IV 7 I 4, I 5
III. Kolorowanie zgodnie z podaną instrukcją. Zabawa <i>Cicho – głośno</i> , uwrażliwiająca na zmiany dynamiki. Zabawa ruchowa <i>Domki do wynajęcia</i> .	I 7 IV 7 I 5

Cele główne

- rozwijanie koordynacji słuchowo-ruchowej,
- opanowanie tekstu i melodii nowej piosenki.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dopowiada tekst piosenki, patrząc na obrazek,
- śpiewa piosenkę.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Wiem, jak się nazywam i gdzie mieszkam*.
Torba, dla każdego dziecka koperta podpisana jego imieniem i nazwiskiem oraz adresem zamieszkania, w środku każdej koperty czysta kartka, kredki.
N. odbiera od listonosza (woźnej) torbę z listami. Odczytuje z kopert nazwiska i adresy odbiorców listu (poszczególnych dzieci). Gdy wszystkie dzieci otrzymają koperty, otwierają je i wyjmują czyste kartki. Rysują na kartkach swoje domy. Po skończonej pracy po

kolei pokazują swoje rysunki i wypowiadają się na temat swoich domów. Po zabawie dzieci wkładają rysunki do swoich kopert i odkładają koperty w ustalone miejsce.

- Wydzieranka i naklejanka – *Aranżowanie wnętrza*.

Trzy arkusze szarego papieru, katalogi z meblami i wyposażeniem wnętrza, klej.

N. dzieli dzieci na trzy zespoły. Przydziela każdemu z nich inne pomieszczenie, np.: kuchnię, łazienkę, pokój. Przed każdym zespołem układa arkusz szarego papieru, katalog z meblami, wyposażeniem wnętrza i klej. Dzieci wybierają z katalogów i wydzierają obrazki przedstawiające meble, urządzenia oraz różne potrzebne sprzęty pasujące do ich pomieszczeń. Następnie nakleją obrazki na arkuszach. Samodzielnie tworzą aranżację wnętrza. Na koniec N. prosi, aby zespoły kolejno zaprezentowały efekty swojej pracy. Dzieci uzasadniają wybór odpowiednich obrazków, opowiadają o swoich pomieszczeniach. N. eksponuje arkusze na tablicy.

- Słuchanie piosenki *Urządzenia domowe* (przewodnik, cz. 1, s. 158–159) w wykonaniu N. Utrwalanie pierwszej zwrotki piosenki, nauka kolejnych zwrotek na zasadzie echa muzycznego.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Mój domek* (przewodnik, cz. 1, s. 159).

II

Zajęcia 1. Zabawy przy piosence *Urządzenia domowe* (przewodnik, cz. 1, s. 158–159).

- Powitanie – reagowanie na hasła podczas przerwy w muzyce.

Nagranie piosenki, odtwarzacz CD.

Dzieci maszerują w dowolny sposób w rytmie piosenki. Podczas przerwy w muzyce wykonują zadania zgodnie z poleceniami N.:

- ręce witają ręce,
- kolana witają kolana,
- łokcie witają łokcie itp.

- *Co widzę na obrazku* – rozwijanie koordynacji słuchowo-wzrokowej.

Obrazki urządzeń domowych, o których jest mowa w piosence.

Dzieci zajmują miejsca przed N., który prezentuje tekst piosenki, zachowując jej charakterystyczny rytm. Podczas słów piosenki N. pokazuje odpowiednie ilustracje, a dzieci nazywają przedstawione na nich urządzenia.

Do czego służy pralka? (Pokazanie obrazka – dzieci uzupełniają tekst piosenki słowem *pralka*). Wiadomo, że do prania.

Do czego telewizor? (Pokazanie obrazka – dzieci uzupełniają tekst piosenki słowem *telewizor*). Już wiem – do oglądania.

- Ćwiczenie rozwijające aparat słuchu – *Co słyszę*.

Odgłosy urządzeń domowych, odtwarzacz CD.

Dzieci zajmują miejsca przed N. i rozpoznają odgłosy urządzeń domowych (odkurzacza, telewizora, czajnika) z płyty CD lub z najbliższego otoczenia.

- Instrumentalizacja piosenki *Urządzenia domowe* (przewodnik, cz. 1, s. 158–159).

Dla każdego dziecka jeden z instrumentów: drewnienka, marakasy, tamburyn, tarka, trójkąt, kastaniety.

- I. *Do czego służy pralka? Wiadomo, że do prania.*
Do czego telewizor? Już wiem – do oglądania.
Do czego służy kuchnia, na pewno dobrze wiesz,
to na niej ugotujesz, co potem chętnie zjesz.

drewnienka, w rytmie ósemek,
marakas, w rytmie ósemek,
drewnienka, w rytmie ósemek,
tremolo na tamburynie
(ręka w górę),
tremolo na tamburynie
(ręka w dół),

Zwrotka II – instrumenty grają tylko w miejscu pauz,

II. <i>Do czego służy szafa? To miejsce na ubrania.</i>	tarka,
<i>Do czego zaś odkurzac? Znów wiem – do odkurzania.</i>	tamburyn,
<i>Do czego mikrofala, na pewno dobrze wiesz,</i>	trójkąt,
<i>w niej można podgrzać wszystko, co potem chętnie zjesz.</i>	kastaniet,
III. <i>Do czego służy toster? Do chleba tostowania.</i>	drewienka, w rytmie ósemek,
<i>Do czego służy czajnik? Do wody gotowania.</i>	marakas, w rytmie ósemek,
<i>Do czego jest lodówka, na pewno dobrze wiesz,</i>	drewienka, w rytmie ósemek,
<i>w niej możesz schłodzić wszystko,</i>	tremolo na tamburynie (ręka w górę),
<i>co potem chętnie zjesz.</i>	tremolo na tamburynie (ręka w dół).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Gąski, gąski, do domu!* (zabawa tradycyjna).
Dzieci dzielą się na dwie grupy, rysują patykami na ziemi dwie równoległe kreski w znacznej odległości od siebie. Wyznaczają spośród siebie mamę gąskę i wilka. Mama gąska staje za jedną z linii, przed drugą stoją jej dzieci – gąski. Z boku ustawia się wilk, którego zadaniem jest złapać przebiegające gąski i odprowadzić na bok. Zabawa trwa tak długo, aż wilk wyłapie wszystkie gąski.
Mama: *Gąski, gąski, do domu!*
Gąski: *Boimy się!*
Mama: *Czego?*
Gąski: *Wilka złego!*
Mama: *Gdzie on jest?*
Gąski: *Za górami, za lasami!*
Mama: *Co robi?*
Gąski: *Ostrzy zęby z pazurami!*
Mama: *Gąski, gąski, do domu!*
- Zabawa *Szukaj koloru w ogrodzie*.
Wybrane dziecko wypowiada nazwę koloru i liczy do dziesięciu. Pozostałe dzieci muszą jak najszybciej dotknąć przedmiotu w tym kolorze i wypowiedzieć nazwę tego przedmiotu, tej rośliny, np. brązowy: pień, liść, szalik kolegi.

III

Karta pracy, cz. 1, nr 36

Dzieci:

- kolorują blok, okna w bloku oraz drzwi na odpowiednie kolory,
- rysują po szarej linii drogi Olka do domu.
- Zabawa *Cicho – głośno*, uwrażliwiająca na zmiany dynamiki.

Grzechotka, tamburyn.

N. bierze do jednej ręki grzechotkę, do drugiej – tamburyn. Umawia się z dziećmi, że na jednym instrumencie (grzechotce) będzie grać cicho, na drugim (tamburynie) – głośno. Dzieci swobodnie maszerują po sali. N. wydobywa dźwięk z grzechotki – dzieci poruszają się po sali cicho, wolno biegają na palcach. Kiedy słychać mocne brzmienie tamburynu, dzieci chodzą szybko, głośno tupią nogami.

- Zabawa ruchowa *Domki do wynajęcia*.

Małe obręcze (o jedną mniej niż jest dzieci).

Dzieci kładą obręcze (domki) w niedużej odległości od siebie i stają w nich. Jedno dziecko zostaje bez domku. Dziecko, które nie ma swojego domku, spaceruje pomiędzy pozostałymi, pytając kolejne dzieci: *Czy są domki do wynajęcia?* Zapytana osoba odpowiada: *Nie ma, ale są tam*, i je wskazuje. W tym czasie inne dzieci szybko zamieniają się miejscami. Dziecko bez domku stara się zająć ten domek, który na chwilę został opuszczony. N. powtarza zabawę kilka razy.

Listopad, tydzień 2

Dzień 3

Mój dom
Budujemy dom

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Uzupełnienie kącika książki o nowe pozycje. Szukanie różnych domów. <i>Kolorowe szarfy</i> – zabawa pobudzająco-hamująca. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Wyjrzyj przez okienko</i> .	IV 19 I 5 I 5, I 8
II. <i>Domy przy wesołej ulicy</i> – zajęcia matematyczne z wykorzystaniem fragmentu wiersza I. Salach <i>Wesoła ulica</i> . Cele: rozwijanie umiejętności matematycznych, zgodne współdziałanie z innymi dla osiągnięcia wybranego celu. Zabawy na świeżym powietrzu: oglądanie budynku przedszkola z zewnątrz. Przeliczanie okien, pięter. Podawanie ich liczby. Zabawa piłką – <i>Jeden, dwa – piłkę rzucam ja!</i>	IV 6, IV 14 IV 12, IV 15 I 4, I 5, IV 15
III. Zabawa dydaktyczna <i>Domy i ich mieszkańcy</i> . Zabawa ruchowa <i>Dobieramy się...</i> Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Wyjrzyj przez okienko</i> .	IV 18 I 5 I 5

Cele główne

- rozwijanie umiejętności matematycznych,
- zgodne współdziałanie z innymi dla osiągnięcia wybranego celu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przelicza, posługując się liczebnikami głównymi w zakresie 4 i więcej; stosuje pojęcia: *dużo, mało, na, nad, pod, przed*,
- konstruuje w zespole dom z klocków.

Przebieg dnia

I

- Uzupełnienie kącika książki o nowe pozycje. Szukanie różnych domów.

Książki: przyrodnicze i dotyczące budownictwa.

N., podczas oglądania wyłożonych do kącika książki nowych pozycji, prowadzi z dziećmi swobodne rozmowy. Zwraca uwagę dzieci na różnorodność domów budowanych przez ludzi. Dzieci wymieniają ich nazwy, np.: domy drewniane, domy murowane jednorodzinne, bloki, wieżowce.

- *Kolorowe szarfy* – zabawa pobudzająco-hamująca.
Szarfy w różnych kolorach, bębenek, nagranie piosenki z płyty CD.
N. rozkłada szarfy (uformowane koła) na środku sali, w jednakowych odległościach od siebie. Dzieci maszerują między szarfami w rytmie piosenki. Na przerwę w muzyce zajmują miejsca obok najbliższej leżącej szarfy. Dzieci manipulują szarfami odpowiednio do ustalonych przez N. sygnałów:

pocieranie o membranę bębna

uderzanie w bębenek w rytmie półnut

uderzanie w bębenek w rytmie ćwierćnut

Dzieci:

wchodzą do środka kół uformowanych z szarf, przeciągają szarfy z dołu do góry, następnie – z góry do dołu,

wskakują obunóż do kół utworzonych z szarf i wyskakują z nich,

biegają drobnymi krokami wokół szarf.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wyrzyj przez okienko* (przewodnik, cz. 1, s. 159).

II

Zajęcia 1. *Domy przy wesolej ulicy* – zajęcia matematyczne z wykorzystaniem fragmentu wiersza I. R. Salach *Wesoła ulica*.

- Powitanie zabawą *Klocek parzy*.

Klocek, nagranie dowolnej muzyki, odtwarzacz CD.

Dzieci siedzą w kole. W czasie muzyki podają sobie z rąk do rąk nieduży klocek. Gdy muzyka milknie, dziecko, które właśnie trzyma klocek, odchodzi z koła, siada z boku i dopinguje dzieci bawiące się w kole. Ostatnie dziecko w kole wygrywa i otrzymuje brawa za najlepszy refleks. Z pomocą N. liczy, w dostępnym dla siebie zakresie, z ilu elementów (osób) zbudowany jest mur.

- Słuchanie fragmentu wiersza I. Salach *Wesoła ulica*.

Biały brystol, 4 schematyczne rysunki domków opisanych we fragmencie wiersza.

Dzieci siadają w półkolu przed tablicą zakrytą białym kartonem. Na tablicy są przyklejone pojedyncze domki ilustrujące treść wiersza. N. recytuje wiersz.

Na wesolej ulicy Kamil domy liczy,

domki malowane, w rzędku ustawiane.

Pierwszy domek – daszek ma czerwony, płotkiem otoczony.

W drugim domku, z antenką, jest tylko jedno okienko.

W żółtym domku, trzecim, dym z komina leci.

Czwarty dom, wysoki, dotyka dachem obłoków (...).

- Rozmowa kierowana na podstawie wiersza.

N. zadaje pytania, np.:

- *Ile domów stoi przy ulicy?*
- *W jaki sposób ustawione są domy przy wesolej ulicy?*
- *Dlaczego ulica jest nazwana wesołą?*
- *Jak wygląda pierwszy, drugi, trzeci, czwarty dom?*

W razie potrzeby N. przytacza odpowiednie fragmenty wiersza.

- Rozmowa na temat materiałów, z których są budowane domy.

Cegła, kamień, kawałek drewna, patyk, pojemnik z ziemią, szklana kulka, metalowa płytka.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, z jakich materiałów są budowane domy. W trakcie wypowiedzi wyklada na środek: cegłę, kamień, kawałek drewna, patyk, ziemię w pojemniku, szklaną

kulkę, metalową płytkę. Zachęca dzieci do policzenia zgromadzonych przedmiotów i ich opisania.

- Zabawa ruchowa *Wesoła kartka*.

Dla każdego dziecka kartka formatu A4 w jednym z kolorów: czerwonym, zielonym, niebieskim, żółtym odtwarzacz CD, nagranie melodii do marszu.

Dzieci otrzymują od N. po jednej kartce w wybranym kolorze. Maszerują po sali w rytm muzyki. Podczas pauz w muzyce wykonują układy z kartką według poleceń N., np.:

- Parasol – kartka uniesiona wysoko nad głową, dzieci w pozycji stojącej.
- Trzymamy tacę – kartka leżąca na dłoni wyprostowanej ręki.
- Figurka – kartka ułożona pod nogami.
- Grzybek – kartka na głowie, dzieci w pozycji klęku.
- Wodospad – kartka spada z głowy przed nogi.
- Wachlarz – wachlowanie kolegi kartką.

- Wspólne budowanie domów z klocków.

Kartki z poprzedniej zabawy, pojemnik z figurkami, pojemniki z klockami w różnych kształtach i rozmiarach.

N. stawia przed dziećmi pojemnik z figurkami (np. z jajek z niespodzianką). Mówi, że figurki te nie mają gdzie mieszkać. Proponuje, aby dzieci zbudowały im domy. Dzieci z kartkami w tych samych kolorach dobierają się, tworząc zespoły. Zajmują wybrane miejsce w sali. Łączą kartki przed sobą na podłodze – tworzą fundamenty. Na tych fundamentach będą wznosić swoje budowle. Wspólnie zastanawiają się, jaki dom zbudują (np. mały domek jednorodzinny, blok mieszkalny, wieżowiec). Wybierają z pojemników klocki i w zespołach konstruują domy.

Po zabawie N. spaceruje z dziećmi od budowli do budowli. Pyta, jaki dom zbudowały poszczególne zespoły. Dzieci nadają nazwy swoim domom. Wypowiadają się na ich temat. Mówią, czy do budowy domu zużyły mało klocków, czy dużo; czy ich dom jest wysoki, czy niski, ile ma pięter, a ile okien. Następnie dzieci bawią się swobodnie figurkami, rozmawiają ze sobą, odwiedzają inne figurki w ich domach.

Do zabawy jest potrzebnych bardzo dużo klocków. W razie potrzeby N. może pożyczyć klocki z innych grup. Zabawa może trwać tak długo, jak tylko dzieci są aktywne i zainteresowane.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Oglądanie budynku przedszkola z zewnątrz. Przeliczanie okien, pięter. Dzieci oglądają z zewnątrz budynek przedszkola. Zwracają uwagę na to, czy jest to budynek parterowy, czy piętrowy, ile ma pięter i okien, jaki jest kolor elewacji, gdzie znajdują się drzwi wejściowe, schody, czy są podjazdy, jaki jest kształt i kolor dachu. Próbuje zgadnąć, gdzie znajduje się np. kuchnia, szatnia, sala zabaw.
- Zabawa piłką – *Jeden, dwa – piłkę rzucam ja!*

Piłka.

Dzieci ustawiają się w kole. N. wypowiada słowa rymowanki: *Jeden, dwa – piłkę rzucam ja!* i wymawia imię dziecka, do którego rzuca piłkę. Wywołane dziecko chwytą piłkę, wypowiada rymowankę i rzuca piłkę do kolegi lub koleżanki. Podczas zabawy N. czuwa, aby każde dziecko miało szansę wziąć w niej udział.

III

- Zabawa dydaktyczna *Domy i ich mieszkańcy*.
Obrazki przedstawiające tradycyjne domy mieszkańców różnych kontynentów, np.: chatę w dżungli – Buszmena, wigwam – Indianina, igloo – Eskimosa.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci z pierwszego zespołu otrzymują obrazki przedstawiające różne domy, a dzieci z drugiego zespołu – obrazki przedstawiające mieszkańców tych domów. Dzieci wspólnie zastanawiają się, co przedstawiają ich obrazki. Następnie dzieci wykładają kolejno obrazki, dobierają obrazki przedstawiające domy i ich mieszkańców. Dzieci nadają nazwy domom i ich mieszkańcom. W razie potrzeby N. pomaga.

- Zabawa ruchowa *Dobieramy się...*

Odtwarzacz CD, nagranie melodii o zmiennym tempie.

Dzieci stoją w kole. N. prosi je o odliczenie do 4. Ustala, że dzieci będą reprezentować różne zwierzęta, np. jedynek – konia, dwójki – krowę, trójki – świnkę, a czwórki – kurę. Następnie zaprasza do zabawy. Włącza muzykę. Dzieci spacerują lub podskakują po sali w rytm muzyki. Gdy muzyka milknie, dzieci wydają odgłosy charakterystyczne dla danego zwierzątka, np.: konia (ihaa, ihaa), krowy (muu, muu), świni (chrum, chrum), kury (ko, ko), i odnajdują kolegów i koleżanki reprezentujące to samo zwierzę. Po utworzeniu zespołów dzieci chwytają się za dłonie i podnoszą je w górę.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Wyjrzyj przez okienko* (przewodnik, cz. 1, s. 159).

Listopad, tydzień 2

Dzień 4

Mój dom

Urządzenia elektryczne w moim domu

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Rozwiązywanie zagadek obrazkowych.	IV 9
Rozwiązywanie zagadek słuchowych – <i>Co słyhać w domu?</i>	IV 5
Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Co będziesz robić w domu?</i>	I 5
II. Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 5. Cele: rozwijanie reakcji na sygnał, rozwijanie sprawności ruchowej.	I 9
Zabawy na świeżym powietrzu. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci, do domu!</i> Zabawa ruchowa <i>Labirynt</i> .	I 4, I 5 II 11, IV 5
III. Dopasowywanie urządzeń elektrycznych do pomieszczeń, w których się je wykorzystuje. Nazywanie urządzeń i naśladowanie dźwięków, jakie wydają.	IV 12 IV 2
Zabawa pobudzająco-hamująca <i>Domowe roboty</i> .	I 5
Zabawa bieżna <i>Samochody i garaże</i> .	I 5

Cele główne

- rozwijanie reakcji na sygnał,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- reaguje na sygnały dźwiękowe i polecenia wypowiedane przez N.,
- prawidłowo wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

Tablica 8 – Propozycje zabaw i aktywności do wykorzystania według wyboru N. (przewodnik, cz. 1, s. 185).

- • Rozwiązywanie zagadek obrazkowych.

Duże obrazki przedstawiające różne urządzenia elektryczne: radio, telewizor, telefon, latarkę, kartony z naciętymi okienkami lub tablica demonstracyjna nr 8.

Dzieci siedzą przed tablicą, na której N. przykleił wcześniej duże obrazki przedstawiające różne urządzenia elektryczne i zakrył kartkami z naciętymi okienkami. N. otwiera kolejno okienka i prosi dzieci o odgadnięcie, jakie urządzenie znajduje się pod kartką. Po rozwiązaniu zagadki dzieci wyklaskują nazwę urządzenia rytmicznie (z podziałem na sylaby), a następnie opisują jego wygląd. Na koniec zabawy dzieci odpowiadają na pytanie: *Jaki sprzęt elektryczny znajduje się w waszych domach i do czego jest wykorzystywany?* Przestrzega przed samodzielnym korzystaniem z urządzeń elektrycznych.

- Rozwiązywanie zagadek słuchowych – *Co słyhać w domu?*

Obrazki przedstawiające różne urządzenia domowe, nagrania odgłosów, jakie wydają, odtwarzacz CD.

Dzieci siedzą przed tablicą. N. układa na stoliku obrazki przedstawiające różne urządzenia domowe. Następnie odtwarza z płyty CD nagrania odgłosów wydawanych przez te urządzenia. Dzieci rozpoznają odgłosy. Podchodzą do stolika i wybierają odpowiednie obrazki. N. zawiesza obrazki na tablicy. Po rozwiązaniu zagadek N. rozmawia z dziećmi na temat domowych urządzeń elektrycznych, jakie są w ich domach.

- • Zabawa naśladowcza *Co będziesz robić w domu?* (przewodnik, cz. 1, s. 160).

II

- • **Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 153–154).**

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci, do domu!*

Tamburyn.

Dzieci spacerują swobodnie, N. gra na tamburynie. Wyjaśnia dzieciom, że tam, gdzie stanie, będzie dom. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się na wprost N. zgodnie z poleceniem: w rzędzie (jedno za drugim), w dwurzędzie (parami), w szeregu (jedno obok drugiego). Zabawę powtarzamy kilka razy. N. zmienia swoje miejsce.

- Zabawa ruchowa *Labirynt.*

Dzieci trzymają się za ręce, tworząc łańcuch. N. prowadzi dzieci i przechodzi pod ich ramionami.

Ważne jest, aby nie rozerwać łańcucha, poruszać się powoli i przechodzić delikatnie.

III

- • Karta pracy, cz. 1, nr 37

Dzieci:

- nazywają pomieszczenia przedstawione na obrazkach,
- odszukują wśród naklejek obrazki urządzeń, których brakuje w każdym pomieszczeniu,
- nakleją je przy odpowiednich obrazkach,
- nazywają urządzenia elektryczne przedstawione na zdjęciach i naśladują dźwięki, jakie wydają te urządzenia.
- Zabawa pobudzająco-hamująca *Domowe roboty.*

Nagrania muzyki: elektronicznej, relaksacyjnej, bębenek.

Dzieci są domowymi robotami. W rytmie muzyki elektronicznej przemieszczają się w dowolnych kierunkach (bez potrącania) krokiem charakterystycznym dla robotów. Podczas przerwy w muzyce N. gra na bębnieku. Roboty wykonują ruchy naśladujące różne czynności, np.: zamiatanie podłogi, wycieranie kurzu, mycie okna.

Kiedy usłyszą muzykę relaksacyjną, przechodzą do leżenia na podłodze i odpoczywają.

- • Zabawa bieżna *Samochody i garaże* (przewodnik, cz. 1, s. 159).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Ćwiczenia artykulacyjne – <i>Nasze domowe zwierzątka</i> . Ćwiczenia słownikowe – <i>Pomieszczenia i ich wyposażenie</i> . Zabawa bieżna <i>Samochody i garaże</i> .	I 9 IV 6 I 5
II. <i>Mój dom, mój pokój</i> – zajęcia techniczno-plastyczne. Cele: rozwijanie umiejętności wypowiadania się na podany temat, rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: obserwowanie zachowania ptaków w ich naturalnym środowisku. Zabawa ruchowa <i>Gąski, gąski, do domu!</i>	I 7, IV 1 I 4, I 5 II 10
III. Odwzorowywanie układu figur – <i>Projektujemy dachy</i> . Zabawa <i>Jaka to piosenka?</i> – rozwijanie słuchu muzycznego. Zabawa ruchowa w kole – <i>Dołoż cegłę</i> . Zabawa naśladowcza <i>Co będziesz robić w domu?</i>	IV 12 IV 7 I 5 I 5

Cele główne

- rozwijanie umiejętności wypowiadania się na podany temat,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat swojego domu i swojego pokoju,
- wypycha, składa i skleja elementy domu, koloruje kredkami i lepi z plasteliny.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia artykulacyjne – *Nasze domowe zwierzątka*.

Dzieci naśladują ruchy wykonywane przez N.

Dzieci:

najedzony kotek

piesek szczerzy zęby

piesek jest zmęczony

piesek się cieszy

rybka mówi

rybka się bawi

całuski

oblizują wargi czubkiem języka, dotykają językiem nosa, domykają zęby i je pokazują – szeroko otwierają usta, wysuwają język aż na brodę i wykonują szybkie, krótkie oddechy, dotykają czubkiem języka kącików ust, powoli otwierają i zamykają usta, tworząc kształt koła, nabierają powietrza, wydymają policzki i delikatnie ściskają je palcami, cmokają w swoją rękę i przekazują całuski w kierunku wybranego dziecka (dmuchnięcie).

- Ćwiczenia słownikowe – *Pomieszczenia i ich wyposażenie*.

Różne przedmioty wykorzystywane w domu, np.: łyżka drewniana, grzebień.

Dzieci przekazują sobie kolejno wybrany przedmiot, wypowiadają nazwę pomieszczenia, w którym można go znaleźć, i z pomocą N. podają nazwy innych przedmiotów, których używa się w tym pomieszczeniu, np.:

łyżka drewniana – w kuchni – garnek, widelec, lodówka;

grzebień – w łazience – zlew, prysznic, lustro.

N. zwraca uwagę, aby dzieci nie powtarzały wypowiadanych wcześniej słów.

- Zabawa bieżna *Samochody i garaże* (przewodnik, cz. 1, s. 159).

II

Zajęcia 1. *Mój dom, mój pokój* – zajęcia techniczno-plastyczne

- Powitanie zabawą twórczą *Co by było, gdyby... mój dom był ze szkła?*

Szklana kulka lub inny szklany przedmiot.

Dzieci ostrożnie przekazują sobie szklaną kulkę (lub inny przedmiot). Kolejno wypowiadają swoje skojarzenia. N. zachęca dzieci do formułowania zdań rozwiniętych.

- Zabawa ruchowa *Pokój z gazet.*

Arkusz gazety dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie melodii do marszu.

N. daje każdemu dziecku po jednym arkuszu gazety. Dzieci przyglądają się gazecie. Zwracają uwagę na obrazki i napisy, a następnie rozkładają arkusze na dywanie w znacznej odległości od siebie. Podczas muzyki dzieci spacerują między gazetami (pokojami). Gdy muzyka milknie, muszą jak najszybciej trafić do swojego pokoju, stanąć na gazecie i wykonać polecenie, np. *Stań na lewej nodze i pokaż, gdzie jest sufit.*

- Część plastyczna.

Wyprawka, karta nr 7, klej, kredki, flamastry, plastelina.

Dzieci zajmują miejsca przy stolikach.

Wypychają z karty kształt domu, kolorują jego wewnętrzną stronę i zewnętrzną stronę swoimi ulubionymi kolorami, składają i sklejają dom tak, jak przedstawiono w instrukcji. Na środku dywanu, w pokoju, mogą postawić kanapę ulepioną z plasteliny, kwiatek w doniczce i telewizor.

Podczas pracy N. rozmawia z dziećmi o tym, co właśnie wykonują.

- Zorganizowanie wystawy. Rozmowa na temat obrazków – odpowiadanie na pytania: *Jaki jest mój dom? Jaki jest mój pokój?*

Prace plastyczne wykonane przez dzieci.

N. z pomocą dzieci układa prace na stoliku jedną obok drugiej. Podziwia wszystkie domy. Zachęca dzieci do opisywania wyglądu ich domów i ich pokoi. Po zajęciach N. organizuje w szatni wystawę dla rodziców.

• **Zabawy na świeżym powietrzu**

- Obserwowanie zachowania ptaków w ich naturalnym środowisku.
- Zabawa ruchowa *Gąski, gąski, do domu!* (przewodnik, cz. 1, s. 164).

III

- Odwzorowywanie układu figur – *Projektujemy dachy.*

Klocki Dienes.

N. układa klocki Dienes. Dzieci odwzorowują podany układ przy użyciu figur tej samej wielkości, tego samego kształtu i koloru, np. dachówki z kół, z prostokątów, kwadratów.

- Zabawa *Jaka to piosenka?* – rozwijanie słuchu muzycznego.

N. prezentuje wybrane fragmenty poznanych wcześniej piosenek. Dzieci starają się je rozpoznać i zaśpiewać.

- Zabawa ruchowa w kole – *Dołóż cegłę.*

Odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii, klocki w pojemniku.

N. włącza nagranie skocznej melodii. Dzieci przekazują sobie drewniany klocek (cegłę) tak, aby nie upadł na podłogę. Na przerwę w muzyce dziecko, które trzyma klocek, kładzie go na środku sali. Zabawa toczy się dalej. N. przekazuje nowy klocek. Kolejne dzieci dostawiają klocki naprzemiennie, tak aby powstał mur. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie klocki z pojemnika zostaną wykorzystane.

- Zabawa naśladowcza *Co będziesz robić w domu?* (przewodnik, cz. 1, s. 160)

**Propozycje zabaw i aktywności z użyciem wybranych tablic demonstracyjnych
(do wykorzystania według wyboru N.)**

Tablica 1

To jestem ja

Cele główne:

- poznawanie czynności życiowych,
- zapoznanie z nazwami wybranych organów wewnętrznych.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Ćwiczenia logorytmiczne.

N. wraz z dziećmi wypowiada słowa rymowanki, dzieci wskazują wybrane części ciała.

<i>Raz i dwa, oto ja, nogi dwie, ręce dwie. Raz i dwa, oto ja, głowa, uszy, oczy tam, raz i dwa – to się wie. Raz i dwa – pokażę wam.</i>	<i>Dzieci: podskakują obunóż, wskazują dłońmi na siebie, dotykają dłońmi nóg, wystawiają ręce przed siebie, podskakują obunóż, wskazują dłońmi na siebie, wskazują części ciała, podskakują obunóż, wskazują dłońmi na kolegów i koleżanki, podskakują obunóż, wskazują dłońmi na kolegów i koleżanki.</i>
---	--

N. pokazuje dzieciom tablice i pyta:

- *Czy – patrząc na te obrazki – możecie mi powiedzieć, do czego służą nam ręce?* (N. pyta o wszystkie części ciała wymienione w rymowance).
- *Jak należy dbać o ręce?* (N. pyta o wszystkie części ciała wymienione w rymowance).
- **Czynności.**
Dzieci oglądają obrazki na tablicy i wspólnie z N. nazywają przedstawione na nich czynności.
N. pyta: *Czy codziennie jecie, pijecie, śpicie, biegacie, korzystacie z toalety i oddychacie?* (tak)
N. wyjaśnia, że te czynności (tu je wymienia) wykonują ludzie codziennie – żeby żyć.
Oddychanie
– *Pokażcie mi, jak oddychacie: wciągnijcie powietrze nosem, a wydychajcie ustami. Zróbcie to kilka razy.*
N. wskazuje sylwetkę chłopca z płucami. Pokazuje płuca i mówi, że w środku ciała mamy płuca, dzięki którym oddychamy. Dzieci powtarzają za N. słowo *płuca*.
Krążenie
– *Gdzie macie serce?*
N. pokazuje. Dzieci za nim przykładają rękę do ciała tak jak on. Naśladują za N. bicie serca, mówiąc *raz, dwa*, podnoszą przy tym i opuszczają dłoń. N. pokazuje serce na sylwecie chłopca.
Jedzenie, picie
– *Czy lubicie jeść? A co najbardziej? Czy – jedząc dużo słodczy – będziecie zdrowi?*

- *Co powinniście jeść, żeby być zdrowymi?*

N. wyjaśnia, że jedzenie trafia do żołądka, gdzie jest trawione, a niestrawione i niepotrzebne resztki trafiają do jelit, skąd są wydalane. Pokazuje żołądek i jelita na drugiej sylwecie chłopca. Dzieci powtarzają za N. słowo *żołądek*.

Ruch

- *Czy lubicie biegać, skakać? Pokażcie mi, jak to robicie.*

Dzieci biegają, podskakują.

- *Czy znacie dzieci, które nie biegają, nie skaczą? Dlaczego?*

N. pokazuje szkielet na trzeciej sylwecie chłopca. Mówi, że aby móc biegać, skakać, trzeba mieć zdrowe kości, których człowiek ma wiele, różnej wielkości.

Cele główne:

- określanie swojego wieku,
- zapoznanie z kalendarzem urodzin.
- Zabawa *Pokaż, ile masz lat.*
Nagranie skocznej melodii, odtwarzacz CD.
 Dzieci poruszają się po sali przy nagraniu. Podczas przerwy w odtwarzaniu melodii zatrzymują się i pokazują po tyle palców, ile mają lat.
- Uzupełnianie zdania: *Mam... lat.*
 Dzieci kolejno uzupełniają zdanie *Mam... lat*, podając swój wiek.
 N. pyta dzieci:
 - *Co to są urodziny?*
 - *Kiedy je obchodzimy?*
 - *Czy przyjemnie jest obchodzić urodziny?*
 - *Dlaczego?*
- Tablica Urodziny.
 N. wyjaśnia, że w przedszkolu też będziemy obchodzić urodziny. Dlatego mamy przygotowany *kalendarz urodzin*.
 Dzieci oglądają tablicę. Nazywają to, co przedstawiają obrazki symbolizujące pory roku.
 N. pokazuje dodatkową kartę ze świeczkami. Objasnia sposób korzystania z kalendarza:
 - dzieci, które obchodzą urodziny, wybierają dla siebie świeczki, a N. je podpisuje,
 - świeczki zostają umieszczone na babeczce z nazwą miesiąca, w którym urodziło się dane dziecko.

Cele główne:

- poznawanie i nazywanie takich emocji, jak: radość, złość, smutek, strach,
 - ocenianie, jakie emocje wzbudza u innych dana sytuacja.
-
- Zabawa *Co mówi moja mina?*
N. miną, gestem, ruchem przedstawia różne emocje (radość, złość, smutek, strach). Każdorazowo po przedstawieniu danej emocji N. pyta:
 - *Kiedy macie taką minę, jak ja przed chwilą?*
 - *Co się wtedy z wami dzieje?*
 - *Jak się czujecie?*
 - Tablica *Emocje*.
N. wycina bużki. Dzieci określają emocje przedstawione na bużkach (radość, smutek).
Zabawa *Jestem smutny, jestem wesoły*.
Dzieci chodzą po sali i pokazują, jak się smuć, a potem – jak się cieszą.
Ocenianie sytuacji przedstawionych przez N.
Dzieci dostają bużki – wesołą i smutną. N. omawia różne sytuacje, a dzieci oceniają nastrój dziecka, któremu się ona przytrafiła, i podnoszą do góry odpowiednią bużkę.
Przykładowe sytuacje:
Chłopczyk upadł, skaleczył się i płacze.
Uśmiechnięta dziewczynka rozpakowuje prezent.
Płacząca dziewczynka żegna na lotnisku tatusia, który pewnie odlatuje na dłużej.
Chłopczyk dostał małego pieska; bawi się z nim.

Tablica 2

Idzie jesień... przez las, park

Cele główne:

- utrwalanie nazw kolorów,
- łączenie kształtów figurek z tworzywa przyrodniczego z odpowiednimi zwierzętami.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Zabawy liśćmi.

N. zadaje pytania:

- *Czym się różnią między sobą liście?*
- *W jakich kolorach są teraz liście?*
- *Co się z nimi dzieje?*

Każde dziecko dostaje liść. Ogląda go, dotyka, wącha, podnosi liść w kierunku źródła światła i patrzy na niego.

Następnie dzieci dmuchają na liść leżący stoliku tak, aby się przesunął.

- Tablica nr 2.

Dzieci oglądają tablicę. Nazywają zwierzęta, których figurki są zrobione z materiału przyrodniczego. (Żaba, pies, mysz, mrówka, sowa, jeleń). Określają, z czego te figurki są zrobione. Naśladują ruchy tych zwierząt, których figurki zostały zrobione.

Tablica 3

Idzie jesień... przez las, park

Cele główne:

- utrwalanie nazw kolorów,
- poznawanie wyglądu wybranych grzybów.
- Zabawa ze śpiewem – *Grzybki* (melodia popularna).
N. śpiewa i pokazuje ruchy, które dzieci za nim powtarzają.

<i>Rosną sobie grzybki w trawie, grzybki w trawie i na świat patrzą ciekawie, i na świat patrzą ciekawie. Co to będzie, co to będzie? Pełno grzybów w lesie wszędzie. Co to będzie, co to będzie? Pełno grzybów w lesie wszędzie.</i>	Dzieci za N.: powoli podnoszą się z przysiadu, rozglądają się, trzymają ręce z boku głowy i kołyszą nią. jw.
---	--

N. pyta:

– *Po czym poznajemy, że to jest grzyb?*

- Tablica 3.

Dzieci oglądają grzyby przedstawione na zdjęciach. Słuchają nazw grzybów odczytanych przez N., powtarzają je.

Wskazują na zdjęciach grzyby, które im się podobają; starają się wytłumaczyć dlaczego.

N. wyjaśnia im, że nie wszystkie grzyby możemy spożywać, bo niektóre są trujące.

Dzieci składają w całość obrazki grzybów pocięte na części (3–4), według wzoru.

Cele główne:

- utrwalanie wyglądu i nazw wybranych warzyw,
- poznawanie innych gatunków ziemniaka,
- rozwijanie mowy.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

Ogród

- Zabawa *Szukamy warzyw*.

Sylwety warzyw.

N. umieszcza w sali różne warzywa (lub ich sylwety). Mówi dzieciom, że sala to ogród, w którym rosną te warzywa. Zadaniem dzieci jest odnalezienie warzyw i umieszczenie ich w koszyku stojącym na środku dywanu. Ale zanim włożą warzywo do koszyka, muszą powiedzieć jego nazwę.

Dzieci odszukują warzywa, wkładają je do koszyka i podają ich nazwy. Potem wspólnie z N. przeliczają warzywa każdego rodzaju.

- Tablica 4.

Dzieci oglądają warzywa umieszczone na zdjęciach. N. wskazuje warzywa, dzieli rytmicznie ich nazwy na sylaby, a dzieci mówią nazwy w całości. Np. ce-bu-la (cebula), bro-ku-ły (brokuły).

Pole

Oglądanie ziemniaków. Nazywanie potraw, do których otrzymywania są potrzebne ziemniaki.

Umyty ziemniak, zdjęcia/obrazki potraw otrzymywanych z ziemniaków.

Dzieci oglądają ziemniaka, podają go sobie po kolei w kole.

N. pyta:

- *Gdzie rosną ziemniaki?*

N. wyjaśnia, że ziemniaki rosną na polu. Podczas wykopków maszyny wydobywają je z ziemi, gdzie rosną, a ludzie je zbierają.

- *Co możemy zrobić z ziemniaków?*

Dzieci (samodzielnie lub z pomocą N.) podają nazwy potraw z ziemniaków (placki ziemniaczane, kluski, kopytka, kotlety ziemniaczane, frytki itp.). N. pokazuje zdjęcia/obrazki.

N. informuje dzieci, że dzisiaj – po uzgodnieniu z kucharką – na obiad będzie potrawa z ziemniaków. Potrawa ma taką samą nazwę jak zakończenia nóg niektórych młodych zwierząt, np.: koźlątka, sarniątka. (kopytka)

- Tablica 4.

N. pokazuje na zdjęciach różne gatunki ziemniaków: bataty, ziemniaki fioletowe, których spożywanie jest o wiele zdrowsze. Dzieci powtarzają za N. nazwę *bataty*.

Zabawa ruchowa Zbieramy ziemniaki.

N. mówi, że dzieci są na polu, na którym maszyny wykopują ziemniaki. Zadaniem dzieci jest zbieranie ziemniaków do kosza. Dzieci schylają się i prostują, wrzucając ziemniaki do kosza. N. wyjaśnia, że na polu rosną też: kapusta, kukurydza, marchew, zboża, buraki cukrowe i inne rośliny. (N. pokazuje je na tablicy lub na innych obrazkach).

Sad

Kreślenie w powietrzu kształtów owoców.

Dzieci za N. kreślą w powietrzu oburącz kształty owoców: jabłka, gruszki, śliwki, następnie dobierają się w pary i rysują te same kształty na plecach drugiego dziecka, które odgaduje, co zostało narysowane na jego plecach.

- Zabawa *Idziemy do sadu*.

N. wyjaśnia, że sad to miejsce, gdzie rośnie dużo drzew z jabłkami, gruszkami, śliwkami. Dzieci dobierają się w pary i za N. maszerują dookoła sali – idą do sadu. Po dojściu do sadu dzieci naśladują zbieranie owoców, zrywanie ich z drzew. Potem wracają parami za N. do przedszkola.

- Tablica 4.

Dzieci nazywają owoce przedstawione na zdjęciach. Dzielą za N. rytmicznie (na sylaby) ich nazwy, np.: mo-re-le; śli-wecz-ki; gru-szcz-ki; ja-błusz-ka.

Syntezyją nazwy drzew owocowych podzielone rytmicznie (na sylaby) przez N.: ja-bło-nie, gru-sze, śli-wy.

Cele główne:

- zapoznanie ze sposobami przygotowywania się zwierząt do zimy,
- utrwalanie nazw wybranych zwierząt żyjących w lesie.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Rozmowa na temat zachowania się zwierząt przed zbliżającą się zimą.

Zdjęcia: jeża, wiewiórki i bociana.

N. umieszcza na tablicy zdjęcia jeża, wiewiórki i bociana. Zadaje dzieciom pytania:

- Co robi jeż, gdy robi się zimno, gdy zbliża się zima?
- Co robi wiewiórka?
- A co zrobił bocian?

- Tablica 5.

Dzieci słuchają opowiadania Ewy Stadtmüller *Chatka dla niedźwiadka* i wskazują odpowiednie obrazki.

Nadeszła jesień. Las, otulony dywanem kolorowych liści, odpoczywał w ciszy. Nad osrebrzonymi szronem polanami leniwie snuły się jesienne mgły. Ptaki, które nie odleciały na zimę do ciepłych krajów, wyścielały gniazda miękkim puchem, aby nie zaznać chłodu.

Brunatny niedźwiadek najadł się na zapas i poczuł, że ogarnia go senność. Najchętniej ułożyłby się wygodnie w jakiejś przytulnej norze i zapadł w sen zimowy. Problem w tym, że nie znalazł jeszcze odpowiedniego miejsca na mieszkanie.

– Czemu nie kładziesz się spać? – usłyszał zdziwiony głos dobiegający gdzieś z wysoka.

– Prawdę mówiąc, nie mam gdzie – mruknął miś, zadzierając głowę.

Po chwili wiedział już, kto się o niego tak troszczy.

– Niestety, nie mogę zaprosić cię do siebie – tłumaczyła się zmartwiona wiewióreczka. – Moja dziupla jest bardzo ciasna, a na dodatek zgromadziłam tyle zapasów, że sama ledwie się w niej mieszczę.

– Nie przejmuj się. Dla mnie to i tak za wysoko – pocieszył ją niedźwiadek. – Poszukam czegoś niżej.

– Spać, spać, spać – kuśiło blade jesienne słońeczko. – Spać, spać, spać... – szeleściły suche liście. – Spać, spać, spać – szeptał wiatr.

Biedny miś czuł się coraz bardziej zmęczony.

– Może poradzę się jeża – pomyślał. – On ma takie dobre pomysły...

Niestety, gdy dotarł do norki przyjaciela, stało się jasne, że z gospodarzem nie porozmawia. Spod sterty gałęzi dobiegało jedynie smaczne chrapanie.

– Co za śpioch! – machnęła łapką lis, który kończył właśnie ocieplać swoją jamę. – Zima jest taka piękna. Szkoda czasu na spanie. Specjalnie zmieniłem futerko, aby jej się spodobać. Już nie mogę się doczekać!

– Prawdę mówiąc, wolę wiosnę – ziewnął miś. – Tylko... kiedy ona nadejdzie?

– Nadejdzie, nadejdzie, i to szybciej niż się spodziewasz – pocieszył go dzięcioł, który od pewnego czasu przysłuchiwał się ich rozmowie. – Wyglądasz na zmęczonego – stwierdził – i nawet się temu nie dziwię, bo powinieneś już spać.

– Marzę o tym, żeby zasnąć – przyznał miś – ale nie mam gdzie.

– Czekaj, czekaj... niedaleko stąd widziałem miejsce wprost wymarzone na niedźwiedzią gawrę – przypomniał sobie dzięcioł i pofrunął przed siebie.

Pełen nadziei miś ruszył za nim.

– To tu! – zawołał uradowany ptak, siadając na pniu przewróconego drzewa.

– Zobacz, jakie ci znalazłem mieszkanie!

Rzeczywiście, ukryta pod korzeniami drzewa i osłonięta od wiatru jama wyglądała bardzo przytulnie.

Miś raz-dwa wyścielił ją świerkowymi gałązkami, mięciutkim mchem i suchymi liśćmi. Gdy skończył, z wielką ulgą zwinął się w kłębek i po chwili chrapał równie smacznie jak jego przyjaciel jeż.

– Miodowych snów – uśmiechnął się dzięcioł i zadowolony wrócił do swej dziupli.

- Rozmowa na temat opowiadania.

- Co robił niedźwiadek? Dlaczego?

- Co robiła wiewiórka? Dlaczego gromadziła zapasy? Pokażcie, jak skacze wiewiórka.

- Co robił jeż? Pokażcie, jak śpi.

- A co robił lisek? Dlaczego ocieplał norę?

- Kto znalazł niedźwiadkowi mieszkanie?

- Pokażcie, jak dzięcioł stuka w korę drzewa, usuwając korniki.

Dzieci stukają palcem w podłogę i mówią stuk-puk, stuk-puk...

- Co zrobił niedźwiadek, gdy dzięcioł pokazał mu mieszkanie?

- Pokażcie, jak niedźwiadek śpi.

Cele główne:

- zapoznanie z gliną,
- rozwijanie sprawności manualnej rąk.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Oglądanie gliny. Poznawanie wybranych jej właściwości.
Bryłka gliny.
Dzieci oglądają glinę, dotykają jej, wężają ją, gniotą.
- Oglądanie filmu o garncarzu.
Film o garncarzu.
– *Co robi garncarz?*
- Tablica 14.
Dzieci oglądają tablicę i wskazują garncarza. N. opowiada o tym, jak było dawno, dawno temu. Opowiadając, wskazuje danego rzemieślnika, który np. wypiekał chleb z mąki, robił buty ze skóry, beczki z drewna, kosze z wikliny. Nie podaje nazw zawodów, które oni wykonywali.
- Lepienie wazoników z gliny.
Kawałek gliny i podkładka dla każdego dziecka.
Dzieci wyrabiają kawałki gliny, które dostały. Z wyrobionej gliny lepią wazoniki, które po wyschnięciu (kilka dni) malują.

Cele główne:

- rozpoznawanie i nazywanie osób wykonujących dane zawody,
- poznawanie nazw kilku zanikających zawodów.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Nazywanie wybranych zawodów.

Obrazki przedstawiające: strażaka, kucharza, ekspedientkę, kierowcę.

N. umieszcza na tablicy obrazki przedstawiające: strażaka, kucharza, ekspedientkę, kierowcę. Mówi o nich krótkie zagadki. Dzieci podają rozwiązania i wskazują odpowiednie obrazki.

Kieruje ciężarówką lub autobusem.

Ma ochronny ubiór i gasi pożary.

Stoi przy ladzie w sklepie i sprzedaje towary.

W przedszkolu przygotowuje podwieczorki, śniadania, gotuje obiady.

N. pyta:

- Czy ktoś z waszych rodziców – mama lub tata – jest strażakiem, kucharzem, kierowcą lub ekspedientką?

- Nazywanie czynności, jakie wykonują osoby z zagadek.

N. pyta:

- Co robi strażak? (Gasi pożary, ratuje ludzi, pomaga w czasie powodzi, wypadku...)

- Co robi kierowca? (Kieruje samochodem, przewozi ludzi, towary...)

- Co robi kucharz? (Gotuje, kroci, obiera...)

- Co robi ekspedientka? (Waży towary, układa, sprzedaje, pakuje...)

- Tablica 6.

Dzieci oglądają tablicę. N. opowiada – wskazując odpowiednich rzemieślników i nazywając zawody, które oni wykonują – jak to było dawniej.

Ludzie musieli zamawiać towary u rzemieślników, a nie – jak robimy to teraz – szli do sklepu i kupowali potrzebne rzeczy. Jeżeli chcieli buty, to szli do szewca i on im je szył; gdy potrzebowali beczki na kapustę – szli do bednarza i on im ją robił; gdy zepsuło im się koło u wozu, wówczas kołodziej im je robił; gdy potrzebny był kosz z wikliny, wikliniarka go wyplatała.

Dziś wiele zawodów zanikło, więc nie spotykamy ludzi, którzy by je wykonywali.

Cele główne:

- poznawanie zjawisk atmosferycznych towarzyszących jesieni,
- poznawanie szkodliwych skutków zbyt dużych opadów deszczu.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Interpretacja ruchowa wiersza Pawła Beręsewicza *Parasol*.

*Już celuje czarna chmurka,
kusi Kuby ją fryzurka,
kusi Julki ją koszulka,
taka to już chmurki rółka.
Lubi spuszczać z nieba deszcze.
Idą dzieci, suche jeszcze,
ale w dół już kropla leci.
Zaraz mokre będą dzieci!
Zaraz wartki potok spłynie
po ubraniu i czuprynie!
Nagle chmurka krzyczy: „Hola!
Nie otwierać parasola!”
Ale kropla kap! – na płótno.
Plum! – i czarnej chmurce smutno,
chlap! – bo znowu przyznać musi,
plask! – że Julka z Kubą susi.*

Dzieci za N.:
kreślą ręką kształt chmury,
kładą ręce na głowie,
kładą ręce na klatce piersiowej,
wznoszą ręce do góry,
opuszczają ręce i poruszają palcami,
maszerują w dowolnych kierunkach,

przesuwają dłonie od głowy do dołu, po ubraniu,

zatrzymują się,
naśladują rozkładanie parasola,
klaszczą w dłonie,
uderzają dłońmi o uda,
klaszczą w dłonie,
uderzają dłońmi o uda.

Tablica 7.

Dzieci oglądają tablicę. Wspólnie z N. nazywają przedstawione na niej zjawiska atmosferyczne.

- Ćwiczenia narządów artykulacyjnych.
Dzieci za N. *rysują* językiem na podniebieniu krople deszczu. Następnie *rysują* językiem tęczę na górnej wardze (oblizują ją).
- Rozmowa o szkodliwości deszczu.
N. pokazuje zdjęcie (powódź i podtopienia) i pyta:
– *Co się dzieje, gdy przez wiele dni pada deszcz?*
– *Czy to jest dobre dla ludzi, zwierząt i roślin?*
N. pokazuje inne zdjęcie (związane z suszą) i pyta:
– *Co się dzieje, gdy przez wiele, wiele dni nie pada deszcz?*
– *Czy to jest dobre dla nas, zwierząt i roślin?*
- *Kropla deszczu* – ćwiczenia rozwijające sprawność dłoni.
Dla każdego dziecka kartonowa sylweta kropli deszczu, niebieska kredka.
Dzieci obrysowują palcami jednej dłoni, a potem drugiej dłoni, sylwetę kartonowej kropli deszczu. Kolorują ją na niebiesko.

Cele główne:

- rozwijanie mowy,
- poznawanie wybranych urządzeń elektrycznych – współczesnych i dawnych.

! Dodatkowe materiały do pracy z tablicą są dostępne na płycie *Nowe przygody Olka i Ady. Filmy i słuchowiska*.

- Słuchanie wiersza B. Kołodziejskiego *Odkurzaczu*.

*Szuru, szuru, szuru, szuru,
pan odkurzaczu poszedł w ruch.
Jeździ wkoło po podłodze,
warczy przy tym bardzo srodze.
Szuru, szuru, szuru, szuru,
wjeżdża wszędzie w zakamarki,
czyści też najmniejsze szparki.
Wszystkie brudy migiem wciąga
i dokładnie pokój sprząta.
Szuru, szu, szu, szuru, szu, szu.
Kiedy skończy, zobaczycie,
cały pokój zacznie lśnić,
a odkurzaczu w ciemnym kącie
o sprzątaniu będzie śnić...*

- Rozmowa na temat wiersza.
 - O jakim urządzeniu jest mowa w wierszu?
 - Dlaczego mówimy, że odkurzaczu jest urządzeniem elektrycznym?
 - Czy znacie jakieś inne urządzenia elektryczne?
 - Jaki odgłos wydaje pracujący odkurzaczu?
- Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze.
Dzieci powtarzają za N., a potem samodzielnie słowa: *szuru, szu, szu, szuru, szu, szu* – najpierw po cichu, a potem – głośno.
- Tablica 8.
N. wskazuje na tablicy modele odkurzacza – współczesnego i dawnego. N. mówi, że współczesne modele urządzeń elektrycznych i dawne modele urządzeń elektrycznych urządziły sobie bał. N. pokazuje i nazywa urządzenia elektryczne: lampka – świeca, piec elektryczny – piec kaflowy...

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki
